

HAFTALIK BİLGİLENDİRME

RAPORU

2020

21 - 27 Aralık Günleri

i

İçindekiler sayfasındaki konu başlıklarına tıklayarak istediğiniz konu hakkında bilgi alabilirsiniz.

**Medya ve Kurumsal İletişimden Sorumlu
Genel Başkan Başkanlığı**

İçindekiler

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
21-27 ARALIK 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	4
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
TÜİK RAKAMLARI YİNE KAFA KARIŞTIRDI	12
TÜİK'E GÜVEN KALMADI!	12
HANE HALKLARININ SADECE YÜZDE 20'Sİ TASARRUF EDEBİLİYOR!	13
ASGARİ ÜCRETİN 4 KİŞİLİK İŞÇİ AİLESİ İÇİN TESPİTİNİ ÖNGÖREN 131 SAYILI İLO SÖZLEŞMESİ İMZALANMALI	13
TÜRKİYE G20 DIŞINDA KALABİLİR!	14
LİRA BATTI, HALK YOKSULLAŞTI AMA MİLYONER SAYISI ARTTI	14
ARTAN KURUN İHRACATA FAYDASI DEĞİL, ZARARI OLDU	15
ASGARİ ÜCRETİN DÜNYADAKİ PEK ÇOK ÜLKEYE GÖRE YÜKSEK OLDUĞU İDDİASI DOĞRU DEĞİL	16
ASGARİ ÜCRET KİŞİ BAŞI MİLLİ GELİRE GÖRE YÜZDE 42 ERİDİ.	19
AK PARTİ İKTİDARLARINDA ASGARİ ÜCRET, "SEFALET ÜCRETİNE" DÖNÜŞTÜ!	21
ASGARİ ÜCRET SİMİDE BİLE YETMİYOR	22
'YOKSULLUK SORUNU YOK' DİYEN BAKAN DUYURULUR: ASGARİ ÜCRETİ SÜRÜNÜYOR	22
SARAY'IN BÜTÇESİ 25 BİN ASGARİ ÜCRETE DENK	24
ÇALINAN SERVETİMİZİ AFGANİSTAN MAĞARALARINA BİLE GÖMSELER BULUP GETİRECEĞİZ	24
TİLKİYİ KÜMESE MÜDÜR ATAMIŞLAR...	25
DEVLETİN SİGORTASI YANDI	29
YOLSUZLUĞUN ARDI ARKASI KEŞİLMİYOR	32
SARAY'IN KULLANDIĞI ÖDENEK 20 MİLYONDAN 280 MİLYONA ÇIKTI	33
MİLLETE KÜFÜR EDENE MİLLETİN MECLİSİ'NİN ELEKTRİK İHALESİ VERİLDİ	34
MİLLET BAHÇELERİNİN MALİYETİ 7 BAKANLIĞIN BÜTÇESİNİ GEÇTİ	34
AKP'DEN ESNAFA DESTEK DEĞİL ACI ŞAKA	35
AKP'Lİ BELEDİYELER KIRAATHANELERE ÇALIŞTI	36
AKP'Lİ İBB YÖNETİMİNİN SEÇİM OYUNU ORTAYA ÇIKTI: RAY DÖŞEMEDEN TEST SÜRÜŞÜ YAPMIŞLAR	36
KAFTANCIOĞLU'NUN TAKİPSİZLİK KARARINI KALDIRAN HAKİM, AKP'DEN ADAY ADAYI OLMUŞ	37
AOÇ'DE 'GİZLİ' TALAN	38
DİYANET BODRUM KIYILARINA DA EL ATTI	39
DİYANET KILICI BÜTÇENİN KALANINA VURDU	39
"KOMŞUSU AÇKEN TOK YATAN BİZDEN DEĞİLSE DİYANET İŞLERİ BAŞKANI KİMDEN?"	40
LİMAK GÖZÜNÜ ASKERİ ARAZİYE DİKTİ	41
MİLYARLAR YOLDAN ÇIKTI	42
SAMAN İTHAL EDEN İKTİDAR ÇÖKMÜŞ İKTİDARDIR	42
TAHILA İTHALAT DARBESİ	43
OLMAYAN ARACA LPG FATURASI	44
SAYIŞTAY BÜROKRASİYE DE SANSÜR UYGULADI	45
YEREBATAN SARNICI YILAN HİKÂYESİNE DÖNDÜ	46
"İŞİMİZ ALLAH'A KALDI, ALLAH'IM BİZE ELEKTRİK VER"	46
DAĞITIM ŞİRKETİNDEN, ELEKTRİK DUAŞINA ÇIKAN KÖYLÜLER HAKKINDA SUÇ DUYURUSU	47
BİR AKP GELENEĞİ SAHTE DİPLOMA!	48
AKP 3 Y EVRESİNDEN 3 Z EVRESİNE GEÇMİŞTİR: ZAM, ZULÜM, ZAFİYET	49
FİLDİŞİ KULELERDEN GÖRÜNMEYEN YOKSULLUK	50
MARAŞ KATLİAMI ANMASI YASAKLANDI	51
SİYASİ HAZIMSIZLIK MİLLETE ZARAR VERİYOR	51
HIFZISSİHHA'YI KAPATANLAR TÜRKİYE'Yİ AŞI İTHALATÇISI YAPTILAR	53
BOŞ YATAK BULAN ŞÜKREDER HALDE!	53
KORONAVİRÜS İLACI KARABORSADA	54
TÜNELİN UCUNDAKİ IŞIK: KORONAVİRÜS AŞILARI	55
KORONAVİRÜS HASTASIYLA AYNI EVDE YAŞARKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİ?	58
'5 MİLYAR LİRA' NE DEMEKTİR?	58

'HASTA OLURSANIZ İDARİ SORUŞTURMA AÇARIZ' TEHDİDİ	1
ÖĞRETMENLERİ ÇAĞRI MERKEZİNE ALDILAR	1
EĞİTİMCİYE 7/24 SÖMÜRÜ	2
TUNUS'A 5 MİLYON DOLAR 300 BİN GENCE İCRA	2
ESNAF BORÇLANARAK 'NEFES' ALMIŞ	3
ÜNİVERSİTELERİN UZAKTANEĞİTİMDE YENİ DÖNEMİ VE HAZIRLIK EKSİKLİKLERİ	3
SEKTÖR KAZANDIĞI EKOSİSTEM KAYBEDİYOR	6
KASIM AYINDA 29 KADIN ÖLDÜRÜLDÜ, 10 KADIN ŞÜPHELİ ŞEKİLDE ÖLÜ BULUNDU	7
YAŞAMHAK PROJESİ	7
YAŞLILARIMIZ YOKSULLUK, YALNIZLIK VE İHMALLERLE KARŞI KARŞIYA BIRAKILIYOR	9
HEPİMİZ GÖÇMENİZ, HEPİMİZ GÖÇMEN ÇOCUĞUYUZ	14
SAVRULAN DIŞ POLİTİKAMIZ VE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZİ	15
ABD TARAFINDAN ÜLKEMİZE UYGULANAN YAPTIRIM KARARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA	19

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laik vurgusu ile dini konuların siyاسilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu doğrudan olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Ülkenin menfaati için ilkemiz daima 'Kol kırılır yen içinde kalır' olmalıdır. Parti için sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkelerini kapsar olmasıdır. Söylemlerinizi tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiği son derece önemlidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemini unutmamalıyız.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşındakinin duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşındakinin ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

21-27 ARALIK 2020 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

***21 Aralık Dünya Kooperatifçilik Günü** Kooperatifçilik kalkınmanın ve gelir gelir dağılımında adaletin sağlanmasının lokomotiflerindedir. Koperatifçilik sayesinde belli bir sermaye düzeyinin altındaki yatırımcı ve üreticiler bir araya gelerek güç birliği yapar ve üretime büyük katkı sağlarlar.

***23 Aralık 1930 Menemen Olayı** - Menemen'deki ayaklanmada, yedek subay öğretmen Mustafa Fehmi Kubilay, Cumhuriyet karşıtlarınca öldürüldü. Aynı olayda Bekçi Hasan ve Bekçi Şevki de öldürüldü.

***25 Aralık 1973 - Türkiye'nin 2. Cumhurbaşkanı ve eski CHP Genel Başkanı Sayın İsmet İnönü hayatını kaybetti.**

***25 Aralık Noel Bayramı** Her yıl 25 Aralık tarihinde İsa'nın doğumunun kutlandığı Hristiyan bayramı.

***27 Aralık 1919 Atatürk'ün Ankara'ya gelişi.**

***27 Aralık 1936 – İstiklal Marşı'nın şairi Mehmet Âkif Ersoy hayatını kaybetti.**

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

Geniş Anlamda İşsizlik Oranı Yüzde 28,5

• TÜİK'in eylül ayı (*Ağustos-Eylül-Ekim 2021 aylarının ortalaması ortalaması*) işgücü verilerine göre çalışabilir çağdaki nüfusun (15 ve yukarı yaştaki nüfus) 1 milyon 159 bin kişi artarak 62 milyon 834 bine çıktığı son bir yılda, işgücü (yani çalışanlar ve iş arayanlar) 1 milyon 282 bin kişi azalarak 33 milyon 6 binden, 31 milyon 724 bin kişiye geriledi. Geçen yıl yüzde 53,9 olan işgücüne katılım oranı bu yıl yüzde 50,5'e kadar geriledi. Bir işte çalışanların sayısı ise 733 bin kişi azalarak 27 milyon 707 bin kişiye indi. İstihdam oranı yüzde 44'e kadar indi.

• Sadece artan nüfusuna iş bulabilmek için her yıl 1 milyona yakın iş yaratması gereken Türkiye'de iş gücünde yaşanan azalmanın 733 bini istihdamdaki daralmadan, 550 bini ise resmi işsiz sayısındaki azalmadan kaynaklandı. Son bir yılda hem çalışan hem de işsiz sayısı azaldı. Dolayısıyla Eylül 2019'da 4 milyon 566 bin olan resmi işsiz sayısı bu yıl 4 milyon 16 bine gerilerken, resmi işsizlik oranı da yüzde 13,8'den yüzde 12,7'ye indi.

• **İşsizlik Değil İş Arayanlar Azalıyor** Nüfus artarken ve istihdam azalırken işsiz sayısının, dolayısıyla işsizlik oranının azalması, TÜİK'in iş bulamayacağı veya diğer nedenlerle iş aramayan ancak iş bulsa hemen çalışabilecek durumda olan 4 milyon 83 bin kişiyi işsiz saymamasından kaynaklanıyor. Büyük bölümünü "Umutsuzlar" diye nitelendirilen ve işsiz olduğu halde **son dört hafta** içerisinde iş aramayanların sayısında son bir yılda 1 milyon 890 bin kişilik artış yaşandı. (**Daha önce üç ay olan bu süre AKP döneminde, 2014 yılında, işsizliği kağıt üzerinde azaltmak için dört haftaya indirilmişti**) TÜİK, ayrıca, sayıları 77 bini bulan mevsimlik çalışan ancak bu mevsimde işsiz olanları da işsiz kabul etmiyor.

• **Gerçek İşsizlik** TÜİK'in işsiz kabul etmediği bu işsizler de dahil edildiğinde Türkiye'deki gerçek işsiz sayısı geçen yıla göre 1 milyon 352 bin kişi artarak 8 milyon 229 bine, gerçek işsizlik oranı da yüzde 19,5'ten yüzde 22,9'a çıktı.

• **Geniş Anlamda İşsizlik** Bu arada istihdamda gözükken ancak, ya kendi mesleğinde çalışmadığı için mesleğiyle ilgili ya da kısa süreli çalıştığı için daha uzun süre çalışabileceği bir iş arayan 2 milyon 20 bin kişilik **eksik istihdam** da dikkate alındığında Türkiye'deki **geniş anlamda işsiz** sayısı **10 milyon 249 bine**, **işsizlik** oranı da **yüzde 28,5'e** kadar yükseliyor. Eksik istihdamdakilerin sayısı da son bir yılda 914 bin kişi arttı.

• **Genç İşsizlik** Türkiye ekonomisinin yeni istihdam yaratamaması, aksine var olan istihdamın da kaybedilmesinden en fazla genç nüfus etkileniyor. Genç nüfus arasındaki işsizlik oranı eylülde yüzde 24,3 oldu. 15-24 yaş arasındaki gençlerin yüzde 29,1'i (3 milyon 412 bin genç) ne bir işte çalışıyor ne de eğitime devam ediyor.

• **Eğitimde ve istihdamda olmayanların sayısı** 15-29 yaş grubu için de 5 milyon 760 bin kişiye çıkıyor. Buna göre 15-29 yaş grubundaki her 100 gençten 32,2'si ne bir işte çalışıyor ne de eğitime devam ediyor.

• **İstihdam Hangi Sektörlerde Ne Kadar Azaldı** İstihdamda son bir yılda yaşanan 733 bin kişilik daralmanın 520 bini hizmetler sektöründen kaynaklandı. Sanayi sektöründe çalışanların sayısı 29 bin, tarım sektöründe çalışanların sayısı ise 350 bin kişi azalırken, sadece inşaat sektöründe çalışanlarda 168 bin kişilik artış kaydedildi.

• Bu arada resmi olarak işsiz kabul edilenlerin yüzde 27'sini oluşturan 1 milyon 93 bin kişi bir yıl ve daha uzun süredir iş arıyor. Umutsuzların büyük bölümünün de yine uzun süre iş arayıp umudunu kestikten sonra iş aramayı bırakanlardan olduğu tahmin ediliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• **Kayıtdışı Çalışanlar Daha Çok Mağdur** Salgınla mücadele kapsamında alınan işten çıkarma yasağı ve yarım çalışma ödeneği verilmesine ilişkin önlemler, kayıtlı istihdamı kâğıt üzerinde de olsa korurken, bu önlemlerden en fazla kayıt dışı çalışanların etkilendiği gözleniyor.

• **Eylül ayı itibariyle son bir yılda kayıtlı istihdam 585 bin kişi artarken, kayıt dışı istihdamda 1 milyon 319 bin kişilik azalış yaşandı.** Türkiye’de kayıt dışı istihdam tarım sektörünün yanı sıra, sokak satıcılığı yapanlar, gündelik ev işlerine gidenler, pazarcular, merdiven altı işletmelerde çalışanlar gibi kesimler arasında yaygın bulunuyor. Dolayısıyla salgın koşullarının en fazla toplumun en korumasız kesimi olan bu kişileri etkilediği işgücü verilerinden de açıkça gözüküyor. **Bu nedenle sadece kayıtlı işlerde çalışıp da işsiz kalanlara değil, kayıtdışı çalışırken işini kaybeden ve işsiz kalanlara da acilen destek verilmesi gerekiyor.**

226 Bin Kişiyi İşsizlik Ödeneği Veriliyor

• Resmi işsiz sayısının bile 4 milyonun üzerinde açıklandığı bir dönemde, kaynaklarının büyük bir bölümü yıllardır işverenlere teşvik olarak aktarılan İşsizlik Sigortası Fonundan bu yıl kasım ayında işsizlik ödeneği alanların sayısı ise 225 bin 711 kişi olarak açıklandı.

• Fonun 2019 yılı sonunda 131,5 milyar lira olan toplam varlığı da kasım ayı sonu itibariyle 105,1 milyar liraya (9 Aralık 2020 itibariyle ise 102,4 milyar liraya) geriledi. Bu yıl Ocak-Kasım döneminde 34,5 milyar liralık geliri olan Fonun aynı dönemdeki harcamaları ise 60,9 milyar lira oldu.

• Bu harcamanın 8 milyar lirası işsizlik ödeneği olarak işsizlere aktarılırken, salgın önlemleri kapsamında yaygın olarak kullanılan kısa çalışma ödeneği ödemeleri 25,6 milyar lira oldu. İşten çıkarma yasağı kapsamındakilere nakdi ücret desteği olarak 5,8 milyar lira ödenirken, işverenler için yapılan teşvik ödemelerine de 16 milyar lira gitti. Aynı dönemde aktif işgücü programları ile işbaşı eğitimi programlarına da 5 milyar lira ödeme yapıldı.

Cari İşlemler Açığı 31,1 Milyar Dolara Yükseldi

• Türk lirasında yaşanan yüksek oranlı değer kayıplarına rağmen cari işlemler açığı büyümeye devam ederek Türkiye ekonomisinin dış şoklar karşısındaki kırılganlığını artırıyor.

• Merkez Bankasının verilerine göre geçen yıl ekim ayında 2 milyar 737 milyon dolar **fazla** veren cari işlemler açığı bu yıl aynı ay 273 milyon dolar **açık** verirken, yılın ilk 10 aylık dönemindeki cari işlemler **açığı** ise 31 milyar 55 milyon dolara kadar yükseldi. Geçen yıl ocak-ekim döneminde 9 milyar 649 milyon dolar **fazla** vermişti.

• Ekim sonu itibariyle yıllıklandırılmış cari işlemler açığı ise 33 milyar 795 milyon dola kadar çıktı. Geçen yıl ekimde yıllıklandırılmış olarak cari işlemlerde 11 milyar 252 milyon dolar fazla verilmişti.

• Ocak-ekim döneminde 31 milyar 55 milyon dolarlık cari işlemler açığı verilmesi, Türkiye’nin döviz gelirlerinin yüzde 20,3 oranında azalarak 167,9 milyar dolara inmesine rağmen, döviz giderlerinin sadece yüzde 1 oranında azalarak 199 milyar dolar olmasından kaynaklandı.

• Döviz gelirlerinin en büyük kalemi olan ihracat (ödemeler dengesinin bilançosundaki tanımıyla) önceki yıla göre yüzde 11 azalarak 134,7 milyar dolara, turizm gelirleri ise yüzde 69 oranında azalarak 8,3 milyar dolara indi. Geçen yıl aynı dönemde 150 milyar dolarlık ihracat yapılmış ve 26,6 milyar dolarlık da turizm geliri elde edilmişti.

• Üçüncü büyük döviz geliri kalemi olan taşımacılık gelirleri de yüzde 42 azalarak 20,1 milyardan 11,6 milyar dolara indi.

• Türkiye ekonomisinin kırılganlığını artıran asıl unsur ise hem cari işlemler açığının hem de ülkeden sermaye çıkışının finanse etmek zorunda kalması oldu. Bu dönemde cari işlemler açığı ve sermaye çıkışını karşılamak için 32,6 milyar dolarlık finansmana ihtiyacı olan Türkiye’nin resmi rezervlerinde 38,4 milyar dolarlık azalma yaşandı.

• Rezervdeki azalmanın finansman ihtiyacından yüksek olması ise net hata ve noksan kaleminden kaynaklanıyor. Mali sistem dışına kayıt dışı döviz çıkışının yanı sıra, döviz gelir ve gideri kalemlerinde yapılması olası hataları ifade eden net hata noksan kaleminde 5,8 milyar dolarlık çıkış gözüküyor.

• Katar’la yapılan 10 milyar dolarlık swap hariç tutulduğunda bu yıl rezervlerdeki toplam azalma 48,4 milyar doları buluyor.

• Ocak-ekim döneminde yabancıların Türkiye’ye yaptıkları net doğrudan yatırım yüzde 28’e yakın azalarak 5,4 milyar dolara geriledi. Bu kalemin de 3,4 milyar dolarlık kısmını gayrimenkul alımları, diğer bir ifadeyle yabancıların üretken olmayan alanlara yaptığı yatırımlar oluşturuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- Aynı dönemde yabancıların Türkiye’den çıkardığı portföy yatırımı tutarı ise net 12,4 milyar doları buldu. Hazinesin uluslararası piyasalardan yaptığı eurobond borçlanmaları portföy yatırımlarındaki net azalmayı sınırlandırdı.

Hazine Dışardan Borçlandı Merkez Bankası Rezervi Arttı

- Merkez Bankasının, brüt rezervi (altın + döviz); Hazinesin 24 Kasım günü uluslararası piyasalara ihraç ettiği tahvillerle (Eurobond) sağladığı 2 milyar 250 milyon dolarlık borçlanmanın Merkez Bankasındaki Hazine hesaplarına geçtiği 27 Kasım – 4 Aralık haftasında 2 milyar 452 milyon dolar artarak 86 milyar 648 milyon dolara yükseldi.
- Merkez Bankasının brüt rezervinde yıl başından bu yana ise toplam 19 milyar dolarlık azalma yaşandı.
- Brüt rezerv içerisindeki döviz rezervi **geçen hafta 2 milyar 495 milyon dolar artarak 46 milyar 349 milyon dolara** çıkarken, **altın varlıkları ise 43 milyar dolar azalarak 40,3 milyar dolar** geriledi. Yıl başından bu yana döviz rezervinde 32,2 milyar dolarlık azalma, altın varlıklarında ise 13,2 milyar dolarlık artış yaşandı.

Net Rezerv

- Merkez Bankası’nın swap borçları hariç **normal analitik bilançodan** hesaplanan net rezervi ise 16 milyar dolar azalarak 5 milyar 202 milyon dolara geriledi. Ekim 2020 sonundaki düzeyini bildiğimiz swap borçlarını yükümlülüklerle dahil ettiğimizde ise net rezervin eksi -61,6 milyar dolara kadar düştüğü tahmin ediliyor. (**Ancak swap borçları hariç net rezervde son iki haftada yaşanan 4,7 milyar dolarlık sert düşüş çok büyük bir olasılıkla swap borçlarının azaltılmış olmasından kaynaklanıyor. Eğer bu olasılık doğru ise swap dahil net rezerv -57 milyar dolar olabilir**)

- **Merkez Bankasının yine swap borçları hariç ancak IMF ile 2002 yılında imzalanan Niyet Mektubu ile Belirlenmiş bilançodan hesaplanan net rezerv ise geçen hafta 1 milyar 853 milyon dolar artarak 15 milyar 585 milyon dolar oldu.** (Bu hesaplamada Hazinesin Merkez Bankasındaki döviz mevduatı Merkez Bankasının borcu olarak kabul edilmediği için döviz varlıklarından döviz borçlarının düşülmesiyle hesaplanan net rezerv, diğer analitik bilançoya göre daha yüksek gözüküyor) **Bu hesaplama swap borçları dahil edilerek yapılan hesaplamada ise Merkez Bankasının net rezervi (eksi) -51,3 milyar doları buluyor.**

- Merkez Bankası, Katar ve Çin gibi ülkeler ile bankalarla yaptığı swap anlaşmalarından sağladığı mevduatı, aktif kısmında döviz varlığı olarak gösterdiği bilançosunun pasifinde ise TL mevduat yükümlülüğü olarak kaydediyor. Yurt içi bankalarla yaptığı döviz ve altın swap anlaşmalarından kaynaklanan yükümlülüğünü de bilanço yerine nazım hesaplarında izlediği için, swapla sağladığı döviz ve altın, döviz (dış) yükümlülüğü olarak kaydedilmiyor. Dolayısıyla da (“dış varlıklar- dış yükümlülükler =Net rezerv” olarak hesaplanan) net döviz rezervi swap anlaşmaları kadar, olduğundan yüksek gözüküyor.

Rezervin Dış Borcu Karşılama Oranı Azalıyor

- Merkez Bankasının brüt rezervinin (döviz + altın) kısa vadeli dış borçları ve gelecek 12 ayda vadesi dolacak dış borcu karşılama oranı ise küçülmeye devam ediyor.
- Geçen yılın sonunda yüzde 85,8 olan brüt rezervin kısa vadeli dış borçları karşılama oranı geçen hafta yüzde 64,7’ye geriledi. Brüt rezervin vadesine bir yıldan daha az kalmış dış borç miktarını karşılama oranı da yüzde 62,8’den yüzde 47,5’e indi.

Dış Borç İçin Ödenen Faiz

- Türkiye’nin Haziran 2020 sonu itibarıyla 421 milyar doları bulan dış borçları için kamu ve özel sektörün bu yılın ilk on ayında ödediği faiz ise 10 milyar 584 milyon dolar oldu. Bu ödemenin 4 milyar 435 milyon dolarını devlet, 6 milyar 113 milyon dolarını ise özel sektör gerçekleştirdi.
- Bu arada **AKP döneminde** (Ocak 2003-Ekim 2020 aylarını kapsayan dönem) yapılan toplam faiz ödemesi ise **181 milyar 201 milyon dolar** oldu. Bu ödemenin de 85 milyar 15 milyon dolarını kamu sektörü, 96 milyar 150 milyon dolarını ise özel sektör yaptı.
- Bu dönemde Türkiye **her ay** ortalama 847 milyon dolar, **günde** ortalama 28 milyon dolar ve **saatte** 1,2 milyon dolar dış borç faizi ödedi.
- Ancak bu tutarlar her geçen gün daha da artıyor. Zira 2002 yılında 6,4 milyar dolar olan bir yıllık dış borç faiz ödemesi 2019 yılında 14,4 milyar dolara kadar yükseldi. Buna göre Türkiye 2019 yılında ayda ortalama 1,2 milyar dolar, günde 40 milyon dolar ve saatte 1,6 milyon dolar dış borç faizi ödedi.

Sıcak Para Yeni Faiz Artışı Bekliyor

- **Yabancı yatırımcıların Türkiye’de Borsa İstanbul’da işlem gören hisse senetlerinde, Devlet ve özel sektör iç borçlanma kâğıtlarında ve bankalarda TL ve döviz mevduatı olarak tuttıkları portföyleri (sıcak para) 4 Aralık itibariyle 61,6 milyar dolar oldu.**
- Yabancı yatırımcılar 27 Kasım – 4 Aralık haftasında Borsa İstanbul’daki hisse senetlerini net olarak 23 milyon dolar azaltırlarken, Devlet iç borçlanma kâğıtları portföylerini net 91,4 milyon dolar artırdılar. Özel şirketlerin borçlanma senetlerine yaptıkları yatırımları da 2,4 milyon dolar azaldı. Yabancı yatırımcıların faiz artırım beklentisi ve faiz artırımından sonra Türkiye’ye yaptıkları yatırımların geçen hafta hız kestiği gözleniyor. Bu durum da Merkez Bankasını yeni bir faiz artırımına zorlayan önemli bir etken oluşturuyor.
- Türkiye’deki hisse senedi ve iç borçlanma kâğıtları portföylerini geçen hafta net olarak 66 milyon dolar artıran yabancı yatırımcılar, ekonomi yönetiminin değiştiği 6 Kasım’dan bu yana Türkiye’den net 1,9 milyar dolarlık menkul kıymet satın aldılar.
- Türkiye’deki portföy yatırımlarını 2018 yılında net 2,2 milyar dolar, 2019 yılında net 3,3 milyar dolar azaltan yabancı yatırımcılar, hisse senedi ve iç borçlanma kâğıtları portföylerini yıl başından 4 Aralık’a kadar olan sürede net 11,6 milyar dolar azalttılar.
- Yabancı yatırımcıların Türkiye’de 4 Aralık itibariyle 24,9 milyar dolarlık hisse senedi, 6,4 milyar dolarlık iç borçlanma kâğıdı ve 30,3 milyar dolarlık da döviz ve TL mevduatı bulunuyor.

Kredi ve Mevduat Gelişmeleri: TL’den Kaçış Durmuyor

Mevduat

1 – 8 Aralık 2020 günleri arasında; Bankalardaki (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduat, 1,4 milyar lira azalarak 3 trilyon 519 milyar liraya geriledi. Bankalar ve katılım bankalarındaki mevduatlar yılbaşından bu yana ise 951 milyar lira (yüzde 37,1 oranında) arttı. Bu artışın da önemli bir kısmı (reel anlamda tasarruf artışından değil) sadece döviz kurunda yaşanan artıştan kaynaklandı.

Dolarizasyon

- 1 -8 Aralık günleri arasında TL cinsinden mevduatlar 5,4 milyar lira azalarak 1 trilyon 532 milyar liraya inerken, döviz cinsinden mevduatlar, dolar cinsinden bakıldığında 955 milyon dolar artarak **254,9 milyar dolarla rekor bir seviyeye çıktı. Döviz mevduatları yıl başından bu yana ise 33,9 milyar dolar arttı.**
- Toplam mevduattaki dolarizasyon oranı ise yüzde 56,5’e yükseldi. **Bankalardaki yurt içi ve yurt dışı kaynaklı (bankalararası mevduat hariç) toplam mevduatın yarısından çoğunu yabancı para cinsinden açılmış mevduatlar oluşturmaya devam etti.**
- **Gerçek Kişilerin Tasarruf Mevduatı:** Gerçek kişilerin, diğer bir ifadeyle **vatandaşların mevduatı** söz konusu günler arasında 15,1 milyar lira artarak 2 trilyon 122 milyar liraya çıktı. 1 – 8 Aralık arasında vatandaşların TL mevduatları 1,1 milyar lira artıp 831,6 milyar liraya yükseldi, döviz mevduatları ise 2,1 milyar dolar daha artarak **165,6 milyar dolarla** yeni bir rekor kırdı.
- **Dolarizasyon;** diğer bir deyimle döviz cinsinden tutulan mevduatların toplam mevduat içindeki payı, **gerçek kişilere ait (vatandaşın tasarruf mevduatı) mevduatlarda ise yüzde 60,8’e kadar yükseldi.**
- **TL’ye güvenmeyen** vatandaşlar Merkez Bankasının **faiz artırımına rağmen** ağırlıklı olarak döviz ve altın mevduatını tercih ediyor. TL mevduattan çözülen paranın belirgin bir şekilde döviz mevduatına yöneldiği gözleniyor. Vatandaşlar ekonomi politikalarına ve iktidara güvenmediği için bu günleri döviz alım fırsatı olarak değerlendiriyor.
- **Enflasyon beklentilerinin yükselmesi, iktidarın zorlamasıyla TL mevduata negatif reel faiz uygulanması vatandaşların tasarruflarını, dolar, Euro ve altın gibi yabancı para tasarruflara yönlendirmesine yol açıyor. Uzun bir süre faiz artırımına izin verilmeyen Merkez Bankası, yeniden faiz artırmaya başlamasına rağmen vatandaşlar tasarruflarını döviz ve altın olarak tutmaktan vazgeçmiyor.**

Krediler

- Bankaların verdiği krediler (*bankaların bankalara verdiği krediler hariç*) 1 - 8 Aralık günleri arasında 685 milyon lira artarak 3 trilyon 625 milyar liraya çıktı.
- Bu dönemde TL kredilerde 3,4 milyar liralık azalış döviz kredilerinde 809 milyon dolarlık artış oldu. Bankaların kullandığı döviz cinsinden krediler 165,8 milyar dolara çıktı.
- Banka kredilerinde **yılbaşından bu yana** ise 972 milyar liralık artış oldu. Bu artışın 695 milyar liralık kısmı TL kredilerinden, 277 milyar liralık kısmı ise döviz kredilerinden (kur artışından) kaynaklandı. Döviz kredileri dolar cinsinden ise geçen yılın sonuna göre 5,5 milyar dolar azaldı.
- 2019 yılı sonunda yüzde 103,3 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı ise yüzde 103'e geriledi.
- **Uluslararası derecelendirme kuruluşları ve ekonomistler iktidarın bankaları aktif rasyosu ve benzeri yöntemlerle kredi vermeye zorlayarak yarattığı kredi genişlemesinin Türkiye'nin cari işlemler açığını artırarak dış finansman sorununu büyüttüğünü ileri sürüyorlar. BDDK'nın bankaları kredi vermeye zorlamak için uyguladığı aktif rasyosunu yılbaşından itibaren kaldıracak olması ve Merkez Bankasının da zorunlu karşılıkları kredi artışına bağlı olmaktan çıkarması nedeniyle önümüzdeki dönemde kredilerinin hem daha pahalı hale gelmesi hem de artış hızının azalması beleniyor.**

Batık Krediler

- Zamanında ödenmediği için takibe alınan krediler 1 – 8 Aralık arasında 1,2 milyar lira artarak 151,6 milyar lira oldu. Tahsili gecikmiş alacaklarda yılbaşından bu yana ise 610 milyon liralık azalış yaşandı. 2019 yılı sonunda yüzde 5,7'ye kadar yükselen tahsili gecikmiş alacakların toplam kredilere oranı yüzde 4,2'ye geriledi.
- Ancak batık kredi oranındaki gerilemenin altında *bankaların donuk alacaklarına ilişkin 90 gün olan asgari gecikme süresinin, salgına karşı alınan önlemler kapsamında 31 Aralık 2020 tarihine kadar geçerli olmak üzere 180 güne çıkarılmış olması, taksit öteleme ve yeniden yapılandırma uygulamaları yatıyor.*

Bankaların Döviz Pozisyonu

- Bankacılık sektörünün 27 Kasım'da 2,3 milyar dolar olan döviz pozisyonundaki fazla ise 4 Aralık itibarıyla 3,2 milyar dolara çıktı.
- Sektörün döviz pozisyonunun toplamda döviz fazlası vermesine rağmen kamu bankalarının döviz açığı ise sürüyor. İktidarın döviz satarak kurları ve faiz oranlarını kontrol etmeye çalışması yüzünden döviz açığı veren kamu bankalarının **döviz pozisyonlarındaki açık** geçen hafta 511 milyon dolar daha azalarak 4 Aralık itibarıyla 2 milyar 766 milyon dolar oldu.
- Özel ve yabancı bankaların döviz pozisyonlarındaki fazla ise 5 milyar 965 milyon dolar oldu.
- Kamu bankalarının döviz açığının büyük bir kısmı geçtiğimiz aylarda, döviz cinsinden tahvil ihraç ederek iç borçlanmaya giden Hazine tarafından dolaylı olarak üstlenilmişti.

KOBİ'lerin Banka Borcu 865 Milyar Lira

- Yaşanan salgın sürecinden en fazla etkilenen küçük ve orta boy işletmelerin bankalara olan kredi borçları ise 4 Aralık itibarıyla 861 milyar lira olarak gerçekleşti.
- BDDK'nın verilerine göre KOBİ'lerin bankalara olan kredi borçları 27 Kasım – 4 Aralık haftasında 3,5 milyar lira azalarak 865 milyar liradan 861 milyar liraya yükseldi.
- KOBİ kredilerinin 17,2 milyar dolarlık (134,9 milyar liralık) kısmı döviz kredilerinden oluşuyor. Geçen hafta KOBİ'lerin döviz kredilerinde 2,3 milyar liralık, TL kredilerde 1,2 milyar liralık düşüş yaşandı.
- KOBİ kredilerinde yılbaşından bu yana ise 246 milyar liralık (yüzde 40 oranında) büyüme yaşandı.
- KOBİ'lerin zamanında ödeyemediği kredi borçları 57,7 milyar lira oldu.

Vatandaşın Bankalara Borcu 830 Milyara

- **Vatandaşın bankalara ve finansman şirketlerine olan borcu** 27 Kasım - 4 Aralık haftasında 588 milyon lira artarak 830,4 milyar liraya yükseldi. Bu borcun 687,2 milyar lirası tüketici kredilerinden, 143,2 milyar lirası da kredi kartlarından kaynaklanıyor. Söz konusu hafta içerisinde tüketici kredileri fazla değişmezken kredi kartı borçları ise 571 milyar lira arttı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

• Tüketici kredisi ve kredi kartı borçları **yılbaşından bu yana** ise 240 milyar lira arttı. Bu dönemde tüketici kredileri 212,7 milyar lira artarken, kredi kartı borçlarındaki artış ise 27,2 milyar lira oldu.

• **İktidarın, salgına karşı alınan önlemler nedeniyle işini kaybeden, işini kaybetmediği halde geliri azalan, zorunlu izne çıkarılan vatandaşlara temel ihtiyaçlarını karşılayabilmeleri için bankalardan borçlanmayı adres göstermesi vatandaşların bankalara olan borcunun yılın ilk 11 ayında yüzde 40,6 oranında büyümesine yol açtı.**

Faiz Oranları Yükseliyor

Kredi ve Mevduat Faiz Oranları

• 4 Aralık itibariyle bankaların bir yıl vadeli TL cinsinden mevduata uyguladığı yıllık faiz oranı bir önceki haftaya göre 2,39 puan artarak yüzde 16'ya yükselirken, bir yıl vadeli ticari kredinin yıllık basit faizi ise 1,1 puan daha yükselerek yüzde 18,59'a çıktı.

Merkez Bankası Fonlama Faizi

• Merkez Bankasının bankalara çeşitli yollardan verdiği paranın ortalama faizi de **11 Aralık itibariyle** yüzde 15 oldu.

• Merkez Bankasının bankaları fonlama maliyeti 16 Temmuz'dan bu yana 7,66 puan arttı. *(TCMB ortalama fonlama faizi 16 Temmuz yüzde 7,34 olmuştur.)*

İç Borçlanma Kâğıtlarının Faizi

• İki yıl vadeli devlet tahvili 11 Aralık günü yüzde 14,69 faiz oranıyla **(gösterge faiz)** işlem gördü. Beş yıl vadelinin faizi yüzde 13,67'ye, 10 yıl vadeli tahvilin faizi ise yüzde 13,31'e çıktı.

• Devlet tahvili faizleri, geçen hafta sonuna göre, iki yıl vadelide (gösterge faiz) 0,93 puan, beş yıl vadelide 0,39 puan, on yıl vadelide ise 0,36 puan arttı.

Risk Primi (CDS)

• Türkiye'nin dış borçlarını geri ödeme (temerrüt) riskini gösteren CDS (*Kredi temerrüt sigortası*) ise geçen hafta yüzde 3,19 oranında artarak 11 Aralık itibariyle 380,51 olarak gerçekleşti. Türkiye bu oranla en yüksek riske sahip ülke konumunda bulunuyor. **Türkiye'ye en yakın ülke olan Brezilya'nın risk primi 155,7 de bulunuyor. Risk primi en düşük ülke ise 9,40'la Danimarka.**

• Türkiye'nin risk primi son bir ayda yüzde 17,32, son altı ayda yüzde 14,43 oranında azaldı. Bu azalışlara rağmen risk primi hala bir yıl öncesinin yüzde 25,78, oranında üzerinde bulunuyor.

• Risk primi son 5 yılda en düşük noktaya 152,28'le 5 Ocak 2018 tarihinde inmiş, en yüksek noktaya da 643,15 değeriyle 10 Mayıs 2020 tarihinde çıkmıştı.

Türk Lirasına Huzur Yok

• Faiz artırımından önceki iki hafta değer kazanan TL, faiz artırımından sonra yeni bir değer kaybı sürecine girdi. 7,5 TL'ye kadar gerileyen dolar kuru yeniden 8 TL'ye ulaşırken geçen haftayı de geçerken, geçen haftayı da 7,93 TL seviyesinden tamamladı. **Tek adam rejiminin sadece ekonomi yönetiminde değil, diğer alanlarda da yarattığı güvensizlik TL'nin değerini eritmeye devam ediyor.**

• Dolar kuru (*Merkez Bankasının 11 Aralık 2020 günü açıkladığı kurlar üzerinden*) yıl başından bu yana yüzde 33,6, Euro kuru ise yüzde 44,7 oranında arttı. Diğer bir ifadeyle Türk lirası yıl başından bu yana dolara karşı yüzde 25,1, Euro'ya karşı ise yüzde 30,9 oranında değer kaybetti.

• Türk lirasının 2003 yılındaki ortalama değeri 100 kabul edilerek ve enflasyon (Tüketici fiyatları- TÜFE) oranları da dikkate alınarak Merkez Bankası tarafından hesaplanan reel efektif kuru endeksine göre, **Türk lirasının reel değeri 60,6 ile Kasım 2020 sonu itibariyle**, endeksin hesaplandığı 1994 yılından bu yana en düşük noktaya inmiş bulunuyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU
MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- AKP'nin iktidara gelmesi ve tek adam rejimiyle ilgili Anayasa değişikliğinin kabul edilmesi ve sonrasındaki gelişmelerin TL'nin değerinde yarattığı değişimler şöyle:

TL'NİN DEĞERİ (Merkez Bankası Döviz Alış Kurları)		
Tarih	1 Dolar/TL	1 Euro/TL
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim günü	1,6700	1,6612
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu gün	1,6391	1,7670
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesi	2,1489	2,8779
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumu	3,6801	3,9083
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapması	4,0980	5,0747
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği gün.	4,7545	5,4969
31 Aralık 2019 (Bu yıl başından bu yana)	5,9402	6,6502
Damat Albayrak'ın görevdeki son günü	8,4613	10,0279
11 Aralık 2020	7,9349	9,6241

(Not: Merkez Bankası döviz alış kurları esas alındı)

O GÜNDEN BUGÜNE KURDA YAŞANAN DEĞİŞİM (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim gününden bu yana	375,1	479,3
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu günden bu yana	384,1	444,7
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden bu yana	269,3	234,4
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumundan bu yana	115,6	146,2
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapmasından bu yana	93,6	89,6
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği günden bu yana	66,9	75,1
8 Kasım 2020 Albayrak'ın istifasından bu yana	-6,2	-4,0
31 Aralık 2019 (bu yıl başından bu yana)	33,6	44,7

O GÜNDEN BUGÜNE TL'NİN DEĞERİNDEKİ DEĞİŞİM (%)		
Tarih	Dolar	Euro
3 Kasım 2002 AKP'yi iktidara getiren seçim gününden bu yana	-79,0	-82,7
15 Mart 2003 Tayyip Erdoğan'ın Başbakan olduğu günden bu yana	-79,3	-81,6
10 Ağustos 2014 Tayyip Erdoğan'ın Cumhurbaşkanı seçilmesinden bu yana	-72,9	-70,1
16 Nisan 2017 Anayasa Referandumundan bu yana	-53,6	-59,4
17 Nisan 2018 Devlet Bahçeli'nin Erken Seçim Çağrısı Yapmasından bu yana	-48,4	-47,3
19 Haziran 2018 Recep Tayyip Erdoğan'ın "Yetkiyi verin faizle şunla bunla nasıl uğraşılır göreceksiniz" dediği günden bu yana.	-40,1	-42,9
8 Kasım 2020 Albayrak'ın istifasından bu yana	6,6	4,2
31 Aralık 2019 (Bu yıl başından bu yana)	-25,1	-30,9

İcra Dairelerinde Bekleyen Dosya Sayısı 22,8 Milyon

- İcra takiplerinin Covid 19 salgını nedeniyle üç aya yakın bir süre durdurulmuş olmasına rağmen, icra dairelerinde bekleyen (UYAP üzerinden açılan dosyalar) dosya sayısı son bir yılda 1 milyon 974 bin adet artarak 11 Aralık itibarıyla 22 milyon 759 bin oldu.
- Bu yıl 5 milyon 924 bin yeni icra dosyası gelirken, 5 milyon 274 bin dosya ise sonuçlandırıldı. Geçen yıldan devredenlerle birlikte halen derdest olan dosya sayısı 1 milyon 974 bin adet artarak 22 milyon 759 bine yükseldi. Geçen yıl 11 Aralık itibarıyla 20 milyon 784 bin dosya derdest bulunuyordu.
- İcra takipleri 21 Mart-21 Haziran 2020 tarihleri arasında durdurulduğu için icra dairelerine gelen dosya sayısında geçen yıla göre yüzde 32,4 oranında azalma yaşandı. Bu azalmaya rağmen derdest dosya sayısında geçen yıla göre artış sürüyor.

Sosyal Güvenlik: Gelirler Yüzde 8, Harcamalar Yüzde 21 Büyüdü

- Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) mali yapısındaki bozulma artarak devam ederken, sistemin gerek faturalı ödemeler gerekse de açık finansmanı nedeniyle Merkezi Yönetim Bütçesi üzerindeki yükü giderek ağırlaşıyor.
- SGK'nın verilerine göre sistemin bu yıl ocak-eylül dönemindeki toplam gelirleri geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 8,2 oranında artarak 338,4 milyar liraya yükseldi. Bu dönemde açık finansmanı ve prim ödemeleri ile diğer faturalı ödemeler de dahil bütçeden SGK'ya yapılan transfer yüzde 25,2 oranında artarak 198 milyar liraya çıktı.
- Kurumun aynı dönemdeki harcamaları ise yüzde 20,6 oranında artarak 402,2 milyar liraya yükseldi. Dolayısıyla Kurumun **Ocak-Eylül 2020** dönemi finansman açığı **63,8 milyar lira** olarak gerçekleşti. (Hazine ve Maliye Bakanlığının bütçe verilerine göre de SGK'nın açığının finansmanı için **Ocak-Ekim 2020** döneminde bütçeden toplam **69,9 milyar lira** ödendi.

BDDK, yasal takibe intikal etmesi gereken batık kredilerle ilgili süreyi 30 Haziran 2021'e kadar uzattı!

BDDK, yasal takibe intikal etmesi gereken kredilerle ilgili süreyi 30 Haziran 2021'e kadar uzattı. Böylece batık kredilerle ilgili gerçek risk tablosu 6 ay daha verilere yansıtılmayacak. BDDK verilerinde takipteki batık krediler 151 milyar TL. Gerçek tutarın bundan kat kat fazla olduğu gerekçesiyle Moody's, Fitch gibi kuruluşlar Türk bankalarını uyarıyor. Olası bir 'Bankacılık Krizi' BDDK kararıyla 6 ay daha erteleniyor!

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), daha önce salgının başlamasının ardından aldığı bir kararla bankaların tahsili geciken, geri alamadıkları kredilerle ilgili yasal takibe intikal süresini 90 günden 180 güne (6 ay) uzatmıştı. Geçtiğimiz hafta BDDK tarafından alınan yeni bir kararla 31 Aralık'ta sona erecek olan bu uygulamanın süresi 30 Haziran 2021'e kadar uzatıldı. Bankalardan 100 bin dolar ve üzeri tutardaki döviz alım-satımlarındaki bir günlük valörü de yürürlükten kaldırdı. BDDK kararının kapsamında ihtiyaç kredilerinin yanı sıra taşıt, konut ve tüketici kredileri ile tüm ticari krediler de yer alıyor. Söz konusu uygulamadan yeniden yapılandırılan kredilerin yanı sıra, kredi kartı borçları da yararlandırılacak. Bankalar, kredi kartı borçlularına da ödemesiz dönem tanımlayabilecekler.

BDDK'nın 4 Aralık 2020 haftasına ait son bankacılık verilerinde takipteki alacakların tutarı 151 milyar 68 milyon TL olarak görünürken, bunun 135 milyar 439 milyon liralık kısmını takibe intikal eden TL kredileri, 15 milyar 628 milyon lirasını ise tahsil edilemeyen döviz kredilerinin TL karşılıkları oluşturuyor. Takibe intikal eden 151 milyar TL içinde 18,7 milyar liralık kısım bireysel kredi (konut, taşıt, ihtiyaç kredisi vb.) ve kredi kartı borçlarından oluşuyor. Kalan 132 milyar 323 milyon liralık tutar ise ticari kredilerden takibe verilmiş olan kısım. BDDK'nın 151 milyar TL'lik tutarı batıkların gerçek boyutlarını yansıtmıyor.

Fitch, Moody's, S&P gibi uluslararası kredi derecelendirme kuruluşları, Türk bankacılık sektörünün batık ve geri dönmeyen kredi risklerinin olağanüstü boyutlara ulaştığını, risklerin 2021'de artacağı uyarısında bulunuyorlar.

BDDK'nın bu kararıyla her an ortaya çıkabilecek bir bankacılık krizi ile batıkların bilançolara negatif yansımaları yanında, **iflas ve konkordatoları patlatacak bir reel sektör krizi 6 ay daha ötelenmiş oldu.** Ayrıca BDDK'nın döviz-alım satımlarında bir günlük valör uygulamasını kaldırması, spekülasyon döviz talebinin azaltılmasını, bankalardaki ya da yastık altındaki dövizin bozdurulmasına zemin hazırlamayı da amaçlıyor.

TÜİK RAKAMLARI YİNE KAFA KARIŞTIRDI

TÜİK, salgının olmadığı geçen yılın Eylül ayına kıyasla, bu yılın aynı ayında salgına, binlerce işyerinin kapanmasına rağmen işsizliğin 1,1 puan azalarak yüzde 12,7 olduğunu açıkladı. 20 yaş ve altındaki gençler sokağa çıkamazken genç işsizlik 2 puandan fazla düşmüş. Kısa çalışma ve nakdi ödeme desteği 2021 Haziran'ına kadar uzatıldığı için günlük 39 TL karşılığında ücretsiz izne çıkarılanlara artık "işsiz" denmiyor!

Ağustos-Eylül-Ekim dönemi ortalamasını kapsayan Eylül 2020 işsizlik ve istihdam rakamları açıklandı. Geçen yılın aynı dönemine kıyasla 1,1 puan azalan işsizlik oranı yüzde 12,7 olarak duyuruldu. Aynı dönemde tarım dışı işsizlik ise 1,5 puanlık azalarak yüzde 14,9 düzeyine geriledi. Eylül 2020 itibarıyla; İlgücü, önceki aya göre 25 bin kişi azalarak 31 milyon 724 bin, çalışan sayısı 153 bin artarak 27 milyon 707 bin, işsiz sayısı 178 bin kişi azalarak 4 milyon 16 bin ve işsizlik oranı da 1,1 puan azalarak yüzde 12,7 oldu. Böylece işsizlik son 22 ayın en düşük düzeyine indi! Bu dönemde istihdam edilenlerin yani çalışanların sayısı 733 bin kişi azalarak 27 milyon 707 bin kişiye, istihdam oranı da 2 puan azalışla yüzde 44,1'e indi. Genç işsizlik TÜİK'e göre azalarak yüzde 24,3'e inerken gençlerin istihdamında da 2,4 puan düşüş yaşandı ve yüzde 31,6'ya indi. Genç nüfusta işgücüne katılma oranı ise 4,2 puanlık azalışla yüzde 41,8'e geriledi. TÜİK verilerine göre 15-64 yaş grubunda işsizlik oranı da aynı dönemde 1,2 puanlık azalarak yüzde 12,9'a geriledi. Bu yaş grubunda istihdam oranı 1,8 puan düşerek yüzde 49'a, işgücüne katılma oranı da 2,9 puan azalarak yüzde 56,2'ye geriledi. TÜİK'in açıkladığı rakamlara baktığımızda gerek istatistiki olarak gerekse akıl-mantık ve ekonominin gerçekleri bağlamında toplu, insanlarla, çalışanlarla ve işsizlerle en hafif tabirle alay edildiğini söylemek durumundayım.

TÜİK'in alt verilerinde de ilginç rakamlar söz konusu. Örneğin 'iş aramayıp çalışmaya hazır olanlar' 4 milyon kişinin üzerinde. İş bulmaktan umudunu kesenler 1,4 milyon, umudunu yitirmemekle birlikte çeşitli nedenlerle iş arayamayanlar ise 2,7 milyon kişi! Şayet çalışma çağındaki nüfus artıyor ama işgücüne katılım ve istihdam yani çalışan artmıyorsa işsiz sayısının artmış olması lâzım. Oysa TÜİK'e göre durum tam tersine işsiz sayısı da azalıyor. Geçen yılın Eylül ayından daha az işsiz var. İşsiz sayısı azalınca işsizlik oranı da azalıyor.

Yani TÜİK diyor ki, çalışma çağındaki nüfus artıyor ama bunlar çalışmak istemiyor, işgücüne katılmıyor, iş de aramıyor, hepsinin keyfi yerinde!

TÜİK, iktidarın talimatı doğrultusunda derlediği rakamlarda, gerçekte işsiz olanlara işsiz demiyor. Salgın gerekçesiyle işten çıkartma yasak ama ücretsiz izne çıkartmak serbest. İşten çıkartılan ve ücretsiz izne gönderilenler işsiz sayılmıyor. Buna ilave olarak işsiz olduğu halde günlük 39 TL nakdi ödeme desteği, kısa çalışma ödeneği verilerek evlerinde oturtulanlar da işsiz sayılmıyor. Pek çok işyeri, işletme alınan idari kararlarla, yayınlanan genelgelerle kapatıldı, faaliyetleri kısıtlandı, çalışma süreleri sınırlandırıldı ancak buralarda çalışırken söz konusu önlemlerden ötürü işsiz kalanlar da işsiz sayılmıyor. 20 yaş ve altı, 65 yaş ve üstü grubunda olanlar belirli saatler dışında dışarı çıkamadıkları, işe gidemedikleri, emekliyse ikinci bir işte çalıştığı halde işinden ayrılmak zorunda kaldığı halde işsiz sayılmıyor!

Geçen yıl ortada korona salgını, kapanan yüz binlerce iş yeri-işletme, sokağa çıkma yasakları yokken, oteller, tatil köyleri, restoranlar, kafeler, kahvehaneler, halı sahalar vb. açıkken daha fazla olan işsiz sayısı bu yıl tüm bu sıraladıklarım yaşanmasına rağmen geçen yıla göre düşmüş! İnsanlar işini kaybettiği halde çalışmak istemiyor, işgücüne katılmıyor, çalışanlar işgücü piyasasından çıkıyor, istihdam edilenler azalıyor ama işsizlik artmıyor! **Aksine azalıyor!**

TÜİK'E GÜVEN KALMADI!

Kurumların saygınlığı ve güvenilirliği, görevlerini şeffaf, doğru, ilkel şekilde yapmaları sayesinde sağlanır.

Kurumların saygınlığı ve güvenilirliği, görevlerini şeffaf, doğru, ilkel şekilde yapmaları sayesinde sağlanır. Salgının Mart'ta başlayıp şiddetlendiği ilk dalgada Nisan-Haziran dönemi ekonomik kapanma ve daralmanın en üst düzeye çıktığı dönemdi. İkinci çeyrek büyüme hızı bu çerçevede eksi yüzde 9,9 olarak açıklandı. Bu hepimizin beklediği bir sonuçtu. Ancak aynı dönemde, TÜİK yine işsizliğin azaldığını ve yüzde 12,9 olduğunu açıklamıştı!

30 Kasım'da açıklanan 3.Çeyrek büyüme hızı verisinde ise bu kez tüm tahminleri ve beklentileri aşan bir büyüme hızı yüzde 6,7 olarak açıklandı. Yani Temmuz-Ağustos-Eylül dönemini kapsayan üç aylık dönemdeki büyüme oranı adeta rekor kırmıştı. En temel ekonomi ilkesi, yüksek büyümenin yaşandığı dönemde işsizliğin de azalması iken, TÜİK'in söz konusu 3. Çeyrekte açıkladığı işsizlik oranı yükselmiş ve yüzde 13,2 olmuştu!

Yani yüzde 9,9 eksi büyüme yaşanan ikinci çeyrekte işsizlik yüzde 12,9 iken, yüzde 6,7 büyüme yaşanan üçüncü çeyrekte işsizlik azalacağına artmış ve yüzde 13,2'ye yükselmiş! O zaman açıklanan üçüncü çeyrek büyüme hızı verisinin doğru hesaplanıp hesaplanmadığı sorgulanmalıdır! Şimdi salgının yeniden ikinci dalgayla pik yaptığı, ekonominin hızla daraldığı bir 4. Çeyrek sürecinin sonlarına gelinirken, tüm dünyanın aksine Türkiye'de işsizlik azalıyor. Bu da TÜİK açısından sorgulamaları, verilerin güvenilirliği tartışmalarını beraberinde getiriyor.

Bu açıdan **TOBB-ETÜ Sosyal Politikalar Araştırma Merkezi'nin** (SPM) verisine dikkat çekmek isterim. Son dönemde iktidarın yan kuruluşuna dönüşen TOBB yönetiminin dışında Ekonomi Teknoloji Üniversitesi'ndeki (ETÜ) bilim insanları en azından gerçeklerin üzerini örtmek yerine doğrusunu ortaya koymak yönünde çaba gösteriyor.

TOBB-ETÜ SPM, 2 Aralık'ta yaptığı açıklamada TÜİK'in 10 Aralık'ta işsizlik oranını yüzde 12,7 olarak açıklayacağı tahmininde bulunmuştu. **SPM'nin kendi geliştirdiği hesaplama yöntemine göre ise geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 23,1!** Açıkladığı yüzde 12,7'ye inen resmi işsizlik verisinin yaklaşık 11 puan üzerinde. **Çalışma çağındaki 62,8 milyon nüfusun 14 milyonu işsiz!**

HANE HALKLARININ SADECE YÜZDE 20'Sİ TASARRUF EDEBİLİYOR!

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi'nin araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'de hane halklarının yüzde 20'si tasarruf edebiliyor!

Cumhurbaşkanlığı Finans Ofisi'nin araştırma sonuçlarına göre, Türkiye'de hane halklarının sadece yüzde 20'si tasarruf edebiliyor. Tasarruflar altın, gayrimenkul yatırımı ya da vadeli TL hesabı şeklinde yapılıyor. Halkımız muhtemelen iktidar korkusundan dolar-euro ile tasarruf ettiğini söyleyemiyor. Bu çerçevede 4 Aralık'ta 258,9 milyar dolara ulaşan bankalardaki döviz hesaplarının kime ait olduğu sorusu yanıtız kalıyor!

Cumhurbaşkanlığı bünyesinde oluşturulan Finans Ofisi (CBFO) 6 Aralık'ta ülke çapında 15 bin kişiyle yapıldığını duyurduğu "Türkiye Hanehalkı Finansal Algı ve Tutum Araştırması" sonuçlarını açıkladı. Araştırmada ana amaç finansal piyasaların derinleştirilmesi ve bankacılık dışı kesimin büyütülmesi konusunda iktidarın alacağı kararlara esas teşkil edecek bir altyapı oluşturulması. Tasarruflar ağırlıkla bankalar üzerinden yapılıyor. O nedenle CBFO'nun önümüzdeki dönemde bankacılık dışındaki finansal kesimlerde tasarruf yapılmasını özendirmek, bu alanda farkındalık yaratmayı, 'tasarruflardan faiz geliri elde etme bağımlılığını azaltmayı' hedeflediği kaydediliyor.

Araştırmaya göre Türkiye'de hane halkının sadece yüzde 20'si tasarruf edebiliyor. Hane halklarının yüzde 80'i tasarruf edebilecek gelirden yoksun iken, tasarruf edebilen yüzde 20, gelecek kaygısı ile tedbir amaçlı tasarrufla bulunuyor. Yatırım amaçlı tasarruf geri planda. Yani 83 milyonluk Türkiye'de tasarruf yapabilecek gelire sahip hane sayısı 4,6 milyon, kişi sayısı da 15,6 milyon. Yüzde 80'in tasarruf edemediği Türkiye'de tasarruf edebilen kesim, iktidara ve ekonomi politikalarına güvenmediği için parasını altına, gayrimenkule yatırıyor. Döviz tasarruf ettiğini söyleyen kimse adeta yok derecesinde ve yüzde 3 düzeyinde. 'Asla tercih edilmeyen yatırım araçları' sıralamasında da döviz ilk sıralarda yer alıyor!

Oysa 4 Aralık 2020 haftası Para-Banka İstatistiklerine göre, döviz mevduat hesapları bir haftada 3 milyar 231 milyon dolar daha arttı. Bankalardaki toplam döviz mevduatı ise 258 milyar 921 milyon dolara yükselerek toplam mevduatın yüzde 58'ine yaklaştı. Cumhurbaşkanlığı araştırmasına yanıt verenler muhtemelen dolar-euro tasarruf ettiklerini söyleyemediler!

Bankalarda milyarlarca dolarlık tasarrufun varlığı Merkez Bankası kayıtlarıyla ortada iken, CBFO araştırmasında beyan edenlerin ise yüzde 3'lerde kalması, bu yüz milyarlarca doların kime ait olduğu sorusunun sorulmasını gerektiriyor. Aynı zamanda **araştırma sonuçlarının Türkiye'nin gerçek tablosunu yansıtmadığı açığa çıkıyor!**

ASGARI ÜCRETİN 4 KİŞİLİK İŞÇİ AİLESİ İÇİN TESPİTİNİ ÖNGÖREN 131 SAYILI ILO SÖZLEŞMESİ İMZALANMALI

ILO'nun 131 sayılı sözleşmesi asgari ücretin hesaplanmasında tek işçinin değil dört kişilik bir işçi ailesinin en temel insanca yaşam gereksinimlerinin karşılanmasını gerekli ve zorunlu sayıyor. Bu nedenle asgari ücret hesaplanırken 4 kişilik ailenin, açlık ve yoksulluk hesabı rakamlarının asgari ücretin tespitinde dikkate alınmasını ön koşul olarak kabul ediyor. Ancak AK Parti, Asgari Ücret ile ilgili bu sözleşmeyi Meclis'e getirmiyor!

2004 yılında çıkarttıkları yönetmelik çerçevesinde oluşturulan kriterlerle tek işçi için asgari ücret belirlemeyi sürdüren iktidar, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) asgari ücret tespitiyle ilgili 131 sayılı sözleşmesini imzalamamakta ve TBMM onayına sunmamakta ısrar ediyor. Asgari Ücret Tespit Mekanizması ve Komisyon oluşumunu öngören 28 sayılı ILO sözleşmesi Türkiye tarafından imzalanmasına karşın, asgari ücretin hesaplanması yöntemini ve kriterlerini içeren 131 sayılı sözleşmeyi yıllardır imzalamaktan kaçınarak insanca yaşam koşullarından milyonlarca asgari ücretliyi mağdur etme tavrında ısrarını sürdürüyor. Asgari ücret tespit komisyonundaki temsil yapısı nedeniyle iktidar ve işveren ağırlıklı olması, işçileri temsilen komisyonda yer alan Türk-İş'in taleplerinin kabul görmesini olanaksız kılıyor.

Öncelikle Türkiye'nin de ilk üyeleri arasında yer aldığı ILO'nun 131 sayılı sözleşmesi Türkiye tarafından imzalanarak TBMM'de onaylanmalı ve asgari ücretin tek işçi için değil, 4 kişilik bir işçi ailesinin asgari insanca yaşam koşullarını karşılayacak düzeyde belirlenmesi yasal zorunluluk haline getirilmelidir. Ayrıca, komisyon yapısında çalışanların daha güçlü konumda olmasına zemin sağlayacak şekilde düzenlemeye gidilerek 2004 yılında çıkartılan yönetmelik yeniden oluşturulmalıdır. İşverenlerin üzerindeki istihdam vergileri ve ödemelerin yükü azaltılarak, kayıtlı ve daha fazla istihdama olanak sağlanmalıdır. Aksi halde, son yıllarda sürekli tekrarını gördüğümüz şekilde yeni asgari ücret de TÜİK'in makyajlı enflasyon verilerine göre iktidar temsilcisi tarafından belirlenerek komisyona getirilecek çalışanların temsilcisi Türk-İş'e ise yine toplantıyı terk etmek ya da yeni asgari ücret kararına muhalefet şerhi yazmak dışında bir seçenek kalmayacaktır.

Çalışma mevzuatımızda 1936 yılından bu yana 84 yıldır yer alan asgari ücret konusunda artık güncel yaşam ve ekonomik koşullar da dikkate alınarak hesaplama, belirleme, vergilendirme ve karar alma mekanizmalarının bugüne uyarlanarak bir yasal düzenlemeye gidilmesi elzem hale gelmiştir! **1 işçi için belirlenen bir ücretle 4 kişilik bir işçi ailesinin geçinmeye mecbur edilmesi**, insan haklarına aykırıdır!

TÜRKİYE G20 DIŞINDA KALABİLİR!

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Küresel Görünüm Raporu'ndaki öngörüler gerçekleşirse, Türkiye G20 dışında kalacak! Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) Küresel Görünüm Raporu'nda Türkiye ekonomisi ile ilgili gerçeğe dayalı "kötümser" öngörüler yer alıyor. Türkiye'nin GSYH'sının 2020 yılında 649, 2021 yılında ise 652 milyar dolar olacağı öngörülen rapordaki bu verilerle, uzun yıllar sonra Türkiye ilk kez dünyanın en büyük 20 ekonomisi (G20) sıralamasının dışında kalacak. 2021'de ekonomik toparlanma ihtimali zor görülüyor!

TÜİK'in açıkladığı 3. Çeyrek büyüme hızı verisiyle, dolar bazında GSYH'nın yıllık tutarı, yüzde 6,7'lik büyüme hızına rağmen 736,1 milyar dolar olmuştu. Bu tutar 2010 yılı ile aynı düzeydeydi. Kişi Başına Milli Gelir ise 8850 dolarla 2009 yılının da altına inmişti. Türkiye ekonomisi, ilk çeyrekte yüzde 4,5 büyürken, salgının ilk dalgasının yaşandığı ikinci çeyrekte yüzde 9,9 küçüldü. Üçüncü çeyrekte baz etkisinden kaynaklanan katkıyla yüzde 6,7 büyüme sağlandı. Salgının ikinci dalgasının yükselmesi, alınan önlemler, krediye erişimin zorlaşması ve faiz artışlarıyla, yüksek enflasyon sürecinde dördüncü çeyrek büyümesinin yüzde 1-1,5 arasında ya da eksi olması söz konusu. Bu durumda 2020 yılının tamamına yönelik büyüme hızı ise büyük olasılıkla 0 ya da yüzde 0,50-0,60 arasında kalacak. Şu anda gizlenen verilerle ağırlaşan ekonomik tabloda yer alan sorunların büyük bölümü 2021 yılına devrediliyor.

Dolayısıyla IMF ve OECD 2021 için daha iyimser tahminlerde bulunsa da Türkiye ekonomisi için yapılan projeksiyon, 2020'den devredecek ağır ekonomik sorunlardan ötürü umulan büyüme yakalanamayacak!

Sadece GSYH ve Kişi Başına Düşen Milli Gelir açısından sıralamadaki bu değişim gerçekleşse de bölgesel ve küresel dengeler, stratejik konum vb. kriterler de G20 sıralamasında yer alan diğer önemli ölçüler. Bu açıdan bakıldığında, GSYH'daki sıralama değişse de **Türkiye'nin G20 ülkeleri içinde anılmaya devam edeceğini, G20 zirvelerine davet edilerek yer alacağını** öngörmekteyim.

LİRA BATTI, HALK YOKSULLAŞTI AMA MİLYONER SAYISI ARTTI

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre, yurt içinde ve dışında yerleşik milyonerlerin sayısı ekim sonu itibarıyla 322 bin 225 oldu. Geçen yılın sonunda 225 bin 441 olan milyoner sayısı, 10 ayda 96 bin 784 arttı.

Milyonerlerin toplam mevduatı da ekim sonu itibarıyla 2 trilyon 61 milyar 497 milyon liraya ulaştı. Böylece milyoner başına düşen ortalama mevduat, 6 milyar 398 bin lira oldu.

Geçen yılın sonunda 1 trilyon 391 milyar 599 milyon lira seviyesinde bulunan milyonerlerin toplam mevduatı, 10 aylık dönemde 669 milyar 898 milyon liralık artış kaydetti.

85 Binden Fazla Milyoner

Yurt içinde yerleşik milyonerlerin sayısı, 10 ayda 85 bin 765 artarak 287 bin 785'e ulaştı. Bu kişilerin toplam mevduatı 1 trilyon 924 milyar 927 milyon liraya yükseldi.

Söz konusu dönemde yurt içi yerleşik milyonerlerin mevduatlarının 796 milyar 991 milyon lirası yerel para cinsi, 1 trilyon 65 milyar 796 milyon lirası döviz tevdiat hesabı, 62 milyar 140 milyon lirası kıymetli maden depo hesaplarından oluştu.

Yurt içinde yerleşik milyoner başına düşen ortalama mevduat da 6 milyon 689 bin lira olarak hesaplandı.

10 Ayda Milyoner Sayısı 11 Bin Arttı

BDDK verilerine göre, yurt dışında yerleşik mudi sayısı ekim sonu itibarıyla 34 bin 440'a ulaştı. Yurt dışındaki milyonerlerin sayısı 2019 sonuna göre 11 bin 19 kişi artarken, hesaplarındaki para miktarı 136 milyar 570 milyon lira oldu.

Yurt dışında yerleşik mudilerin bankalardaki mevduatlarının 17 milyar 167 milyon lirası yerel para, 117 milyar 809 milyon lirası yabancı para ve 1,6 milyar lirası da kıymetli maden depo hesaplarından oluştu.

Yurt dışında yerleşik milyoner başına düşen ortalama mevduat da 3 milyon 965 bin lira olarak hesaplandı.

ARTAN KURUN İHRACATA FAYDASI DEĞİL, ZARARI OLDU

Kur artışlarının ani ve yüksek olması, reel ihracatı azalttı. Tek adam sisteminde kurdaki ani sıçrama, fiyatlama ve üretim kararlarında belirsizliğe yol açıyor. TL'nin değer kaybı ihracatı artırmadığı gibi halkı da yoksullaştırıyor.

CHP İstanbul Milletvekili ve KİT Komisyonu üyesi Aykut Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı hükümet sisteminin uygulanmasıyla birlikte ekonomideki bütün dengeler bozulurken, artan kurun ihracata faydası değil, zararı olduğunu belirterek, "Rekabetçi kurla ihracat artışı sağlarız diye düşünüyorlardı ama olmadı. Evdeki hesap çarşıya uymadı. Tek adam sisteminde kur artışlarının ani ve yüksek olması, reel ihracatı artırmadı, aksine azalttı" dedi.

Erdoğan, Nisan 2018 tarihinden bu yana dolarda görülen artışın ihracata olumlu bir yansıması olmadığını rakamlara bakıldığında görüldüğünü vurgulayarak, 2 Nisan 2018 ile son açıklanan dış ticaret verilerinin esas olduğu 30 Ekim'de cari fiyatlarla ABD Dolarının Merkez Bankası döviz alış kurunun yüzde 106,6 artışla 3,95 liradan 8,32 liraya çıktığına dikkat çekti. Dolardaki bu uzun vadeli artışa karşın 2020 Ekim itibarıyla yıllıklandırılmış ihracatın 2019 Ekim ayına kıyasla 180,2 milyar dolardan 167,2 milyar dolara düşerek yüzde 7,2 azaldığını belirten Erdoğan, iktidarın kurun belli bir düzeyde tutulması için harcanan döviz rezervlerine rağmen başarısız olduğunu söyledi.

İktidarın bu başarısızlığı ve dövizdeki artışı durduramamasının ardından, güvenilir ve yapısal bir program hazırlamak yerine, "önemli olan kurun seviyesi değil, rekabetçi olup olmaması" şeklinde bir söylem geliştirdiğini kaydeden Erdoğan, şunları söyledi:

Damat Bakan Anlamsız Sözlerinin Altında Kaldı

"Kuru belli bir düzeyde tutamayacağının farkına vardığını anlayan ama ekonomiden anlamadan Hazine ve Maliye Bakanlığı yapan damat, uçuşa geçen döviz kuruyla ihracatı artırılabilirliğini söylemesinin hiçbir mantığı yoktu. Nitekim bu anlamsız söylemlerin altında kalarak istifa etti. İhracat ve kur verilerine baktığımızda TL'nin reel değeri düştükçe ihracatın beklendiği gibi artmadığı, aksine gerilediği görülüyor. Üstelik TL'nin değer kaybı, ihracatı artırmadığı gibi halkı da yoksullaştırıyor. Mayıs-Temmuz aylarında artmış gibi görünen ihracat değerleri ise tamamen pandemi döneminde Türkiye'nin, Çin'in yerini kısa dönemli doldurma etkisinden kaynaklandı. Ancak Temmuz ayından sonra ihracatta pandemi nedeniyle daralan Çin pazarının olumlu etkisinden de yararlanamadık."

İhracatın gelişimi ile reel kur arasındaki ilişki incelendiğinde 2008 Ocak ile 2014 Aralık döneminde aylık ihracatın TL'nin mutedil değer kaybından etkilendiği ve bir miktar artış görüldüğüne işaret eden Erdoğan, "Bu durumun iki nedenden kaynaklandığını söyleyebiliriz. Yani, ya TL'nin değer kaybına rağmen reel ihracat bu durumdan etkilenmiyor ya da reel kurdaki gerileme reel olarak ihracatı artırıyor olmasına rağmen, ihracat yapılırken daha düşük gelir elde edilmesinden kaynaklanıyor" diye konuştu.

Kurdaki Hareket, İhracata 2018 Yılı Nisan Ayına Kadar Yansıdı

Reel kurdaki hareketin reel ihracata 2018 yılı Nisan ayına kadar birebir yansıdığına söylenebileceğini belirten Erdoğan, şöyle devam etti:

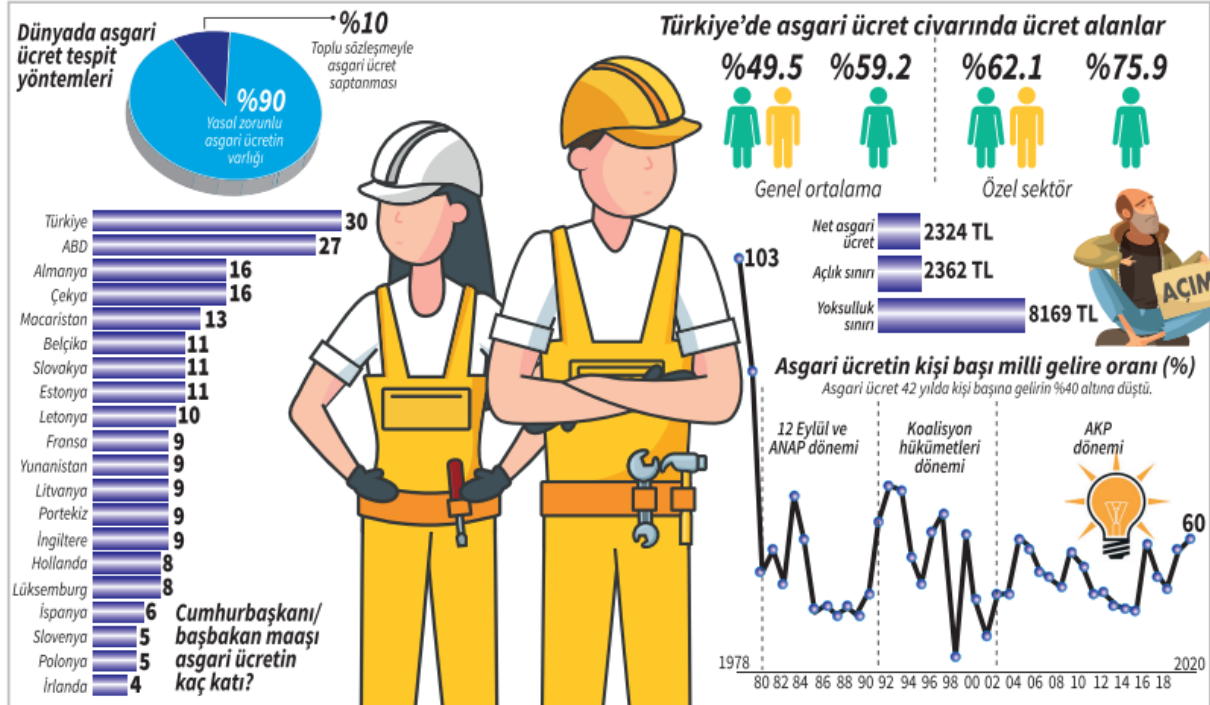
“Bu ilişkinin, Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemine geçişin etkilerinin hissedilmeye başladığı 2018 yılı Nisan ayına kadar bu şekilde sürdüğü görülüyor. Oysa Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi’nin uygulandığı son dönemde bu ilişkinin tamamen şekil değiştirdiği ve Türk Lirası’nın değer kaybının ihracatı artırmak yerine azaltma yönünde bir harekete geçmeye başladığı verilerle ortaya çıkıyor. TL’nin değer kaybı reel ihracat üzerinde etkili ancak bu etkinin güçlü olabilmesi için değer kaybının mutedil ve üreticiler tarafından kolay hazmedilebilir oranlarda gerçekleşmesi gerekiyor. Tek adam sisteminde kur artışları ani ve yüksek düzeyli sıçramalarla sürdü. Bu durum fiyatlama ve üretim kararlarında belirsizliklere yol açıyor. Bu da ihracat kapasitesini olumsuz etkiliyor. Pandemi sonrası Çinli üreticilerin yerini almak için bir çıkış yaptığımız süreci devam ettiremediğimizi de ortaya koyuyor. Tek adam sistemi ve onun liyakatsiz bağlılığı esas alan uygulamaları Türkiye’ye sadece zaman kaybettirmedi aynı zamanda her alanda gerileme de yarattı.”

ASGARİ ÜCRETİN DÜNYADAKİ PEK ÇOK ÜLKEYE GÖRE YÜKSEK OLDUĞU İDDIASI DOĞRU DEĞİL

Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleri arasında nüfusuna oranla asgari ücretle çalışanların en yoğun olduğu ülke konumunda. Ancak alınan ücretlere bakıldığında yaman bir çelişki kendisini gösteriyor: Kapsamı geniş, miktarı düşük.

Asgari ücret ve civarında ücretlerle çalışanların çokluğu o ülke için asgari ücreti çok daha önemli hale getiriyor. Türkiye, Avrupa Birliği ülkeleri içinde en düşük asgari ücrete sahip ülkelerden biri olmanın yanında, asgari ücretle çalışanların oranının en yüksek olduğu ülke konumunda.

Bu durum Türkiye’de asgari ücretin etkisini AB ülkelerine göre çok daha yaşamsal hale getiriyor. Eurofound verilerine göre 2017’de Avrupa Birliği üyesi ülkelerde asgari ücretin yüzde 10 altı ve yüzde 10 fazlası düzeyinde bir ücretle çalışanların oranı ortalama yüzde 9 düzeyinde.

Türkiye’de ise asgari ücretin yüzde 10 fazlası ve altında ücretle çalışanların oranı yüzde 57’dir. Böylece Türkiye’deki asgari ücretlilerin oranının AB ortalamasının 6 katından fazla olduğu görülüyor. Asgari ücret civarında ücret alanların oranının AB ülkeleriyle karşılaştırıldığında Türkiye’ye göre oldukça düşük olduğu görülüyor.

Asgari ücret civarında ücret alanların oranı Hollanda, Danimarka, Belçika ile İsveç'te yüzde 3 iken Avusturya, Yunanistan ile Çekya'da yüzde 4 ve İspanya, Slovenya, Almanya ile Finlandiya'da yüzde 5'tir. AB ülkeleri arasında asgari ücretlilerin en yoğun olarak yaşadığı üç ülke ise yüzde 21 ile Romanya ve yüzde 20 ile Macaristan ve Portekiz'dir.

Avrupa'da Dipte

Asgari ücret konusunda ileri sürülen iddialardan biri Türkiye'de asgari ücretin dünyadaki pek çok ülkeye göre yüksek olduğu yönünde. Ancak bu değerlendirmeler Türkiye'nin asgari ücret gerçeğini yansıtmıyor. 2010-2020 arası asgari ücretin yıllık ortama değişimine bakıldığında Türkiye'nin Avrupa ülkeleri içinde en düşük asgari ücrete sahip dördüncü ülke olduğu görülüyor.

Türkiye'den daha düşük asgari ücrete sahip ülkeler Sırbistan, Bulgaristan ve Arnavutluk'tur. 2020 yılında AB ülkeleri içinde en yüksek asgari ücret aylık 2.142 Avro ile Lüksemburg'a ait. Asgari ücret İrlanda'da 1.707, Hollanda'da 1.680, Belçika'da 1.626, Almanya'da 1.584, İngiltere'de 1.583 ve Fransa'da 1.539 Avro'dur. İspanya 1.108 Avro asgari ücrete sahipken, Yunanistan 758, Portekiz 741, Polonya 583, Macaristan 452 ve Romanya 461 Avro asgari ücrete sahiptir.

Böylece Türkiye'deki asgari ücret sadece Yunanistan, Portekiz ve İspanya gibi Avrupa Birliği'nin Güney ülkelerinden değil, Polonya, Romanya ve Macaristan gibi Doğu Avrupa ülkelerinden de düşük. 2010-2020 asgari ücretleri dikkate alındığında bu yıllar arasında asgari ücret yıllık ortalama olarak İspanya'da yüzde 4.1, İngiltere'de yüzde 3.1, ABD'de yüzde 0.9 ve Slovenya'da yüzde 2.5 oranında arttı. Böylece 2010'da Türkiye'den daha düşük asgari ücrete sahip ülkeler 2020 yılında Türkiye'den çok daha yüksek asgari ücrete ulaştı.

2010'da Türkiye'den düşük asgari ücrete sahip 12 ülke varken, 2020'de bu sayı 3'e düştü. Türkiye'de asgari ücret Avrupa ülkelerine göre diptedir. Ayrıca kasım ve aralık ayındaki güncel kur dikkate alındığında Türkiye'deki asgari ücretin Arnavutluk hariç Avrupa'daki en düşük asgari ücret olduğu açık.

Cumhurbaşkanı Maaşına Göre de En Düşük Ülke

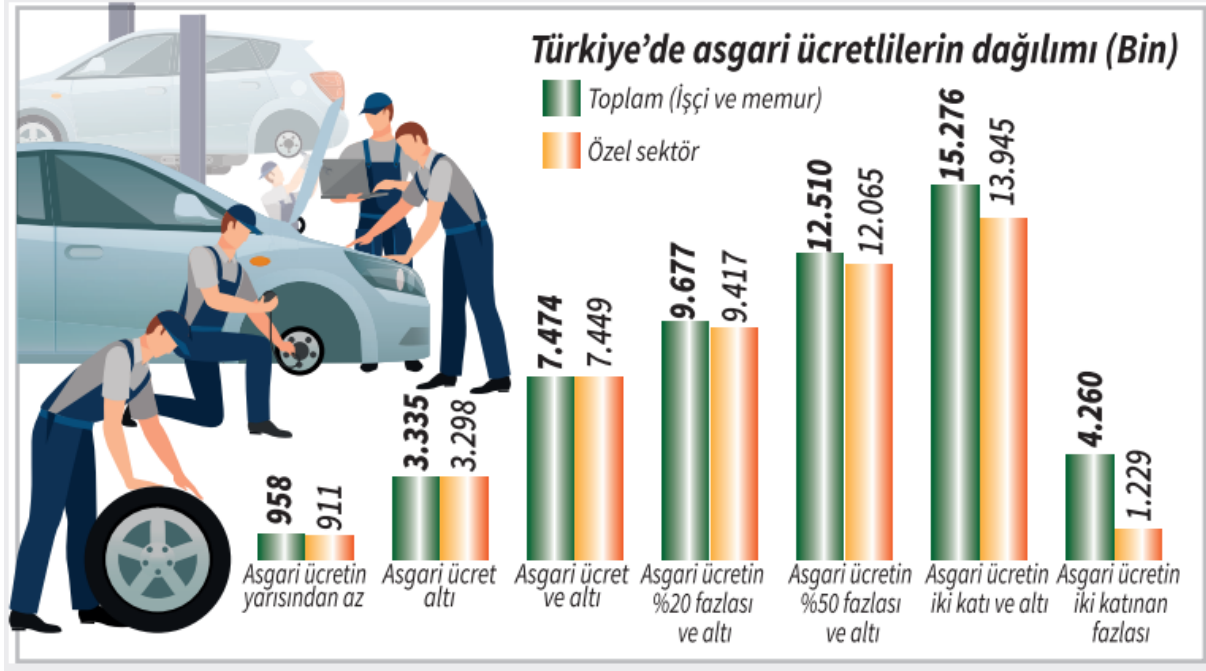
Bir ülkedeki en yüksek siyasal/idari görev başkanlık, cumhurbaşkanlığı veya başbakanlıktır. Bu nedenle hükümetin saptanmasında belirleyici olduğu en az ücret ile üst düzey hükümet yetkililerinin ücret/maaş arasındaki oran son derece anlamlıdır. Aylık cumhurbaşkanı veya başbakan maaşının en yüksek olduğu ülke 30.757 Avro ile ABD'dir. ABD'de asgari ücret ise 2020 yılı 2. döneminde aylık 1.122 Avro'dur.

Bu durumda ABD'de cumhurbaşkanı/başbakan maaşı asgari ücretin 27,4 katı olmaktadır. Almanya, Çekya, Macaristan, Belçika, Slovakya, Estonya ve Letonya'da cumhurbaşkanı/başbakan maaşları asgari ücretin 16,2 ile 10 katı arasındadır. İrlanda, Polonya ve Slovenya'da ise cumhurbaşkanı/başbakan maaşları ile asgari ücret arasındaki fark 6 katın altındadır.

Türkiye, cumhurbaşkanı maaşı ile asgari ücretin arasındaki farkın en fazla olduğu ülkedir. Türkiye'de aylık cumhurbaşkanı maaşı 11.570 Avro iken aylık asgari ücret 383 Avro'dur. Türkiye'de cumhurbaşkanı, asgari ücretin 30.2 katı daha fazla ücret elde ediyor.

3 Milyon Çalışan Asgari Ücretten Mahrum

Türkiye'de milyonlarca işçi asgari geçim için yetersiz olan asgari ücrete mahkûmken, milyonlarca işçi de asgari ücretten mahrumdur, asgari ücret dahi alamamaktadır. Giderek artan bir biçimde daha çok emekçi asgari ücrete yakın ücretlerle çalışır hale geliyor. Ülke çapında asgari ücretlileşme süreci hızlanıyor. Öte yandan yasal hakları olmasına rağmen milyonlarca işçi asgari ücretin altında, hatta yarısının bile altında çalışıyor.

Türkiye’de ücret, maaş ve yevmiye ile çalışanların toplamı 19 milyon 536 bin civarındadır. TÜİK mikro verilerinde son ay içinde ücretlilerin esas işten elde ettikleri toplam net nakdi gelirleri de yer alıyor. Aylık ele geçen net gelire, dönemsel olarak elde edilen ikramiye, prim vb. gelirlerden aya düşen miktar dahil ediliyor. Türkiye’de ücretle çalışanların yüzde 17’si yaklaşık 3,3 milyon çalışan asgari ücretin altında bir ücretle çalışıyor.

Asgari ücretin yarısından daha az ücretle çalışanlar ise 1 milyona yakın. Asgari ücret ve altında bir ücretle yaşamını sürdürmek zorunda olan işçilerin sayısı 7,5 milyon (işçi ve memurların yüzde 38,3’ü) civarında. TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2018 yıllık verileri, ücret düzeylerine göre işçi sayısı ve oranları DİSKAR tarafından TÜİK mikro verisinden yararlanılarak hesaplanan veriler tüm ücretli, maaşlı ve yevmiyelileri kapsıyor.

Bunlara göre, asgari ücret civarında ücret alanlar da dahil edildiğinde (asgari ücretin altı ve yüzde 20 fazlası arası) 9.7 milyon işçi, bütün ücretli çalışanların yüzde 50’ye yakını asgari ücret civarı ve altında bir ücretle yaşamını sürdürüyor. Tüm ücretli çalışanların yüzde 64’ü ise (12.5 milyon) asgari ücretin altı ile asgari ücretin bir buçuk katı arasında bir ücret elde ediyor. 19.5 milyon işçi ve memurun 15,3 milyonu (yüzde 78,2) ise asgari ücretin altı ile en çok asgari ücretin iki katı arasında bir ücrete çalıştırılıyor.

Asgari ücret tablosunun özel sektörde daha da kötüleştiği görülüyor. Türkiye’de 2018 itibarıyla özel sektörde çalışanların toplamı 15 milyon 174 bin. Asgari ücret altında çalışanların neredeyse tamamı beklendiği gibi özel sektörde yer alıyor. 3 milyon 335 bin olan asgari ücretin altında çalışanların 3.3 milyonu özel sektörde çalışıyor. Başka bir deyişle, özel sektör işçilerinin yüzde 21.7’si asgari ücrete erişemiyor.

Özel sektör işçisinin yarısı asgari ücret ve altında ücretlerle çalışıyor. Özel sektörde asgari ücret ve altında ücretle çalışanların oranı yüzde 49 ve asgari ücret civarında (komşuluğunda) çalışanların oranı yüzde 62’dir. 9,5 milyona yakın özel sektör işçisi asgari ücretin yüzde 20’si ve altında ücretlerle çalışıyor.

Kadın Eşit Değil

Kadınların genel ücret ortalamasının altında ve erkeklerden daha düşük ücretlerle çalıştırıldıkları biliniyor. 5 asgari ücrete ilişkin veriler bu eşitsizliği daha çarpıcı biçimde ortaya koyuyor. Asgari ücretin altında ücret alanların oranı genelde yüzde 17 iken kadınlarda bu oran yüzde 25’i aşıyor.

Asgari ücret ve altında ücret alanların oranı ise genelde yüzde 38 iken, kadınlarda yüzde 49’a yükseliyor. Yandaki grafiklerdeki ayrıntılar TÜİK Hanehalkı İşgücü Araştırması, 2018 yıllık verileri. Ücret düzeylerine göre kadın işçi ve ücretli sayısı ve oranları DİSK-AR tarafından TÜİK mikro verisinden yararlanılarak hesaplandı. Veriler ücretli, maaşlı ve yevmiyeli kadınları kapsıyor.

Bu verilere göre kadınların yarısı asgari ücret ve daha altında ücretlerle çalışıyor. 5.9 milyon kadının yüzde 59.2'si asgari ücretin altı ile asgari ücretin yüzde 20 fazlası ücretler arasında çalışıyor. Asgari ücretin yarısından az bir ücretle çalışanların oranı ise genelde yüzde 4.9 iken kadınlarda bu oran yüzde 8'e yaklaşıyor. Özel sektörde çalışan 4,4 milyondan fazla kadın çok daha büyük bir ücret eşitsizliği ile yüz yüzedir.

Özel sektörde asgari ücret altında çalışma genel olarak yüzde 21.7 iken, özel sektördeki kadın işçilerin yüzde 32.5'i asgari ücret altında ücretlerle çalıştırılıyor. Özel sektördeki kadın işçilerin yüzde 9.3'ü ise asgari ücretin yarısının da altında ücretle çalışmaya zorlanıyor.

Özel sektörde asgari ücretin altı ile asgari ücretin yüzde 20 fazlası arasında çalışmak zorunda kalan kadın işçilerin oranı ise yüzde 76. Özel sektörde her dört kadından üçü asgari ücret civarında ve asgari ücret altında ücretle çalışıyor. Özel sektörde asgari ücretin yüzde 50 fazlası ve altında ücret alan kadınların sayısı ise 3.8 milyon civarında.

ASGARİ ÜCRET KİŞİ BAŞI MİLLİ GELİRE GÖRE YÜZDE 42 ERİDİ.

Asgari ücretli, AKP iktidarı döneminde 15 Cumhuriyet altını kaybetti

Özellikle 80 darbesi ile başlayan kayıplar ve AKP iktidarı ile zirve yapan gelirdeki erimeye ülkedeki vergi sisteminin adaletsizliği de eklenince, asgari ücretli kaçınılmaz bir yoksullaşma ile karşı karşıya kaldı. Yılın 122 günü vergiler için çalışan asgari ücretlinin, milli gelire göre kaybı yüzde 40'ı aştı.

Asgari ücret ile ortalama ücretler arasındaki makas daralmaya devam ediyor. TÜİK Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2006-2019 sonuçlarına göre hesaplanan aylık ortalama ücret ve maaş geliri ile asgari ücret arasındaki makas giderek kapanıyor. Ortalama ücretler asgari ücrete yaklaşıyor. 2006 yılında aylık hanehalkı ferdi ücret ve maaş geliri asgari ücretin yaklaşık 2 katı iken, 2019'da ortalama ücret ve maaş geliri asgari ücretin 1.41 katına geriledi. 2006 yılında asgari ücret ortalama ücretin yüzde 50'ler seviyesinde iken 2019'da yüzde 71 seviyesine çıktı. Ortalama ücretler asgari ücretten daha az arttı ve giderek daha fazla işçi asgari ücrete yakın düzeylerde ücretlerle çalışmak zorunda kaldı.

Ücrete de Darbe

Asgari ücretin kişi başına gelire oranı 24 Ocak kararları ve 12 Eylül darbesi ile birlikte hızla düşmeye başladı. Asgari ücretin kişi başına milli gelire oranı 1980’de sert bir düşüşle yüzde 55’e geriledi. Bir diğer ifadeyle asgari ücret kişi başına gelirin yüzde 45 altında gerçekleşti. Asgari ücretin milli gelir karşısındaki erimesi ANAP hükümetleri (1983-1991) döneminde de devam etti. Asgari ücret 1988 yılında kişi başına milli gelirin yüzde 49.9’una geriledi. Bahar eylemleri ve artan işçi hareketlerinin etkisiyle asgari ücret 1991 ve 1992 yıllarında bir yükseliş yaşadı. 12 Eylül 1980’den bugüne asgari ücretin kişi başına milli gelire göre en yüksek olduğu dönemler 1991-1993 arası yıllardır. 1998 yılında ise asgari ücret milli gelir karşısında en düşük düzeye (yüzde 42.3) geriledi. Asgari ücret AKP döneminde kişi başına milli gelire göre en düşük düzeylerde (yüzde 49-60 bandında) seyretti. 1978’de kişi başına milli gelirin yüzde 3.4 üzerinde olan asgari ücret aradan geçen 42 yılda kişi başına gelirin yüzde 42 altına düştü. Kuşkusuz bu durumun en önemli sebebi işçi sınıfının örgütlülüğünün ve toplu sözleşme kapsamının yaygın olmasıydı. Bu gerilemenin anlamı asgari ücretle çalışanların görece olarak yoksullaşmasıdır. Öte yandan asgari ücretle çalışanların oranının artması nedeniyle bu durum genel olarak ücret artışlarının da kişi başına milli gelir artışının çok altında kaldığını göstermektedir. Eğer asgari ücret kişi başına GSYH’ye paralel olarak artsaydı brüt asgari ücretin 2020 yılında 4.995 TL olması gerekirdi. Oysa aynı dönemde asgari ücret 2.943 TL olarak uygulandı.

Kayıplar Arttı

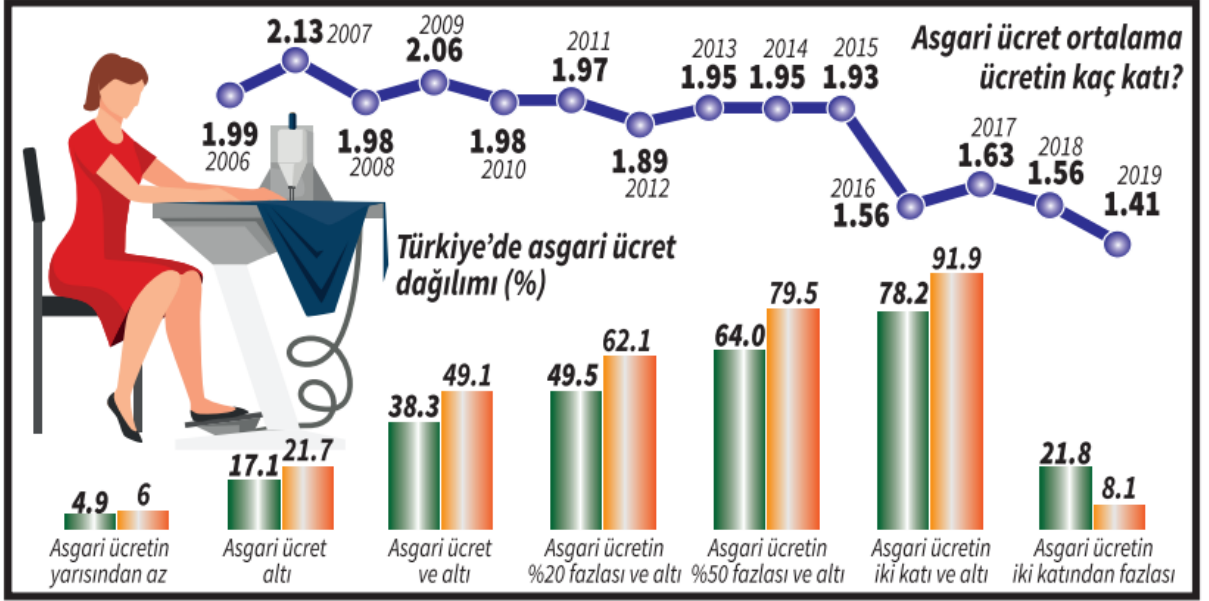
Asgari ücret sadece döviz karşısında değil altın karşısında da dramatik ölçüde değer kaybetti. Merkez Bankası’nın yıllık ortalama Cumhuriyet altını fiyatlarına göre, 2003 yılında asgari ücretin yıllık tutarı ile 25 altın alınabilirken 2020’de yıllık net asgari ücretle sadece 10 Cumhuriyet altını alınabilmektedir. Asgari ücretten yapılan vergi ve diğer kesintiler asgari ücretin niteliği ile bağdaşmayacak kadar yüksektir. Brüt asgari ücretin dolaylı-dolaysız vergi ve diğer kesintileri dikkate aldığımızda işçinin eline brüt asgari ücretin sadece yüzde 66.6’sı net harcanabilir ücret olarak geçiyor. Brüt asgari ücretin yüzde 33.4’ü (983 TL) vergi ve diğer kesintilere gidiyor.

Gelir Vergisi Kesiliyor

Brüt asgari ücret üzerinden 412.02 TL SGK işçi primi, 29.43 TL işsizlik sigortası primi ve 22.34 TL damga vergisi kesiliyor. Örneğin asgari ücretli bir işçi yılda 268.08 TL damga vergisi veriyor. 220.7 TL asgari geçim indirimi düşüldüğünde işçiden yapılan gelir vergisi kesintisi 154.5 TL olmaktadır. Brüt asgari ücretten doğrudan kesinti toplamı 618 TL’dir. Böylece AGİ dahil işçinin eline geçen net harcanabilir ücret 1.960 TL olmaktadır. Ancak AGİ, asgari ücretin bir parçası değildir. Geçmişteki vergi iadesi uygulaması kaldırıldığında getirilen bir uygulamadır. Geçmişte nasıl vergi iadesi asgari ücretin bir parçası değil ise bugün de AGİ asgari ücretin bir parçası olarak kabul edilemez. Ek olarak ödenmesi gerekir. İşçinin eline bu doğrudan kesintilerden sonra geçen miktardan ise en az 364 TL dolaylı vergi (tüketim vergileri, KDV, ÖTV vb.) kesilmektedir. Böylece doğrudan ve dolaylı vergiler ile prim kesintilerinin toplamı 982 TL olmaktadır. Bu kesinti toplamının brüt asgari ücrete oranı yüzde 33.4’tür. Bu durumda asgari ücretli bir işçi 365 günlük bir yılın 122 günü vergi ve kesintiler için çalışmış oluyor. Asgari ücretin toplam maliyetini dikkate aldığımızda ise vergi ve kesinti yükü daha da yükseliyor. Asgari ücretin vergi ve kesinti yükünü 2020 asgari ücreti üzerinden örnekleyelim. 2020 yılı için brüt asgari ücret 2.943 TL’dir. İşveren brüt asgari ücret üzerinden işçiler adına toplam 515 TL SGK ve işsizlik sigortası primi yatırmaktadır. Böylece asgari ücretin toplam maliyeti 3.458 TL olmaktadır. (Devlet işverenlere işçiler adına yatırdıkları bu sigorta payı için yüzde 5 indirim yapmaktadır. Aynı indirim işçilerin sigorta prim payı için uygulanmıyor.) İşverenler asgari ücreti 3.458 TL olarak kabul etmekte ve sendikalarla yürüttükleri pazarlıklarda asgari ücretin maliyetini esas almakta. Asgari ücretin toplam maliyetini esas aldığımızda ise kesinti toplamı 1.497 TL’ye çıkmakta. Tüm dolaylı-dolaysız vergi ve diğer kesintilerin asgari ücret maliyetine oranı ise yüzde 43.3 olmaktadır. Bu durumda asgari ücretin toplam maliyetinden hesap edersek, asgari ücretli bir işçi 365 günlük bir yılın 158 günü vergi ve diğer kesintiler için çalışmış olmaktadır.

Daha Çok Vergi Ödüyor

Asgari ücretliden ve düşük gelirli işçilerden alınan vergi miktarı ilk vergi dilimi tarifesi düşük tutularak artırıldı. Bu nedenle asgari ücretliler yılın ikinci yarısında ikinci vergi dilimine girmeye başladılar. Oysa 2002 ve 2003 yıllarında ilk vergi dilimi tarifesi asgari ücretin 15-16 katı idi. AKP iktidarında vergi dilimi tarifeleri asgari ücret ve milli gelir artışından daha az artırıldı. Böylece 2020 yılında ilk vergi dilimi asgari ücretin 7.5 katına geriledi. İlk vergi dilimi tarifesi asgari ücret artışına paralel artsaydı şu anda 22.00 TL değil yaklaşık 44.000 TL olmalıydı. 2002 yılında gelir vergisi tarifesi brüt asgari ücretin 15 katı iken, günümüzde 7.5 katının altına indi. Böylece çalışanlar daha çok vergi ödemek zorunda kaldı. Vergi dilimlerine uygulanan tarifesinin sınırlı tutulması düşük ücretlilerden daha fazla vergi alınmasının yolunu açıyor.

AGİ, Ücretin Parçası Değil

Net asgari ücretin tutarı konusunda uzun zamandır bir karmaşa yaşıyor. Bilindiği gibi 2008 yılına kadar ücretliler için vergi iadesi uygulaması söz konusuydu. Ücretliler belirli temel harcamaları için topladıkları fatura ve fişler karşılığında devletten vergi iadesi almaktaydı. Ancak vergi iadesi ücretin bir parçası değildi. Devlet tarafından yapılan bir ödemeydi. 1 Ocak 2008'de vergi iadesi uygulaması kaldırıldı ve bunun yerine Asgari Geçim İndirimi (AGİ) uygulaması başlatıldı. AGİ, işçinin medeni durum ve çocuk sayısına bağlı olarak farklılaşıyor. AGİ'nin dahil edilmesiyle net asgari ücret olduğundan yüksek gösterilmeye başlandı. Oysa AGİ işveren tarafından ödenmiyor ve ücret değil. Net asgari ücret işveren tarafından işçiye ödenen miktardır. AGİ ise devlet tarafından sağlanan bir destektir. 2020 itibarıyla AGİ hariç net asgari ücret 2.324 TL değil aslında 2.103,97 TL'dir. İşveren tarafından işçiye ödenen net asgari ücret budur. Diğerleri bütçeden sağlanan kamusal bir destektir. AGİ'nin asgari ücret içinde gösterilmesi sonucunda asgari ücretin işverene maliyeti düşmektedir. 2008'de AGİ'nin asgari ücrete dahil edilmesiyle asgari ücret artışının sağlıklı olarak saptanması zorlaşmıştır. Çünkü daha önce vergi iadesi ücrete dahil edilmezken 2008 sonrası onun benzeri bir devlet desteği olan AGİ asgari ücrete eklenmeye başladı. Böylece iki ayrı asgari ücret serisi ortaya çıkmış oldu. Bu durum asgari ücretin görünenden fazla arttığı yanılgısına yol açtı.

AK PARTİ İKTİDARLARINDA ASGARİ ÜCRET, "SEFALET ÜCRETİNE" DÖNÜŞTÜ!

AK Parti iktidarlarında Asgari Ücret, "Sefalet Ücretine" dönüştü. Bu yılın Ocak ayındaki Dolar/TL kuru ile 392 dolar iken, şu anda 294 dolar ve 11 ayda yaklaşık 100 dolar eridi! Yeni asgari ücretin 392 dolarlık seviyeye gelmesi için bile en az 3.057 TL olması gerekiyor. İktidar yine, milyonlarca çalışana yakından ilgilendiren asgari ücret konusunda TÜİK'in enflasyon rakamları makyajının ardına gizleniyor!

AK Parti hükümetleri döneminde alım gücü hızla düşen, giderek sefalet ücretine dönüşen asgari ücret son 4-5 yılda ise iyice eridi ve anlamsız hale geldi. Her kesimdeki çalışanlar ağır hak kayıplarına uğradı.

Eurostat verileriyle bir dönem Macaristan, Polonya, Romanya, Bulgaristan, Çekya, Letonya gibi AB üyesi ülkelerin de üzerinde olan asgari ücret, şimdi gerek Avrupa gerekse dünya sıralamasında, ILO sıralamasında en gerilere düştü!

Sadece bu yılın Ocak ayında 2.300 TL olarak tespit edilerek yürürlüğe giren mevcut asgari ücret 11 ay önce Dolar/TL kuru ile 392 dolar iken şu anda 294 dolara karşılık geliyor. Asgari ücretli 11 ayda yaklaşık 100 dolar yoksullaştı! [2020 Asgari Ücret: Aylık brüt 2.943 TL, aylık net 2.324,70 TL, günlük brüt 98,10TL]

* Daha da önemlisi asgari ücretin dolar karşılığının ilk kez dünyada da sefalet düzeyi olarak kabul gören günlük 10 dolar, aylık 300 dolarlık yaşam seviyesinin de altına inmiş olması!

Bilindiği gibi geçen hafta Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu, asgari ücret ile geçimini sağlamaya çalışan yurttaşlarımızın, insani yaşam koşullarına kavuşabilmesi için asgari ücretin en az 3.100 TL olması ve vergiden muaf olması gerektiği önerisini kamuoyuyla paylaşmıştı.

Asgari ücretin net ele geçen tutarının en az 3.100 TL olması, çalışanların alım gücünün güncel ekonomik şartlarda **bir nebze de** olsa korunmasını sağlayabilecek bir tutardır. Asgari ücretin daha da iyileştirilmesi, çalışan kesimin yüzünün gülmesi CHP iktidarının hedefleri arasındadır.

Yeni asgari ücretin **2020 başındaki 392 dolarlık seviyeye gelmesi için** en az net 3.057 TL olması gereklidir. İşverenler üzerindeki vergi yükünün hafifletilmesi, kayıt dışı istihdamın ve asgari ücretin de altında işçi çalıştırmanın önlenmesi için gelir vergisinden muafiyet esas olmalıdır. Tüm ücretli çalışanlara uygulanan **asgari geçim indirimi (AGİ) oranı**, asgari ücretin brüt tutarına yükseltilmelidir.

ASGARİ ÜCRET SİMİDE BİLE YETMİYOR

Simit fiyatının ortalama 2 lira olduğu Türkiye’de, eşi çalışmayan ve iki çocuklu bir asgari ücretli emekçinin aylık 2 bin 320 liralık geliriyle bir öğün için kişi başına ayırabildiği para sadece 1.85 TL.

Birleşik Metal-İş Sendikası Sınıf Araştırmaları Merkezi’nin (BİSAM) yeni “Asgari Ücret Araştırması”, 22 Aralık’taki üçüncü Asgari Ücret Tespit Komisyonu toplantısı öncesi dikkat çekici veriler ortaya koydu.

TÜİK’in “Tüketici Fiyat Endeksi Madde Fiyatları” ve “Tüketim Harcamaları” araştırmaları ve Çalışma Bakanlığı’nın “Asgari Ücret İstatistikleri”nden hesaplama yapan BİSAM’a göre, eşi çalışmayan ve iki çocuklu bir asgari ücretli kasım ayında eline geçen 2 bin 320 lirayla gıdaya günlük 22 TL ayırabiliyor. Buna göre üç öğün için kişi başına ayırabildiği tutar 5.6 TL, öğün başına tutar ise 1.85 TL’de kalıyor. Diğer detaylar şöyle:

Kiraya 464 Lira

- Türkiye genelinde ortalama kira bedeli 1113 TL’yi bulurken, asgari ücretlinin kira (gerçek ve izafi kira) için ayırabildiği tutar 464 TL. Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar ayırabildiği tutar ise 725 TL.
- Çalıştığı işyerinin servis imkânı yoksa tek yönde bir belediye otobüs biletinin Türkiye ortalamasında 2.8 TL olduğu koşullarda, asgari ücretlinin ulaşım için ayırabildiği günlük tutar 2.31 TL.
- Asgari ücretlinin çocuğunu okutması için aylık çocuk başına 10 TL ayırabilirken, kültür ve eğlence hizmetleri için ayrılabilen tutar ise aylık 6 TL. Oysa Türkiye’de sinema bileti ortalama 22 TL, tiyatro 56 TL.
- Yine Asgari ücretlinin Kasım 2020’de ortalama fiyatı 3 bin 517 lira olan bir buzdolabını alması için, ev aletlerine ayırabildiği 37 lira ile 83 ay çalışması gerekiyor.

Tek gelirli bir asgari ücretli ailesinin Türkiye’de en yoksul yüzde 20’lik dilim içerisinde yer aldığını hatırlatan BİSAM’ın 22 Aralık’taki pazarlık öncesi değerlendirmesi de şöyle:

Büyümeden Pay

“İşçilerin talebi asgari ücretin, bir işçinin ailesi ile birlikte asgari olarak temel ihtiyaçlarını karşılayacak, işçiyi kimseye muhtaç etmeyecek bir düzeyde belirlenmesi ve sefaletin son bulmasıdır. Asgari ücretin ekonomik büyüme ve verimlilik artışından pay almaması, üretilen kaynakların belirli ellerde toplanması anlamına gelmektedir. Gelir dağılımını düzeltici bir rol oynaması beklenen asgari ücretin, açlık sınırının bile altında belirlenmesi vicdanları zedelemektedir. Asgari ücretin, temel gereksinimleri karşılayacak bir biçimde ele alınması gerekmektedir.”

'YOKSULLUK SORUNU YOK' DİYEN BAKANA DUYURULUR: ASGARİ ÜCRET Lİ SÜRÜNÜYOR

BİSAM’ın araştırması çarpıcı. Buna göre, asgari ücretliden her aile ferdi için öğün başına 1,85 lira ile karnını doyurması, ayda 725 liraya barınması ve ısınması, 10 lira ile çocuğunu okutması bekleniyor. Asgari ücretli bir işçinin buzdolabı alabilmesi için 96 ay çalışması gerekiyor.

Birleşik Metal-İş Sendikası Araştırma Merkezi’nin (BİSAM) yayımladığı araştırma raporu, Türkiye’deki asgari ücret gerçeğini bir kez daha gözler önüne seriyor. Rapora göre, eşi çalışmayan ve iki çocuklu bir asgari ücretli, günde 22 lira ile hem kendisinin hem de ailesinin karnını doyurmak zorunda. Bu da her aile ferdi için öğün başına 1,85 liraya karşılık geliyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Ülke genelinde ortalama kira bedeli bin 113 lirayken, asgari ücretlinin kira için ayırabildiği tutar sadece 464 lira. Bu da asgari ücretlinin sağlıklı bir çevrede, kentsel donatı hizmetlerinin en az olduğu, deprem riski altındaki konutlarda yaşamak zorunda kaldığı anlamına geliyor. Asgari ücretli, konut harcamalarının tümüne (konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar) ise ayda 725 TL ayırabiliyor.

Öte yandan asgari ücretlinin -eğer işyerinde servis imkânı yoksa- işyerine ulaşımı bile büyük bir sorun. Ülke ortalamasında tek bir belediye otobüsü bileti 2,8 TL ile asgari ücretlinin ulaşım için ayırabildiği günlük tutar sadece 2,31 TL; bu tutarla sadece tek yön bilet alınabiliyor.

Çocuk Okutmak Mucize

Sinema bileti ortalama 22 TL, tiyatro bileti ise 56 TL. Asgari ücretlinin kültür ve eğlence hizmetleri için ayırabildiği tutar ise 6 TL. Dolayısıyla asgari ücretlinin ne sinemaya ne de tiyatroya gidebilmesi mümkün.

Sinema, tiyatro bir yana, asgari ücretlinin çocuğuna defter kalem alacak durumu bile yok. Rapora göre asgari ücretli işçi, çocuk başına eğitim için ancak 10 TL ayırabiliyor. Dolayısıyla asgari ücretlinin çocuğunu okutması neredeyse mucize. Bu nedenle çocuklar büyük oranda kaynak yokluğundan eğitim veremez durumdaki okullara gidiyor. Covid-19 nedeniyle uzaktan eğitim için alınması gereken teknolojik cihazlara ulaşmak ise imkânsız.

Bir Buzdolabı İçin 8 Yıl Çalışmalı

Rapora göre, asgari ücretlinin kasım ayı itibarıyla ortalama fiyatı 3 bin 561 lira olan bir buzdolabını alabilmesi için, ev aletlerine ayırabildiği aylık 37 lira ile 96 ay (yaklaşık 8 yıl) çalışması gerekiyor. Asgari ücret belirlenirken bu gerçeklerin göz ardı edilmemesi gerektiğine dikkat çekilen raporda şu değerlendirmeler yer alıyor:

“İşçilerin talebi asgari ücretin, bir işçinin ailesi ile birlikte asgari olarak temel ihtiyaçlarını karşılayacak, işçiyi kimseye muhtaç etmeyecek bir düzeyde belirlenmesi ve sefaletin son bulmasıdır. Asgari ücretin ekonomik büyüme ve verimlilik artışından pay almaması, üretilen kaynakların belirli ellerde toplanması anlamına gelmektedir. Gelir dağılımını düzeltici bir yol oynaması beklenen asgari ücretin, açlık sınırının bile altında belirlenmesi vicdanları zedelemektedir. Asgari ücretin, temel gereksinimleri karşılayacak bir biçimde ele alınması gerekmektedir.”

Asgari ücretli neye ne kadar ayırabiliyor?

MADDE GRUPLARI	HARCAMA TUTARI (TL)
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	712
Giyim ve Ayakkabı	88
Konut, su, elektrik, gaz ve diğer yakıtlar	725
Mobilya, Ev Aletleri ve Ev Bakım Hizmetleri	123
Sağlık	47
Ulaşım	208
Haberleşme	80
Eğitim	20

Eşi çalışmayan iki çocuklu bir asgari ücretlinin Kasım 2020'deki geliri ile yapabildiği bazı harcamalar (aylık-ortalama)

Bir Gün Bir Öğünle Geçiyor

Asgari ücretlinin ailesi ile birlikte sağlıklı beslenebilmesi için bir ayda yapması gereken asgari harcama tutarı (açlık sınırı) 2 bin 439 TL. Yapabildiği harcama ise 667 TL. Buna göre asgari ücretli bir öğün ile bir gün geçiyor.

SARAY'IN BÜTÇESİ 25 BİN ASGARI ÜCRETE DENK

CHP Ankara Milletvekili Tekin Bingöl, TBMM'de devam eden bütçe görüşmelerinde Cumhurbaşkanlığı bütçesine ilişkin konuştu. Bingöl, "Bütçenin tamamını tek adam kontrol ediyor.

Cumhurbaşkanlığı bütçesine ayrılan 21,5 milyarın günlük harcaması 59 milyon. Garibanın 39 lira. Bakın, bu 59 milyon var ya bir gündeki 59 milyon tam 25 bin asgari ücretlinin bir aylık maaşına denk düşüyor. İşte, saray, işte sefahat, işte saltanat" dedi.

"2021 bütçesi, rakamlarıyla hiçbir gerçeklik ifade etmiyor" diyen Bingöl, teklifte bütçe açığının 245 milyar lira olarak öngörülmesine tepki gösterdi. Bingöl, "Yıl 2018, anlı şanlı Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi başlıyor, öngörülen bütçe açığı 66 milyar ama sonuçta 73 milyarla kapanıyor. Sonra 2019 yılına geliyoruz, öngörülen bütçe açığı 80 milyar, 123 milyarla kapanıyor. Yıl 2020, 139 milyar bütçe açığı öngörülüyor ama daha yılın dokuzuncu ayında 140 milyar. Görüşülen bütçede bir rekor var, AKP'nin bir rekoru var ve bu rekor tarihimizde ilk kez; 1,3 trilyonluk bütçenin 245 milyar açığıyla başlayan bir bütçe yani öngörülen bütçenin beşte 1'i bir açık söz konusu. Bununla kalacak mı? Mümkün değil. Bu açık 300-400 milyarları bulacak" dedi.

ÇALINAN SERVETİMİZİ AFGANİSTAN MAĞARALARINA BİLE GÖMSELER BULUP GETİRECEĞİZ

Suç evrensel veya yerel fark etmez, suç suçtur. Tahkime güvenmesinler, mesneti suç olan gelir, dünyanın her tarafında kara paradır

Türkiye'deki yolsuzlukların önemli bir bacağı vergi cennetlerinde, bazıları Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'nde.

CHP İstanbul Milletvekili ve KİT Komisyonu üyesi Aykut Erdoğan, AKP iktidarı döneminde iktidar ve yandaşlarının pek çok yolsuzluk olayına karıştıklarının Sayıştay tarafından da tespit edildiğini bildirerek, "Kaçırılan servetimizi biz de çok yakından takip ediyoruz. Halkımızın çalınan servetini Afganistan mağaralarına bile gömseler bulup getireceğiz" dedi.

Erdoğan, son dönemde iktidarın büyük kamu özel işbirliği (KÖİ) projelerinde Londra mahkemelerinin yetkili kılınmasına ilişkin olarak yaptığı açıklamada, CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun bütçe görüşmelerinde yaptığı konuşmaya işaret ederek, "Allah'ın izniyle iktidar olacağız ve bu soygun düzenine son vereceğiz, 5'li çetenin bizim torunlarımızı dahi sömürecek olan yatırımlarını kamulaştıracacağız ve alacağız" dediğini hatırlattı. Erdoğan, vatandaşın emek ve alın teriyle biriktirdiği vergilerin aktarıldığı bu 5 şirketin, uzun yıllar rant akışının sağlanması için imzaladığı sözleşmelere bağlayıcı hükümler koyduğunun altını çizerek, şunları söyledi:

"Bu ihaleleri yapanlar ve ihaleleri alanlar, bir gün başlarına bunların geleceğini bildikleri için kurdukları yağma düzeninin devam ettirebilme adına yaptıkları sözleşmelere sadece bağlayıcı hükümler koymakla kalmıyor aynı zamanda Türk mahkemelerini değil, Londra mahkemelerini yetkili kılıyorlar. Öyle ki, kamu tarafı bu şirketlere rant akışının devam edebilmesi için bu sözleşmelere, 'kusuru dahi olsa...', 'bilerek dahi yapsa bu garantiler ödenir' diye hükümler koymuşlar. Yani ödemeyi garanti almak için sözleşmeyi böyle maddelerle bağlayıp bir de tahkim mahkemelerini yetkili kılmışlar. Ama unuttukları bir şey var: Suç evrensel veya yerel fark etmez, suç suçtur."

Kara Paraları Müsadere Edilir

Bu tür sözleşmelere örnek olarak 3'üncü Havalimanı ihalesini gösteren Erdoğan, "Bu sözleşmedeki aleni yolsuzluk ve usulsüzlükleri gören Tahkim Mahkemesi buna ne diyecek" diye sordu. Havalimanı ihalesinin üç aşamalı bir ihale olduğunu vurgulayan Erdoğan, şöyle devam etti:

"Bu üç aşamalı ve üç bacaklı ihalede devletin belini kıracak yolsuzluklar yapıldı. Bunları sadece biz değil, Sayıştay da tespit etti. Bunlar tahkime götürülürse haklı bulunacağımız çok açık. Ayrıca bunların ihmal ettiği bir şey var: Yolsuzluktan elde edilen gelir, yani mesneti suç olan gelir, dünyanın her tarafında kara paradır. O yüzden Tahkim Mahkemelerine fazla güvenmesinler. Kara para elde edenlerden, elde ettikleri kara para müsadere edileceği gibi, kara paranın ülkeden ülkeye değişen oranlarda birkaç katı ceza öderler."

Kendi ve Yakınlarının Mal Varlığıyla Sorumlular

Söz konusu ihalelerin taraflarının “İsterlerse kamulaştırırsınlar, borcumuzu da kamulaştırmış olurlar” gibi bir düşünce içinde olabileceklerini kaydeden Erdoğan, “Çünkü bunların her biri kredi ile yapıldı. Ama onlar unutmazlar ki, mesnet suçsa, şahıslarının ve yakınlarının mal varlığıyla sorumludurlar. Dünyanın hangi köşesine paralarını götürürlerse götürsünler uluslararası hukuka göre, mağdur devlet, o parayı gider oradan alır. Biz de bu paraları isterlerse Afganistan’ın mağdurlarına bile gömseler alıp getireceğiz” diye konuştu.

Karşımızda Uluslararası Bir Suç Örgütü Var

TBMM’nin Hazine kökenli milletvekillerinden olan Aykut Erdoğan, yolsuzluktan elde edilen gelirlerin Türkiye’ye nasıl getirileceği ve tespit edileceği sırada izlenecek yolun teknik detaylarını halka anlatmanın mümkün olmadığını vurgulayarak şu görüşleri dile getirdi:

“Biz yapılacak işlemleri bütün boyutlarıyla düşünüyoruz. Teknik detayları açıklayamam ama şunu söyleyebilirim: Hakkımız kimsede kalmayacak, ondan emin olabilirler. Özetle söylemek gerekirse, profesyonel bir bakış açısıyla uluslararası stardartları bilen bir yaklaşımla bilişim uzmanlarından, hukuk uzmanlarına kadar iyi bir ekiple çalışıldıktan sonra devletin kör kurusu bunlarda bırakılmaz. Bunu sadece bakanlık teftiş kurullarına bırakmak da doğru değil. Gerçekten bu işi iyi bilen yurtsever ve profesyonel kadrolarla hareket etmek gerekiyor. Eğer profesyonel olmazsanız karşımızda uluslararası bir suç örgütü var. Türkiye’deki yolsuzluk suçlamalarının sadece bir bacağı Türkiye’de. Önemli bir bacağı vergi cennetlerinde. Bazıları Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri’nde. Teknik detaylarına giremem ama çok yakından takip ediyoruz. Irak’tan gelen altınlardan tutun, Londra’da alınan gayrimenkullere kadar CHP, kaçırılan serveti çok yakından takip ediyor.”

Günü Bekliyoruz

Ülkedeki bunca yoksulluk varken, bu kadar büyük boyutlarda yolsuzluk yapılmasının çok üzücü bir durum olduğunu da ifade eden Erdoğan, “Yüreğimiz yanıyor ve beklemesi de çok zor. Günü gelecek, bunu bekliyoruz. Ve tüm bunları hukuk içinde kalarak yapacağız. Bir öfkeyle hareket etmeyeceğiz. Hem yerli hem uluslararası hukuk içinde kalarak ülkenin çalınan tüm servetini geri getireceğiz” diyerek açıklamasını tamamladı.

TİLKİYİ KÜMESE MÜDÜR ATAMIŞLAR...

“Sırtını güneşe çevirenin gölgesi önüne düşer, gerçeklerde böyledir” diyor Hintli şair Tagore. Ekonomimiz derin bir buhranın içinde, vatandaşlarımızın omuzuna yüklenen fatura her geçen gün biraz daha ağırlaşıyor. Saray hükümeti milletimize sırtını dönmüş. Ama şairin dediği gibi önüne düşen gölgesinden de korkuyor, oraya buraya savrulup duruyor. Enflasyon başını aldı gitti. Etin, peynirin olmadığı bir poşet bile markette 100 liradan aşağı dolmuyor. Bebek mamasına, zeytinyağı şişelerine artık alarm takılıyor. Hükümet ise enflasyon rakamlarını karartmaya çalışıyor, milletten gözlerini kaçırıyor.

Esnaf Paketini Aylar Önce Açıkladık

İstanbul’da esnaf cinnet getirmiş, çatıya çıkmış işyerinin tabelasını parçalıyor. Burada 70 personel var hepsinin evde çoluk çocuğu aç, bunlar mecburlar çalışmaya, dükkanı kapat diyorsunuz o zaman bize ekmek verin kardeşim diye barbar bağırıyor. Esnaf için yapılacaklar listesini 17 madde halinde aylar önce sıraladık.

Yapılması gerekenlerin listesi burada... Devlet esnafın kira borçlarını ödesin dedik. Nasıl asgari ücretin artmasını, nasıl emeklilere iki ikramiye verilmesini sağladıysak şimdi nihayet esnafın kirasını da devletin üstleneceği anlaşılıyor. Bugün kabineden buna ilişkin kararlar çıkacağını duyuyoruz. Kiraları devlet üstlensin mi? Evet üstlensin. Peki bu yeter mi? Hayır. Burada biz kira desteği dışında 16 tedbir daha önermişiz. Bunların neredeyse tamamını diğer ülkeler yapmış. Esnafını borç batağından kurtarmış. Dünyayı yeniden keşfetmeyin gelin sizde yapın. Biz diğer 16 maddemizin de takipçisi olacağız. Esnafımızın yanında durmaya, ona destek olmaya devam edeceğiz.

Millet Yokluktan Cinnet Getiriyor

Sarayın sırtını döndüğü memleketimizden insan manzaralarına devam edelim. Samsun’da bir vatandaşımız avucuna iş, aş yazıp canına kıydı. Gebze Çayırova’da dış cephe işi yapan bir vatandaşımız, Antalya’da genç bir jeofizik mühendisimiz, Kocaeli’nde bir aile babası işsizlikten, yokluktan canlarına kıydılar. Burdur’dan, Trabzon’dan, Cizre’den memleketin dört yanından açım diye bağırarak hayatına son vermeye kalkışan vatandaşlarımızın haberleri geliyor. Millet artık yokluktan cinnet getiriyor. Ama Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı çıkıyor Türkiye’de yoksulluk sorun olmaktan çıktı diye açıklama yapıyor. Tabi meseleleri mesele etmezseniz meselede kalmaz. 10,5 milyon işsiz var, iş bulamayan gençlerimiz umutsuz.

Sütte Fiyat Artışı Yılbaşında, Primde Düşüş Anında

Tarım Kredi Kooperatiflerinden borç alan çiftçi, besici, sütçü, arazisini, traktörünü, ineğini kooperatife kaptırıyor. Yurdun dört yanından haciz haberleri geliyor. Denizli’den bir çiftçi tarlalarını, ineklerini haczedildi, 60 bin liralık borç olmuş 130 bin lira, 5 arabam vardı onlar bağlı. 150 dönüm arazim vardı onlar da bağlı. İneklerimi satabilsem bile et fiyatı düşük, süt 2 lira” diye feryat ediyor. Ama Tarım Bakanı çıkıyor, “Son iki yıldır çiftçimiz hamdolsun rekor gelire sahip ve hepsi borcunu ödedi. Çiftçinin morali şu an son derece iyi...” diyebiliyor. Kırşehir’den bir besicimiz de Bakan’a cevap veriyor: “Dombrayla bu inekler doymuyor. Bakan bu işten anlamıyor” diyor. Çiğ süt fiyatı 2021’in ilk 4 ayı için 50 kuruş artacakmış. Bu artış, maliyetin altında... Yani besicinin, sütçünün maliyetinin altında bir artış. Tarım Bakanlığı sene başını bile beklemeden apar topar hemen çiğ süt prim ödemesini 40 kuruştan 30 kuruşa düşürüp çiftçinin 10 kuruşuna hemen el koyuyor. Yani çiğ süt fiyatlarındaki artış yılbaşında, ama primdeki düşüş, anında... Yani yine zulüm...

Çiftçinin Borcunu, Destek Alacağından Mahsup Edin

Bu salgın döneminde, girdi fiyatları almış başını gitmiş, kooperatife, bankaya borçlar, almış yürümüş. Dardaki süt üreticisinin elindeki 10 kuruşa göz koyuyorlar. Mazot, gübre, başta olmak üzere, çiftçiye kanunen verilmesi gereken desteklerin, bugüne kadar ancak yarısı vermişler. Çiftçinin devletten 211,5 milyar TL alacağı var, destek alacağı var çünkü kanuna koymuş. Çiftçi bankaya, kooperatife, devlet de çiftçiye borçlu... “Çiftçinin borcunu yapılandırın” diyoruz, yapmıyorlar. “Bari çiftçinin borçlarını Ziraat Bankası’nda toplayın, bugüne kadar vermediğiniz tarım desteklerinden alacağını mahsup edin, karşılıklı mahsuplaşın” diyoruz. Duyan var mı? O da yok...

Tilkiyi Kümese Müdür Atamışlar...

Alanya’da turizmciler, “Dişimizin kanını somuruyoruz” diyor. Akdeniz’de turizm emekçileri isyan ediyor: “Açlıkla yüz yüze bırakıldık, asgari yaşam şartlarını sağlayamıyoruz” diyor. O sırada Turizm Bakanı Bodrum’da, Turizm Bakanlığı’na tahsisli arazi üzerine yapılmış, ultra lüks bir oteli satın alıyor. Şimdi bu satın alan şirketin Ticaret Sicil Gazetesi kaydına göre Turizm Bakanına hala başında. Meşhur fıkra var. Kümese müdür aranıyormuş. Tilki başvurmuş. Tilkinin özgeçmişine bakmışlar beğenmişler. Sormuşlar, “Kaç para istersin?” Tilki başlamış gülmeye. “Ben gülmekten konuşamıyorum. Siz artık ne verirsiniz” demiş. Tilkinin iş tecrübesi var diye, tilkiye kümes emanet edilir mi? Turizmci batıyor, Bakan, batan geminin mallarını topluyor. Sonra da çıkıyor, “Bundan daha doğal ne olabilir ki?” diyor.

Millet Derdini Marko Paşa’ya Anlatsın

Saray, milletin kasasının dibini sıyırdı, 128 milyar dolar döviz sattı, rezervleri bitirdi, Merkez Bankası’nın döviz kasasını 47 milyar dolar hem de kısa vadeli borca soktu. Tekrar ediyorum: Net Rezervlerimiz eksi bakiye veriyor, 47 milyar dolar (-) bakiye veriyor. Daha önce hiçbir kriz döneminde, böyle bir tabloyla karşılaşmadık. Sarayın milletin sırtına yüklediği yük, her geçen gün daha da ağırlaşıyor. Tarım Bakanı, tarıma, çiftçiye yabancı, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı ailelerin durumundan bihaber, Turizm Bakanı batırdığı geminin mallarını kapatmanın derdinde... Millete de derdini Marko Paşa’ya anlatmak kalıyor.

Yangından Mal Kaçırır Gibi

Saray’ın kibirli başı, milletin derdine derman olmak yerine, on parmağında on kara, CHP’ye sürmeye çalışıyor. Sarayın kibirlisi, hafta sonunda, açılış görümlü ekran şovunda, yine Cumhuriyet Halk Partisi hakkında ağzına geldiği gibi konuştu. Kasada para kalmadı. Tulumadaki suyu bitirdiler. Şimdi “Yangından mal kaçırır gibi, milletin malı mülkü, sorgusuz, sualsiz, Katar’a satılıyor” diyoruz. “Bu mallar kaç, neden, nasıl satılıyor?” diye soruyoruz. Bizi yatırımcı düşmanı ilan ediyor. Sonra da sıkılmadan akıl veriyor. “Paranın rengi, dini yoktur. Para paradır” diyor. Anlıyoruz, sizin gözünüz paradan başka bir şey görmüyor.

Askerimize Çuval Geçirilince Verilmeyen Notayı, Bunun İçin Verdiniz

İşte burada Avrolar, Dolarları yığmış genç. Ama bu anlayışınız sonucunda, memlekette şu fotoğrafların çekilmesine neden oldunuz. Milletimizin vicdanı bu fotoğrafları unutmuyor. Başına çuval geçirilen askerlerimiz için vermediğiniz notayı, şu fotoğrafları çektiler, ABD’ye kaçan rüşvetçi, itirafçı için verdiniz. Siz ABD’ye nota verdiniz, bakanlarınız da buna plaket verdi. Ne de olsa; “Paranın rengi dini yoktur. Para, paradır” değil mi Sayın Erdoğan? Bu memlekette yabancı sermayeyi kaçıranın kim olduğunu öğrenmek istiyorsanız, Sarayınızdaki aynaya bakacaksınız.

Kendi Düşen Ağlamaz

Memleketten yabancı sermayeyi kaçırın, sizin, hukuk devletini bitiren işleriniz. İhale Kanunu'nu delik deşik etmeniz. Tüm Türkiye'yi beş tane havuz müteahhidine rehin etmeniz. Bu kadar şaibeli işi yaptıktan sonra, şimdi, "Merak etmeyin. Malınız mülkünüz bizim garantimiz altında" olacak diye bakanları dolaşılıyor. Size kim inanır? Zamanında biz, sizi uyardık. Bak bu işleri yapmayın başınıza bunlar gelir dedik ama dikkate almadınız. "Kendi düşen ağlamaz." Tekrarlıyorum, yatırımcı; hukuksuzluktan kaçır, sorgusuz sualsiz milletin malına el konulursa kaçır, ihaleler hak edene değil, yandaşa giderse kaçır. Can ve mal güvenliği yoksa kaçır.

Taş Üstüne Taş Koyana "Allah Razı Olsun" Deriz

Biz, bu ülkede taş üstüne taş koyandan, "Allah razı olsun" deriz. Her fabrika açanın, üretenin, vatandaşlarımıza iş ve aş imkânı sağlayanın yanında oluruz. Fakat bu ülkede tüyü bitmemiş yetimin hakkına, vatandaşlarımızın alın terine, vergisine, bu ülkenin varlıklarına göz koyana, milletin malını ona buna peşkeş çekene de "Orada dur bakalım" deriz. Bizim yatırımdan anladığımız, faiz lobilerinin piyasanın köpüğünü cebine indirmesi değil. Bizim yatırımdan anladığımız, şeffaf olmayan ihalelerle, milletimizin, çocuklarımızın, hatta torunlarımızın geleceğini, yandaşa dolarla, avroyla ipotek eden, Kamu Özel İşbirlikleri değil. Bizim yatırımdan anladığımız, milli savunma sanayimizin göz bebeği Tank-Palet Fabrikasını, Katar ordusunun şirketine bedavaya peşkeş çeken ardından da bu şirketin ordumuza teslim etmesi gereken tankları bile teslim edememesi değildir. Bizim yatırımdan anladığımız, üreten, iş, aş ve katma değer yaratan tesisler kurmaktır.

Son Reformunuz "Çekip Gitmek"

Saray yönetimi iki buçuk yılda ülkede güveni bitirdi. Yatırımcıyı ürküttü. Üretim yok, yatırım yok. İş yok, aş yok. İki buçuk yılda hukuk devletini bitirenler, şimdi biraz önce söyledim işverenleri kapı kapı dolaşıp, "Canınızı, malınızı güvence altına alacağız", "Hukuk reformu yapacağız" diyorlar. Devleti krize sokmuşsunuz. Kurum kural bırakmamışsınız. Tetikçi savcılarınız hâkimleriniz Anayasa Mahkemesini bile takmaz olmuş. Sarayın danışmanları, avukatları hâkimlere talimat verir olmuş. Siz hangi hukuk reformundan bahsediyorsunuz. Bu millet adına yapacağınız bir reform varsa o da "çekip gitmek"tir. Yeni ve güçlü parlamenter demokrasinin önünü açmaktır.

Kendileri Sefa Sürdüler, Millete "Sabret" Dediler

Bu ucube sistemle, 2,5 yılda, devletin kurumları bitti. "Her şeyi ben bilirim" dedi. Salgın nedeniyle zora düşen vatandaşa beş maskeyi bile bedava dağıtamadı. 40 yıl vergi veren esnafa, 40 gün bakamadı. Kendileri uçan, kaçan, duran saraylarda günlerini gün ederken, millete askıda ekmeği göstererek, kafasına çay paketi atarak "sabret" dendi. Bu ülkede milyonlarca vatandaşı, açlık sınırının altındaki asgari ücrete, milyonlarca vatandaşı ücretsiz izne çıkarıp, günlük 39 TL'ye mahkûm ettiler. Salgında, çalışanların kıdem tazminatını bile gasbetmeye yeltendiler. Milleti borç batağına sürüklediler.

Ülkeyi Yönetemiyor, Algıyı Yönetmeye Çalışıyor

Ülkeyi yönetemeyen Saray, uzunca bir süredir algıyı yönetmeye çalışıyor. AK Parti Genel Başkanı "Tank palet özelleştirme değil" diyor. Resmi Gazete'den Saray imzalı, her yerinde "Bu bal gibi de özelleştirmedi" diyen belgeyi önlerine koyuyoruz. Yüzleri kızarmıyor. Genel Başkanımız, "Beşiktaş terör saldırısında şehit olan gencin ailesine, 121 TL aylık bağladınız" diyor. Meclis'te "Yalan" diye ortalığı birbirine katıyorlar. Şehidimizin babası açıklama yapıyor: "Biz para peşinde değiliz ama Kılıçdaroğlu'nun söyledikleri doğru" diyor. Hakikat ortaya çıkıyor, utanma yok. Millet yokluktan kırılırken, milletin parasıyla üçer beşer maaşlar alanlara "El insaf" diyoruz. İletişim Başkanı, "Aldım ama bir sor neden aldım. Hayır, hasenat yapmak için aldım" diye açıklama yapabiliyor.

Tüm Veriler Değişiyor, Vefat Sayıları Hariç

Gerçeğin belgelerle ortaya çıkacağını bile bile, saçma sapan lafların arkasına sığınıyorlar. O da olmazsa, rakamlarla oynayarak, gerçekleri millettten saklıyorlar. Hükümet Salgında millete yardım edeceğine İBAN numarası gönderip millettten yardım istedi. Saray millete beş maskeyi bedava dağıtamadı. Bir de çıkıp, "Üç kıtanın sağlık merkezi olacağız" diye hava attılar. Ama sonunda gördük ki en başarısız üç ülkeden biri olmuşuz. Artık açıkladıkları her veri lime lime dökülüyor. Toplam vaka sayısı değişiyor, beraberinde iyileşen hasta sayısı da değişiyor. Toplam vaka sayısı bir gecede ikiye katlanıyor. 20 gün sonra da iyileşen hasta sayısını, bir gecede bütün bu dönem için 1 milyondan fazla arttırıyorlar. Ama her nasılsa, hayatını kaybeden vatandaşlarımızın sayısı, bir türlü değişmiyor. Bunu konuştuğumuz zaman da "Siyaset yapıyorsunuz" diyorlar. Siyaset yapmıyoruz. Sayıları gizleyerek, belki de yüzlerce vatandaşımızın, durumun ciddiyetini anlamamasına, tedbir almamasına, hayatını kaybetmesine neden oluyorsunuz. Milletin her akşam televizyon karşısında "Acaba ne söyleyecek?"

diye ağzının içine baktığı Sağlık Bakanı da, Bilim Kurulu da, bu gerçekleri vatandaştan kaçırma operasyonlarına ortak edilmiş durumda.

Tüm Kurumların Çivisi Çıktı

Sadece Sağlık Bakanlığı değil, devletin tüm kurumlarının çivisi çıktı... EBA çöktü, Milli Eğitim Bakanlığı dijital saldırı dedi. Üç beş gün sonra aynı Bakan çıktı, "Pardon saldırı değilmiş, bizim çocuklar derse girmeye çalışıyormuş" diye açıklama yaptı. 4 milyon gencimiz, uzaktan eğitime erişemiyor. Bakan Bey, dağıtılacağı söylenen 500 bin tablet bilgisayarın 150 bin tanesinin dağıtıldığını, söylüyor. 9 ay geçmiş, sene bitmiş, dönem geçmiş... İnşallah tabletlerin gerisi de gelecek. Badel Harabül Basra... Yani Basra harap olduktan sonra herhalde... Uzaktan eğitim zaten başlı başına bir facia... Dersleri EBA'dan takip eden öğrencilerin yüzde 58'i "Yeni konuları ders videolarından öğrenemiyorum" diyor. Öğrencilerin yüzde 62'si "Uzaktan eğitim seneye devam etmesin" diyor. Biz "Bir nesli kaybediyoruz, tedbir alın" diye çağırıyoruz, tüm dünya okullarını açık tutmanın peşinde, biz ise patinaj yapip duruyoruz.

Mafya Bozuntusunun Soruşturması Ne Aşamada?

Bir mafya bozuntusu, Sarayın bekçisinin ısrarıyla özel afla hapisten çıkarılıyor, sonrada ana muhalefet partisi Genel Başkanı'nın üstüne salınıyor. Genel Başkanımız açık açık tehdit ediliyor, Sarayın bekçisi buna sahip çıkıyor. Tehdit edene sahip çıkıyor. AK Parti Genel Başkanı'nın yanından sinek uça harekete geçen Saray savcılarını, ana muhalefet partisi lideri tehdit edilirken, biz şikâyetçi olmadan resen harekete geçemediler. Şimdi soruyoruz: Bu soruşturma ne aşamada, bu mafya bozuntusunun ifadesi alındı mı? Alınmadıysa neden alınmadı?

Atama Memur, Milletın Vekiline Saydırıyor: Haddinizi Aşmayın

Bu ucube rejim, bağımsız yargının, hukuk devletinin köküne kibrit suyu döktü. Hukuk devletini, demokrasiyi bitirdiler, devleti krize soktular, ekonomiyi çökerttiler, salgınla mücadeleyi ellerine yüzlerine bulaştırdılar, dış politikayı karaya oturtular, 2,5 yılın sonunda bu güzel ülkeyi buhrana soktular. Artık Tarzan zorda! Kendisi de, atama bakanları da, memur bakanları da bu işin farkında. Sarayın atadığı bakanlar, Meclis kürsüsüne çıkıp milletin seçtiği vekillere bağırıp çağırıyor, ağızlarına geleni saydırıyor. İşte ucube vesayet rejiminin geldiği son nokta bu... Yıllarca "Seçilmişler atanmışlardan önce gelir" deyip durdular. Vesayetle mücadele ediyoruz diye pek çok hayatı kararttılar. Şimdi Sarayın atama memurları, milli iradenin tecelligahı Gazi Meclisin kürsüsünden, milletin vekiline saydırıyor. Saray, memurlarına milletin vekillerini ezdirmeye kalkıyor. Beyler, siz o kürsüye bağırıp çağırarak için değil, milletin vekiline bilgi vermek, millete hesap vermek için çıkıyorsunuz. Yetti artık. Haddinizi aşmayın.

Saray, Yönetme Kabiliyetini Yitirdi

Saray, artık yönetme kabiliyetini tamamen yitirmiştir. 83 milyonluk nüfusuyla, Dünyanın kalbindeki konumuyla, genç nüfusuyla, dinamik iş insanlarıyla, alınan her tedbire çok hızlı cevap veren ekonomisiyle, büyük potansiyele sahip bu ülkeyi, kendisiyle birlikte dibe çekmeye çalışıyor. Masayı devirip hesap ödemedi masadan kaçmak istiyor. Ama yok öyle yağma... Türkiye büyük bir ülkedir. Milletimiz büyük bir millettir. Ekonomimiz büyük bir ekonomidir. AK Parti'nin daha esamesi bile yokken, bu ülke G-20 üyesiydi, Dünyanın önde gelen ekonomilerinden biriydi. Kısacası, Türkiye Cumhuriyeti doğru bir yönetimle, mucizeler yaratacak, çok hızlı şekilde ayağa kalkacak bir potansiyele sahiptir. Bu yönetim artık, vakit kaybetmeden değişmelidir. Saray Hükümetinin, sandıkta yaptıklarının hesabını vererek, tarihin raflarında yerini alma zamanı gelmiştir. Milletimiz bunların ne yaptığını görmektedir. Söyledikleri her sözü duymaktadır ve notlarını da vermektedir. Tekrar ediyorum, önüne gelen ilk sandıkta, bunları evlerine göndermek içinde gün saymaktadır. Artık yeni kadrolara, yeni kurumlara ve yeni kurallara ihtiyaç vardır.

Ülkeyi Buhrandan CHP Çıkarır

Ülkemizi bu buhrandan çıkaracak, "Güveni" yeniden sağlayacak kadrolar, Cumhuriyet Halk Partisindedir. Ehliyetli, liyakatli kadroların elinde, temelinde kuvvetler ayrılığı olan, denge ve denetimin güçlü olduğu yeni ve güçlü parlamenter demokrasiye geçiş yer alacaktır. Uyum içinde çalışan, kurumsal altyapısı güçlü, ekonominin tüm aktörleriyle işi açığa yeni bir yönetim anlayışını getireceğiz. Ayakları yere basan, yapısal reformlarla güçlendirilmiş, üretmek zenginleşmeye dayanan, tüm yurttaşlarına işveren, aş veren, yükü ve refahı adaletle paylaşan ülkemizi insani gelişmişlik bakımından en üst sıralara taşıyacak, bir büyük kalkınma hareketini başlatacağız. Türkiye'nin ve milletimizin önünde yeni bir yüzyıl var. Bu ülkenin aydınlık yarınlarına, demokrasiye inanan Millet İttifakı'yla, yeni yüzyıla, yeni bir nefesle gireceğiz. Biz milletimize inanıyoruz.

DEVLETİN SİGORTASI YANDI

CHP Sözcüsü Öztrak, Türkiye'nin siyasal sisteminde devletin sigortası olarak kurgulanan Cumhurbaşkanlığı'nın tarafsızlığını yitirmesiyle, "Devletin sigortasının yandığını" söyledi.

Mevcut rejimle, ülkenin büyük bir devlet krizi yaşadığını ve Saray yönetiminin ülkenin sırtına yük haline geldiğini ve artık revize, restore ya da rehabilite edilemeyeceğinin belirden Öztrak, "Hem devlet krizini, hem ekonomik krizi aşmak için atılacak ilk adım bellidir. O da, yasama, yürütme ve yargının birbirini dengeleyip, denetleyebildiği Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Rejimi bu ülkeye getirmektir. Biz, bunu başaracağız. Cumhuriyetimizi gerçek demokrasiyle taçlandıracağız" diye konuştu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Parti Sözcüsü Faik Öztrak, TBMM Genel Kurulu'nda süren 2021 Bütçe görüşmelerinde, Cumhurbaşkanlığı Bütçesi üzerinde yaptığı konuşmada şunları belirtti:

Amerika Birleşik Devletleri'nin dün açıkladığı ülkemize yaptırım kararını Derin bir endişeyle karşıladığımızı ve şiddetle kınadığımızı belirtmek istiyorum. Bu karar, NATO ittifakının savunma kapasitesini zayıflatacak bir karardır. Biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, sorunun aşılmasında gösterilecek her çabanın yanında olacağız.

İç İçe Geçmiş Üç Kriz

Son iki buçuk yıldır, ekonomik, siyasal ve toplumsal hayatımız, iç içe geçmiş üç krizle sarsılıyor. Ülke yönetimini felç eden "devlet krizi", mutfaktaki tencereyi boşaltan "ekonomik kriz" ve hepimizi canımız ile cüzdanimiz arasına sıkıştıran "Kovid-19 krizi." Tüm bunların sonucunda ülkemiz derin bir buhran yaşıyor.

Millet Canıyla İhtarname Çekiyor

Bugün hepimizin vicdanlarının merkezi olan milletimiz, hiç olmadığı kadar, ızrar halinde... Esnaflarımız perişan. Kapanan dükkânının çatısında, "Bari bize ekmek verin" diye feryat ediyor. Tarlasını, traktörünü, ahırdaki ineğini icraya kaptıran çiftçimiz kara kara düşünüyor. İşsiz görünmesin diye zorunlu izne çıkarılan yüzbinlerce çalışmamız, günde 39 liraya talim ediyor. İşini kaybeden yüz binlerce sigortasız emekçimiz ise O 39 lirayı dahi bulamıyor. Ülkemizin geleceği, gençlerimiz ümitsiz. "Karin tokluğuna, yol parasına çalışırım" diyor. Çöp konteynerlerinden karnını doyuran vatandaşlarımızın görüntüleri, hepimizin yüreklerini parçalıyor. Milletimiz yokluktan cinnet getiriyor. Eline yazdığı "iş, aş" mesajıyla, ülkeyi yönetenlere canıyla ihtarname çekiyor. Aynı gün, milletimizin iffetli analarına hakaret eden havuz müteahhidi 47 milyon dolara Fransız jeti alıyor.

TBMM'ye Görev Düşüyor

Salgında her gün; binlerce yurttaşımız hastalanıyor, yüzlerce yurttaşımız hayatını kaybediyor. Ama ülkeyi yönetenler, hasta ve vefat sayılarını milletimizden gizleyerek salgınla mücadele ettiğini sanıyor. Gerçeği bilmeyen yurttaşlarımız da salgını hafife alıyor. Salgın büyüyor. Bu sefer suçlu vatandaşımız oluyor. Milletimizin feryadı, bin 150 odalı Sarayın duvarlarını bir türlü aşamıyor. Milletimizin yazgısına, dertlerine, sorunlarına, sahip çıkacak yegâne çatıya, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne ve onun her bir saygın üyesine bu durumda büyük görevler düşüyor. O parti, bu parti demeden, Gazi Meclisimizin üyeleri olarak, emanetini aldığımız milletimizin sesine ses, derdine derman olmaya çalışmak zorundayız. Bugün varlık sebebini unutmuş hükümete, şahsını devlet sanma gafletine düşenlere, gerçek yerlerini ve asli vazifelerini hatırlatmak zorundayız.

Vesayet Düzeniyle Ülkemiz Savruluyor

Hükümet edenlerin varlık sebebi ve asli görevi nedir? Millettin can ve mal güvenliğini, huzur ve refahını sağlamaktır. Bugün ülkemizde herkes canından, malından emin mi? Memlekette huzur ve refah kaldı mı? Ben, vicdanlı kalplerin cevabını duyar gibiyim. Peki, bu duruma nasıl düştük? Bunu serinkanlılıkla bu çatı altında tartışmak zorundayız. Yaşadığımız devlet krizinin nedeni ne? İki buçuk yıl önce hayata geçen, devlette denge ve denetimi yok eden, yetkileri tek elde toplayan, istişareyi bitiren, tek adamın iki dudağına bakan bu vesayet düzeniyle, ülkemiz oradan oraya savruluyor.

Devletin Sigortası Yandı

İlk Cumhurbaşkanımız, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün ifadesiyle: "Cumhurbaşkanlığı, büyük bir ulusun erdemini, yönünü, uygun niteliklerini belirleyen makamın adıdır."

O nedenle de Cumhurbaşkanlığı koltuğuna oturanlar, çok partili yaşamın emekleme dönemleri de dâhil, tarafsız olmaya özen göstermişlerdir. Anayasamızda; "Anayasanın uygulanması", "Devlet organlarının düzenli ve uyumlu çalışmasını temin" görevleri Cumhurbaşkanına verilmiştir. Cumhurbaşkanlığı makamı, Anayasal ve siyasal sistemimizde, devletin sigortası olarak kurgulanmıştır.

Cumhurbaşkanı işte bu nedenle, bu kürsüde tarafsızlık yemini etmiştir. Ancak, Cumhurbaşkanı tarafsızlık yeminine rağmen, Parti Genel Başkanı koltuğuna oturunca bu makam işlevsiz kalmıştır. Devletin sigortası yanmıştır.

Bu, Meclis'in Hukukunu Tanımamaktır

"Daha etkili", "Daha hızlı", "Daha istikrarlı" olacağı söylenen tek adam vesayet düzeni, devlet yönetimimizde büyük bir kaos ve kargaşa yaratmıştır. 9 Temmuz 2018'de hayata geçen bu sistemle, Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyelerini Cumhurbaşkanı koltuğunda oturan AK Parti Genel Başkanı atamaktadır. Yargı bağımsızlığı raftadır. Bu HSK'nın atadığı alt mahkeme ise bir milletvekili arkadaşımızın dokunulmazlığını umursamadan kendisini mahkum etmiştir. Bu aslında Meclisimizin hukukunu tanımamaktır.

Devleti Gayrı Ciddilik Virüsü Sardı

Anayasa Mahkemesi bu mahkemeye, "Milletvekilinin hakkını ihlal ettin, bu kararı düzelt" demiştir. Ama alt mahkeme, Anayasa Mahkemesi kararına uymamıştır. Anayasayı ihlal etmiştir. Anayasanın uygulanmasını teminle görevli, Cumhurbaşkanı koltuğunda oturan AK Parti Genel başkanı ne yapmıştır? Hiç bir şey... Bu bir devlet krizidir. Cumhurbaşkanı'nın atadığı İç İşleri Bakanı, devletin yerleşik teamüllerini hiçe sayıp twitter üzerinden istifasını vermiştir. Tek taraflı bir irade olan istifa bile, AK Parti Genel Başkanının vesayeti altına alınmıştır, istifasına izin verilmemiştir. Devleti gayrı ciddilik virüsü sarmıştır.

Bu Bir Devlet Krizi

Bu defa atama Hazine ve Maliye Bakanı Instagram'dan istifa etmiştir. Türkiye bir ekonomik buhran yaşarken; istifa geçerli mi, değil mi, devletin Hazinesinin, maliyesinin başında biri var mı, yok mu anlamak için millet 27 saat beklemiştir. Devletin kurumları arasında uyumu sağlamakla görevli Cumhurbaşkanı, artık kendi kabinesinde bile uyum sağlamakla zorlanmaktadır. Bu bir "devlet krizi" değil midir?

Bir başka örnek; hızlı karar alacağız diyerek, TBMM'nin yasama yetkisine Yürütme organı ortak edilmiştir. Partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin fiilen uygulamaya geçmesiyle, tamı tamına 68 tane Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır. Ama bunun 40 tanesi, önceki kararnamelerde değişiklik yapan kararnamelerdir. Yani çıkarılan her 10 kararnameden 6'sı, daha önce çıkarılan kararnameleri düzeltmiştir. Peki, bu bir devlet krizi değil midir?

Devleti şirket gibi yönetmek için devletteki kariyer kurumları birer birer kapatılmıştır. Oysa devletler kurumlarıyla var olur. Nitelikli kurumlara sahip devletler, etkili, verimli ve iyi çalışır. Devlet Planlama Teşkilatı, Devlet Personel Başkanlığı, Kanunlar Kararlar Genel Müdürlüğü, Maliye Teftiş Kurulu, Hesap Uzmanları Kurulu gibi pek çok köklü kurum artık yoktur. Ama Cumhurbaşkanı koltuğunda oturan AK Parti Genel Başkanı dara düşünce, kapattığı bu kurumların yetiştirdiği bakanları iş başına getirmek zorunda kalmıştır. Bu devlet krizi değil midir?

Yine Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası gibi bağımsız bir kurumda, iki yılda iki Başkan değişmiştir. İlki söz dinlemiyor diye, ikincisi söz dinliyor diye... TCMB'nin kasasındaki 128 milyar dolar bu arada buharlaşıp gitmiştir. Bu paralar nereye gitmiştir? Bu paralar kimlere gitmiştir? Bu paralar nasıl yerine konacaktır? Meclisimiz kaybolan bu dövizlerin hesabını sorabiliyor mu? Hayır. Bu bir devlet krizi değil mi?

Ana muhalefet partisi liderini Sarayın küçük ortağının delaletiyle serbest bırakılan bir mafya bozuntusu tehdit ediyor. Cumhurbaşkanı koltuğunda oturan AK Parti Genel Başkanı'nın etrafında sinek uçaşa dava açan savcılar havaya bakıp ıslık çalıyor. Davayı biz açıyoruz üstünden haftalar geçiyor ama bu zatın hala ifadesi alınamıyor. Bu bir devlet krizi değil mi?

Bütçe görüşmelerinde, Genel Kurul'a bütçeyi anlatmak, milletin vekillerine bilgi ve gerekirse de hesap vermek için gelen Sarayın atadığı memur bakanlar, milletvekillerine fırça atmaya cüret edebiliyorlar. Bu, yıllarca karşı çıktığınız, atanmışın seçilmiş üzerindeki vesayetinin daniskası değil mi? Bunlar devlet krizi değil mi?

Kumanda Ekonomisi Uygulayan Tek Adam Rejimi

Bunlara benzer daha onlarca örnek verebilirim. Zaten yaşadıklarımızın sonucunu görmek için de âlim olmaya gerek yok. Tek adam vesayet rejiminin düğmesine basılan 2014'ten bu yana, uluslararası karşılaştırmalarda baş aşağı gidiyorduk. Tek adam parti devleti rejimine fiilen başladıktan sonra, kötü gidış çok daha belirginleşti. Hukukun Üstünlüğü Endeksi'nde 2017'de 101. sıradaydık. 2020'de 6 basamak birden düştük, 107. sıraya indik. Yolsuzluk Algı Endeksi'nde 2017'de 81. sıradaydık. Daha yenisi çıkmadı, 2019'da 10 basamak birden kötüleşerek, 91. sıraya geldik. İnsani Özgürlük Endeksi'nde 2017'de 84. sıradaydık. 2019'da 38 basamak birden kötüleşerek, 122. sıraya düştük.

Dünya Mutluluk Endeksi'nde 2017'de 69. sıradaydık. 2020'de 24 basamak birden düşerek 93. sıraya geldik. Bu küresel karşılaştırmalara itiraz etmek, Bunları görmezden gelmek mümkün mü? Şu açık: Tek adam parti devleti rejimi bizi diğer ülkelerin gerisine düşürüyor. Bugün yabancı sermaye bu ülkeye gelmekten imtina ediyorsa, gelecek olan yatırımcılar yatırım kararını iptal ediyorsa, nedeni işte bu verilerde ve bu verilerin müsebbibinde aranmalıdır. Uluslararası yatırımlar gelmiyorsa sebebi; hukuk devletini ve demokrasiyi hızla yıpratana, piyasa ekonomisi yerine kumanda ekonomisini uygulayan, tek adam parti devleti rejimidir.

Ucube Rejim Milletın Cebinden 156 Milyar Dolar Alıp Götürdü

Bugün sadece bir devlet krizi yaşamıyoruz. Devlet krizi ile iç içe geçmiş derin bir ekonomik krizi de yaşıyoruz. Ekonomiyi dış kaynak ve borçla şişirme stratejisi 2007'de uyarı sinyalleri vermeye başlamıştı. Büyüme modelindeki tıkanma 2013'ten itibaren çok daha görünür hale geldi. Ve 2018'den beri ülke ciddi bir ekonomik kriz yaşıyor. Bu yıl buna bir de salgın eklendi. 2018'de tek adam vesayet rejimi hayata geçtiğinde, milli gelirimiz 892 milyar dolardı. Bu yılın üçüncü çeyreği itibariyle milli gelirimiz 736 milyar dolara düştü. Bir başka ifadeyle, ucube tek adam rejimi, milletin cebinden şimdilik 156 milyar dolar alıp götürdü. Uluslararası kuruluşlar, Türkiye'nin gelecek yıl ilk 20 büyük ekonomi liginden düşeceğini tahmin ediyor. Peki yerimize kim gelecek? 20. sırayı 24 milyon nüfuslu Tayvan'a bırakacağız.

Uçan Ülke Değil Borçlar ve Kurlar Oldu

Bu vesayetçi parti devleti rejimiyle, ülkemizin ekonomik dinamizmi de bitmiştir. Türkiye ekonomisinin 1923-2017 arasında yüzde 4,9 olan ortalama büyüme hızı; 2018 - 2020 döneminde yüzde 1,4'e düşmüştür. Hani yeni yönetim Türkiye'yi uçuracaktı? Maalesef yeni sistemle uçan borçlarımız ve döviz kurları oldu, Türk parası pul oldu. Kamunun yani devletin borç stoku tek adam parti devletinin hayata geçtiği 2018 Haziranında 967 milyar liraydı. Bugün 1 trilyon 935 milyar lira. 28 ayda kamu borcu yüzde 100 arttı. Bu görülmüş bir şey değil. Neye rağmen? Hani hacette kullanılacak yedek akçelerinin silinip süpürülmesine, 128 milyar dolar döviz rezervinin eritilmesine rağmen. Şimdi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın kasası tamtakır... 2018 Temmuz'unda SWAP hariç net döviz rezervimiz 31 milyar dolardı. Bugün TCMB kasası 47 milyar dolar eksi bakiye veriyor. Atalarımızın dediği gibi "Arpacıya borç eden ahırını tez satar." Bugün krizde devletin ve milletin malı, mülkü el değiştiriyorsa, sebebi buralarda aranmalıdır.

Bu Sistem Revize, Restore, Rehabilitate Edilemez

Bir ekonomi yönetiminin başarısı, çalışmak isteyen yurttaşlarına ne kadar iş verebildiğiyle, ne kadar istihdam yaratabildiğiyle ölçülür. Bıraktık yeni iş ve istihdamı, son 28 ayda iş gücü sahibi 1 milyon 642 bin yurttaşımız, işini kaybetti. Gerçek işsiz sayımız 10 milyon 249 bin kişiye ulaştı. Milletın aşını, işini artıramayan bir hükümet sistemine başarılı diyebilir miyiz? Elbette diyemeyiz. Ortada bir hakikat var: Ne bu sistem Türkiye'yi taşıyabiliyor, ne de Türkiye bu sistemi. Bu sistem "revize", "restore", veya "rehabilitate" edilemez.

Krizi Aşmak İçin "Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Rejim"

Yasama, Yürütme ve Yargı kuvvetlerinin tek elde toplandığı bir sistemde hürriyet olmaz, özgürlükler olmaz. Montesquieu'nün 272 yıl önce söylediği gibi "Müstebit olmak isteyen yöneticiler, bütün idare otoritesini kendi kişiliklerinde birleştirmekle işe başlarlar." İki yılı aşan tecrübemiz, yanlıştan ne kadar hızlı dönersek millet için o kadar iyi olacağını gösteriyor. Hem devlet krizini, hem ekonomik krizi aşmak için atılacak ilk adım bellidir. O da, "Yasama", "Yürütme" ve "Yargının" birbirini dengeleyip, denetleyebildiği; Güçlendirilmiş Demokratik Parlamenter Rejimi bu ülkeye getirmektir. Biz, bunu başaracağız. Cumhuriyetimizi gerçek demokrasiyle taçlandıracağız.

Havuz Müteahhitlerine 13 Milyar TL, Esnafa 5 Milyar TL

Dün açıklanan esnafa destek paketine de kısaca değineceğim. Dün Saray, 1 milyon 239 bin esnafımıza 3 ay boyunca toplam 5 milyar TL destek verileceğini açıkladı. Bunun çok büyük bir destek olduğu izlenimi verildi. Bakın bu yılın ilk 11 ayında havuz müteahhitlerine 12,8 milyar TL ödenmiş. Ne karşılığında? Geçmediğimiz köprüler, uçmadığımız havalimanları, geçmediğimiz tüneller karşılığında. 12,8 milyar TL nerede, 1 milyon 239 bin esnafa ödenen 5 milyar TL nerede? Bu tek adam parti devleti rejiminde Saray'da oturanlar milletin sesini duymuyor, milletin derdini görmüyor, milletin sıkıntısını anlamıyor.

YOLSUZLUĞUN ARDI ARKASI KESİLMİYOR

Kayyumun arabası rüşvet parasıyla alınmış

Kayyum atanan Mardin Büyükşehir Belediyesi'nde açılan yolsuzluk soruşturması kapsamında ifade veren iş insanı Şerif Acar, kayyumun kullandığı Audi A6 aracın verdiği rüşvetle alındığını ve toplamda 3,5 milyon TL civarında paranın kendisinden zorla alındığını kaydetti.

Mardin Büyükşehir Belediyesi'nde "yolsuzluk", "ihaleye fesat karıştırma", "zimmet", "rüşvet", "kayıma" gibi suçların ardi arkası kesilmiyor.

Mezopotamya Ajansı'nda yer alan habere göre, Mülkiye Müfettişlerinin incelemeleri sonrası başlatılan soruşturmada 26 Kasım'da çok sayıda kişi gözaltına alınmış, gözaltına alınanlardan Genel Sekreter Yardımcılığı dahil 6 ayrı görevde bulunan Zeyni Teker ile birlikte bu dönemde iş yapılan iş insanlarından Şerif Acar da tutuklandı.

Soruşturmaya daha önce belediye iştiraki Kent AŞ. soruşturmasında tutuklanan ancak 1.7 milyon TL ödeyerek serbest bırakılan eski Kent AŞ. Genel Müdürü ve Dicle Elektrik Dağıtım AŞ. (DEDAŞ) Mardin İl Müdürü Mehmet Bulut da dahil edildi. Aynı zamanda yine belediyedeki başka bir "yolsuzluk" soruşturmasında tutuklanan belediyenin iş yaptığı Elazığlı firmanın sahibi Adnan Yüksel ile kayyum Yaman'ın yeğeni olarak bilinen Yunus Emre Akça da soruşturmaya dahil edilen isimlerden oldu.

'Tüm İşler Kayyum Talimatıyla Yapıldı'

Belediye bütçesinden kayyum döneminde 10 milyon 937 bin 905 TL'ye ihale edilerek yaptırılan Kamor Millet Bahçesi'nin ihalesine dair başlatıldığı öğrenilen soruşturmada söz konusu isimlere "ihaleye fesat karıştırma" olduğu belirtildi.

Kamor Millet Bahçesi projesi Demokratik Bölgeler Partisi (DBP) döneminde Kamor Yaşam Alanı projesi olarak hazırlanmış, maliyeti 2 milyon 600 bin TL olarak belirlenmişti. Soruşturma kapsamında önümüzdeki günlerde iddianamelerinin tamamlanması beklenen isimlerin bir kısmının ifadelerine ulaşıldı. Alınan ifadelerde belediye yetkilisi olarak görevlendirilen isimler, tüm işlemleri kayyum Mustafa Yaman'ın talimatıyla yaptıklarını dile getirdi.

İfadeler, İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun kayyum atamalarını "Kaynaklar halka harcandı" sözleriyle savunmasının aksine kayyum döneminde belediyelerin "yolsuzluk" merkezi haline geldiğini ortaya koydu.

Çarpıcı detayların yer aldığı ifadelere göre, kayyum dönemi Genel Sekreter Yardımcısı olan Zeyni Teker, yapılan ihalelerden haberi olmadığını ileri sürerek, kendisinin belediyede MARSU Yönetim Kurulu Üyesi, Kent AŞ. Yönetim Kurulu Üyesi, İnsan Kaynakları Daire Başkanlığı, Teftiş Kurulu Başkanlığı, Maarif Müfettişliği ve Genel Sekreter Yardımcılığı olmak üzere 6 birime baktığını kaydetti.

6 ayrı birime bakması dolayısıyla imzaladığı belgelerin hangi ihalelere ilişkin olduğunu bilmediği savunan Teker, "Tüm işlemleri Mustafa Yaman'ın talimatları doğrultusunda yaptım. İhalelerle ilgili bilgi sahibi değilim. İhalede anlamam. Eğitimciyim" dedi. İfadesinin devamında kendi imzalarının olmasına rağmen ihale komisyonlarıyla ihale kabul dosyalarının kayyum Mustafa Yaman'ın yeğeni olarak bilinen ve belediyeye dair başka bir soruşturmada tutuklanan Yunus Emre Akça tarafından hazırlandığını söyleyen Teker, "Yunus Emre komisyonları hazırlar ve her şeye o karar verirdi" diye belirtti.

'İhalemin İptal Olmaması İçin Para Verdim'

Kamor Millet Bahçesi'nin ihalesine ilişkin Mehmet Bulut da sözleşme kapsamında 1 milyon 945 bin TL değerindeki malzemelerin alınmasını firma tarafından yapılacağını ancak teslim edilip edilmediğini bilmediğini öne sürerek, Zeyni Teker ve Yunus Emre Akça'nın müfettiş incelemelerinden kısa süre önce geçmiş tarihli teslim tutanağı imzalattıklarını ifade etti.

Dosyada en dikkati çeken ifade ise, Kamor Millet Bahçesi'nin ihalesi ile birlikte daha sonra cüzi bir miktar karşılığında işletmesini devralan iş insanı Şerif Acar'ın oldu.

Acar, ifadesinde belediye yöneticilerine rüşvet verdiğini, Mustafa Yaman'ın kullandığı arabanın dahi kendisinin verdiği parayla alındığını söyledi.

Acar, ifadesinde şunları kaydetti:

“Açık ihale ile Kamor'un ihalesi benim şirketimde kalmıştır. İhalenin iptal edilmemesi için Vali Mustafa Yaman'ın adamı olarak bildiğim Adnan Yüksel ve Mehmet Bulut yanıma gelerek para istedi. Parayı vermem durumunda ihalenin iptal edilmeyip teminatlarımın yapılacağını söylediler. Ben de cebir ve tehdit altında bulunduğum için ihalemin iptal olmaması için Adnan Yüksel'e toplamda 2 milyon 300 bin TL'ye yakın para verdim. Parayı Akü Mesken şirketim adına olan Halk Bankası'ndaki çeklerden verdim. Para ile bildiğim kadarıyla 2018 yılında Vali Mustafa Yaman'ın kullandığı 2018 model Audi A6 ve 2 adet 2018 model Passat araç alındı. Diğer araçları bildiğim kadarıyla bir tanesi Adnan Yüksel'de diğeri de Abdullah Yiğit'de. Ayrıca Mehmet Bulut'a 2 adet 150 bin TL, bir adet 100 bin TL'lik çek vermiştim. Mehmet Bulut 2 adet 150 bin TL çeki daha sonra iade etti. Ben ona tekrardan 200 bin TL değerinde çek verdim. Şirketim Akü Mesken adına bu çeki de verdim. O çekler şu an Mehmet Bulut'ta durmaktadır. Çekler Akü Mesken Şirketin adına olan Halk Bankası'ndaki çeklerdir. Bir de Yunus Emre Akça, hak edişlerimi alabilmem için benden zorla 825 bin TL aldı. Ortağım H.D. aracılığı ile nakit olarak kendisine 825 bin TL verdim. Konuyla ilgili Cumhuriyet savcılığına şikayette bulunacağım.”

SARAY'IN KULLANDIĞI ÖDENEK 20 MİLYONDAN 280 MİLYONA ÇIKTI

“Dengelenme” hedefiyle yola çıkan 2020 bütçesi 11 ayda 132.1 milyar lira açık verdi. Cumhurbaşkanlığı'nın kullanımında bulunan ve nereye gittiği açıklanmayan “örtülü ödenekten” yapılan harcama kasım ayında 279.8 milyon TL'ye fırladı. Ekim ayındaki harcama 20 milyon 25 liraydı.

“Dengelenme” hedefiyle yola çıkan bütçe 11 ayda 132.1 milyar TL açık verdi. Faiz gideri 130 milyar TL'ye dayandı. Kasımda “örtülü ödenekten” yapılan harcama bir önceki aya göre 20 milyon TL'den 279.8 milyon TL'ye fırladı. Bu rakam “örtülü ödenekten” yıl içerisinde yapılan en yüksek harcama oldu.

Kasım ve ocak-kasım dönemi bütçe gerçekleşme sonuçları belli oldu. Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verilerine göre Cumhurbaşkanlığı'nın kullanımında bulunan ve nereye harcandığı açıklanmayan “örtülü ödenekten” yapılan harcama ekim ayına göre 20 milyon 25 bin TL'den 279.8 milyon TL'ye fırladı. “Örtülüden” 11 ayda yapılan harcama toplamı da 1.8 milyar TL'ye ulaştı. Kasımda bütçe giderleri 96.3 milyar TL, gelirleri 109.7 milyar TL oldu. Bütçe 13.4 milyar TL fazla verdi.

Vergi gelirleri geçen yılın kasım ayına göre 73.3 milyar TL'den 99.2 milyar TL'ye çıktı. Artan vergi gelirleri kasımda bütçeyi kısmen toparladı. Geçen yıla karşılaştırıldığında ÖTV gelirleri 13.9 milyar TL'den 21.1 milyar TL'ye, ithalde alınan KDV de 9.7 milyar TL'den 17.6 milyar TL'ye yükseldi.

Bunda dış ticaretteki artış etkili oldu. 11 aylık dönemde ise ÖTV'deki artış 133 milyar TL'den 185.4 milyar TL'ye, ithalde alınan KDV'deki artış da 110.6 milyar TL'den 140.6 milyar TL'ye çıktı. Ocak-kasım döneminde ise bütçe giderleri 1.064 milyar TL, bütçe gelirleri 931.9 milyar TL oldu.

Geçen yılın 11 ayında 92.9 milyar TL olan bütçe açığı bu yıl 132.1 milyar TL'ye çıktı. 2020 için öngörülen açık (revize öncesi) 138.9 milyar TL'ydi. Açık uzun bir aradan sonra hedefin altına geriledi.

Nereye Harcandığı Belli Değil!

Kâr amacı gütmeyen kuruluşlara yapılan transferler 3.3 milyar TL'ye ulaştı. Başlangıç ödeneği 2.9 milyar TL'ydi. Ödenek aşılmış oldu. Hanehalkına yapılan transferler 11 aylık dönemde 56.3 milyar TL'ye çıktı. “Diğer” kaleminden hane halkına yapılan transferler de 7.4 milyar TL'ye ulaştı. Nereye harcandığı belirtilmeyen “diğer sosyal amaçlı transferler” ocak-kasım döneminde 20.9 milyar TL oldu.

Ödenen Faizde Büyük Artış

Bütçeden 11 ayda faize 129.1 milyar TL gitti. Geçen yıl bu, 95.7 milyar TL'ydi. Mal ve hizmet alım giderleri Kasımda 9.8 milyar TL'ye çıktı. Bir önceki ay 1.6 milyar TL olan güvenlik ve savunmaya yönelik mal, malzeme ve hizmet alımları 2.1 milyar TL'ye yükseldi. 11 aylık tutar 9.5 milyar TL oldu.

Hizmet alımları için bütçeden 11 ayda 24.9 milyar TL çıktı. Aynı dönemde 1.2 milyar TL kira ödemesi yapıldı. Temsil, ağırlama, tören, fuar, organizasyon giderleri pandemi nedeniyle birçok etkinlik iptal edilmesine karşın bir önceki aya göre 8.2 milyar TL'den 10.7 milyar TL'ye çıktı.

MİLLETE KÜFÜR EDENE MİLLETİN MECLİSİ'NİN ELEKTRİK İHALESİ VERİLDİ

Meclis'i Cengiz aydınlatacak!

TBMM ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2021 yılı elektrik enerjisi alım ihalesini, halka ettiği küfürle hafızalara kazınan Mehmet Cengiz'in şirketi aldı. Cengiz'in şirketine yaklaşık 17 milyon TL ödenecek.

Yolsuzluk operasyonları olarak adlandırılan 17- 25 Aralık sürecinde, halka ettiği küfürle hafızalara kazınan Mehmet Cengiz, kamu kurumlarından aldığı milyonlarca liralık ihalelere yenilerini ekledi. Mehmet Cengiz'in Yönetim Kurulu Başkanı olduğu Cengiz Holding'e bağlı Cengiz Elektrik Şirketi, Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın milyonlarca liralık elektrik enerjisi ihalesini aldı.

Kamu İhale Bülteni'nde yer alan bilgilere göre, TBMM İşletme ve Yapım Başkanlığı 13 Kasım tarihinde 2021 yılı elektrik enerjisi alımı için bir ihale düzenledi. İhaleyi, 12 milyon 932 bin TL teklif veren Cengiz Holding'e bağlı Cengiz Elektrik Şirketi'nin kazandığı açıklandı. TBMM ile şirket arasında da 3 Aralık tarihinde sözleşme imzalandı.

Bakanlıktan da ihale Aldı

Cengiz Holding'e bağlı Cengiz Elektrik Şirketi bir de Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan ihale aldı. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı 20 Ekim tarihinde "Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Hizmet Binası 2021 yılı Serbest Piyasadan Elektrik Enerjisi Alınması İşi" adı altında bir ihale düzenledi. Bu ihaleyi de 3 milyon 424 bin TL teklif veren Cengiz Elektrik Şirketi'nin kazandığı ve 16 Kasım tarihinde sözleşme imzalandığı belirtildi.

Mega Projeler Cengiz'e Gitti

Mehmet Cengiz'in sahip olduğu Cengiz Holding, AKP döneminde kamudan garantili ve yüksek maliyetli projeler aldı. Ulaştırma ve enerji projelerinde yıldızını parlatan şirkete en büyük piyango, Seydişehir Alüminyum özelleştirmesiyle vurdu.

AKP iktidarındaki tüm "mega projeleri" tek başına ya da konsorsiyum içinde yer alarak üstlenen Cengiz'in yaptığı işlerden bazıları şöyle:

- İstanbul 3'üncü Havalimanı,
- Hasankeyf İlisu Barajı,
- Kuzey Marmara Otoyolu,
- Yusufeli Barajı ve HES,
- Akkuyu Nükleer Santral Limanı,
- Ordu-Giresun Havalimanı,
- Rize-Artvin Havalimanı,
- Hüseyin Avni Paşa Korusu.

MİLLET BAHÇELERİNİN MALİYETİ 7 BAKANLIĞIN BÜTÇESİNİ GEÇTİ

Çevre Bakanı Kurum, millet bahçelerinin yatırım değerinin 16 milyar lira olduğunu açıkladı. Bu tutar, 7 bakanlığın 2021 yılı bütçesinden büyük.

Çevre ve Şehircilik Bakanı Murat Kurum, TBMM Genel Kurulu'nda, Bakanlığının 2021 yılı bütçesine ilişkin açıklamalarda bulundu. Kurum, AKP'li Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın seçim vaadi olan millet bahçelerinin maliyetini de açıkladı.

Bakan Kurum "Şu anda yatırım değeri 16 milyar lira olan, 78 ilimizde 50 milyon metrekare büyüklüğünde, 278 millet bahçesi yapıyoruz; 42'sini tamamladık, inşallah öbürlerini de en kısa sürede tamamlayacağız" dedi.

Kurum'un açıklamasına göre millet bahçelerine ödenecek toplam tutar 16 milyar lira olacak. 16 milyar liralık tutar, Türkiye'deki 7 bakanlığın 2021 yılı için ayrılan bütçesini de geride bırakıyor.

Millet bahçelerinin, bir yıllık bütçesini geride bıraktığı bakanlıklar şöyle:

Bakanlık Bütçeleri

- Ticaret Bakanlığı: 6 milyar 585 milyon
- Dışişleri Bakanlığı: 5 milyar 786 milyon
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı: 3 milyar 999 milyon
- İçişleri Bakanlığı: 10 milyar 665 milyon
- Kültür ve Turizm Bakanlığı: 6 milyar 16 milyon
- Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı: 11 milyar 918 milyon
- Çevre ve Şehircilik Bakanlığı: 3 milyar 378 milyon

AKP'DEN ESNAFA DESTEK DEĞİL ACI ŞAKA

5'li çetenin 9,5 milyar TL vergi borcunu silen iktidar esnafa 5 milyar lirayı layık gördü! 'Destek verdik mi? verdik' demek istiyorlar

Yaklaşık 10 aydır açlığa terk edilen, ekmeğe muhtaç hale gelen esnafın durumu nihayet iktidarın aklına geldi. 10 ayın sonunda iktidar esnafa gelir ve kira desteği adı altında açıkladığı paket, esnafın yaşadığı gelir kaybını çözmekten çok uzaktır.

Esnafa ayda 3 ay süreyle sadece 1000 TL destek vermek, esnafın 10 aydır ne yaşadığını, içinde bulunduğu durumu hiç anlamamak demektir.

AKP'nin Türkiye'deki Dükkan Kiralarından Haberi Yok

Esnafa aylık 500 TL ile 750 TL arasında kira yardımında bulunmak, 10 aydır siftah yapamayan, iş yerini kapatan esnafın kira giderlerini karşılamakla uzaktan yakından alakası yoktur. Anlaşılan o ki AKP'nin ya Türkiye'deki iş yeri kiralarından haberi yok ya da esnafa dalga geçiyorlar. Yapılmak istenen 'destek verdik mi verdik' dedirtmekten başka bir şey değildir. İktidar müjde beklentisi içerisine soktuğu yüzbinlerce esnafa açıkladığı bu paket ile adeta acı bir şaka yapmıştır.

1100 Odalı Saraydan 1000 Liralık Destek!

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan, konuşmanın başında; "Türkiye yüzde 6,7 büyüdü. Böylece Türkiye, AB, G20 ve OECD ülkeleri arasında üçüncü çeyrekte en fazla büyüyen ülke oldu" derken, konuşmanın sonunda "Esnafa 3 ay 1000' er lira yardım yapacağız" dedi. Büyüyen Türkiye'ye de bu yakıştırdı!!!1100 Odalı saraydan esnafa çıka çıka 3 ay için 1000 lira destek çıktı. Sarayın 1,5 yıllık masrafı esnafa verilen destek miktarına denk geliyor. Yandaş 5'li çeteden bir şirketin sadece 9 Milyar TL'lik vergisini sıfırlayan iktidar, esnafına 5 milyar TL verdi. İktidarın gözünde yandaş müteahhitler, yüz binlerce esnafımızdan daha değerli olduğu bir kez daha ortaya çıktı.

Partimizin esnaflarımız için açıkladığı 17 maddelik çözüm paketi ile gelir desteği paketi derhal hayata geçirilmelidir.

İktidarın açıkladığı destek paketinde esnafın biriken faturaları için bir öneri yok. SGK ve BAĞ-KUR Prim borçları için herhangi bir açıklama yok. Esnafımıza yönelik sicil affı çıkarılması bu destek paketinde yok. Esnafımıza yönelik icra işlemlerinin durdurulması için bir çalışma yok. Kayıt dışı çalışan, günlük kazanıp günlük harcayan 6 milyona yakın sokak esnafı için bir öneri yok. Kısaca iktidarın destek paketinde esnafın derdine derman olacak hiçbir öneri yok. Ayrıca esnafa 3 aylık süreyle verilecek 1000 TL nakdi destek esnafın hangi sorununu çözecek? Aylık 1000 TL yani günlük 33,3 TL ile esnaf ev kirasını nasıl ödeyecek.? Karnını nasıl doyuracak? Evinin faturalarını nasıl karşılayacak?

Bizi kıskanan dünya ülkeleri kendi esnafına yardım üstüne yardım yapıyor!

"Ey Almanya!" her bir esnafı karşılıksız 15 bin Euro'ya kadar karşılıksız yardımda bulundu. "Ey Amerika!" Esnafını ve işçisini korumak için 349 milyar dolarlık maaş koruma paketi açıkladı. İspanya esnafını korumak için 3 milyar Euro karşılıksız yardımda bulundu. Battı denilen Yunanistan esnafının vergi borçlarını, kira ve faturalarını kendisi üstlendi.

İktidarın açıkladığı destek paketi yaklaşık 10 aydır açıklıkla boğuşan esnafa tekrar açlığı layık görmekten başka bir şey değildir. 156 ülkeye yardım etmekle övünen iktidar; esnafının kirasını ve faturasını dahi tamamen üstlenmekten kaçmıştır.

Esnaflarımız yaşadığı gelir kayıplarının giderilmesi ve esnafımızın nefes alabilmesi için çözümün adresi bellidir. **Çözüm esnafımız için açıkladığımız 17 Maddelik destek paketi ve gelir kaybı yaşayan esnafımıza aylık 2500 TL ile 3500 TL arası gelir desteği paketinin hayata geçirilmesidir.**

Cumhuriyet Halk Partisi olarak esnafımızın yanında olmaya, sorunlarının takipçisi ve çözümü için mücadeleye devam edeceğiz.

AKP'Lİ BELEDİYELER KIRAATHANELERE ÇALIŞTI

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, "Bedava çay ve kek" müjdesi ile duyurduğu millet kiraathaneleri için belediyeler, milyonlarca lirayı gözden çıkardı. İhaleleri pandemi döneminde gerçekleştirilen Sivas, Kütahya ve Bingöl'deki millet kiraathaneleri için toplam 4,2 milyon TL'lik sözleşmelere imza atıldı.

Yatırım değeri itibarıyla yedi bakanlığın 2021 yılı bütçesini geride bırakan millet bahçeleri ile birlikte Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim vaatleri arasında yer alan bir diğer proje olan millet kiraathaneleri, belediyelerin kasasından milyonlarca liraya mal oldu. Yalnızca Sivas, Kütahya ve Bingöl'de inşa edilecek millet kiraathaneleri için 4 milyon 250 bin TL gözden çıkarıldı.

Türkiye'de 42'si tamamlanan 236'sının ise yapımına devam edilen millet bahçeleri için milyonlarca lira harcanırken benzer bir harcamanın millet kiraathaneleri için de yapıldığı öğrenildi. AKP'li belediyeler, Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim vaatleri arasında yer alan millet kiraathaneleri için bütçelerini adeta seferber etti.

Erdoğan'ın, "Çay ve kek ücretsiz olacak" diyerek müjdelediği millet kiraathanelerinin inşa maliyetleri dudak uçuklattı. Pandemi döneminde ihalesi gerçekleştirilen üç millet kiraathanesi için toplam 4 milyon 250 bin TL'lik sözleşme imzalandı. Millet kiraathanesi için en büyük bütçeyi ayıran belediyelerden biri Bingöl Solhan Belediyesi oldu. Solhan Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü'nce 3 Eylül'de gerçekleştirilen, "Millet Kiraathanesi" başlıklı ihale, bir inşaat firması ile 5 Ekim'de imzalanan 2 milyon 154 bin TL'lik sözleşme ile sonuçlandırıldı.

AKP'li Kütahya Tavşanlı Belediyesi de millet kiraathanesi yapımı için pandemi döneminde ihale açtı. Tavşanlı Belediyesi İmar İşleri Müdürlüğü'nün 14 Ekim'de gerçekleştirdiği ihalenin sonuç ilanı 16 Kasım'da yayımlandı. Sonuç ilanına göre belediye, millet kiraathanesi yapımı için 1 milyon 377 bin TL'lik sözleşmeye imza attı.

Sivas da pandemi koşullarında millet kiraathanesi için harekete geçen belediyelerin arasında yer aldı. Sivas Belediyesi Plan ve Proje Müdürlüğü 9 Ekim'de, "Esentepe Mahallesi Millet Kiraathanesi Yapım İşleri" ihalesine çıktı. 10 Kasım'da tamamlanan ihale kapsamında bir mühendislik şirketiyle imzalanan sözleşmenin bedeli ise 719 bin TL ile ifade edildi.

AKP'Lİ İBB YÖNETİMİNİN SEÇİM OYUNU ORTAYA ÇIKTI: RAY DÖŞEMEDEN TEST SÜRÜŞÜ YAPMIŞLAR

İBB CHP Meclis Grup Başkan Vekili Doğan Subaşı, AKP'li İBB yönetiminin Mart 2019'da yerel seçim öncesi 10 kilometrelik Eminönü-Alibeyköy tramvay hattına sadece 800 metre ray döşeyip deneme sürüşü yaptığını söyledi. Subaşı, "Ray yok, trafo yok, 2 tane vagonla neyin test sürüşünü yaptınız?" diye sordu

İBB Meclisi Aralık ayı oturumunda konuşan İBB CHP Meclis Grup Başkan Vekili Av. Doğan Subaşı, AKP'li İBB yönetimi döneminde deneme sürüşü yapıldığı iddia edilen Eminönü-Alibeyköy tramvay hattı inşaatıyla ilgili çarpıcı bilgiler verdi.

10 kilometrelik hattın sadece 800 metresine ray döşenip yerel seçim öncesi alelacele deneme sürüşü yapıldığını bildiren Subaşı, "Bunu test sürüşü diye bize anlatıyorlar. Sosyal medyadan da biz o test sürüşünü 19 Mart'ta yapmıştık diye bize akıl öğretiyorlar" dedi.

İBB Meclisi Aralık ayı birleşimlerinin ilki dün Yenikapı'da bulunan Avrasya Gösteri Merkezi'nde sosyal mesafe kurallarına uygun bir şekilde gerçekleştirildi. Soru önergelerinin alınmasının ardından önce Grup Başkanvekilleri konuşmalarını yaparken, daha sonra önergeler komisyonlara havale edildi.

"İstanbul'da Sefer Sayısı Azaltılmadı"

İstanbul'da ulaşım sefer sayılarının azaltıldığına dair getirilen iddiaya yanıt veren İBB CHP Meclis Grup Sekreteri Mesut Köseadağı, "İstanbul'da pandemi döneminde yolculuk sayıları yüzde 80 düşmesine rağmen ulaşım da sefer sayısı azaltılmamıştır. Algı oluşturmak doğru değil" yanıtını verdi. İBB CHP Grup Sözcüsü Tarık Balyalı da, yine AKP sıralarından İstanbul'un su sorununa dair getirilen eleştirilere yanıt verdi. Balyalı, "Seçimden önce İstanbul'un su sorununu 2070'e kadar çözdük diyorlardı. Demek ki kamuoyuna doğru bilgi vermemişler. Hem Kanal İstanbul'u yapmak istiyorlar, hem de su havzalarını konuşuyorlar. Kanal İstanbul'a sonuna kadar karşıyız" dedi.

"Ray Yok Neyin Test Sürüşünü Yapıyorsunuz!"

Gruplar adına konuşan İBB CHP Meclis Grup Başkan Vekili Av. Doğan Subaşı, AKP'li İBB yönetimi döneminde deneme sürüşü yapıldığı iddia edilen Eminönü-Alibeyköy tramvay hattı inşaatıyla ilgili çarpıcı bilgiler verdi. CHP'li Subaşı, "Eminönü-Alibeyköy tramvay hattının 19 Mart 2019'da bir test sürüşü yapılmış. İnanın Nasreddin Hoca fıkrası gibi. 31 Mart'ta seçim var. Seçim için göstermelik bir test sürüşü yapıyorlar. Fakat neyin testini yapıyorsunuz! Elektrik yok, trafo yok, istasyon yok, raylar yok. 800 metre ray döşenmiş, 2 tane vagon getirmişler, test sürüşü diye görüntü vermişler. Vagonları 800 metre götürmüşler. O görüntülerle büyük işler beceriyoruz havalarında bu işin propagandasını yapmışlar. Sonra vagonları tekrar Bursa'ya götürmüşler çünkü vagonlarda da eksiklik var. Bunu test sürüşü diye bize anlatıyorlar. Sosyal medyadan da biz o test sürüşünü 19 Mart'ta yapmıştık diye bize akıl öğretiyorlar" dedi.

"AKP'nin Batışını Keyifle İzleyin"

CHP'li Subaşı, 13 Aralık 2020'de yapılan test sürüşünün ise trafodan enerji alınarak, 6 mesafede ve tüm vagonları hazır şekilde yapıldığını söyledi. AKP'nin her işinin göstermelik olduğunu ifade eden Subaşı, "Ülkenin 35 tane televizyon kanalı bunların elinde. Halkın gözünü boyamak için bu işleri yapmaya çalışmışlar ama tahmin edemedikleri bir şey oldu. Halk bunları görüyor. Onun için artık İstanbul'u CHP ve İyi Parti yönetiyor. Bütün bu hazımsızlıkları bundan kaynaklanıyor. O yüzden bu arkadaşları keyif alarak izleyin, bir partinin batışını keyifle izleyin" dedi.

"Silivri Belediye Başkanı Tercihini Halk Yerine Saray'dan Yana Kullandı"

Grup adına konuşmaların ardından söz alan İBB CHP Meclis Üyesi Melih Yıldız, Silivri'de AKP'ye yakınlığıyla bilinen bir iş insanına tahsis edilen araziyle ilgili konuştu. Yıldız, "Silivri Belediye Başkanı Volkan Yılmaz, Saray'la vatandaş arasında sıkıştı ve Yılmaz kararını Saray'dan yana verdi" dedi. Yıldız'ın sözleri Meclis oturumuna başkanlık eden AKP'li Zeynel Abidin Okul tarafından kesildi.

KAFTANCIOĞLU'NUN TAKİPSİZLİK KARARINI KALDIRAN HAKİM, AKP'DEN ADAY ADAYI OLMUŞ

Canan Kaftancıoğlu, hakkında verilen takipsizlik kararını kaldıran hakim Turgay Nas'ın 2014 ve 2015'te AKP'den aday adaylığı olduğu ortaya çıktı. Öte yandan Kaftancıoğlu Nas hakkında hukuka aykırı şekilde hareket ettiği gerekçesiyle Hakimler ve Savcılar Kurulu'na (HSK) suç duyurusunda bulundu.

Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu, hakkında verilen takipsizlik kararını kaldırarak iddianame hazırlanmasına sebebiyet veren hakim Turgay Nas'ın 2014 yılında AKP'den Kavaklıyolu Belediye Başkan adaylığı ve 2015 yılında Erzincan milletvekili adaylığı olduğu ortaya çıktı.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un evinin fotoğraflarının çekilmesine ilişkin CHP İstanbul İl Başkanı Canan Kaftancıoğlu hakkında "suç işlemeye tahrik ve suçu ve suçluyu övdüğü" iddiasıyla savcılıkça soruşturma başlatılmış ancak İstanbul Anadolu Cumhuriyet Başsavcılığı kovuşturmaya yer olmadığına karar vermişti. Bu karar, Anadolu Adliyesi 8. Sulh Ceza Hakimliği Tugay Nas tarafından kaldırıldı ve Kaftancıoğlu hakkında 9 aydan 10.5 yıla kadar hapis istemiyle dava açıldı.

Kaftancıoğlu'ndan Suç Duyurusu

CHP İstanbul İl Başkanı Dr. Canan Kaftancıoğlu konuyu yargıya taşıyarak davayı yürüten hakim Turgay Nas hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair kararın kaldırılmasında tarafsızlık ilkesine ve hukuka aykırı şekilde hareket ettiği gerekçesiyle HSK'ye suç duyurusunda bulundu.

Şikayete konu olan hakim Turgay Nas'ın 2014 yılında AKP'den Erzincan Merkez'e bağlı Kavakyolu Belediye Başkan aday adayı ve 2015 yılında Erzincan milletvekili aday adayı olduğu ortaya çıktı.

Bu durumun hakim tarafınsızlığını şüpheye düşürdüğüne dikkat çekilen şikayet dilekçesinde, İl Başkanı Kaftancıoğlu'nun "hak arama hürriyeti, düşünce ve kanaat hürriyeti ile düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin" kısıtlanmış olduğu belirtildi. Kovuşturmayla yer olmadığına dair kararın kaldırılması kararını veren hakim Turgay Nas hakkında gereğinin yapılması talebiyle gerçekleştirilen şikayette hakim görevini gerektiği gibi özenli yapmadığı ve görevinin gereklerine aykırı davrandığı ifade edildi.

Dilekçede bunların yanı sıra bir kişi hakkında "suçu ve suçluyu övme" iddiasıyla dava açılabilmesi için övüldüğü iddia edilen suç ve suçlu hakkında kesinleşmiş hüküm olması gerektiğinin de altı çizildi.

Ceza hukukunun en temel ilkelerinden biri olan bu maddenin hakim Turgay Nas tarafından bilinmemesinin mümkün olmayacağı vurgulanan şikayet metninde övüldüğü iddia edilen CHP Üsküdar İlçe Başkanı Suat Özçağdaş aleyhine kesinleşmiş bir ceza olmamasına rağmen İl Başkanı Kaftancıoğlu hakkında dava açılmasının hakim görevini kötüye kullandığının göstergesi olduğu belirtildi.

AOÇ'DE 'GİZLİ' TALAN

Atatürk Orman Çiftliği'nin 800 dönümlük kısmının, MİT, Özel Kuvvetler Komutanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlığı'na tahsis edildiği ve yüzlerce dönümlük alanın yapılaşmaya açılacağı ortaya çıktı. 'Gizlilik derecesi' var denilen projede, MİT'in AOÇ arazisine ne yapacağı ise açıklanmadı.

AKP iktidarı döneminde hızla küçülen ve yapılaşmaya açılan Atatürk Orman Çiftliği'nin (AOÇ) Etimesgut ilçesinde yer alan tam 800 dönümlük kısmı yapılaşmaya açılıyor. Devasa büyüklükteki AOÇ arazisini sessiz sedasız yapılaşmaya açacak plan değişikliği ise MHP'li Etimesgut Belediye Başkanı Enver Demirel'in Belediye Meclisi'nde yaptığı konuşmayla ortaya çıktı.

MHP'li Demirel, 4 Aralık tarihinde Etimesgut Belediye Meclisi toplantısında yaptığı konuşmada, Etiler Caddesi'nin doğusunda yer alan yaklaşık 800 dönümlük AOÇ arazisine ilişkin Milli Savunma Bakanlığı'nca bir çalışma başlatıldığını belirtti. Demirel, Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'ndan uygun görüşü alınarak bir planlama yapıldığını, yaklaşık 90 dönümlük bir AOÇ arazisinin Tarım ve Orman Bakanlığı'na, 250 dönümlük kısmının Özel Kuvvetler Komutanlığı'na ve geriye kalan kısmının ise Milli İstihbarat Teşkilatı'na (MİT) tahsis edildiğini açıkladı.

340 Dönümüne Hangar

MHP'li Demirel, tutaklarla da kayıtlı altına alınan konuşmasında, Tarım ve Orman Bakanlığı'na tahsis edilen 90 dönümlük AOÇ arazisi üzerinde yangın söndürme uçakları için hangarlar yapılacağını söyledi. Özel Kuvvet Komutanlığı'na tahsis edilen 250 dönümlük alana ise helikopter hangarları yapılacağı belirtildi.

Tutanaklarda yer alan ifadelerle göre, Belediye Başkanı Demirel, "MİT'e tahsis edilen alana ne yapılacağını da bilinmediğini, bunun için de Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na itiraz ettiklerini" söyledi.

AOÇ Manevi Değerdir

Etimesgut Belediye Meclisi'nin CHP'li Üyesi Selami Çiçek, yaptığı açıklamada, "Belediye Başkanı, bize bugüne kadar bilgi vermedi. AOÇ arazisi bir manevi değerdir" dedi.

CHP'li Çiçek, şöyle devam etti: "800 dönümlük yerin hemen yanında zaten Etimesgut Havaalanı var. Etimesgut'un nüfusu 700 bini geçti ve gelecek yıllarda da nüfusu 1 milyona ulaşacak. Bu projeler Etimesgut'un kalbine vurulacak bir darbedir. Burası kentin tam merkezlerinden biri ve buraya helikopter hangarları kuracaklar. Helikopterler, uçaklar gürlüyle, inip kalkacak. Bu projenin ruhsatı da alınmış ve bize MİT'in buraya ne yapacağı konusunda da belediyeye bilgi verilmediği söylendi" diye konuştu.

AOÇ Yüzde 40 küçüldü

AOÇ'un 1925 yılında yaklaşık 55 bin 540 dekar olan arazisinin 2015 yılı sonunda 33 bin 256 dekara gerilediği tespit edilmişti. Çiftlik arazisi, geçen yıllarda yapılan Saray ve Millet Camii ile Melih Gökçek'in Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı olduğu dönemde yaptırılan Ankapark projesi gibi çok sayıda projeye yapılaşmaya açıldı. Ayrıca Çiftlik arazileri, Sağlık Bakanı'nın kurucusu olduğu Medipol Üniversitesi gibi çok sayıda kuruma da tahsis edildi.

DİYANET BODRUM KIYILARINA DA EL ATTI

100 milyon liralık külliye

Diyaret İşleri Başkanlığı, Bodrum'da Gökova Koyu manzaralı bir araziye 100 milyon liralık külliye inşa ettiriyor. Araziye dozerler girdi ve çalışmalara başladı.

Bodrum'un en gözde koyuna dozerler girdi. Diyanet'in Bodrum'da yaptıracığı 100 milyon liralık külliye için start verildi.

Ortakent Kargı'daki 10 dönümlük arazide hafriyat çalışması başladı. İlçedeki 2 katlı yapılaşmayı bozacağı için durdurulması istenen projeye ilgili ruhsatın Çevre Bakanlığı'ndan alındığı öne sürüldü.

Diyaret İşleri Başkanlığı, Bodrum'da Gökova Koyu manzaralı bir arazide, yaklaşık 100 milyon liraya mal olacak devasa külliye inşaatına hukuki süreç tamamlanmadan yeniden başladı.

Külliye inşaatı, Bodrum Ortakent Kargı Caddesi üzerinde ve bütün Gökova Koyu'nu gören 10 bin 300 metrekarelik arazi üzerinde bulunuyor. Külliye yapımı ilk olarak 2016'da gündeme gelmiş, Bodrumluların itirazı ve hukuki süreç nedeniyle hafriyat çalışmaları durdurulmuştu. Ancak hafriyat çalışmaları yeniden başladı.

Ruhsat İptali İçin Dava Açıldı

Bodrum Mimarlar Odası eski Başkanı Cevat Kalfa süreci şöyle anlattı: "Arazi 2012'de Ortakent-Yahşi Belediyesi tarafından sosyal kültürel ve dini alan olarak ayrıldı ancak daha sonra İlçe Müftülüğü ve Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından plan tadilatı değişikliği yapılarak Dini Kültür ve Bilgilendirme Tesisi alanına çevrilmek istendi. Bodrum Belediyesi'nde iki kez görüşülen plan tadilatı reddedildi. Belediye ruhsat vermeyi de kabul etmedi. Çünkü inşaat 5 katlı bina olarak yapılmak istenmektedir. Yapıların Bodrum ekolüne ve mimarisine aykırı olmaması gerekir. Ayrıca 2016'da ruhsat iptali için açtığımız dava sonuçlanmadı, dava sonuçlanmadan inşaatın başlaması doğru değil."

Yüksek mimar Murat Artu da "Bodrum'un en cazip plajına İslam merkezi yapmak, sosyal çatışmalara davet çıkarmaktan başka bir şey değil. Proje dayatılarak, hayata geçirilecek" dedi.

DİYANET KILICI BÜTÇENİN KALANINA VURDU

Diyanet 2020'de '1 kuruşu' kalsın istemiyor

Yedi bakanlığı geride bırakan 12,9 milyar TL'lik 2021 bütçesi TBMM'de kabul edilen Diyanet, bu yılki son büyük harcaması için harekete geçti. İdare, iki kitabın basımı için 986 bin TL'lik sözleşmelere imza attı.

DEV bütçesi ile tartışılan Diyanet İşleri Başkanlığı, harcamalarına bir yenisini daha ekledi. İhalesi pandemi döneminde gerçekleştirilen iki farklı kitap basım işi için toplam 986 bin TL'lik sözleşmeye imza atıldı.

2020 yılı takvimleri için 10 milyon TL harcayan ve yayıncısı olduğu dergilerin bir yıllık basım maliyeti 5 milyon TL'ye ulaşan Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bir başka basım işi için de 1 milyon TL'ye yakın harcama yapacağı öğrenildi.

Diyanet İşleri Başkanlığı'nca 27 Kasım'da gerçekleştirilen, "Akışkan Zamanlarda Değerli Yaşamak serisi 13 kitap, Kitap Medeniyeti serisi 15 ile Divan serisi adlı eserlerin basım hizmet alım işi" isimli ihaleye ilişkin değerlendirme tamamlandı.

Kitap basım işi üç kısma bölünerek, üç farklı firmaya ihale edildi. Kamu ihalelerinde, "istenmeyi eleme aracı olarak" kullanılan 'pazarlık yöntemi' ile gerçekleştirilen ihalenin sonucunda firmalarla toplam 751 bin TL'lik anlaşma yapıldı.

Diyanet İşleri Başkanlığı Dini Yayınlar Genel Müdürlüğü, 30 Ekim'de bir başka ihale daha gerçekleştirdi. Bu kez, "Hadislerle İslam" isimli eserin küçük boy baskısını İngilizce olarak sipariş eden idare, 235 bin TL karşılığında İleri Basım Matbaacılık isimli şirketle el sıkıştı. Bu ihalede de pazarlık yönteminin kullanılması dikkat çekti.

Bütçesi Katlanarak Arttı

Diyanet İşleri Başkanlığı'nın bu yıl 11,5 milyar TL olan bütçesi, önümüzdeki yıl 12,9 milyar TL'ye yükselecek. Diyanet'in, 2022 ve 2023 yılları için öngörülen bütçesi ise sırasıyla 13,9 milyar TL ile 14,8 milyar TL olacak. Diyanet, 2021 bütçesiyle İçişleri, Dışişleri, Enerji, Kültür ve Turizm, Sanayi, Çevre ve Şehircilik ile Ticaret bakanlıklarını geride bırakacak.

CHP'den Tepki: Şatafat Her Yerde

CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, Diyanet'in, Bodrum'da yapımına başladığı ve 100 milyon liraya mal olacak külliye tepki gösterdi. Ağbaba, TBMM'deki bütçe konuşmasında, "Şatafat savurganlık her yere yayılmış. Herkese örnek olması gereken Diyanet İşleri Başkanlığı Bodrum'a 100 milyon liralık külliye yapıyor. Komşusu açken tok yatan bizden değilse bu adam kimden?" dedi.

"KOMŞUSU AÇKEN TOK YATAN BİZDEN DEĞİLSE DİYANET İŞLERİ BAŞKANI KİMDEN?"

CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, TBMM'de yaptığı konuşmada 2021 yılı bütçesini sert sözlerle eleştirdi. Konuşmasında "Bir Bütçe İki Türkiye gerçeğini" anlatan CHP'li Ağbaba, "AKP'nin kurduğu çiftlik düzeninde inekler, horozlar yok; beş maaş alan danışmanlar, ballı ihale alan Bakan yardımcılar, eski milletvekilleri ve yalılarda yaşayan pelikanlar var" dedi.

AKP'nin Çiftliğinde Üniversiteye 'Fuhuş Yuvası' Diyen Sapıklar Var!

CHP'li Veli Ağbaba'nın konuşmasında şu ifadeler yer aldı:

"Bu bütçe 'bir bütçe iki Türkiye' bütçesidir. Birinci Türkiye'de şatafat var, savurganlık var, gösteriş var, israf var, yolsuzluk var, kayırmacılık var, liyakat yok. İkinci Türkiye'de yoksulluk var, işsizlik var, açlık var, günlük 33 TL'ye mahkûm esnaf, günlük 39 TL'ye mahkum işçi var. Birinci Türkiye iktidarı ele geçirenlerin babasının çiftliği gibi yönetiliyor. Bu çiftlikte horozlar, tavuklar, inekler, kuzular yok. Bu çiftlikte eski vekiller var, beş maaş alan Pergoleci var, bankadan maaş alan güreşçi var, eski Bakan var, eski Meclis Başkanı var, vekil oğlu, FETÖ'cü eskileri var. Bu çiftlikte rüşvetçi büyükelçiler, aile boyu bakan yardımcısı, milletvekili olan aileler var. Bu çiftlikte Milletvekili olamıyorsan Saraya danışman oluyorsun. Belediye Başkanı olamıyorsan, Banka Yönetim Kurulu üyesi oluyorsun. Bu çiftlikte eskiden etkili bir politikacı iken, konuşmasın diye Banka Yönetim Kurulu Başkanları yapılanlar var. Bu çiftlikte, politika kurullarına atanıp, salla başı al maaşlı olan profesörler, gazeteci döneklere var. Bu çiftlikte, üniversiteye 'fuhuş yuvası' diyen sapıklar var. En büyük kıblesi yeşil dolarlar olan dönme gazeteciler var. Bu çiftlikte, yalılarda parayla öten pelikan kuşları var. Fakir fukaranın alın terinden kesilen vergilerle, çocuk çocuğun rızık ile bu danışmanlara verilen paralar, yiyenlerin gözüne dizine dursun, zehir zıkkım olsun."

Maybach'ı Merkel Üretiyor, Araca Bizim Fukara Hazretleri Biniyor!

Bazı verilerle Türkiye ile Almanya ve Fransa'yı karşılaştıran CHP'li Ağbaba, "Size üç ülke göstermek istiyorum: Almanya, Fransa ve Türkiye. Almanya'nın milli geliri 3 Trilyon 780 milyar dolar Fransa'nın milli geliri 2 trilyon 550 milyar dolar Türkiye'nin milli geliri 650 milyar dolar. Dünyanın en önemli araç üreticisi Almanya makam aracı sayısı 9 bin Türkiye'de makam aracı sayısı 125 bin. Audi, Mercedes, BMW, Maybach'ı Almanya üretiyor, araca bizim fukara Erdoğan biniyor. Ey Merkel'in makam aracı değeri 650 bin lira, bizim fukaranın makam aracının değeri 5 milyon lira. Merkel alışverişe minibüsle gidiyor. Bizim fakir 3 bin kişiyle Cuma namazına gidiyor." ifadelerini kullandı.

Komşusu Açken Tok Yatan Bizden Değilse Diyanet İşleri Başkanı Kimden?

"Şatafat savurganlık her yere yayılmış. Herkese örnek olması gereken Diyanet İşleri Başkanlığı Bodrum'a 100 milyon liralık Külliye yapıyor. Komşusu açken tok yatan bizden değilse bu adam kimden? İmam Saray yapar da iktidar sahipleri durur mu? Ey Allah'tan korkmazlar, yılda sadece 1-2 gün geçirmek için Ahlat'a 200 milyon TL saray yapmak, beş-on gün tatil yapmak için Marmaris'e 500 milyon liraya Saray yapmak, hangi ahlaka sığar? Fakir fukara aç, bizimkinin ayrıntı yok içmeye, Kıbrıs'a 7 uçakla gider pikniğe. Ankara'da bedeli 750 milyon dolara Ankapark çalışmıyor. Fakirin fukaranın parası sokağa atıldı. Eğer ahlak olsa bu trol, 'Ankara'nın ergeni' sokağa çıkamaz. Ama o tivit atıyor, Saray'da ağrlanıyor. Bu ahlaksız trolde de hesap soracağız."

İktidar Yedi Başlı Ejderhaya Küçük Esnafı Yedirtiyor!

"OECD ülkelerinde asgari ücretle çalışanların tüm çalışanlara oranı İspanya'da yüzde 1, Slovakya'da yüzde 3 Bulgaristan'da yüzde 9, Portekiz'de yüzde 13, Türkiye'de yüzde 43" diyen CHP Genel Başkan Yardımcısı Veli Ağbaba, "Asgari ücret olmuş olağan ücret. Milliliği yerliliği ağızından düşürmeyen iktidar esnafa nasıl bakıyor? Bu iktidar döneminde en çok büyüyen ve Türkiye'yi adeta ahtapot gibi saran bir zincir market gerçeği var. Üç harfli olan bu zincir marketlerin en büyük destekçisi hiç kuşkusuz AKP. 7 başlı ejderha bu marketler eskiden mahallede vardı, şimdi her sokakta 3-5 tane var. Küçük esnafı yok ediyor. 7 başlı ejderha girdiği yerde bakkalı, kasabı, şarküteriyi, manavı yiyor. Bu zincir marketlerin ismine zincir market terörü diyebiliriz. İktidarımızda bunları da düzenleyeceğiz."

Almanya Esnafına 15 Bin Euro, Fransa 10 Bin Euro, Türkiye İse 3,5 Euro Ödedi!

CHP'li Ağbaba devamında, "İkinci Türkiye'de esnaf mağdur, çalışan açlığa mahkûm. Bakın iki gün önce esnaf paketi açıkladılar. Ne çıktı? Esnafa günlük 33 TL'yi layık gördüler. Yandaşların 9,5 milyarı vergisini tek seferde silenler, 2 milyon 200 bin esnafa sadece 5 milyarı layık gördü. O da 5 esnaftan 1'ine günlük 33 TL verdi. Günlük 33 TL aylık 1.000 TL ile esnaf ne yapsın. Primini mi ödesin, kirasını mı versin, elektriğini mi ödesin. 9 aydan beri evine ekmek götürmeyen esnaf ne yapsın. Bakın başka ülkeler esnafa ne vermiş. Almanya bir esnafa 15 bin Euro, Fransa bir esnafa 10 bin Euro, Türkiye'de ise esnafa aylık 1000 TL yani günlük 33 TL, 3,5 Euro. 'Beka beka' diyorsunuz ya en büyük beka meselesi esnafın ayakta kalmasıdır." şeklinde konuştu.

Biz, Bu Halkı, Bu Cehennemden Kurtaracağız! Ahlat Sarayı'nı İlaç ve Aşu Geliştiren Kurumlara Devredeceğiz

CHP'li Ağbaba, "İkinci Türkiye'de aylık 899 TL ile geçinen 11 milyon 641 bin kişi var. Aylık 763 TL ile geçinmeye çalışan tam 2.6 milyon dul ve yetim var. Nüfusu 103 ülkeden büyük 10 milyon 287 bin işsizimiz var. Günlük 39 TL ile geçinmeye çalışan tam 2 milyon 164 bin ücretsiz izne çıkarılan var. Sokaktan geçimini sağlayan ve bir kuruluş destek vermediğiniz sokak esnafı var. Katar nüfusunun 2 katı 5.8 milyon işsiz gencimiz var. Evini ısıtamayan 15.5 milyon insanımız var. Borç yükü altında ezilen 49 milyon 600 bin insan var. Amblemimiz ampul ya elektriği kesilen 2 milyon 600 bin ev var. Bu düzende; adalet yok, eşitlik yok, utanma yok, ahlak yok." dedi.

Ağbaba konuşmasının sonunda; "Biz İkinci Türkiye'nin hakkını sizden alacağız. Makam aracı saltanatına son vereceğiz. Sarayları paylaşacağız. Yazlık Sarayı, Ahlat Sarayı'nı ilaç ve aşu geliştirmek için kurumlara devredeceğiz. Üç beş maaş alan danışman düzenini bitireceğiz. Pelikanların yalıllarını dağıtacağız. Bu memleketin fakir fukara çocukları için liyakati esas kılacağız. Biz belki cenneti getiremeyeceğiz ama, bu halkı, bu ülkeyi cehennemden kurtaracağız." ifadelerini kullandı.

LİMAK GÖZÜNÜ ASKERİ ARAZİYE DİKTİ

Kalker ocağı için başvuruda bulunan Limak Holding, Milli Savunma Bakanlığı'na tahsis edilmiş Hazine arazisine 'bedelsiz' yerleşti. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na bağlı komisyon ise başvurunun yapıldığı gün jet hızıyla 'halkın katılım toplantısı' kararı verdi.

İhalelerin 'vazgeçilmez' Limak Holding'in Kırklareli'nin Pınarhisar ilçesinde Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli Hazine arazisine 'kalker ocağı' kurmayı planladığı ortaya çıktı. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın projeye ilişkin Limak'ın başvurusunu aynı günde karara bağlaması dikkat çekti.

Limak Holding'e bağlı Limak Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş., Pınarhisar'ın Camiikebir ve Beylik mahalleleri sınırları içerisindeki bölgeye kurmayı planladığı kalker ocağı için 14 Aralık'ta Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'na başvuruda bulundu. Şirketin yaptığı başvuruyu ve proje tanıtım dosyasını 'jet hızıyla' inceleyen Bakanlık komisyonu, 'aynı gün' içerisinde karar verdi. Böylece 12 Ocak'ta halkın katılım toplantısı yapılması kararlaştırıldı.

Milli Emlak'ın 'bedelsiz' olarak verdiği araziye ilişkin hazırlanan proje tanıtım dosyasında, "Projenin planladığı alan, Milli Savunma Bakanlığı'na tahsisli Hazine arazisi olduğundan mülkiyet izinleri ilişkin herhangi bir satın alma, kiralama bedeli oluşmayacaktır" ifadeleri yer aldı.

Yer Ücreti Ödemeyecek

Proje tanıtım dosyasına göre de söz konusu arazi, askeri atış ve tatbikat alanı olarak kullanılıyordu. Maliyeti 1 milyon 800 bin 750 TL olarak belirlenen maden ocağından yılda 2 milyon ton kalker ocağı üretilecek. 99,94 hektarlık alanın tamamı proje alanı olarak belirlendi. Bu alanın 91,23 hektarlık bölümünde açık işletme yöntemi ile patlatmalı kazı yapılarak cevher çıkartılacak. Çıkarılan 'cevher' 500 metre uzaklıktaki çimento fabrikasında değerlendirilecek. Proje sahasına en yakın ev ise 600 metre uzaklıkta. Limak'ın Hazine arazisinde kurulması planlanan maden ocağı için 'yer ücreti' ödemeyecek olması ise dikkat çekti.

Sulak Alanlar Etkilenecek

Proje tanıtım dosyasında yer alan bilgilere göre maden sahası, Meriç-Ergene Havzası ve Lüleburgaz alt havzası içerisinde kalıyor. Kalker ocağı kurulmak istenen bölgede, su kaynakları da mevcut. Üstelik alanın bin 280 metre ötesinde Parkiçi Kaynağı bulunuyor. Bu kaynaktaki su, içme kullanma suyu şebekesine veriliyor.

MİLYARLAR YOLDAN ÇIKTI

2020 yılına 21 milyar TL'lik ödenekle başlayan Karayolları Genel Müdürlüğü'ne 17 milyar TL'lik ek ödenek aktarıldı. Genel müdürlük, 11 ayda yol, köprü inşaatları ile garantili ödemeleri nedeniyle 38.5 milyar TL'ye çıkartılan ödeneklerinin 37.5 milyar TL'sini harcadı.

İktidarın bütçe kaynaklarını aktarma tercihleri salgın ve ekonomik krize karşın değişmiyor. 2020 Mali Yılı'nın bitmesine kısa süre kala yine Karayolları Genel Müdürlüğü'ne (KGM) ödenekleri yetmedi. Tartışmalı yol, köprü ve tünel inşaatları ile garanti ödemelerinin yapıldığı genel müdürlüğün bütçesine, Ocak ayındaki başlangıç ödeneğinin yüzde 76'sı kadar ek ödenek aktarıldı.

AKP'nin 2010'lu yıllarda alternatif finans kaynakları kullanma gerekçesi ile kamu-özel iş birliği projelerine yönelmesi KGM'nin bütçesinde yansımaları buluyor.

KGM'nin bütçesi, geçilmeyen köprüler, kullanılmayan yolların yüksek maliyetleri, iktidara yakın müteahhitlere taahhüt edilen ve uzun yıllara yayılan garanti ödemeleri dolayısıyla yıllardır bütçesi görülmemiş oranda sapıyor.

Altı Ayda Tükendi

2020 yılına 21 milyar 195 milyon TL'lik ödenekle başlayan KGM, Ocak ayında 8.4 milyar TL, Şubat ayında 1.1 milyar TL, Mart ayında 578 milyon TL, Nisan ayında 3.9 milyar TL, Mayıs ayında 2.8 milyar TL, Haziran ayında 5 milyar TL harcama yaparak yıllık ödeneğini tüketti. Garanti ödemeleri aylarında harcaması artan genel müdürlük, 38.5 milyar TL'ye çıkartılan bütçesinin 37.5 milyarını 11 ayın sonunda harcadı. Karayolları Genel Müdürlüğü, tüm özel bütçeli idareler için verilen 30 milyar TL'lik ek ödeneğin 17.4 milyarını tek başına aldı. Karayolları Genel Müdürlüğü'nün mali yıl başında belirlenen bütçesi ile yıl sonu harcamaları arasında yüzde 72'den başlayarak yüzde 215'e kadar varan oranlarda sapmalar yaşanması Sayıştay'ın denetim raporlarına da yansdı. 2010-2015 yılları arasında yüzde 122'nin altına düşmeyen sapma oranı 2015 yılında yüzde 215 oldu. 2016-2018 yılları arasında yüzde 72-83 arasındaki sapma, kurdaki artıştan etkilenen garantiler nedeniyle 2019'da yüzde 133'e çıktı. 2020 sapmasının oranı ise şimdiden yüzde 80'i aştı.

Yaparız Dediler

Sayıştay'ın "Maliyetlerin gerçeğe en yakın şekilde hesaplanması" uyarısına, "bir önceki yılın bütçe gerçekleşmesi ile faaliyet miktarları göz önünde bulundurularak bütçe belirlendiği" yanıtı verilse de bu yıl yine harcamalar ödeneklerin iki katına yaklaştı.

Ancak 2021 yılı ödenek teklifi de 2020'nin 11 aylık harcama büyüklüğünün altında 3 milyar TL altında 34.5 milyar TL olarak belirlendi.

SAMAN İTHAL EDEN İKTİDAR ÇÖKMÜŞ İKTİDARDIR

CHP Bursa Milletvekili ve PM Üyesi Orhan Sarıbal, "Bu coğrafyada saman ithal eden iktidar çökmüş iktidardır. Bu coğrafyada patates ithal eden iktidar çökmüş iktidardır. Bu coğrafyada büyükbaş, küçükbaş et ithal eden iktidar çökmüş iktidardır. Bu ülkeye ihanet ediyordur" dedi.

TBMM Genel Kurulunda görüşmeleri devam eden 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi üzerine konuşan Sarıbal, bütçenin halktan toplanan paralardan oluştuğunu hatırlatarak, "Bütçe halkın, halktan para toplanıyor ama buradan "devletin bütçesi sarayın bütçesi" diye söyleniyor. Evet, getiren saray ama para halkın. O yüzden, bu bütçenin kuruşuna kadar halkın sorgulama hakkı var; nereye gittiğini sorgulama hakkı var" dedi.

Konuşmasında ağırlıklı olarak AKP'nin 18 yıllık tarım politikalarını eleştiren Sarıbal, "Tarım Bakanı dedi ki 'Çiftçilerin moralini bozuyorsunuz.' Şu anda, Tarım Bakanlığının önünde ve Meclisin civarında Türkiye'den gelen ziraat odaları, Tarım Kredi ve Ziraat Bankası sarmalından dolayı eyleme gelenler polis şiddetiyle karşılaştı ve dağılmış durumdadır. Kim moralini bozmuş bu çiftçilerin? Bakan mı, saray rejimi mi, on sekiz yıllık AKP tarım politikaları mı, kim? Elbette sizsiniz" diye konuştu.

2002 yılında 2 milyon 780 bin çiftçinin toplam borcunun 3 milyar TL civarında olduğunu, 18 yılda 654 bin kişi azaldığı halde çiftçi borçlarının bankalara 128, Tarım Krediyeye 12 milyar TL olmak üzere toplamda 180 milyar TL'ye çıktığını kaydeden Sarıbal şöyle devam etti:

Tefeciye İhtiyaç Yok

"Çiftçinin borcu 60 kat arttı. Bakan çıktı dedi ki çiftçiyi "Tefeciden kurtardık." AKP düzeninin kendisi tefeci, bir düzen varsa tefeci olan başka birilerinin o sisteme girip tefecilik yapmaya ihtiyacı yok. Sonuçta düzen açık bir

şekilde tefeciliği öngörüyor. Tarım Kredi borçlarının 12 milyarının 5 milyarı şu anda idari ve kanuni takipte. Yüzde 35 faiz alınıyor, tefeciye ihtiyaç var mı? Bu ülkede şu anda yüzde 35'ten faiz alan herhangi bir tefeci var mı? Yok.”

Çiftçinin girdi maliyetlerinin artarken, mazot, gübre ve hayvancılık desteklerinin 2021 bütçesinde düşürüldüğünü kaydeden Sarıbal, “Türkiye’de tarımda yaklaşık olarak 3 milyar litre mazot kullanılıyor. 6,5 liradan 21 milyar ne yazık ki çiftçi mazota para ödüyor. Toplam bütçeden ayırdığınız para ne kadar? 22 milyar. Yani koca Türkiye Cumhuriyeti, 1 trilyon 360 milyar TL’lik bir bütçe. Bakan övünüyordu "277 milyar TL tarımsal gayrisafi millî hasıla." Ama çiftçiye ayrılan para sadece 22 milyar. Bu 22 milyar da ne biliyor musunuz? Çiftçinin cebinden mazota verdiği yıllık para” diye konuştu.

112 Milyar Dolarlık İthalat

“Türkiye tarımsal üretimde, hayvancılık ve bitkisel üretimde açıktan ithalatçıdır” diyen Sarıbal, AKP’nin 18 yıllık iktidarı döneminde 112 milyar dolarlık ithalat, 82 milyar dolarlık ihracat yaptığını kaydetti. AKP döneminde 70 milyon ton buğday, 4,5 milyon ton arpa, 22 milyon ton mısır, 5,6 milyon ton pirinç, 3,5 milyon ton kırmızı mercimek, 11,5 milyon ton ayçiçeği, 14 milyon ton pamuk ithal edildiğini belirten Sarıbal, sözlerini şöyle tamamladı:

Gideceksiniz

“20 milyon dolarlık saman ithal etmişsiniz. Bu coğrafyada saman ithal eden iktidar çökmüş iktidardır. Bu coğrafyada patates ithal eden iktidar çökmüş iktidardır. Bu coğrafyada büyükbaş, küçükbaş et ithal eden iktidar çökmüş iktidardır. Bu ülkeye ihanet ediyordur.

Son olarak şunu söylemek lazım: Zenginler ve egemenler halka, yoksullara ve fakirlere sadece ve sadece tanrıyı bıraktılar. Ferman padişahınsa, bu topraklar, bu coğrafya bizim. Yol yakın, gideceksiniz.”

TAHILA İTHALAT DARBESİ

Buğday, arpa ve mısırdaki sıfır gümrük vergisi uygulaması mayısa kadar uzatıldı. Hükümetin kısa vadede tepki çekmemek adına fiyatları baskılamak için uyguladığı ithalatçı politika buğday üretimini baltalıyor. 2000 yılından bu yana kişi başına düşen buğday üretimi 95 kilo azaldı, buğday üretiminden vazgeçilen alanlara 5 adet İstanbul sığıyor.

Buğday, arpa ve mısır ithalatında gümrük vergisinin sıfırlanması yönündeki kararın uygulanma süresi 30 Nisan 2021’e kadar uzatıldı.

İthalat Rejimi Kararına Ek Cumhurbaşkanlığı Kararı, Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Karar uyarınca, koronavirüs salgınının devam etmesi nedeniyle, “hububat fiyatlarında yaşanan artışın önüne geçilebilmesi, iç piyasa fiyatlarının makul seviyelerde tutulabilmesi ve spekülasyon fiyat hareketlerine meydan verilmemesi” amacıyla ithalatında son 2 aydır gümrük vergisi sıfırlanan buğday, arpa ve mısır için bu kararın geçerlilik süresi 30 Nisan 2021’e kadar uzatıldı.

Hükümet, fiyatları kontrol etmek amacıyla ithal buğday, mısır ve arpa ithalatı yapıldığını iddia ederken, üretici cephesinin gerçekleri çok farklı. Zira Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) bu yazın sonunda yerli üreticilerden bir ton buğdayı bin 850 TL’ye alırken, ithal ettiği buğdaya 2 bin 450 TL ödemişti. O dönem konu hakkında açıklama yapan CHP Niğde milletvekili Ömer Fethi Gürer de “Aynı TMO ithal makarnalık buğdaya da 330 dolar verecek. Yani 2 bin 450 TL. Türk çiftçisine bin 850 lirayı çok görenler, yabancı üreticilere hangi mantıkla 2 bin 450 lira ödeyecektir?” diye sormuştu.

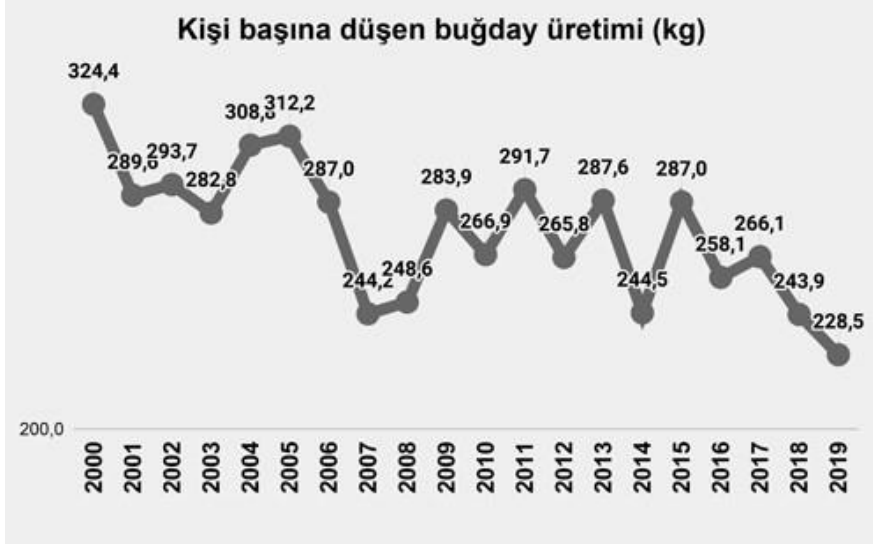
Buğday Üretimi Azalıyor

İthalatın yurtiçindeki piyasa fiyatlarını kontrol etmek olduğu söylenirken, asıl sorunun yurtiçindeki üretim olduğu ortada. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerinden yola çıkarak Türkiye’de kişi başına düşen buğday üretimini yıllara göre hesapladık. Buna göre, 2000 yılında Türkiye’de 21 milyon ton buğday üretimi gerçekleşti. Buna karşılık ülke nüfusu 64,7 milyondur. Bu verilerle ülkede yaşayan her kişi başına yılda ortalama 324,4 kilogram buğday düşüyordu. Bu hesabın içinde gelen turist sayısı ve ülkede ikamet eden mülteci nüfus bulunmuyor.

Yıllar içinde nüfus arttı; ancak buğday üretimi 2000 yılındaki üretimin üzerine hiç çıkmadı. 2019 yılına gelindiğinde buğday üretiminin 19 milyon tona gerilediği göze çarpıyor. Öte yandan ülke nüfusu, izleyen yıllar içinde 64,7 milyondan 83,2 milyona yükseliyor. 2000 yılı için yapılan hesabın aynısı 2019 yılı için yapıldığında, geçen yıl kişi başına düşen ortalama buğday üretiminin 228,5 kilograma düştüğü anlaşılıyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Kısacası son 19 yılda ülkenin kişi başına düşen buğday üretimi 95,9 kg azalmış durumda. Oran bazında bu azalma yüzde 30'a karşılık geliyor.

Üretici Vazgeçiyor

TÜİK verilerine göre bu azalmada temel neden, çiftçinin artık buğday üretmek istememesi. Hükümet “paramız var ki ithal ediyoruz” anlayışına devam ededursun, resmi veriler üreticinin buğdaydan çekildiğini gözler önüne seriyor. Buna göre 2000 yılında 94 milyon dekada buğday üretimi gerçekleştirilirken, 2019’da bu büyüklük 68,5 milyon dekara gerilemiş durumda. Buğday üretiminden vazgeçilen alanların büyüklüğü 25,5 milyon dekar. Bu büyüklük 25 bin 500 kilometrekareye denk geliyor. Bu da yaklaşık 5 adet İstanbul’un ya da neredeyse Belçika’nın yüzölçümüne karşılık geliyor.

OLMAYAN ARACA LPG FATURASI

AKP’li Tomarza Belediyesi’nin, Belediye Başkan Yardımcısı’na ait firmaya haksız ödeme yaptığı iddia edildi. Bir belediye meclisi üyesine ait akaryakıt istasyonundan belediye araçları için de 46,5 bin TL’lik akaryakıt faturası kesildiğini belirten CHP’li Arık, “Belediyede ne benzinli ne LPG’li araç var” dedi.

CHP Milletvekili Çetin Arık, TBMM Genel Kurul’da devam eden bütçe maratonunda Kayseri Tomarza Belediyesi’ne ilişkin çarpyıcı usulsüzlük iddialarında bulundu. AKP’li belediyenin Ocak 2017 – Aralık 2017 dönemlerinde, “Sema Yapı” isimli bir firmaya toplam 4 milyar TL ödediğini söyleyen Arık, Tomarza Belediye Başkan Yardımcısına ait olduğunu ifade etti.

Arık'ın AKP'li belediyeye ilişkin iddiası bununla sınırlı kalmadı. Belediye Başkan Yardımcısı'nın, "Yol yaptım" diyerek 17 bin 500 TL'lik fatura kestiğini anlatan Arık, "Faturada çimento, briket, kireç, yağlı boya var. Ancak ne yok? Yol yapıyor, kum yok, asfalt yok" dedi. Belediyenin, yağlı boyanın litresini 220 TL'ye fatura ettiğini vurgulayan Arık, "Bugün en iyi yağlı boyanın litresi 22 TL" diyerek harcamadaki usulsüzlüğe dikkat çekti.

Arık, belediyenin 2017 yılına ait bir başka faturasını da ortaya koyarak, yaşananları şöyle özetledi:

"Üçkonak Mahallesi'nin Köy Konağının çatısını onardım diye 41 bin TL'lik fatura kesmiş. Faturada ne var? Çatı yapıyor, bakınız, mantolama, fayans, petek, iç cephe boyası. Faturada ne yok? Kiremit yok. Çatı yapıyorsunuz kiremit yok; yol yapıyorsunuz, asfalt yok. Yol yapımında dış cephe boyası var, çatı yapımında iç cephe boyası var. İşte bir vurgun düzeni, işte bir çürümüşlük."

Benzin ve LPG Faturası

Belediyenin Pusatlı Mahallesi'ne 44 bin TL maliyetli tuvalet yaptığını da anımsatan Arık, bir belediye meclis üyesine ait akaryakıt istasyonundan belediyenin araçları için LPG ve benzin faturası kesildiğini anlattı. Faturanın 46 bin 500 TL'lik olduğunu ifade eden Arık, "Belediyede LPG'li araç yok, belediyede benzinli araç da yok" dedi.

SAYIŞTAY BÜROKRASIYE DE SANSÜR UYGULADI

Savunmalar Çuvala Sığmadı

Sayıştay, ilk kez usulsüzlük, istismar, işlem hatası tespitlerine karşın kamu idarelerinden gelen savunmaları tam metin olarak raporlarına almadı. Sayıştay'ı, sadece bazı ifadeleri içeren rapor hazırlamaya mecbur bırakan durumun, yanıtların hukuki değerinin bulunmaması ya da itiraf niteliğinde olmasından kaynaklandığı bildirildi.

Denetçilerinin hazırladığı raporlara sansür uygulayarak TBMM'ye gönderdiği iddia edilen Sayıştay, 2019 denetim sonuçlarına bürokrasiden gelen yanıtları tam metin olarak almadı. 2012 tarihinde kabul edilen bir yasayla görev ve yetkileri kısıtlanmaya çalışılan Sayıştay, bu yıl da yeni bir uygulamaya imza attı.

Denetçiler tarafından hazırlanan raporları 2015 yılından bu yana iki daire başkanı, her daireden birer üye ve denetimden sorumlu başkan yardımcısından oluşan Rapor Değerlendirme Kurulu'nda denetledikten sonra TBMM'ye sunan Sayıştay'da daha sonra da "sadeleştirme" adı altında müdahaleler yapıldığı ortaya çıktı. Son olarak da 2019 yılı denetimlerine ilişkin raporlarda, 2012-2018 yılları arasındaki genel uygulamanın dışına çıkılarak, kamu idarelerinin tespitlere verdiği yanıtlar tam metin olarak raporlarda yer almadı. Savunmalardan bazı bölümlerin raporların içine yayıldığı görüldü.

Geçmiş yıllarda kamu idarelerinden gelen yanıtların, tespitlere karşı savunmadan öte itiraf niteliğinde olmasının bu tutumun nedenlerinden biri olduğu öğrenildi. Bunun yanı sıra, usulsüzlük, yolsuzluk, suiistimal ve işlem hatalarına karşı gelen yanıtların hukuki niteliği bulunmadığı, savunma olarak kabul edilmesinin mümkün olmadığı da bildirildi. Sayıştay, yeni rapor hazırlama usulünü yönetmelik değişikliği de yapmadan hayata geçirdi.

Yeni Sansür Uygulaması

CHP Zonguldak Milletvekili Deniz Yavuzylmaz, Sayıştay raporlarına "seçilmiş yanıtlar"ın alınmasını "sansür" dışında bir ifade ile açıklamanın mümkün olmadığını söyledi. Yavuzylmaz, bunun kamu idarelerinin usulüne uygun yanıt hazırlayamamasının yanı sıra denetçilerin görmediği durumları da deşifre etmesinden kaynaklandığı tespitlerine katıldığını söyledi.

Yılsonunda belediyelere ilişkin raporların açıklanacağını da anımsatan Yavuzylmaz, "Burada da muhalif belediyelerin yanıtlarını yayımlayıp, kendi belediyelerine ilişkin tespitleri gölgeleyebileceklerini düşünüyoruz" dedi.

Sebebi Bilinmiyor

CHP'nin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri de Kesin Hesap Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhlerinde, Sayıştay'ın tavir değişikliğine ilişkin şu tespite yer verdi: 2019 yılı Kamu İdaresi Denetim Raporlarında kamu idaresinin tespit ve değerlendirmeler konusundaki cevabına yer verilmemiştir.

Uluslararası denetim standartlarının bir gereği olan denetlenen kamu idaresinin tespitler konusundaki cevabının 2012 ila 2018 yılları arasındaki uygulamanın dışına çıkılarak, T.B.M.M. Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilen rapordan kaldırılmasının sebebi bilinmemektedir."

YEREBATAN SARNICI YILAN HİKÂYESİNE DÖNDÜ

Çökme tehlikesi bulunan Yerebatan Sarnıcı için İBB'nin hazırladığı güçlendirme projesine, Koruma Kurulu'ndan 52 gün sonra ret yanıtı geldi. İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanı Özel, "Bilimsel Danışma Heyeti'nin görüşü dikkate alınmadı, süreç başa döndü" dedi. İBB Genel Sekreter Yardımcısı Polat ise hilti ile duvarları yıkılan Galata Kulesi'nin sadece 3 gün içinde kurul onayı aldığını hatırlattı.

Çökme tehlikesi bulunan bin 500 yıllık Yerebatan Sarnıcı'nın durumu yılan hikâyesine döndü. Yerebatan Sarnıcı için İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) tarafından Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü'ne sunulan güçlendirme projesi, 52 gün sonra reddedildi.

İBB bünyesindeki Kültür AŞ'ye bağlı olarak işletilen Sultanahmet'teki tarihi Yerebatan Sarnıcı için İBB, tarihi eserin durumunun riskli olduğuna dair raporu ekim ayında Koruma Kurulu'na sundu. Sarnıcı için İBB tarafından hazırlanan güçlendirme projesi Koruma Kurulu tarafından onay almadı. İBB yetkilileri tarihi yapı için zaman geçmeden 'acil' önlem alınması gerektiğinin altını çizerken Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu, itiraf niteliğinde bir açıklama yayımladı. Kuruldan yapılan açıklamada "Ekim ayının son haftasında Kurul Müdürlüğümüze iletilen talep neredeyse bir ay sonra Kurul gündemine alınmıştır" dendi.

Bilimsel Danışma Heyeti'nin Görüşü Var

"Bugüne kadarki tüm kararlarımızda olduğu gibi bu çalışmanın da Bilimsel Danışma Heyeti görüşü ile iletilmesi istenmiştir" ifadelerinin yer aldığı Kurul açıklamasını, İBB Kültür Varlıkları Daire Başkanı Oktay Özel, şu sözlerle değerlendirdi: "Koruma Kurulu bir ay sonra gündeme alınmasını makul bir süre olarak görüyor ancak göçme tehlikesi olan bir tarihi yapı için bu makul süre değil, acil önlem alınmalı. Kurulun projeyi reddetmesi süreci tamamen başa döndürdü. Kurul, Bilimsel Danışma Heyeti'nin görüşünü istiyor hâlbuki görüşümüz iletildi. Projemiz Bizans uzmanı, Bizans sarnıçları restorasyon uzmanı yüksek mimar, restorasyon uzmanı yapı mühendisi, arkeolog ve profesörler tarafından hazırlanıldı. Temsilcimiz konuyu paylaştı ama karar alırken kurula ilettiğimiz rapor dikkate alınmadı. Bir dilekçe daha verdik raporun dikkate alınarak yeniden ele alınmasını ilettik."

Galata Kulesi, 3 Gün Sonra Onay Almıştı

İBB Genel Sekreter Yardımcısı Mahir Polat ise Twitter hesabından yaptığı paylaşım ile Kurul kararına tepki gösterdi: "Hilti ile orjinal duvarlarını yıkıp 3 gün sonra kurul onayı alan Galata Kulesi uygulaması ile aynı şehirdeyiz. 3 duayen profesör, 1'i Bizans Sarnıçları üzerine doktoralı 2 doktor, 1 restorasyon uzmanı yüksek mimar, 2 restorasyon uzmanı yapı mühendisinin imzası olan projemiz hiç zaman kaybetmemişiz gibi yeni heyetlere havale edildi. Koruma kuruluna aldığı karardan bir an önce geri dönmeye çağırıyoruz. Yerebatan Sarnıcı bekleyemez halde."

"İŞİMİZ ALLAH'A KALDI, ALLAH'IM BİZE ELEKTRİK VER"

Köylüler elektrik duasına çıktı: İşimiz Allah'a kaldı, Allah'ım bize elektrik ver

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı 30 mahallede elektriklerin günde 12 saat boyunca kesilmesi nedeniyle mahalleli seslerini duyurabilmek için elektrik duasına çıktı.

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı 30 mahallede elektriklerin günde 12 saat boyunca kesilmesi nedeniyle mahalleli elektrik duasına çıktı. Aşağı Karıncalı Mahallesi'nde bir araya gelen köylüler, ellerini semaya açarak, "Bu yağmur duası değildir, elektrik duasıdır. Sorunlarımızın çözümü için nereye başvuru yaptıysak, 'Dicle Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi'ne (DEDAŞ) ancak Allah'ın gücü yeter' diyorlar. Biz de Allah'a yalvarıyoruz. Allah'ım bize elektrik ver. Allah'ım bu zulme son ver" diyerek dua etti. AKP'li olduklarının altını çizen mahalleli, "Ben Ak Partiliyim hepimiz Ak Partiliyiz. Ak Parti ile yürüdük yorulduk, her şey yaptık. Sadece elektrik istiyoruz Dicle zulmüne dur diyoruz" açıklamasını yaptı.

Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Aşağı Karıncalı Mahallesi'nde dün ilginç bir olay yaşandı. Bir süredir Suruç'a bağlı 30 mahallede günde 12 saati bulan elektrik kesintileri nedeniyle çevre köylüler Aşağı Karıncalı Mahallesi'nde toplanarak elektrik duası yaptı.

DEDAŞ'ın yetki alanındaki elektrik kesintileri sorunu çözülmeince mahallenin ileri gelenlerinden Mustafa Tüzün, tarafından yapılan elektrik duasına "Şanlıurfa'nın Suruç ilçesine bağlı Aşağı Karıncalı Mahallesi'nde bu yaptığımız yağmur duası değil, yaptığımız elektrik duasıdır. Sabah saat 06:00'dan akşam saat 19:00'a kadar elektrikler kesik. İşimiz Allah'a kalmış. Uzaktan eğitimi nasıl yapacağız" ifadeleri ile başladı.

“Allahım Bize Elektrik Ver”

DEDAŞ’a tepki gösteren Tüzün ve beraberindekiler ellerini açarak, “Nereye başvuru yaptıysak DEDAŞ’a ancak diyorlar Allah’ın gücü yeter. Amenna Allah’ın gücü her şeye yeter. Biz de Allah’a yalvarıyoruz. Allah’ım bize elektrik ver. Allah’ım bu zulme son ver. Köyleri jandarma ile ev basıyorlar” dua etti.

Ziraat Odaları dahil gittikleri hiçbir kurumda sorunlarına çözüm bulunamadığını kaydeden Tüzün, duaya şöyle devam etti:

“Az yaktın diye ceza yazıyorlar. Çok yaktın diye ceza yazıyorlar. Bugün Suruç’ta 30 mahallenin elektriği yok. Kime gidiyorsak tarım sulamadan bizlere yüzbinlerce liralık borç çıkarıyorlar. Ziraat odalarına gidiyoruz ‘kimsenin gücü Dicle Elektrik’e gücü yetmez. Allah’ın gücü ancak yeter’ diyorlar. Amenna Allah’ın gücü her şeye yeter biz de Allah’tan elektrik istiyoruz. Elektriğimiz yok. Yok mu bir yetkili? Bu Dicle Elektrik’in zulmüne kim ‘dur’ diyecek. Yeter artık. Çocuklar elektrik olmadan nasıl uzaktan eğitim yapacaklar. Bugün buraya binlerce kişi toplanırdı sadece maske mesafe gibi Covid tedbirleri nedeniyle 20 kişi toplandık. Bizim elektriğimiz yok biz elektrik istiyoruz. Su kalmadı biz temizliği nasıl yapacağız. Yetkilere sesleniyoruz. Yetmedi mi artık?”

“Ağır Cezalar ve Faturalar Geliyor”

"Bu Dicle Elektrik’in sahibi kim?" diye soran Tüzün, DEDAŞ’tan her çiftçiye 100 bin lira ceza, 150 bin lira fatura geldiğini ileri sürerek, dua ile karışık sorunlarını anlatma devam etti.

“Diyorlar ki tarımsal sulamada abonesi var ise de adam ekim yapmamış 100 bin lira fatura çıkarıyorlar. Oraya gidildiğinde üzerine bir de 100 bin lira ceza çıkarıyorlar. Dicle Elektrik’e itiraza gidilince, ‘git kardeşim bir ÇKS (Çiftçi Kayıt Sistemi) belgesi getir senin borcundan biraz indirim yaparız.’ ÇKS’yi bulup getiriyoruz 50 bin lira çiftçiden düşürüyorsa 50 bin lira da devleti soyuyor. Devleti dolandırıyorlar. Allah’ım sen bize yardımcı ol. Allah’ım sen bize yardımcı ol. Yağmur duası değil bu. Rahmet yağdı elektriğimiz yok. Elektriğimiz yok Allah’ım bize elektrik ver. Suçu sana atıyorlar haşa senin her şeye gücün yeter.”

“Hepimiz Ak Partiliyiz”

Mahalle sakinleri AKP’li olduklarını da vurgulayarak, seçim dönemlerinde AKP için de çalışma yürüttüklerini “Ben Ak Partiliyim hepimiz Ak Partiliyiz. Ak Parti ile yürüdük yorulduk her şey yaptık. Sadece elektrik istiyoruz Dicle zulmüne dur diyoruz” dedi.

“Köy Basılır Gibi Jandarma İle Elektrik Uygulaması Yapılıyor”

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan’a seslenen mahalle sakinleri, jandarmayla yapılan kontroller nedeniyle baygınlık geçiren anneler olduğunu da şöyle anlattı:

“Jandarma ile gelinip köyler basılıyor. Köyün birisinde birkaç jandarma arabası ve sivil araçlarla gidiliyor köy sakinlerinden bir kadıncağzın askerde oğlu var. Oğlunun şehit haberi geldi zannedip kadın fenalık geçirip yere düşüyor. ‘Ne oldu diyor oğluma ne oldu?’ yani jandarmanın işi yok mu Dicle Elektrik’e hizmet verecek. Güçlü devletimizin büyük liderine sesleniyorum. Tayyip Erdoğan’a sesleniyorum. Bize sahip çıksınlar. Nereye gidelim?”

DAĞITIM ŞİRKETİNDEN, ELEKTRİK DUASINA ÇIKAN KÖYLÜLER HAKKINDA SUÇ DUYURUSU

Dicle Elektrik Dağıtım Anonim Şirketi (DEDAŞ), Urfa’nın Suruç ilçesinde 'elektrik duası'na katılan köylüler hakkında “halkı DEDAŞ’a karşı kin ve düşmanlığa kışkırtma” iddiasıyla suç duyurusunda bulundu. Savcılık 15 kişi hakkında soruşturma başlattı. Elektrik duasına katılanlardan Mustafa Tüzün, “Dua etme ne zamandan beri suç oldu” derken, CHP’li Mahmut Tanal “Elektrik duasına çıkan kişiler masumdur” paylaşımında bulundu.

Urfa Suruç’un Aşağıkarıncalı Mahallesi’nde gerçekleştirilen elektrik duası eyleminde ilginç bir gelişme yaşandı. DEDAŞ, Elektrik duasına çıkan 15 mahalle sakini hakkında “halkı DEDAŞ’a karşı kin ve düşmanlığa kışkırttığı” iddiası ile suç duyurusunda bulundu.

Elektrik duası eylemine imamlık yapan ve günde 12 saat elektriklerin kesilmesi nedeniyle artık bezdikleri için elektrik duasında bulduklarını ifade eden mahalle sakinlerinden Mustafa Tüzün, “Dua etme ne zamandan beri suç oldu. Biz devletimizin yanında olan vatandaşlarız. Biz sadece mağduriyetimizi kul çözmezince sorunumuz çözülsün diye Allaha dua ettik” dedi.

“Suç Duyurusunda Bulunacağına Köklü Çözüm Bulsun”

Tüzün, günlerdir yaşanan uzun elektrik kesintilerini ironik bir şekilde protesto ettiklerini, suçsuz olduklarını belirterek şunları söyledi:

“Hakkımda yapılan şikayet tamamen keyfi olup hukuki dayanaktan yoksundur. Ben ve mahalle sakinleri haklı olarak sistematik hale gelen elektrik kesintilerini ironik bir şekilde protesto ettik. Bunda hiçbir suç yoktur. Halkı kin ve düşmanlığa sevk etme suçunun unsurlarından hiçbiri bu olayda yoktur. DEDAŞ bu tür şikayetlerle savcılığı meşgul edeceğine elektrik kesintilerine köklü bir çözüm bulmalıdır. Suç duyurusunda bile vatandaşları kaçak elektrik kullanmakla suçlamaktadır. Bu aslında bir itiraf olup binlerce insanın toplu cezalandırıldığının göstergesidir. Savcılık, bu şikayete ifade bile almadan takipsizlik vermelidir. Aksi halde yarın öbür gün yağmur duasına çıkan vatandaşları da meteoroloji genel müdürlüğü şikayet edebilir. DEDAŞ gibi kurumların bu tür protestolara daha iyimser yaklaşması lazım. Savcılıktan bir an önce takipsizlik kararı verilmesini bekliyoruz.”

Suç duyurusunun ardından CHP İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal sosyal medyadan şöyle tepki gösterdi:

“Elektrik duasına çıkan kişiler masumdur. Şirket yetkilileri, elektriklerin gelmesi için dua edenlerin masum olduğunu bildiği halde suç atmaktadır. Mağdurun hukuka aykırı bir fiil işlemediğini bildiği halde iftira atmak suretiyle iftira suçunu şirket yetkilileri işlemiştir. DEDAŞ, Urfa’da elektrik duasına çıkan yurttaşlar hakkında suç duyurusunda bulunmuş. AKP’nin arkanızda durduğunu biliyoruz da bu kadarı fazla! Urfalı hemşerilerimizin yanındayız. O zaman DSİ de yağmur duasına çıkan diyanet hakkında suç duyurusunda bulunsun.”

BİR AKP GELENEĞİ SAHTE DİPLOMA!

AKP’li Hamza Yerlikaya’nın sahte diploma davasının kararı: Diploması sahte

Cumhurbaşkanı Başdanışmanı, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı, Vakıfbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, eski AKP milletvekili ve eski güreşçi Hamza Yerlikaya’nın yargılandığı mahkemenin kararına Cumhuriyet ulaştı. Karara göre, ortaokul mezunu Yerlikaya, sahte lise diploması kullanmış.

Cumhurbaşkanı Başdanışmanı, Gençlik ve Spor Bakan Yardımcısı, Vakıfbank Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı, eski AKP milletvekili Hamza Yerlikaya’nın belgede sahtecilik suçundan yargılandığı davada mahkemenin kararına Cumhuriyet ulaştı. Kararda, “Mevcut delil durumuna göre ancak sanığın sahte olan diploması bilerek kullandığı söylenebilir” denildi.

Kararda Yerlikaya’nın “resmi evrakta sahtecilik” yaptığı ortaya konurken, mahkeme hükmü erteledi. Bu ertelemeyle Yerlikaya cezadan kurtulmuş oldu. En son Vakıfbank Yönetim Kurulu’na atanmasıyla büyük tepki çeken Yerlikaya’nın sahte diploma nedeniyle yargılandığı ortaya çıkmıştı. TBMM’nin sitesinde üniversite mezunu olarak görülen Yerlikaya, AKP’nin resmi sitesinde ise lise mezunu olarak yer alıyor. Yerlikaya’nın üniversiteye meslek lisesinden aldığı sahte diploma ile kayıt yaptırdığı için açılan davada Ankara 7. Ağır Ceza Mahkemesi’nin 2001’de verdiği gerekçeli kararında şunlar kaydedildi:

“Güreş sporunda dünya ve olimpiyat şampiyonu olan sanık aşamalarda savunmalarında tanımadığı bir şahsın kendisine gelerek neden yüksek tahsil yapmadığını sorduğunu, ortaokul mezunu olduğunu, lise mezunu olmadığından yüksek tahsil yapmadığını söylediğini, diğer şahsın bunu hallederiz diye söylediğini daha sonra bu şahsın İmrakor Meslek Lisesi’nden alınmış diploması kendisine getirerek verdiğini, bu diploma ile Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu’na kaydını yaptırdığını savunmuştur. Sanığın kullandığı diplomanın sahte olup bu, sahteliği yapanlarla dayanışma içine girdiğine, bu suça katıldığına dair herhangi bir delil yoktur. Mevcut delil durumuna göre ancak sanığın sahte olan diploması bilerek kullandığı söylenebilir.”

Erteleme İle Kurtuluş

Gerekçeli kararda; “... Sanığın daha önce bir aftan veya koşullu salıvermeden yararlanmamış oluşu gözetilerek sanık hakkındaki kamu hukuku davasının kesin hükme bağlanmasının ertelenmesine, sanığın 5 yıl içerisinde aynı cins veya daha ağır şahsi hürriyeti bağlayıcı cezayı gerektiren bir suç işlediği takdirde kovuşturmanın sürdürülmesi için karar örneğinin Cumhuriyet Başsavcılığı’na gönderilmesine” hükmedildi.

HKP ‘Yargılayın’ Dedi

Halkın Kurtuluş Partisi (HKP), “resmi belgede sahtecilik”, “bankacılık kanuna muhalefet”, “görevi kötüye kullanma” ve “nitelikli dolandırıcılık” gerekçeleriyle Ankara Cumhuriyet Başsavlığı’na suç duyurusunda bulundu. Savcılıktan soruşturmayı tüm bu yönlerden derinleştirmesini isteyen HKP avukatları, Yerlikaya ile birlikte “sahte diploması kabul ederek hukuka aykırı kayıt yapan, diplomalar veren ve bu diplomaları kabul eden yahut

Yerlikaya'yı atayan kişiler" için de "görevi kötüye kullanma" ve "resmi evrakta sahtecilikten dava açılmasını istedi. Dilekçede suçlar şöyle nitelendi:

Resmi Belgede sahtecilik: Yasaya göre resmi belgeyi kullanan kişi kamu görevlisi olması durumunda 3 ila 8 yıl arasında cezalandırılır. Milletvekilliği, Cumhurbaşkanı Başdanışmanlığı bir kamu görevi olmakla şüpheli hakkında bu maddeden kamu davası açılması gerekir

Bankacılık Kanununa muhalefet: Yasaya göre genel müdür yardımcılarının en az 7 yıllık mesleki deneyime sahip olması ve yine en az lisans düzeyinde (hukuk, iktisat, maliye, bankacılık, işletme, kamu yönetimi ve dengi alanlar ile mühendislik alanında linsans düzeyinde öğretim görenlerin ise belirtilen alanlarda lisansüstü öğretim görmüş olmaları ve bankacılık veya işletmecilik alanında en az 10 yıllık mesleki deneyime sahip olmaları) öğrenim görmüş olmaları şarttır. Düzenlenen lise diplomasının sahte olması sebebiyle sahtecilik suçundan hüküm giydiği açık olduğuna göre Vakıfbank Yönetim Kurulu üyeliğine atanması mümkün değildir

Nitelikli dolandırıcılık: Bankacılık kanununa aykırı olarak ve hileli hareketleriyle oraya atanmakla bu suçu işlemiştir. Görevinin derhal düşürülmesi gerekir. Kamu bankası olan kurumdan almış olduğu her türlü ücretin iadesi kamu zararı nedeniyle talep edilmelidir. Yine bu nedenlerle milletvekilliği dahil tüm görevlerindeki işlemleri, imzaları yok hükmündedir. Hepsini geriye doğru araştırılmalı, ödemeler ve varsa başka giderler faiziyle geri alınmalıdır.

Görevi kötüye kullanma: Ggörevlerinin gereklerine aykırı hareket ederek kişilerin mağduriyetine veya kamunun zararına neden olan ya da kişilere haksız menfaat sağlayan kamu görevlisi 2 yıla kadar hapis ile cezalandırılır.

AKP 3 Y EVRESİNDEN 3 Z EVRESİNE GEÇMİŞTİR: ZAM, ZULÜM, ZAFİYET

CHP Genel Başkan Yardımcısı Onursal Adıgüzel, TBMM Genel Kurulu'nda 2021 bütçe görüşmelerinde yaptığı konuşmada, "AKP'nin 3 Y'si artık yerini 3 Z'ye bırakmıştır. Yolsuzluk, yoksulluk ve yasakların yerini zam, zulüm ve zafiyet almıştır" ifadelerini kullandı. İktidar sıralarına seslenen Adıgüzel, "Sizin 3Y meseleniz çöktü. Artık siz Z evresine geçtiniz. Çiftçinin mazotuna zam. Doğal gaza zam. Ete zam, süte zam. Eğitimde zafiyet, sağlıkta zafiyet, dış politikada zafiyet, yönetimde zafiyet ve kime zulüm biliyor musunuz? İşçiye zulüm, çiftçiye zulüm, emekliye zulüm. Sizin bu politikalarınızın sonu gelmiştir, alfabede de harf kalmamıştır" dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel, TBMM Genel Kurulu'nda 2021 Yılı Merkezi Bütçe Kanunu Teklifi üzerine yaptığı konuşmada şunları söyledi:

"5'li Çetenin Arkasında Dağ Gibi Duran İktidar, Kendi Vatandaşının Arkasında Duramadı"

"2020 yılı vatandaşın iliklerine kadar işlemiş bir ekonomik buhranı yaşayarak bitiyor. AKP'nin 18 yıldır adım adım uyguladığı ekonomi politikaları bizi bu buhran sürecine sürükledi. Vatandaş öteleyen, yandaşı, rantı önceleyen politikalar pandemiyle birlikte iflas etti. Gençler, kadınlar, esnaf 'iş yok, borç çok, umut yok' diye feryat ediyor ama iktidarın kulakları tıkalı, gözleri kapalı.

Milyonlarca vatandaş işsiz, esnaf kepenk kapatmış. Ülkeyi yönetenler 'Evime ekmek götüremiyorum' diyen esnafın başına keyif çayı atıyor. Emekçiyi açıklıkla virüs arasında yaşam mücadelesi vermek için zorluyor. İşçiye 'Al 39 lirayı, günlük karnını doyur' diyor. 783 bin kilometre vatan toprağında yardım götürecek emekli, işsiz, çiftçi, öğrenci bulamamış iktidar, yurt dışına yardım göndermekle övünüyor. Madem el âleme yetiştirecek paranız vardı, bu millete niye IBAN yolladınız? On sekiz yıldır 5'li çetenin arkasında dağ gibi durdunuz. Ama 'Ben bu millete otuz yıl vergi ödedim, bana bir ay bakamadı' diyen esnafın arkasında duramadınız, derdine derman olmadınız."

"Yoksul Aileler Eğitime Ayda Sadece 20 lira Ayırabiliyor"

"Pandeminin en çok etkilediği kesim, ne yazık ki geleceğimiz olan çocuklarımız. On sekiz yılda eğitime yapılan yanlış yatırımlar; pandemi ve uzaktan eğitim süreci ile daha da derinleşmiştir. Bırakın tableti, bilgisayarı, yüz binlerce öğrencimiz bugün televizyona bile erişemeyecek durumda. Tüm dünyada dijitalleşme, teknoloji eğitimdeki fırsat eşitsizliğini ortadan kaldırmak için kullanılırken Türkiye'de daha derin bir fırsat eşitsizliğinin ortaya çıkmasına sebep olmuştur.

Türkiye'nin en yoksul yüzde 20'lik kesimini oluşturan ailelerin bir çocuğa bir ayda harcadığı eğitim masrafı ne kadar biliyor musunuz? Sadece 20 lira. Bir çocuğa bir ayda harcanan para 20 lira. İktidar mensuplarına soruyorum, hesabı siz mi yaparsınız? Buyurun, çay simit hesabını siz yapın ama içinizden cesur bir arkadaşımız varsa gelsin yarın Ankara'da pazara gidelim bu 20 lirayla ne alabiliyoruz görelim. Yarım kilo peynir mi alırız artık 3 kilo meyve mi alırız hep birlikte görelim yaşayalım."

“Tabletler Ortada Yok”

“OECD rakamlarına göre 77 ülke arasında Türkiye evinde bilgisayarı olmayan öğrenci sıralamasında 64'üncü, evinde interneti olmayan öğrenci sıralamasında 70'inci sırada. Bakın, 77 ülke arasında 70. Ama bakanlar çıkıyor bu kürsüye, ‘Ulaştırmada uçuyoruz, kaçıyoruz’ dinliyoruz hep birlikte. Ben size AKP'nin şahlanış döneminden, şahlanış dönemi Türkiye'sinden birkaç cümle okumak istiyorum. Bunu yaşayan öğrencilerden okuyacağım:

‘Bilgisayar ve internetimiz yok, alacak gücümüz de yok. Eski model bir TV var, EBA TV frekansı ayarlınsın diye televizyoncu çağırdım, yapamadı. Evimizde internet her zaman çekmiyor. Çocuklar da internetin çekmesi için çatıya çıkıyor. Ablamla canlı ders saatlerimiz aynı, o girdiğinde ben giremiyorum.’

Bu çocukların vebalini kim ödeyecek? Sözde bir FATİH Projesi yaptınız, çağ açıp çağ kapatıyordunuz; ne oldu? Öğrenciler, bırakın tableti, televizyona dahi ulaşamaz oldu arkadaşlar; bu gerçeklikle yüzleşin. ‘10 milyon tablet dağıtacağız.’ dediniz, dağıttınız mı? Dağıttamadınız. Hesabını verdiniz mi? Yok. Ben size söyleyeyim: Fatih Projesi’nde yalnızca 1 milyon 437 bin tablet dağıtıldı, bugün o tabletlerin akıbetini, nerede olduğunu kimse bilmiyor, ortada da ne yazık ki bir envanter yok. Sayın Cumhurbaşkanı çıktı, müjdeyi verdi, dedi ki: ‘500 bin tablet dağıtacağım.’ Nerede 500 bin tablet? İki ay oldu, okullar kapanıyor, ortada tablet mablet yok.”

“Şahlanış Türkiye’sinde Öğrenciler İnternet İçin Çatıya Çıkıyor”

“Özellikle pandemi süreciyle gündeme gelen bir diğer mesele de internet altyapısı meselesi. Türkiye’de internet altyapısı gerçekten sorunlu. Türkiye’de, 21'inci yüzyıl Türkiye’sinde, şahlanış döneminde, öğrenciler internete girmek için çatıya çıkıyor. İstanbul’da, Türkiye’nin göz bebeği metropolde evinize internet bağlatmak için port sırasına giriyorsunuz. Ama lafa gelince uçuyoruz arkadaşlar, çok başarılıyız. En çok yatırım yaptığımız sektör ulaşım sektörü. Peki nerede bu yatırımların sonucu? Altyapı yerlerde sürünüyor. Genişbantın önemi artık bütün dünyada kabul gören bir realite. Örneğin Dünya Bankası’nın bir çalışmasında genişbant penetrasyonunda %10’luk bir artışın GSYİH’de %1,38’lik bir artışa neden olduğunu ortaya konuyor. Ama Türkiye sabit genişbantta OECD’nin gerisinde. Neden çünkü yatırım yok, fibere yatırım yok. Fiber altyapısının 400 bin km civarı olduğu belirtiliyor. Türk Telekom özelleştirildiğinde ise bu rakam 150 bin km civarıydı. Yani 15 yılda bir arpa boyu yol gidememişiz Ne yazık ki Osmanlı’dan bugüne ülkemizin en köklü kurumlarından biri Türk Telekom bugün şikayet hattına dönüşmüş durumdadır.”

FİLDİŞİ KULELERDEN GÖRÜNMEYEN YOKSULLUK

Ülke ekonomisi dibe batmışken, yurttaş yoksulluktan kırılırken AKP döneminin yarattığı ayrıcalıklı bir zümre ülkenin tüm zenginliklerinin üzerine oturmuş refah içinde yüzüyor. Ülkenin her köşesine yayılan yoksulluk fotoğrafı onlar için hiçbir şey ifade etmiyor.

- ◆ “Eve ekmek götüremiyoruz dediğin zaman bu bana biraz abartılı geldi. Al bu keyif çayını iç” R. Tayyip Erdoğan - Cumhurbaşkanı
- ◆ “Türkiye’de yoksulluk sorun olmaktan kalktı” Zehra Zümrüt Selçuk - Alile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanı
- ◆ “Kuru ekmek yiyen aç değildir” Şahin Tın - AKP Denizli Milletvekili
- ◆ “Türkiye’de, sorunun ‘işsizlik’ değil, iş beğenmemelik” Münir Karaloğlu - Diyarbakır Valisi
- ◆ “Lan kim aç onu gönderin bana?” Süleyman Çelik - Avcılar Belediyesi AKP’li Meclis Üyesi

Yukarıda sıralanan beş örnek Türkiye’nin en temel sorunlarını ve bu sorunlara AKP’lilerin yaklaşımını net şekilde ortaya koyuyor. İşsizlik, yoksulluk hatta açlık Türkiye’nin can yakan sorunu haline geldi. Öyle ki kırsaldan, kentin dış mahallelerinden merkezlere doğru hızla ilerlemeye devam ediyor. Sadece AKP’lilerin yaşam alanlarına uğramıyor. Yüksek duvarlarla çevrili siteler, yalılar, villa kentler bu yeni zenginlerin korunaklı alanları oldu.

AKP’li elitler 20 yıl içinde hayal bile edemeyecek kadar zenginleştiler. Çocukları bu zenginliğin içine doğdu. Daha ilk yaşlarında batıda hangi üniversitede okuyacakları ayarlandı. Milyonluk arabaları, evleri oldu. En pahalı markalar tercihleri oldu. Fatih’te, Zeytinburnu’nda, Bayrampaşa’da oturdukları apartman dairelerinden villa kentlere hatta oradan yalılara taşındılar. İş insanı oldular. Kamunun açtığı her ihaleyi aldılar. Bürokratları ikişer üçer maaş almaya başladı. Zenginlikleri tam anlamıyla göz kamaştırıyor.

Ama tüm bu zenginliğin, servetin konuşulmasından da hiç haz etmiyorlar. Adı konulmamış yasak ilan edildi. Mütevaziliğinden ya da utangaçlıklarından mı dersiniz? Hiç sanmıyorum.

Her Şey Ülke İtibarı İçin

Bundan 20 yıl önce sokaklarda çok ender karşılaştığımız lüks makam araçları artık her yerde. O kadar çoğaldılar ki siyah camlarla peşi sıra geçen arabaların içinde kimlerin olduğunu ve nerede çalıştıklarını artık bilmek bile mümkün değil. En küçük bürokrat bile kendinde böyle bir ayrıcalığı hak görmeye başladı. Çünkü artık devlet onların ve her şeyi yapabilme hakkına sahiplerdi. Eleştiri alınca da en tepedekinden en alttakine mazeret hazırdı: “Devleti temsil ediyoruz. Devletin itibarından tasarruf olmaz.”

Diyanet İşleri Başkanlığı’ndan tarikat ve cemaat liderlerine kadar hepsi yoksullukla ilgili ortak söylem geliştirdiler. Onlara göre yoksullar ibadetlerinden vazgeçmeyerek şükretmeye devam ederlerse bu dünyada olmasa bile diğerinde ödülleri alacaktı. Yoksullara akşam pazarı öneren Diyanet, son olarak Bodrum’da 100 milyonluk külliye inşa etmeye başladı. Cübbeli Ahmet, asgari ücret pazarlığı yapanlara, geçinemiyoruz diyenlere iki dua önererek soruna çözüm öneriyordu. Kendi zenginliğini buna bağlayarak.

AKP ve yandaşlarının anlayışı çok net: “Yoksulsan suçlu sensin. Ya yeterince çalışmadın, ya yeterince ibadet etmedin ve şükretmedin. Suçlu bu kadar zenginliğin içinde hâlâ yoksul kalmayı başaran sensin.”

Her Tarafı Çürüten Bir Yapı

Bakan Selçuk, ağustos ayında yapılan yardımları sıralarken 13.1 milyon emekliye 30.5 milyar lira ödendiğinin altını çizdi. Dil sürçmesi değil tam da zihniyetlerinin dışı vurumu. Yıllarca verilen emeğin, ücretlerden yapılan kesintilerin karşılığını, hak olan bir ödemeyi yardım gibi, destek gibi sunmak ancak bir AKP’linin aklına gelebilir. AKP’li Cumhurbaşkanı Erdoğan pazartesi günü pandemi destek paketini açıkladı. Esnafa 3 ay boyunca bin liralık nakdi yardım 750 liralık kira desteği verileceğini müjdeledi. 1040 liraya mahkûm edilen binlerce çalışana şimdi de aylık bin liraya geçinmeleri istenen 400 bin esnaf eklendi. Üstelik sadece 3 aylığına. Yurttaşlara verilen her destek hak edilmiş bir katkı değil onların bir lütfu gibi sunuldu, sunuluyor. Ülkenin yüzde 98’i yok sayılıyor.

Kendileri en ufak konforlarından feragat etmezken acı reçete önerenlerin yarattığı sistemin cilaları döküldü, çürümeye başladı. Çürük kokusu tüm ülkeyi sardı.

MARAŞ KATLİAMI ANMASI YASAKLANDI

Maraş katliamının 42. yıldönümü dolayısıyla Alevi örgütlerinin kentte yapmak istediği anma etkinlikleri Kahramanmaraş Valiliği tarafından yasaklandı.

Valilik açıklamasında koronavirüs tedbirleri kapsamında 15 Aralık’tan itibaren 14 gün süreyle tüm toplantı, bildiri dağıtma, gösteri yürüyüşü etkinliklerinin yasaklandığı belirtildi.

Düzenleme Kurulu adına açıklama yapan Erenler Kültür ve Dayanışma Dernek Başkanı Müslüm İbili, “Bu yıl salgın nedeniyle sembolik bir anma etkinliği düzenliyoruz. Amacımız sevgi, barış ve kardeşlik içerisinde canlarımızı anmak. Yasak nedeniyle etkinliğimizi, canlarımızın şehit olduğu mahallede yaptırdığımız cemevinde 21 Aralık günü yapacağız. Dua, ardından basın açıklaması ile etkinliğimizi sonlandıracağız. Talebimiz bu olaylardan ders alınarak bir daha yaşanmaması için Alevisi, Sünnisi bu şehrin insanları olarak ortaklaşa düzenlenen etkinliklerin yapılarak katliamın kınanmasıdır” dedi.

SİYASİ HAZIMSIZLIK MİLLETE ZARAR VERİYOR

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, iktidarın, CHP’li belediyelerin 15 milyon 250 bin lira tutarındaki bağış paralarına el koyduğunu belirterek, “Bu siyasi hazımsızlık hali, en büyük zararı millete veriyor” dedi.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, yerel seçim sonuçlarını içine sindiremeyen iktidarın CHP’li belediye başkanlarına yönelik baskılarını anlatırken, “Siz, belediye başkanlarımıza soruşturma açarak, her istediğinizi yaptırmak istiyorsunuz. Ama kusura bakmayın bizim belediye başkanlarımız sizin memurunuz değil, asla da olmayacak” dedi. İktidarın, 2002 Seçim Beyannamesi’nde “yerel yönetimleri güçlendirmek için cesur adımlar atacağını” vaat ettiğini anımsatan Torun, “Siz sadece Ankara’yı parsel parsel satarken, İstanbul’a ihanet ederken cesur adım attınız” dedi. Seyit Torun, iktidarın, CHP’li belediyelerin 15 milyon 250 bin lira tutarındaki bağış paralarına el koyduğunu belirterek, “Sanmayın ki her kalıbın içindeki insandır, insanı insan yapan adalettir, vicdandır” diye seslendi.

Yerel Yönetimlerden Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı Seyit Torun, TBMM Genel Kurulu’nda 2021 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Teklifi’nin 10. Maddesi üzerine CHP Grubu adına konuştu...

Torun, milletin, iktidarın otoriterleşme çabalarına en sert tepkiyi 2019 yerel seçimlerinde gösterdiğini belirterek, şu açıklamalarda bulundu:

“Hevesleri Kursaklarında Kaldı”

“Vatandaş seçimini yaptı ancak iktidar, milletin mesajını anlayamadı, seçim sonuçlarını içine sindiremedi. Belediyelerimizi kötülemek için her türlü haksızlıktan medet ummaya başladı. Milletin iradesini kabul etmek yerine, siyasi hırslarına yenildi. Ancak gururla söylüyorum ki bizim belediyelerimiz, milletimizle el ele vererek, tüm engelleri aştı, aşmaya da devam edecek. Milli iradeyi hiçe sayanların hevesleri kursaklarında kaldı, kalmaya da devam edecek.

“15 Milyon 250 Bin Liraya El Konuldu”

Belediyelerimiz pandemi sürecinde, iktidarın yoksulluğa mahkûm ettiği halkımıza destek olmak için, tüm imkânlarını seferber etti. Kaynaklar yetersiz kaldığında da dayanışmayı örgütledi, kampanyalar başlattı. Bu hesaplarda çok kısa sürede, 15 milyon 250 bin lira civarında bağış toplandı. Peki; her fırsatta ‘aynı gemideyiz’ diyen iktidar ne yaptı? ‘Sen misin bağış toplayan’ diyerek, banka hesaplarını bloke etti. Garibana ekmek, işsize destek, yoksula yemek olacak bağışlara el koydu. Eskişehir’de Aşevi’nin hesabı bile bloke edildi. Belediyelerimizin ücretsiz ekmek dağıtması bile yasaklandı. Bu siyasi hazımsızlık hali, en büyük zararı millete verdi. İktidar içinden bir vicdan sahibi çıkıp da, ‘Yahu arkadaş yapmayın, bu yanlıştır’ demedi. Şöyle bir söz vardır: ‘Sanmayın ki her kalıbın içindeki insandır, insanı insan yapan adalettir, vicdandır.’ Millet, bu haksızlıkları yapanı da, sessiz kalanı da affetmez.”

“Sizin Cesur Adımınız Rüşveti Soruşturmamak”

Adalet ve Kalkınma Partisi’nin 2002 Seçim Beyannamesinde, “Yerel yönetimlerin güçlendirilmesi için cesur adımlar atılacağını” vaat ettiğini anımsatan Torun, şöyle devam etti:

“Şimdi iktidarın attığı o cesur adımlara bir bakalım: İlk “cesur adım” şudur: Türkiye’de 3 bin 225 olan belediye sayısı 1389’a düşürülmüştür. 1836 belediyenin kapısına kilit vurulmuştur. Belediyelerin öz gelirleri, yüzde 55’lerden yüzde 40’lara indirilmiştir. Yerel yönetimler, merkezin ‘transfer bütçesine’ yani vesayetine mahkûm edilmiştir. Kendi parti programınızda, ‘belediye alanlarında düzenleme yapmadan önce belediyelere danışılması ilkimiz olacak’ diyorsunuz. Örnek verelim: Bir belediye sınırlarında, milyarlarca dolarlık kanal yapma projesi kimi ilgilendirir? Siz bırakın belediyeye danışmayı, projeyi eleştiren İBB Başkanımıza soruşturma açtınız. Peki; bir ilçedeki parka, hangi ismin verileceği kimi ilgilendirir? Rize Fındıklı Belediyemiz, Millet Bahçesi’nin adını “Atatürk Parkı” olarak değiştirip, 7 bin liraya tabela yaptırdı diye, soruşturma açtınız. Bu mu sizin ‘belediyelere danışılacak’ ilkeniz? 7 bin liralık tabelaya “kamu zararı” diye soruşturma açıyorsunuz... Peki; Serik Belediyesi’ndeki 500 bin liralık rüşvete neden sessiz kaldınız? Milletin 750 milyon doları Ankapark’a harcanırken neden sustunuz? Sizin ‘cesur adımlarınız’ rüşveti soruşturmamak, 750 milyon doların hesabını sormamaktır.

“Başkanlarımız Memurunuz Değil”

Siz, belediye başkanlarımıza soruşturma açarak, her istediğinizi yaptırmak istiyorsunuz! Ama kusura bakmayın bizim belediye başkanlarımız sizin memurunuz değildir, asla da olmayacaktır.

“Milletin Akılla Alay Eden İktidar”

İktidarın, 2002 Seçim Beyannamesi’ndeki bir vaadi de şöyle: ‘Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri, hizmette aksamaya yol açmayacak şekilde düzenlenecek.’ Aradan 18 yıl geçiyor, onlarca yasa yapılıyor, ne çıkacak diye 2021 Cumhurbaşkanlığı Programı’na bakıyoruz, vaatlerden biri şu: ‘Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve yetkileri çakıştı, hizmetler aksadı, biz bu sefer aksamaları gidereceğiz.’ Ne diyelim; milletin akılla alay eden bir iktidar olmak da size nasip oldu!

“Benim Oğlum Bina Okur, Döner Döner Yine Okur”

Her seçim beyannamenizde ‘yerel yönetimlerin yetki ve gelirlerini artıracacağız’ diyorsunuz. Ama bakıyoruz, yetkiler de öz gelirler de artmıyor! ‘Benim oğlum bina okur, döner döner yine okur’ işte yaptığınız budur.”

“Erdoğan Kendini Belediye Başkanı Sanıyor”

Adalet ve Kalkınma Partisi Genel Başkanı Erdoğan’ın kendini hala belediye başkanı sandığını söyleyen Torun, şunları kaydetti:

“Tüm belediyeleri yönetme hevesinden, bir türlü vazgeçmiyor. Yetkileri merkezde toplamak için kanunlar yamalı bohçaya çevriliyor. Yine geçenlerde, ‘Yerel Yönetim Reformu yapacağız’ dedi. Bakıyoruz acaba bu kez ne

çıkacak diye: Tam bir karmaşa! Saraydan ayrı, Bakanlıktan ayrı, parti genel merkezinden ayrı ses çıkıyor. Bırakın reform yapmayı, siz daha kendi içinizde anlaşıyorsunuz. Ama biz, Cumhuriyet Halk Partisi olarak, İkinci Yüzyıla Çağrı Beyannamemizde söz verdik: Yeni bir merkez-yerel dengesi kuracağız. Biz vaat verip tutmayanlardan olmayacağız: Söz verdik, yapacağız.

“İstanbul’a İhanet Ederken Cesur Adım Attınız”

“Cesur adımlar atacağız” demiştiniz. Peki, ne yaptınız? Siz yerel demokrasiyi değil, vesayeti güçlendirdiniz! Siz sadece, şehirlerimizi betona gömerken cesur adım attınız! Siz Ankara’yı parsel parsel satarken cesur adım attınız! Maalesef siz, İstanbul’a ihanet ederken cesur adım attınız. 18 yılda ülkeyi bu hale getirenlerden, artık millete hayır gelmez. Allah’ın izniyle, ilk seçimde iktidar olacağız. İşte o zaman yerel yönetimleri bu çukurdan çıkarmak da bize nasip olacak.”

HIFZISSIHA’YI KAPATANLAR TÜRKİYE’Yİ AŞI İTHALATÇISI YAPTIKLAR

İktidar, dünyaya aşı ihraç eden Türkiye’yi “aşı ithalatçısı ve dışa bağımlı” konuma getirdi!

83 yıl dünyanın en önemli aşı ve serum üretim merkezlerinden birisi olan Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsü’nü (RSHE) kapatan AK Parti hükümetleri, dünyaya aşı ihraç eden Türkiye’yi “aşı ithalatçısı ve dışa bağımlı” konuma getirdi. Aynı zihniyetle salgında gerçek verileri gizleyerek, salgının ve ölümlerin artmasına zemin hazırlayan iktidar; halk sağlığını rant, ticari meta ve siyasi malzemeye dönüştürdü!

Savaştan çıkmış, yoksul ve salgın hastalıklarla boğuşan Cumhuriyetin ilk Sağlık Bakanı Refik Saydam tarafından 1928 yılında kurulan Hıfzıssıhha Enstitüsü, 2011 yılında AK Parti iktidarı ve dönemin Başbakanı Erdoğan tarafından, KHK ile kapatıldı. CB Erdoğan, şimdi Çin’den gelecek korona aşısını bekliyor. Oysa Türkiye 60 yıl önce Çin’e kolera salgınında aşı göndererek yardım eden ilk ülkelerden birisiydi.

Korona salgınında herkese öncelikle grip ve zatürre aşısı olma çağrısı yapan iktidar, yeterli aşığı ithal edemiyor. Milyonlarca insanımız grip ve zatürre aşısını olabilmek için para tedarik etmeye çalışsa da torpili olmayan aşığı ulaşamıyor. Oysa Türkiye, koleradan kuduza, tifo-tifüsten dizanteri-difteriye, verem aşısından, şarbon, çocuk felci, çiçek, veba, kızıl, kızamık, BCG aşısına kadar salgın ve bulaşıcı hastalıklara karşı 20’den fazla aşığı üreten, ihraç eden bir ülke idi. Şimdi hepsini ithal ediyoruz. Şarbon salgınıyla telef olan hayvanlarımız için de aşıda dışa bağımlıyız. Refik Saydam Enstitüsü kapatılmasaydı muhtemelen Korona aşısını ilk bulan ülkelerden birisi Türkiye olacaktı.

AK Parti hükümetlerinin öngörüsüzlüğü, vizyonsuzluğu, bilime duyarsızlığı ve insan sağlığını ticari meta olarak gören siyasi zihniyetiyle bugün, her yıl milyarlarca dolarlık aşı ithal ediyor. Korona aşısı için kapı kapı dolaşıp, kuyrukta bekliyor. Halkın sağlığına harcanması gereken milyar dolarlarla dünya ilaç devleri, aşı tekelleri zengin ediyor. Bir şehir hastanesine verilen bir yıllık dolar-euro garantisiyle, RSHE yeniden ihya edilebilir, altyapısı, laboratuvarları, yerli bilim insanlarımıza sağlanacak olanaklarla Türkiye’yi aşıda, serumda dışa bağımlılıktan kurtarabilir.

Salgında; kan ürünleri üretimini iktidara yakın isimlere ihale edip, Silivri de yüz milyonlarca liralık hazine arazisi tahsis eden iktidar zihniyetinin, sağlığı ranta dönüştürmek dışında bir amacının olmadığı görüldü. Asıl acı olan, halktan ve dünyadan gizlenen rakamlar, üzeri örtülen gerçeklerle, salgının boyutlarına ilişkin verileri tartışmalı görülen, güvenilir bulunmayan iki ülkeden birisi **Türkiye** diğeri dünyaya kapalı diktatör **Kim’in ülkesi Kuzey Kore!**

BOŞ YATAK BULAN ŞÜKREDER HALDE!

Koronavirüs hastaları 'yer yok' diye başka kentlere gönderiliyor

Salgının bir türlü önüne geçilemezken durum her geçen gün kötüleşiyor. Hastaneler ve yoğun bakım üniteleri alarm veriyor. Antalya Tabip Odası Başkanı Şahin, “Yoğun bakıma yeni hasta almak için ya bir hastanın vefat etmesi ya da iyileşmesi gerekiyor. Boş yatak olmadığı için şehir dışına gönderdiğimiz hastalar oluyor” dedi.

COVID-19 salgını nedeniyle vaka sayıları her geçen gün tırmanıyor, hastaneler alarm veriyor. Üstelik durum sadece üç büyükşehirle sınırlı değil. Tablonun en ağır olduğu yer, şüphesiz “Türkiye’nin Vuhan’ı” olarak gösterilen İstanbul. Ancak sadece Antalya’da günlük vaka sayısının iki bin civarında olması durumun vahametini gösteriyor. Antalya Tabip Odası Başkanı Prof. Dr. Nursel Şahin, kentteki son durumu BirGün’e anlattı.

Kentte vaka sayılarının eylülünden itibaren artmaya başladığını aktaran Şahin, “Şu anda günlük ortalama 2 bin civarında yeni hastamız oluyor. Filyasyon ekipleriyle evlerinde takip edilen hasta sayısı da bu süreçte çok fazla arttı. İl Sağlık Müdürlüğü filyasyon ekiplerinin sayısını artırdı. Antalya İl Sağlık Müdürü, ‘Araç sayısı daha fazla olsa daha fazla ekip kuracağız’ dedi. Buralardan anlıyoruz ki, hasta sayısı çok fazla. Aile hekimleri, daha önce 5 ile 10 hastayı telefonla arayıp, takip ederken şimdi 30’la 60 arasında hastayı takip ediyor” dedi.

Birçok kentte olduğu gibi Antalya’daki hastanelerin de yoğun bakımlarının tamamen dolu olduğuna dikkat çeken Şahin, şöyle devam etti: “Covid-19 dışında bizim başka hastalarımız da var. Trafik kazaları var, beyin kanaması geçirenler var, kanser hastaları var ve yoğun bakımlarımız tam doluluğa ulaşmış durumda. Hastanelerin kapasiteleri artırılmaya çalışılıyor. Şu an yeni bir hasta almak için ya bir hastanın vefat etmesi ya da iyileşmesi gerekiyor.”

Antalya Dışına Hasta Gönderiyoruz

Şahin, “Yoğun bakımlar dolu olduğu için bazen Antalya dışına da hasta göndermek zorunda kalıyoruz. Bu da ürkütücü bir tablo” dedi ve ekledi: “Sedyelerde, ambulanslarda bekleyen hastalar var. Evinde ağrılaşıp hastaneye gelemeyenler var. Kepez Devlet Hastanesi’nde bir spor salonunun sahra hastanesine dönüştürülmesi için hazırlık yapıldığı söyleniyor. Antalya Eğitim Araştırma Hastanesi’nin eski acil binasına bazı yataklarının götürüldüğü ve orada hasta takibinin yapıldığı söyleniyor. Ancak böyle bir adım atılsa dahi yoğun bakımlar nitelikli sağlık çalışanlarına ve ekipmanlara ihtiyaç duyduğumuz yerler. Bir hekimin ve hemşirenin verimli olabilmesi için kaç hastayı takip edeceğine dair de kriterler var.”

Hasta Sayısı Yüzde 40 Azalabilir

Antalya Tabip Odası Başkanı Prof. Dr. Nursel Şahin, sözlerini şöyle noktaladı: “Toplumsal hareketlilik ve toplumun temas alanları kısıtlanmalı. Şu anda beklentimiz, hiç önermek istemediğimiz ama zorunluluk haline de gelen bir tam kapanma. 14 günlük ve mümkünse 4 haftalık bir tam kapanma öneriyoruz. Almanya, ciddi bir sosyal destekle 26 günlük bir tam kapanmayı açıkladı. Biz kapanmayı hastanelerde yığılmanın azalması ve sağlık sisteminin bunu karşılayabilmesi için istiyoruz. ‘14 günlük kapanmayla yüzde 22 dolayında ve bir aylık kapanmayla yüzde 40’ların üzerinde yeni hasta sayısında bir azalma olur.’ Antalya’ya dışarıda çok fazla kontrolsüz turist geldiği için bir bulaş alanı yarattık. Turistler kendi ülkelerine dönerken virüsü taşıdı ve turizm çalışanları arasında da yaygın bir bulaş var.”

Atıl Hastaneler Geri Açılmalı

SAĞLIK Bakanlığı, yoğun bakım doluluk oranlarını yüzde 81 olarak duyursa da Adana’daki sağlık çalışanları, kentteki 16 kamu, 16 özel ve 2 üniversite hastanesinde tek bir yoğun bakım yatağı kalmadığını söyledi. Adana Tabip Odası Başkanı Selahattin Menteş, kentte atıl durumdaki hastanelerin açılmasını istedi. Menteş, “Adana özelinde atıl durumda olan eski Numune, eski Çukurova Devlet, eski Göğüs Hastanesi, eski Seyhan Devlet Hastanesi’nin binası ve sahra hastanesi tekrar hizmete açılmalı” dedi ve ekledi: “Evde hasta takibinin zorluğu ve kayıpların olabileceği düşünülerek, bu hastaların yatırılarak tedavi etme koşulları zorlanmalı. Açılacak sahra hastanesi ve faaliyete geçirilecek eski hastaneler ile bu olanak sağlanmalı. Ülke genelinde alınan mevcut önlemler hasta artışını, ölümleri engellemekten uzak ve yetersizdir. Yoğun bakım ve hastane yatakları her gün yeni yer açılmasına karşın doludur. Yılbaşında uygulanacak sokağa çıkma kısıtlaması 4 değil, en az 14 gün olacak şekilde uygulanmalı.”

KORONAVİRÜS İLACI KARABORSADA

CHP Adana Milletvekili Burhanettin Bulut, ağır koronavirüs hastalarına verilen Actemra adlı ilacın tedarikinin yapılamadığını bildirdi. Bulut, ilacın formlarının hastanelerde stoklarının azalması ya da bulunamaması nedeniyle tedavilerin aksadığını, hasta yakınlarının ilacı karaborsadan fahiş fiyata tedarik ettiğini söyledi.

CHP Adana Milletvekili Burhanettin Bulut, iktidarın pandemi süreci yönetimini eline yüzüne bulaştırdığını, maskeyle başlayan, grip aşısı ile devam eden kaosun fahiş PCR test fiyatlarıyla büyüdüğünü söyledi.

Pandeminin başında vatandaşların maskeye, kronik hastaların grip aşısına ulaşamadığını kaydeden Bulut, iktidarın salgının başından bu yana toplumdan, sağlık emekçilerinden hatta Bilim Kurulu’ndan gerçekleri sakladığını, vaka-hasta tartışmasıyla salgının büyümesine neden olduğunu belirtti.

Maske ve grip aşısına ulaşımındaki sıkıntıların ardından şimdi de ağır koronavirüs hastalarına verilen etkin maddesi tosilizumab olan Actemra adlı ilacın tedarikinde sorun yaşandığını kaydeden Bulut, bağışıklığı baskılayan, yoğun bakımlarda hayati şartlarda kullanılan ilacın 200-400 mg formlarının hastane stoklarında azaldığını ifade etti.

Tedavi Aksıyor

CHP'nin eczacı kökenli milletvekili Bulut, ilacın formlarının hastanelerde stoklarının azalması ya da bulunamaması nedeniyle tedavilerin aksadığını, hasta mağduriyeti yaşandığını bildirdi. İlaça kamusal güvence altında ulaşılamaması nedeniyle hasta yakınlarının ilacı karaborsadan fahiş fiyatlar karşılığında tedarik ettiğini söyleyen Bulut, ilacın ilgili firmadan daha fazla miktarda tedarik edilmesi, üretiminin ülkemizdeki firmalarca da gerçekleştirilmesinin zorunlu hale geldiğini kaydetti.

Türkiye'nin stratejik bir ürün olan ilaçta dışarıya bağımlı olduğunu kaydeden Bulut, yerli ilaç üreticilerine, araştırmalara yeteri kadar destek verilmediğini söyledi. Devletin yerli ilaç sanayini desteklemesi ile ilaçta dışa bağımlılığın azalacağını, ilaç fiyatlarının düşeceğini, ilaca ulaşımın daha kolay hale geleceğini ifade eden Bulut, bir an önce ulusal ilaç politikası oluşturulması gerektiğini söyledi

TÜNELİN UCUNDAKİ IŞIK: KORONAVİRÜS AŞILARI

Tünelin ucundaki ışık, yani Covid-19 aşıları şimdiden hepimizin içini aydınlattı. Ülkemize geleceği söylenen 50 milyon doz aşı ile, kişi başı iki doz hesabı üzerinden 25 milyon kişi aşılanabilecek. Türkiye nüfusunun en az 55 milyonunun aşılınması gerektiğini düşünürsek, bu miktarın ne kadar yetersiz olduğu daha iyi anlaşılabilir. Türkiye'nin ihtiyacı olan aşı miktarı 140-150 milyon.

Prof. Dr. Gaye USLUER

Pandemik bir yılı, yani 2020'yi tamamlamaya çalışıyoruz. Bu yılın başında tanıştığımız "SARS CoV 2" etkeni ve oluşturduğu Covid-19 enfeksiyonunu öğrenerek, deneyimleyerek koca bir yılı geride bırakıyoruz. Başında söylemiştik: Pandeminin öyküsü, bittiğinde yazılacak.

Evlere kapanmanın getirdiği sosyal ve ruhsal etkiler gün geçtikçe ağırlaşıyor. Daha da önemlisi ekonomi çarkları, önce dönme hızını yavaşlattı. Şimdi ise dışılarda kırılmalar başladı. Ekonomi çarkları dönmeye çalışıyor ama çıkan sesler iyi değil.

Her gün yaşadığımız ülkede ve dünyada yeni vaka sayısı, ağır hasta sayısı, yeni vefat sayısı ortak gündemimiz. Yıl biterken dünyada vaka sayısının 65 milyonu aşmış olması, toplam vefat sayısının 1,5 milyonun üzerine çıkmış olması korkutucu...

Yeni yılı maske, mesafe ve el hijyeni üçlüsünden taviz vermeden karşılamak zorunda olduğumuzu biliyoruz. Elimizdeki en güçlü korunma silahları şimdilik bunlar. Amasız, fakatsız kurallara uyacağız.

Ancak yıl bitmeden Covid-19'a karşı geliştirilmekte olan bazı aşıların faz-3 çalışmalarının tamamlanması için 'tünelin ucunda görünmüş olan ışık' dersek, yanılmış olmayız. 2021 yılının ilk yarısının öncelikli gündemi, tünelin ucundaki ışık olacak. Tünelin ucundaki ışık, yani Covid-19 aşıları şimdiden hepimizin içini aydınlattı.

Bu arada çokça aşı tartışması başladı bile. Etkili mi, güvenli mi soruları en önemli olanları. Gündemdeki sorulara hep birlikte yanıt verelim:

Aşı Nedir?

Modern tıp biliminde 20. yüzyılı; aşı ve bağışıklama yüzyılı olarak tanımlayabiliriz. Aşılamayı (bağışıklama) çok yalın olarak tarif edecek olursak, belli koşullar altında dışarıdan verilen bir maddeye karşı kişinin "bağışıklık yanıtı" ve buna ilave olarak "bağışıklık hafızası (bellek)" geliştirmesidir.

Aşılamayla yapılan, hastalık oluşturan mikroorganizmanın bağışıklık sistemini uyuracak kısım(lar)ının (immünojen) belirlenmesi, kontrollü bir şekilde insan vücuduna verilmesi, böylelikle bağışıklık sisteminin bu mikroorganizmayı sonraki karşılaşmada tanımını sağlamaktır. Artık hepimizin çokça duyduğu öğrendiği antikor denen maddeler, bağışık yanıt sonucunda sentezlenen maddelerdir. Aynı mikroorganizma ile yeniden karşılaşma durumunda, bu defa bağışıklık hafızası devreye girmekte, yeniden antikor sentezlenmesine neden olmaktadır.

Sürü Bağışıklığı Nedir, Olabilir mi?

Sürü bağışıklığı terimi, toplum bağışıklığı anlamına gelmektedir. Yani bir başka deyişle; toplumda yeteri kadar bağışıklık kazanmış bireyler olduğunda, enfeksiyona duyarlı diğer kişilerin de korunması anlamına gelmektedir.

Covid-19 için sürü/toplumsal bağışıklığın oluşabilmesi, toplumu oluşturan bireylerin en az yüzde 60-70'inin bağışık olması ile mümkündür. Bir yıldır tüm hızıyla devam eden pandemiye karşın, birçok ülkede bu oran hâlâ yüzde 10'un altındadır. Yani sürü bağışıklığı kendiliğinden oluşsun diye bekleyemeyiz. Esasen insanları bir virüse

maruz bırakarak, ölüm de dahil olmak üzere her türlü riski göze alıp, bağışıklığın oluşmasını beklemek etik de değildir. Bu nedenle sürü/toplumsal bağışıklığa ancak etkin bir aşıyla ve kitlesel aşılamayla ulaşılabileceğinin kabul edilmesi gerekmektedir.

COVID-19 Aşılarına Dair

Bitirmekte olduğumuz yıl, Covid-19 pandemisi nedeniyle bilimsel çalışmaların Covid-19 aşı çalışmalarına yönelimiyle geçti. Halen dünya genelinde 200'ün üzerinde aşı çalışması mevcut. Ancak bu aşılarından beşi, faz-3 aşamasını tamamlamış ya da tamamlamak üzere. 2021 yılının ilk yarısı tamamlanmadan bu aşılarla yenilerinin ekleneceğini de şimdiden görebiliyoruz.

Büyük bir pandemi ile baş etmeye, pandemiyi sonlandırmaya çalışıyoruz. Bu nedenle normalde 10 yılı aşkın sürede bitmesi beklenen aşı çalışmalarının 1 yıl bitmeden bu aşamaya gelebilmiş olmasının nedeni, her bir sürecin birbiri üzerine eklenilerek tamamlanmaya çalışılmış olması. Durum acil. Bırakın on yıl beklemeyi, aşılanmaya bir an önce başlayabileceğimiz en erken zaman dilimi, pandemiyi sonlandırabilmenin başlangıcı olacak.

Durumun aciliyeti, şüphesiz ki, güvenilirlik ve etkinlik çalışmalarına dair veri olmadan bu aşaların kabulü sonucunu getirmiyor. Hızlandırılmış da olsa binlerce gönüllüde gerçekleştirilen ve çok uluslu faz-3 çalışmalarının sonuçları aşılamaya başlayabilmek için temel koşul. Ancak ilerleyen süreçte hem faz-3 çalışma sonuçlarının en az 1 yıl süreyle izlenmesi hem de kitlesel aşılamaya dair izlem ve raporlama işlerinin titizlikle yürütülmesi gerekmekte.

COVID-19 Aşılarının Özellikleri Ne?

Faz-3 çalışması tamamlanmış aşılarla üç farklı teknoloji mevcut. mRNA aşıları, vektör aşılar ve inaktif virüs aşıları. Her bir aşının kendine göre avantaj ve dezavantajları var. Burada üç temel başlık hepimiz için önemli:

Güvenilir mi, yan etkileri neler: Faz-3 çalışmalarında şimdilik, hiçbirine dair önemli bir yan etki görülüyor. Ancak elimizdeki verilere dair süreç çok yeni. Biraz daha verilerimizin çoğalması gerekmekte.

Etkin mi: Dünya Sağlık Örgütü, Covid-19 aşıları için etkinlik sınırını yüzde 50 olarak belirledi. Faz-3 çalışması tamamlanmış 4 aşı (Pfizer&BioNTech, Moderna, Oxford&AZ ve Sputnik) için etkinlik verileri yüzde 90'ın üzerinde açıklandı. Synovac isimli Çin'de üretilen aşının Faz-3 etkinlik verileri ise henüz açıklanmadı. Bu veriler ışığında etkinlik açısından da olumlu olduklarını söyleyebiliriz. Ancak faz-3 çalışmalarıyla elde edilen veriler, aşının bireyi hastalığa karşı ne oranda koruduğunu gösteriyor. Oysa etkinlik açısından, bireysel korumaya ilave olarak, aşının bulaşı engelleyici etkilerini de (toplumsal koruma) bilmek zorundayız. Buna dair verileri ise uzun süreli izlem ve kitlesel aşılama sonrasında elde edebileceğiz.

Aşının lojistiği nasıl olacak: Aşının üretiminden başlayarak saklama koşulları, son noktaya ulaşım, uygulama ve fiyatı da dahil olmak üzere lojistik kapsamında ele alınmalıdır. Lojistik koşullar ülkelerin aşılarla ulaşabilmesini kolaylaştıran ya da zorlaştıran önemli faktörlerden birisi olacaktır. mRNA teknolojisiyle üretilen aşılar için -70 derecede saklama koşulu, birçok ülke için bu aşıya erişimi engelleyebilecek bir unsur olacaktır. Veya bu aşıyı kullanacak ülkenin gerekli doğru lojistik koşulları oluşturma zorunluluğunu da gündeme getirecektir.

Synovac Aşısı Güvenli mi?

Öncelikle şunu söylemeliyim, hangi aşıya ulaşabiliyorsak, ne kadar çok aşıya ulaşabiliyorsak, faz-3 çalışma sonuçları yayınlanmış etkin ve güvenilir aşılarla aşılanmalıyız. Bu anlamda konuşulması ya da tartışılması gereken konu, aşının hangi ülkede üretilmiş olduğu konusu olmamalıdır. Etkinlik ve güvenirligi tartışmamız gerekiyor.

Çin'de üretilen aşının faz-3 sonuçları yayınlandığında, etkinlik ve güvenilirlik sonuçlarına göre yanıtımızı verebileceğiz. Eski ve bilindik bir teknoloji olması nedeniyle güvenilirlik sıkıntısından ziyade, etkinlik konusunda net bilginin olmaması soru işaretleri oluşturmakta.

Rusya'nın Başkenti Moskova'da "Sputnik V" Aşısı İle 70 Hastanede Halk Aşılanıyor.

Aşı firmalarının Covid-19 aşısı için, 2021 yılı için üreteceklerini taahhüt ettikleri toplam miktarın yüzde 50'si Avrupa Birliği (AB) ülkeleri ve dünyanın beş en zengin ülkesi tarafından rezerv edilmiş durumda. Bu ülkeler dünya nüfusunun yüzde 13'ünü oluşturuyor. Üstelik tüm aşı firmaları ve tüm aşı çeşitlerinden kendi nüfuslarına yetecek miktarın çok üzerinde siparişleri var. Üstelik aşı firmaları taahhüt ettikleri miktarın altında üretim yaparlarsa, bu ülkelerin dışında kalan ülkeler bir kez daha dezavantajlı duruma düşecek.

Üstelik bir de toplumların en az yüzde 60-70 oranında aşılanması yani bağışık olması sonucunda pandemiyi kontrol edebileceğimizi biliyoruz. O zaman bir diğer önemli konu, "Ülkemizde en az kaç kişiyi aşılamamız

gerekiyor?” sorusunun yanıtında. Aşılama zorunda olduğunuz kişi sayısına yetecek kadar aşı siparişinizin olması zorunluluğunuz var. Yani tek bir aşı çeşidi ya da tek bir aşı firması ile bağlantı yerine, çoklu bağlantı, çoklu siparişimizin olması halinde hedefe ulaşabilirsiniz. Bu nedenle Türkiye'nin tek bir aşı firması ile –burada hangi ülke ile sorusunun yanıtı bence daha az önemli- anlaşma yapması daha büyük bir sorun teşkil edecek görünüyor. Üstelik toplamda ülkemize geleceği söylenen 50 milyon doz aşı ile, kişi başı iki doz hesabı üzerinden 25 milyon kişi aşılanabilecek. Türkiye nüfusunun en az 55 milyonunun aşılanması gerektiğini düşünecek olursak, bu miktarın ne kadar yetersiz olduğu daha iyi anlaşılabilir. Üstelik 18 yaş altında olan yaklaşık 20 milyon kişi için aşının uygulanamayacağını da hesabımıza katarsak, Türkiye'nin ihtiyacı olan aşı miktarının 140-150 milyon olması gerektiğini söylemek yanlış olmaz.

Aşı Kimlere, Hangi Öncelikle Yapılmalı?

Covid-19 aşılama sürecinde öncelikli kişi ve grupların belirlenmesi ve bu öncelikle aşılanmanın yapılması tüm dünyada ortak konulardan birisi.

Her ülke ilk sıraya sağlık personelinin yerleştirilmiş durumda. Birçok ülkede 2'nci sırada 65 yaş üstü, zeminde risk yaratan kronik hastalığı olanlar ve bakım evlerinde kalanlar yer alıyor. Ancak aşılamada bir üçüncü grup var ki, bu grupta da aşılanmanın eksiksiz uygulanması gerekiyor: “İnsan temasının yoğun olduğu işlerde çalışanlar.”

18 yaş altı ve gebeler ile ilgili yeterli veri olmadığı için şimdilik onların aşılanma kapsamı dışında olduğunu söyleyebiliriz.

Aşılar Eski Hayatımızı Geri Getirebilecek mi?

Öncelikle şunu söylemeliyim: Hangi aşıyla aşılanırsak aşılanalım, aşının 14 ya da 21-28 gün arayla iki doz uygulanması gerekiyor. İstenilen bağışıklığın oluşması için de ikinci dozdan sonra 7-10 gün geçmesi gerekmektedir. Milyonlarca kişinin aşılanması ve bağışıklık düzeyinin hedeflenen yüzde 60-70 oranına ulaşabilmesi için en az 2021 Nisan ayına kadar beklememiz gerekecek. Verdiğim bu tarih her şeyin beklenen ve planlanan şekilde işleme durumunda gerçekleşecek. Yol kazaları, istenmedik durumlar söz konusu olursa süreç daha da fazla uzayabilir.

Bu nedenle Covid-19 aşıları bize hemen ‘normal hayat’ın kapılarını açmayacak, açamayacak. En azından 2021 yılının ilk yarısı yine maske, mesafe ve el hijyeni kurallarına uyarak geçecek, geçmek zorunda.

Türkiye’de Aşılanma Ne Zaman Başlayacak?

Birinci koşul Çin’den getirtilecek aşının faz-3 sonuçlarının açıklanması. Faz-3 sonuçları olumlu olarak açıklanırsa, süreç başlamış olacak. Sağlık Bakanlığı’nın açıklamalarına göre, bu yıl bitmeden 10 milyon doz aşının gelecek olduğunu biliyoruz. Ancak gelen aşıların biyo güvenilirlik araştırmalarının özerk laboratuvarlarda yapılması ve kullanım onayının verilmesi gerekiyor. Bunun da yaklaşık iki haftalık bir süreci alabileceği düşünülürse, aşının Türkiye içinde dağıtımını, aşılanmanın nerelerde ve kimler tarafından yapılacağı, günde kaç kişinin aşılanabileceği sorularının yanıtları ve reel sürecin bu yanıtlarda olduğu şekilde işleme durumunda aşılanma başlayabilir.

Kendi öngörümü değil de Sağlık Bakanlığı’nın bildirimini paylaşayım: 25 Aralık’ta aşılanmanın başlayacağı belirtiliyor.

Aşılar pandemilerin kontrol altına alınabilmesinde stratejik tek çıkış aracıdır. Aşılanma kamusal, herkes için eşit ve ücretsiz olmak zorundadır. Pandemi süresince hiçbir Covid-19 aşısına ücret dahilinde ulaşım olmamalı, aşılanma kamusal sorumluluk dahilinde olmalıdır. Türkiye’de Covid-19’a ilişkin AR-GE çalışmaları memnuniyet vericidir. Ancak ‘yerli ve milli’ aşının üretilmesi, Türkiye’nin kendi aşısını üretebilen bir ülke konumuna geçmesiyle mümkün olacaktır. Bu nedenle kapatılan Cumhuriyet değerlerinin yeniden gözden geçirilmesi, Refik Saydam Hıfzısıhha Enstitüsü’nün günün koşullarına uygun yenilenerek, yeniden açılması sağlanmalıdır.

KORONAVİRÜS HASTASIYLA AYNI EVDE YAŞARKEN NELERE DİKKAT EDİLMELİ?

Covid-19 enfeksiyonu teşhisi konmuş hasta ile aynı evde yaşarken nelere dikkat edilmeli?

Yeni tip koronavirüs (Covid-19) salgını etkisini artırarak göstermeye devam ediyor. Ülkelerin aşı uygulamalarını devreye sokmasıyla birlikte vaka ve can kaybı sayısında düşüş beklense de söz konusu düşüşü görmek zaman alacak.

Koronavirüsün bulaş oranının en yüksek evde yaşandığına dikkati çeken uzmanlar, içi bulaşın azımsanamayacak sayıda olduğunu bildiriyor. Bu nedenle ev içi bulaşı kesmek veya en az düzeye indirmek için yapılması gerekenler ile enfekte -hasta kişinin ev içi bakımına da özen gösterilmeli.

Peki koronavirüs hastaları ile aynı evde yaşamak durumunda kalan kişiler nelere dikkat etmeli?

- ▶ Hastayla 1,5 metrelik mesafe korunmalı ve evde herkes maske takmalı.
- ▶ Ortak olarak dokunulan kapı kollarının sık sık dezenfekte edilmeli, mümkünse iç kapıların aralık bırakılarak dirsek veya omuzla açılıp aralık bırakılarak kapatılmalı.
- ▶ İç kapıların kapanması zorunluluğu varsa her defasında kapı kollarına dokunmadan önce ve sonra eller el dezenfektanı ile temizlenmeli.
- ▶ Salgın sonlanana kadar evde enfekte-hasta birey olmasa bile havlu ve bardakların kişiye özel olarak kullanımı sağlanmalı.
- ▶ Enfekte-hasta birey, zorunlu olmadıkça ortak alanlara çıkmamalı, maskesiz dolaşmamalı, el hijyenine dikkat etmeli.
- ▶ Enfekte -hasta kişinin bulunduğu ev mümkün olduğunca havalandırılmalı.
- ▶ Kirli çamaşırları çamaşır makinesinde ev halkının diğer çamaşırlarıyla; hastanın kullandığı çatal, kaşık, bıçak, tabak ve bardaklar da bulaşık makinesinde diğer bulaşıklarla birlikte yıkanabilir ancak imkan varsa birlikte yıkanmamalı.
- ▶ Hastanın kullandığı malzemeleri (bulaşık-çamaşır) kendisi veya kendisi koyamayacaksa diğer ev halkından biri koyacaksa bunlara çıplak elle değil , plastik tek kullanımlık eldiven ile dokunulmalı.

'5 MİLYAR LİRA' NE DEMEKTİR?

Milyoner hesaplar paralarını TL'de tutsun diye vazgeçilen stopaj tutarı 5 milyarlık esnaf desteğinin 3,5 katı. 21 adet elektrik dağıtım şirketine EÜAŞ'tan aktarılan kaynak ise esnaf desteğinden yüzde 81 daha fazla. 13 şehir hastanesinin 4 ana işletmecisine bu yıl ödenen kira ve hizmet bedeli, 1,2 milyon esnafa bölüştürülen 5 milyar TL'nin 1,5 katını geçiyor.

AKP Lideri ve Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan açıkladığı destek paketiyle esnafa kaynak ayrıldığını duyurdu. Buna göre salgından etkilenen 1,2 milyon esnafa 3 ay boyunca bin TL destek ödemesi yapılacak.

Bu biçimdeki gelir desteğinin büyüklüğü 3,6 milyar TL'yi buluyor. Bunun dışında büyükşehirlerde dükkanı kira olan esnafa 750 TL, diğer illerde ise 500 TL kira desteğinde bulunulacak. Böylece paketin büyüklüğü 5 milyar TL'ye yaklaşmış olacak.

Esnafa ayrılan 5 milyar liralık kaynak, dün iktidar medyasının manşetlerini süsledi. Anadolu Ajansı gün içinde birbirine benzer bir çok haber yaptı. Haberlerdeki bazı başlıklar ise şu şekildeydi; "Erdoğan'ın açıkladığı destek paketi esnafı mutlu etti", "Kira ve gelir kaybı desteği esnafın yüzünü güldürdü", "Destek paketi Trakya esnafınca olumlu karşılandı", "Esnaf 'destek ödemesi' kararından memnun", "Destekler, kuaför, terzi ve pazarcı esnafına nefes alıracak"

Hazine'nin geldiği durumu AKP'li yetkililer dahi kabul ederken, esnafa ayrılan cılız kaynak iktidar medyası tarafından köpürtülmek istendi.

Ancak gündelik hayatta 9 sıfırlı sayılarla uğraşmayan geniş kesimler, bu paranın anlamına ilişkin soru işaretleri taşıyor. Esnafa ayrılan 5 milyar TL devlet hazinesi için önemli bir para mı yoksa basit bir para mı? Bu sorunun izini sürdük.

Şehir Hastaneleri'ne 8 Milyar TL

Sağlık Bakanlığı verilerine göre ülkede toplam 13 adet şehir hastanesi an itibariyle hizmet veriyor. Fakat bu şehir hastanelerinin ana işletmecilerinin sayısı sadece 4. Bu ana işletmeciler ve kamuya kiraladıkları şehir hastaneleri tablodaki gibi.

Bu hastaneleri işleten 4 şirkete sade bu yıl içinde ödenen kira bedeli ise Sağlık Bakanlığı'nın mali verilerine göre 5 milyar 381 milyon 914 bin 630 TL. Üstelik bu sadece kira bedeli, bunun dışında 13 şehir hastanesi için 4 ana işletmeciye ödenen hizmet bedeli de 2 milyar 606 milyon 251 bin 633 TL.

Böylece 1,2 milyon esnafa ayrılan kaynağın yüzde 59,7 fazlası şehir hastanelerinin kira ve hizmet bedeli olarak ödenmiş durumda.

13 Şehir Hastanesini Kim İşletiyor?

Rönesans Holding

Adana Şehir Hastanesi

Elazığ Şehir Hastanesi

Bursa Şehir Hastanesi

Başakşehir Şehir Hastanesi

Yozgat Şehir Hastanesi

YDA Grup

Kayseri Şehir Hastanesi

Manisa Şehir Hastanesi

Konya Şehir Hastanesi

Akfen İnşaat

Isparta Şehir Hastanesi

Eskişehir Şehir Hastanesi

Tekirdağ Şehir Hastanesi

CCN Grup

Mersin Şehir Hastanesi

Ankara Bilkent Şehir Hastanesi

Mevduata stopaj teşviğine 17 milyar TL

Bilindiği üzere yurtiçindeki yerleşik kişilerin yerli paraya güven duymaması yüzünden tasarruflarını döviz olarak tutması finansal piyasalardaki riskleri de artırıyor. BDDK verilerine göre Türkiye'de yerleşik kişilerin her 100 liralık TL cinsinden tasarrufuna karşılık, 110 lira döviz cinsinden tasarrufu bulunuyor. Bu durumu tersine çevirmek için ekonomi yönetimi TL mevduat sahiplerine faizin dışında çeşitli ayrıcalıklar tanıyor. Bunlardan biri de stopaj desteği. Buna göre vadeli mevduatlardan elde edilen faiz ve kar payı gelirlerinden stopaj yoluyla kesilen gelir vergisi oranları 6 ay vadeli için yüzde 15'ten yüzde 5'e, 1 yıl vadeli için yüzde 12'den yüzde 3'e, 1 yıldan uzun vadeli için de yüzde 10'dan yüzde 0'a indirilmişti. Açıklanan tedbir paketinden anlaşıldı ki, bu düzenleme 3 ay daha devam edecek. Peki bu yolla kime avantaj sağlanacak?

BDDK verilerine göre ülkede yurtiçinde yerleşiklerin toplam 118 milyon 174 bin banka hesabı var. Bu hesapların sadece 287 bin 785'inin içinde 1 milyon TL'den fazla bakiye var. Milyoner hesapların sayısı tüm hesaplar içinde sadece binde 2,4'lük bir ağırlığa sahip. Ancak bankalarda yurtiçindeki yerleşiklerin sahip olduğu tasarrufun (3,36 trilyon TL) yüzde 57,2'si (1,92 trilyon TL) yine bu milyoner hesapların içinde.

Dolayısıyla güven vermeyen ekonomi politikaları yüzünden milyonerler döviz almasın diye onlara vergi avantajı tanınıyor. Peki bu avantajın büyüklüğü ne kadar?

Milyoner hesapların 1,92 trilyon liraya sahip olduğu düşünülür ve ortalama mevduat faizinin yüzde 10 olduğu varsayılırsa bu hesapların 1 yıl içinde elde ettiği faiz/karpayı gelirinin büyüklüğü 192,4 milyar TL. Normal şartlarda ortalama yüzde 12 üzerinden stopaj kesintisi olsa, bu hesapların ödeyeceği vergi tutarı 23 milyar TL. Ancak stopaj indirimi sayesinde yüzde 3 oranında ödedikleri vergi 5,8 milyar TL. Tutarlar ve oranlar yaklaşık varsayımlar üzerinden hesaplanmış olsa da milyoner hesapların dolar satın almaması için devletin ödediği bedel yaklaşık 17 milyar TL'yi buluyor. Bu para 1,2 milyon esnafa ayrılan kaynaktan yüzde 240 daha fazla.

Elektrik şirketlerine indirim güzelliği 9 milyar TL

Elektrik dağıtım şirketleri halka sattıkları elektriğin yaklaşık üçte birini kamuya ait Elektrik Üretim Anonim Şirketi'nden (EÜAŞ) satın alıyorlar. Bu yıl faturalara hiç zam yapılmadı, ancak bu durum hükümetin halk için katlandığı bir fedakarlık değildi. Zira EÜAŞ elektrik dağıtım şirketlerine sattığı elektriğe yüzde 55,6 oranında indirim yaptı. EPDK'nin yayımladığı tebliğlere göre 1 Ekim-31 Aralık 2019 arasında EÜAŞ'ın elektrik dağıtım şirketlerine sattığı elektriğin kilowattı 34,86 kuruşken, 2020'nin aynı döneminde bu tutar 15,49 kuruş olarak açıklandı. Makina Mühendisleri Odası Enerji Çalışma Grubu'nun "Türkiye'de enerji nereye gidiyor" başlıklı

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

raporunda yer alan tahmine göre bu yolla elektrik dağıtım şirketlerine aktarılan kaynağın büyüklüğü 9,06 milyar TL'yi buluyor. Türkiye'de toplam 21 elektrik dağıtım şirketi olduğu hesaba katılırsa, bu 21 şirkete bu yolla aktarılan 9,06 milyar TL, 1,2 milyon esnafa bölüştürülen 5 milyar TL'den yüzde 81 daha fazla.

'HASTA OLURSANIZ İDARİ SORUŞTURMA AÇARIZ' TEHDİDİ

Anadolu Adliyesi Adalet Komisyonu Başkanlığı'nın mahkemelere gönderdiği yazıda, bir kalemde vaka çıkması ve kalemin karantinaya alınması durumunda personelin hijyen ve mesafe kurallarına uymadıkları kanısına varılacağı belirtildi. Yazıyla, karantinaya alınan kalemin çalışanları hakkında idari soruşturma başlatılacağı bildirildi. Personel, "Bize 'Hastalansanız da çalışan' deniyor. Virüsle böyle mi başa çıkacağız" dedi.

İstanbul Anadolu Adli Yargı İlk Derece Mahkemesi Adalet Komisyonu Başkanı imzasıyla adliyedeki birimlere koronavirüse ilişkin 14 Aralık 2020 tarihli "skandal" bir resmi yazı gönderildi.

Söz konusu yazıda koronavirüs hastasıyla aynı ortamda çalışanların, aynı evde yaşayanların, koronavirüs hastasıyla temas eden kişilerin düşük riskli olduğu ve Sağlık Bakanlığı'nın hazırladığı rehberine göre düşük riskliler için herhangi bir ek önlem alınmayacağı belirtildi.

Yazıda, koronavirüs hastasıyla 15 dakikadan fazla maske takarak aynı ortamda kalan kişilerin düşük riskli olduğu ve karantinaya alınmayacağı vurgulandı. Bu kişilerin 10 gün boyunca hijyen kurallarına uyararak hareket etmeleri gerektiği belirtildi.

Personel Verilmeyeceği Aktarıldı

İlgili yazıda birimlerde bir koronavirüs hastası çıktığında tüm birimin filyasyon ekiplerince karantinaya alındığının tespit edildiği belirtildi. Yazıda, "Oysaki o birimde tüm personel, usulüne uygun maskesini takmış, hijyen, mesafe kurallarına riayet ediyor olsaydı, bu durumda tüm personel Sağlık Bakanlığı'nca karantinaya alınmayacaktı. Hem karantinaya alınan mahkemenin hem de karantinaya alınan personelin yerine görevlendirilen personelin kendi mahkemelerindeki sekteye uğramayacaktı" denildi.

"Bir birimin tamamının Sağlık Bakanlığı'nca karantinaya alınması o birimde maske, mesafe ve temizlik kurallarına riayet edilmediği anlamına gelmektedir" denilen yazıda, "Bu nedenle yazımız tarihinden sonra bir birimde tüm personelin karantinaya alınması durumunda ilgililer hakkında 'görev mahallinde kurumlarca belirlenen usul ve esasları yerine getirilmesinde kusurlu davranmak' maddesi uyarınca işlem yapılacaktır" ifadeleri yer aldı. Ayrıca söz konusu yazıda pozitif vaka çıkan mahkemelere işlerin halledilmesi için personel verilmeyeceği aktarıldı.

Personelden Tepki

Yazıya tepki gösteren bir adliye personeli, "Bu yazı ile bize 'Hastalanırsanız kimseye haber vermeyin, izin almayın, çalışmaya devam edin yoksa idari soruşturma açarız' deniliyor. Virüsle böyle mi başa çıkacağız?" dedi.

ÖĞRETMENLERİ ÇAĞRI MERKEZİNE ALDILAR

Samsun Atakum'da 30 öğretmeni çağrı merkezine aldılar

Samsun'da, uzaktan eğitim döneminde de ders veren 30 öğretmen, Bulaşıcı Hastalıklar Birimi'ne bağlı 112 Çağrı Komuta Merkezi'nde görevlendirildi. Eğitim Sen, "Öğretmenlerin dersten alınıp ilgisi olmayan bir alanda görevlendirilmesi onur kırıcı" tepkisini gösterdi.

Samsun İl Sağlık Müdürlüğü tarafından Atakum ilçesindeki Covid-19 Çağrı Merkezi'nin ihtiyacı doğrultusunda, Bulaşıcı Hastalıklar Birimi'ne bağlı 112 Çağrı Komuta Merkezi'nde çalıştırılmak üzere öğretmenler resen görevlendirildi. 14'ü aynı okuldan olan toplam 30 öğretmenin görevlendirildiği belirtilirken görevlendirmenin "Samsun'daki okullarda yüz yüze eğitim ve öğretim başlayana kadar" süreceği kaydedildi.

Eğitim-Sen Samsun Şube Başkanı Topaloğlu, Cumhuriyet'e yaptığı değerlendirmede, derslerin öğretmenlerden alındığını ve bu öğretmenlerin uzaktan eğitime devam etmeyeceklerini aktardı. Topaloğlu, görevlendirmenin süresine dikkat çekerek "Yüz yüze eğitim başlayana kadar dendiği için belli bir süre verilmemiş oluyor" dedi.

'Rencide Edici'

Topaloğlu, salgın sürecinde "öğretmenlerin, eğitim öğretim faaliyeti yapmıyormuş ve yattığı yerden para kazanıyormuş" gibi bir algı oluşturulduğunu söyledi.

Topaloğlu, "Bu görevlendirme de bu durumu güçlendirecek bir şeye dönüşüyor. Salgın döneminde normal koşullardan daha fazla iş yükümüz oluştu. Evlerimiz eğitim öğretim ortamlarına dönüştü. Hafta sonları sabahları ders tanımlamalarımız var. İşimiz çok daha zorken, öğretmenlerin sanki hiçbir işi yokmuş gibi yaptıkları işinden alınıp, ilgisi olmayan bir alanda görevlendirilmesi onur kırıcı, rencide edici" dedi.

Samsun Tabip Odası Başkanı Dr. Funda Furtun da yaptığı yazılı açıklamada "Madem ihtiyaç var, istihdam bekleyen bu konuda eğitilmiş gençlerimiz de var. Bu sebeple özellikle bu görevlere iş ve aş peşinde koşan sağlıklı ilişkili meslek yüksekokulu mezunlarının alınmasını doğru buluyoruz. Umarız ki mülki idare bu yanlış uygulamadan geri döner" dedi.

EĞİTİMCİYE 7/24 SÖMÜRÜ

Öğretmenlere, hastalara psikososyal destek görevi

Filyasyon ekiplerinde ve 112 Çağrı Merkezleri'nde görevlendirilen öğretmenler, şimdi de "Covid-19 hastalarına psikososyal destek verilmesi" amacıyla çağrı merkezlerine oturtuldu. Eğitimciler, "Sağlık alanındaki ihtiyaç, sağlıkçı atamasıyla kapatılmalıdır" dedi.

Eğitim sendikalarının tüm tepkilerine karşın öğretmenler görev tanımlarında yer almayan işlerde çalıştırılıyor. Pandemi döneminde filyasyon ekiplerinin yanı sıra 112 Çağrı Merkezleri'nde de çalıştırılan eğitimciler, uygulamaya tepkili. Hatay ile Kırklareli'nde çok sayıda eğitimci, filyasyon ekipleri ve Covid-19 çağrı merkezlerinde görevlendirildi.

Kırklareli'ndeki rehber öğretmenlerin, Covid-19 hastalarına psikososyal destek sağlamak ile görevlendirildiği öğrenildi. Hatay'da ise 16 rehber öğretmenin il ve ilçe salgın denetim merkezlerine bağlı Covid-19 Çağrı Merkezleri'nde görevlendirildiği belirtildi. Eğitim Sen Hatay Şubesi ve Eğitim Sen Kırklareli Şubesi başkanları, görevlendirmelerin eğitimcilerin istekleri dışında yapıldığına dikkati çekerek, "Bir ihtiyaç varsa bu sağlık kadrolarına yapılacak sağlıkçı atamaları ile giderilmelidir" ifadesini kullandı.

Öncelikleri Eğitim Olmalı

Eğitim Sen Kırklareli Şube Başkanı Okan Balcı, öğretmenlerin hastalara rehberlik edecek bir formasyonu olmadığını belirtti. Öğretmenlerin görev tanımları dışında işlerde çalıştırılmasının hastalar açısından da sorun olacağını dile getiren Balcı, "Bu görevlendirmeleri bir halk sağlığı sorunu olarak görüyoruz" diye konuştu. Pandemi döneminde öğrencilerin eğitimden giderek koptuğunun altını çizen Balcı, "Rehber öğretmenler, tamamen görev tanımlarının dışında, hastalarla telefonda görüşme yapıyor. Bu durum bir çağrı merkezi görevlendirmesinden farksızdır. Öğretmen arkadaşlarımızın önceliği, eğitim alanında yaşanan sorunlara yönelik olmalıdır" şeklinde konuştu.

Açık Atama İle Kapatılmalı

Eğitim Sen Hatay Şube Başkanı Özgür Tıraş da öğretmenlerin görev tanımlarında yer almayan işlerde çalıştırılmasının doğru olmadığını kaydetti. Hatay'ın farklı ilçelerinden toplam 16 rehber öğretmenin il ve ilçe salgın denetim merkezlerine bağlı Covid-19 Çağrı Merkezleri'nde 7/24 saat esasıyla çalıştırıldığını vurgulayan Balcı, "Bu görevlendirmeleri doğru bulmuyoruz. Salgın döneminde sağlık alanında personel açığı yaşanması gayet doğan ancak bu açığın eğitimcilerle değil, sağlıkçı ataması ile kapatılması gerektiğini düşünüyoruz" değerlendirmesinde bulundu.

TUNUS'A 5 MİLYON DOLAR 300 BİN GENÇE İCRA

Meclis'te Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesi üzerine konuşan CHP'li Bankoğlu, kredi borcunu ödeyemeyen 300 bin öğrencinin icraya verildiğini söyledi

CHP Milletvekili Aysu Bankoğlu, TBMM Genel Kurulu'nda devam eden bütçe görüşmelerinde öğrenim kredisi borçlusu gençlerin yaşadığı mağduriyeti dile getirdi. KYK borcunu ödeyemeyen sayısının 3 milyonu aştığını ifade eden Bankoğlu, bu gençlerden 300 bininin ise icraya verildiğini belirtti.

TBMM'deki en genç milletvekillerinden biri olan Bankoğlu, AKP hükümetleri döneminde gençlerin hayatlarına icralar ile başladığını söyledi. İktidarın Tunus'a 5 milyon dolar gönderdiğini, Katarlı yayıncı kuruluşa da

milyonlarca lira indirim sağladığını anımsatan Bankoğlu, “Bu parayla kaç gence burs verilebilir, kaç gence iş imkânı yaratılabilirdi” diye sordu. Bankoğlu iktidara, “Zengin bir yandaşın milyonlarca liralık vergi borcunu değil, KYK borçlarını silin” çağrısı yaptı.

Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'na da seslenen Bankoğlu, şunları söyledi: “Milyonlarca genç işsiz, mutsuz ve borçluyken Cumhurbaşkanı'na gidip de neden, ‘Bu işe bir çözüm bulabilmeliyiz’ demiyorsunuz. Diyorsanız neden çözülüyor? Yoksa Instagram’dan ya da TikTok’tan istifa etmem gerekir diye korkuyor musunuz? Pandemide on binlerce genç işini kaybetti, zaten sigortasız çalıştığı için İşsizlik Fonu’ndan yararlanamayan pek çok genç var. Pandemi döneminde gençlere bir defaya mahsus karşılıksız ödeme bile yapmadınız. Biraz vicdan diyorum.”

AKP’yle Büyüyenler Mutsuz

AKP hükümeti döneminde doğup büyüyen gençlerin mutsuz olduğunu ifade eden Bankoğlu, sözlerini şöyle sürdürdü: “Size göre her üniversite mezunu iş bulacak diye bir kaide yok ama İstanbul’da çekirdek satmak zorunda kalan doktora öğrencisini, sanayide çalışmak zorunda kalan üniversite öğrencilerini, paket servise çıkan öğretmenleri hatırlatmak istiyorum. Gençler üniversite harcını yatıramadığı için inşaatlarda çalışmak zorunda kalıyor. İş bulamadığı, ailesine daha fazla yük olmaya dayanamadığı için intihar eden gençler var, biliyor musunuz? Gençlerin hayallerinde eğitim için, gezmek için yurtdışına gitmek vardı, şimdiyse ardına bakmadan kaçıp gitmek var.”

ESNAF BORÇLANARAK ‘NEFES’ ALMIŞ

Ticaret Bakanı Pekcan, pandemi döneminde kredi yoluyla borçlandırılan esnafa ‘nefes’ olunduğunu savundu. Salgın sürecinde esnafa verilen ‘desteği’ anlatan Pekcan, “Toplam 962 bin 302 esnaf ve sanatkâra 40,3 milyar TL tutarında faiz indirimli kredi kullanıldı” dedi.

Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan, pandemi sürecinde ekonomik zorluklar nedeniyle kapısına kilit vurmak zorunda kalan binlerce esnafı bir kez daha yok saydı.

TBMM Genel Kurul’da konuşan Pekcan, konuşmasının pandemi döneminde esnafa uygulanan desteklere ilişkin bölümünde kredileri ve kredi kartlarını anlattı.

Pandemi sürecinde ekonomik darboğazın pençesinde kıvranan esnaf ve sanatkârlarla ilgili soruları yanıtlayan Pekcan, 2020 yılında 962 bin 302 esnaf ve sanatkâra toplam 40,3 milyar TL tutarında faiz indirimli kredi kullandırıldığını söyledi.

Pekcan, Ekonomik İstikrar Kalkanı Tedbir Paketi çerçevesinde 751 bin 721 esnaf ve sanatkarın yüzde 4,5 faiz oranlı, altı ay ödemeleri kredi kullandığını belirtti. Finansal zorluklar yaşayan esnaf ve sanatkarların Halkbank’a olan kredi geri ödemelerinin 2020 yılı içerisinde iki kez ertelendiğini anlatan Pekcan, “Bu kapsamda toplam 5,8 milyar TL kredi taksitlendirilmiş, ayrıca kredi kefalet kooperatiflerine olan gecikmiş borçları için yapılandırma imkânı sağlanmış, 30 bin esnafımızın toplam 650 milyon tutarındaki gecikmiş borcu yapılandırılmıştır” ifadelerini kullandı.

Pekcan, esnafa verilen destekler arasında kredi kartlarını da sıraladı. Esnafa üç aya kadar ödemesiz, 12 aya kadar vadeli olarak kullanabilecekleri toplam 555 bin 736 kredi kartı düzenlendiğini dile getiren Pekcan, şunları söyledi:

“Bu kapsamda tahsis edilen kredi kartı limiti 10,5 milyar TL olarak gerçekleşmiş. Bankalarla yapılan protokol çerçevesinde TOBB ve oda, borsa mevduatlarının ilgili bankalara yatırılması suretiyle oluşturulan kaynaktan tacirlerimizin düşük faizli kredi kullanmalarına imkan sağlanmış. Bugüne kadar 50 bin firmaya 3 milyar TL nefes kredisi tahsis edilmiştir.”

ÜNİVERSİTELERİN UZAKTANEĞİTİMDE YENİ DÖNEMİ VE HAZIRLIK EKSİKLİKLERİ

Uzaktan Eğitime Geçiş

Dünyayı etkisi altına alan pandemi nedeniyle 2019-2020 eğitim ve öğretim yılının bahar döneminde üniversiteler yüz yüze eğitimi bırakıp uzaktan eğitime geçmek zorunda kaldı. Uzaktan eğitim için yeterli bilgi, birikim ve altyapının olmaması bu dönemin eğitim açısından verimsiz geçmesine neden olurken birçok öğrencinin de bu tecrübesizlikler sonucu yaşanan aksaklıklar sonucunda mağduriyetler yaşamıyla sonuçlandı.

Bu dönemde;

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

- *Ders işleme tarzında belirsizlikler,
- *Ölçme ve değerlendirme yöntemlerinde oluşan belirsizlikler,
- *Eğitimin devamlılığında ortaya çıkan belirsizlikler,
- *Öğrenciye güvensizlikten kaynaklı aşırı tedbirler,
- *Teknik altyapı sorunları,
- *Öğrencilerin teknolojik imkanlara erişememesi,
- *İletişimsizlik gibi sorunlar yaşanmıştır.

Ve birçok üniversitede öğrenciler mağdur olmuş akademisyenlerse zor durumda kalmıştır.

Yeni bir sistemin gelişi ve denemeler birçok tartışmayı da beraberinde getirdi. Salgının seyrinin nasıl olacağından bağımsız olarak uzaktan eğitimin bu dönemden sonra hayatımızda eski döneme nazaran daha fazla var olacağı ortak bir kanaatti. Öyle ki bu sistemden memnun olmayan ve yüz yüze eğitimi savunanlar bile uzaktan eğitimin geçici bir durum olmadığını kabul ediyorlardı. Bahar dönemi iyi-kötü tecrübeleriyle sona erdi ve araya bir yaz tatili girdi. Salgının tehlikesinin azalmadığının gözlenmesiyle beraber uzaktan eğitimin hayatımızda kalıcı olacağına dair genel kanaat her koşulda üniversitelerin yeni dönem için gerekli hazırlıkları yapmasını gerektirmekteydi. Ayrıca bu genel kanaate ek olarak YÖK 30 Temmuz tarihli "Küresel Salgın Sürecinde Yeni Normalleşme" raporu ile salgının sürecinden bağımsız olarak örgün eğitimde yüz yüze programdaki derslerin %40'a kadarının uzaktan öğretimle verilmesine dair bir karar almıştır. Hal böyleyken üniversitelerden önceki dönem yaşanan sorunların tekrarlamaması adına çalışmalar yapıp her koşulda yeni döneme hazırlıklı başlaması beklenmekteydi.

2020-2021 Eğitim Öğretim Dönemi Sorunları

2020-2021 eğitim ve öğretim yılının güz dönemi salgının tehlikesi devam ettiği için üniversiteler yine uzaktan eğitime devam etme kararı aldılar. Ancak bu kararlar birlikte üniversitelerin bu döneme hazırlıksız oluşu anlaşıldı. Çeşitli üniversitelerde öğrenciler bu sorunları dile getirdiler. Bu sorunlara örnek vermek gerekirse;

*Dönemin nasıl ilerleyeceğine dair bilgilendirme yapılmayan üniversiteler oldu(Namık Kemal Üniversitesi, Trakya Üniversitesi)

*Ders seçim süreçlerinde sistemleri çöken üniversiteler oldu. Çöken sistemlere karşı mücadele ederek seçim yapmak zorunda kalan öğrenciler oldu. (Bülent Ecevit Üniversitesi/Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/Galatasaray Üniversitesi/Kocaeli Üniversitesi)

*Dersler sırasında sistemi çöken üniversiteler oldu. (Anadolu Üniversitesi/Ankara Üniversitesi/Akdeniz Üniversitesi/Bandırma Üniversitesi/Bülent Ecevit Üniversitesi/Çukurova Üniversitesi/Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi/İnönü Üniversitesi/İstanbul Üniversitesi/Mersin Üniversitesi/Pamukkale Üniversitesi/Süleyman Demirel Üniversitesi)

*Sınavlar sırasında sistemi çöken üniversiteler oldu.

*Yüz yüze eğitimin olduğu geçtiğimiz dönemlerde uzaktan eğitim veren üniversiteler de sorun yaşayan üniversiteler arasına girdi. (Anadolu Üniversitesi/Ankara Üniversitesi/İstanbul Üniversitesi)

Alt yapı eksikliğinden kaynaklanan bu sorunlar üniversitelerin hazırlık yapmaları gereken süre içinde yeterli çalışmayı yapmadıklarını göstermektedir. Teknik hatalar yerine iptal olan ders veya sınavların telafisinin yapılması önemliyen sorunu ortadan kaldırmamaktadır. Aynı sınava birden fazla girmek zorunda kalan öğrenci yine zorluk çekmektedir. Diğer taraftan planlı vakitte teknik sıkıntılardan dolayı(plansız/habersiz) yapılamayan, ertelenen ders veya yapılsa bile derse katılamayan öğrenci için bu durumun sıklıkla yaşaması planlı bir yaşamının olması önünde engel teşkil etmektedir. Her değişen ders saati ile kendi programını yeniden düzenlemek zorunda bırakılmaktadır.

Bu dönem yaşanan önemli bir diğer sorun ise dönem ortasında yapılan sınav açıklamaları olmuştur. Dönem başında değil de sınav yaklaşırken yapılan açıklamalar öğrencinin neye hazırlanması gerektiğini bilmemesine neden olmuştur. Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirmenin nasıl yapılacağı en önemli sorun. Bu konuda Eğitim-Sen tarafından düzenlenen "Kovid-19 Salgınında Geline Aşama ve Eğitim Kurumlarının Durumu" Çalıştayının Sonuç Raporunda da değinildiği üzere ölçme değerlendirme her alanda farklı olmalı ve uzaktan öğretim kapsamında yapılan sınavlar adil değil. Çünkü öğrencilerin içerisinde bulunduğu sınıfsal, sosyal, coğrafi eşitsizlikler gibi hâlihazırdaki eşitsizliklerin derinleşmesine neden oluyor. Bir dersin uzaktan öğretime göre

hazırlanabilmesi için ciddi sayıda destek personele ihtiyaç bulunmakta, Türkiye’de böyle bir destek hizmet ise yok denecek düzeyde. (Eğitim-Sen2020)

Bununla birlikte üniversitelerin sınavlar konusunda aldıkları kararlarla ortaya çıkan sorunlar da mevcut. Bunlar;

- *Sınavda önceki soruya geri dönme hakkının kaldırılması (İstanbul Üniversitesi),
- *Sınavlara girmek için kamera/mikrofon zorunluluğunun getirilmesi (Haliç Üniversitesi),
- *Eğitimi uzaktan verirken sınavları yüz yüze yapma kararının verilmesi (Çağ Üniversitesi),
- *Sınavların önce yüz yüze olacağını açıklayıp sonra bundan son anda vazgeçilmesi(Bilkent Üniversitesi),

Yukarıda örnekleri verilen önemli kararların bir diğer oluşturduğu sorunsal dönem ortasında alınmış olmaları. Bu kararlar uygulanması veya itirazlarla kaldırılması bu sürecin öğrenciyi yıpratmış gerçeğini değiştirmiyor. Üniversitelerin uygulamalarına belirsizlik hâkim olmamalı, kurallar önceden belirlenmiş ve bilgilendirilmesi yapılmış olmalı. İçinde bulunduğumuz sürecin öngörülebilir olması ve uygulamada durumun hala bu şekilde olması önceki dönemden yeterince dersin alınmadığı, vaktinde yapılması gereken hazırlıkların yapılmadığı ve aynı hataların tekrarlandığını göstermektedir.

Çözüm Yerine Aşırı Tedbirler

Sorunların çözümü ve buradan kaynaklanan eksikliklerin giderilmesi yerine sorumlulukların önemli bir kısmının öğrencilere yüklendiği de bazı üniversitelerde görülmektedir. Sınavların kurallarının ilanı sırasında internet kopmasından kaynaklı düşmeler vb. durumların sorumluluklarının öğrencilerin üzerine yüklenmiş olduğu görülen üniversiteler olmuştur. Tüm bu aksaklıkların sorumlusu olarak sadece öğrencileri gösteriyor olmak bir yönetim zafiyetidir. Ya da benzeri şekilde abartılı önlemlerle 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa (KVKK) aykırı tedbir ve uygulamalara başvurmak da aslında yönetsel açıdan süreci idare ettiremiyor olmanın bir uzantısıdır. Öğrencilerle iletişim kurmayan, onların sorunlarına çözüm önerileri getirmeyen yönetimler bunun yerine tüm sorumlu öğrenciler gibi hareket etmekte ve öğrenci dostu olmayan politikalar güdülmektedir. Bu alanlarda yaşanan teknik sorunlar ve altyapı eksikliklerini gidermekte öğrenciler sorumlu değil sorun yaşayan kesimdir.

Eğitime Erişim Sorunu

Öğrencilerin ekonomik nedenlerle dijital araçlara, internete ulaşımındaki engeller öğrenme sürecini kesintiye uğrattı. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü’nün (OECD), COVID-19 Salgınında Eğitim 2020 başlıklı raporu, ülkelerde giderek derinleşen fırsat eşitsizliğinin eğitim alanındaki yıkıcı etkisini gösteren verilere sahiptir.(OECD (2020)).

Bu alanda ortaya çıkan sorunları detaylıca ele alan bir diğer çalışma ise TEDMEM tarafından hazırlanan raporda şu şekilde ele alınıyor;

- *Yükseköğretimde eğitimin sürekliliğinin sağlanması sürecinde yönetim boyutunda sorunlar yaşanmıştır.
- *İnternete erişim ve teknolojik imkânlardaki yetersizlikler uzaktan öğrenmenin etkililiğini olumsuz etkilemiştir.
- *Üniversitelerin dijital alt yapı, kapasite ve deneyimleri uzaktan öğretim sürecine uyumda farklılık göstermiştir.
- *Uzaktan öğrenmenin etkililiği ile ilgili belirsizlikler söz konusudur.
- *Uygulama eğitimleri, laboratuvar çalışmaları ve uygulamaya dayalı araştırmalar sektöre uğramıştır.
- *Öğretim elemanlarının uzaktan eğitim sağlama yeterlikleri öğretimin niteliğini etkilemiştir.

Ne Yapılmalı?

- 1-Bilgisayarlardan alınan KDV kaldırılmalıdır.
- 2-Devlet ihtiyaç sahibi ailelere ve öğretmenlere ücretsiz bilgisayar vermelidir.
- 3-İnternet, düşük gelirli ailelere ve öğretmenlere ücretsiz olmalıdır.
- 4-Televizyonu olmayan 759.493 hanedeki öğrenci televizyona kavuşturulmalıdır.
- 5-İnternete erişemeyen 3.037.000 öğrenci internete kavuşturulmalıdır.

Üniversitelere ayrıca bilimsel, mali ve idari özerklik sağlanmalı

Üniversitelerin bilimsel özerkliklerini geri kazanmaları özellikle;

- *İfade özgürlüğünün korunması ve geliştirilmesi,

*Akademinin daha rahat gelişmesine katkı sağlayacaktır.

Mali özerkliğini yeniden sağlamasıyla;

*Bütçesini daha iyi yönetebilecektir,

*Planlamalarını daha sağlıklı ve kendine özgü yaparak eksiklerini gidermek için kullanabilir.

İdari özerklik için;

*Rektör atamalarının yerine yeniden rektör seçimleri gelmeli

*Üniversitede öğrenci konseyleri yeniden oluşturulmalı ve üniversite kararlarında fikri alınarak temsil edilmelidir.

SEKTÖR KAZANDIKÇA EKOSİSTEM KAYBEDİYOR

Ülkede odun üretimi 15 yılda dört kat arttı. Döviz kurunun yükselmesiyle birlikte artan odun talebi ülkenin dört bir tarafında orman kıyımına neden oluyor. Son olarak içerisinde endemik bitki türlerinin yer aldığı ve alageyiklerin doğal yaşam alanı olan Düzlerçamı'nda ağaç katliamı yaşandı.

Orman sanayi sektörünün her geçen artan odun talebi yeni ağaç katliamlarına yol açıyor. Antalya Beycik'in ardından Döşemealtı'nda bulunan Düzlerçamı ormanında yapılan ağaç katliamı bölge halkının tepkisine neden oldu. Döviz kurunda artış nedeniyle ithalat yapamayan orman endüstri gözünü ülke topraklarındaki ormanlara dikti. Artan talebi karşılamaya çalışan iktidar, Orman Genel Müdürlüğü aracılığıyla ülkenin birçok noktasında 'endüstriyel plantasyon' ve 'gençleştirme' çalışmaları adı altında ağaç katliamına başladı. Antalya'nın Beycik ilçesi Tahtalı dağı eteklerinde yapılan kesim, yargıya taşındı.

Beycik'in ardından bir kesim haberi de yine Antalya'nın Düzlerçamı ormanından geldi. Orman Genel Müdürlüğü'nün yaptığı ihaleyi kazanan şirket, bölgede ağaç kıyımı yaptı.

Alageyiklerin Yaşam Alanı

Tarım Orman İş Sendikası Bilim Kurulu üyelerinden alınan bilgilere göre Düzlerçamı ormanı, dünya üzerinde alageyiklerin tek doğal yaşam alanı. Bölgede bulunan alageyik yetiştirme istasyonunun dışında doğal ortamında yaşayan yüzlerce alageyik bulunuyor. Bölge alageyiğin yanı sıra vaşak ve karakulaklara da ev sahipliği yapıyor. Ayrıca bölge birçok bölgesel ve endemik bitki türü yer alıyor. Düzlerçamı ormanı sınırları içerisinde Bern Sözleşmesi ile koruma altına alınan cyclamen-coum bitki türü de bulunuyor.

OGM Yıkım Yaratıyor

Bütçeye ek para gelsin diye yapılan kesimlerin amenajman planlarına aykırı olduğuna dikkat çeken Tarım Orman İş Sendikası Başkanı Şükrü Durmuş, "Üretim normalde 10 milyon metreküpken şu anda 40 milyon metreküpü açtı. Kesimlerin, amenajman planlarına göre yapılması gerekirken OGM, bir yıkım yaratıyor. Bu bir cinayettir" dedi.

Ormanların verimlerinin düştüğüne dikkat çeken Durmuş şöyle konuştu: Çölleşmeye doğru gidiyoruz. Ağacın çapları 35 santimetreye kadar düşmüş, genç ağaçlar kesilmeye başlandı. Özellikle endüstriye plantasyon adı altında yapılan tıraşlama kesimler kabul edilemez."

Amenajman Planlarının Dışına Çıkılıyor

Türkiye Ormanlılar Derneği'nden Prof. Dr. Erdoğan Atmış ülkenin bir çok noktasında benzer haberler geldiğine dikkat çekti. "Her ne kadar onlara yapılanın teknik bir ormancılık işlemi olabileceğini söylemeye çalışsak da, insanlarımız yapılanın normal bir kesim olmadığını farkında" diyen Prof. Dr. Atmış, "Mevcut yönetim sadece 15 yıl önce yılda 14 milyon metreküp odun üretimi olan ülkemizde, bu sene 31 milyon metreküp odun üretimi koydu. Bu rakamı yakında 50 milyon metreküpe çıkarmayı hedefliyor" ifadelerini kullandı.

Orman Genel Müdürlüğü'nün amenajman planlarında belirlenen miktarların çok üstünde odun üretimi yaptığı halde hedeflenen tutturmadığını belirten Prof. Dr. Atmış, "İşte bu hedefi tutturmak için, olağanüstü kesim, endüstriyel plantasyon ve yapay gençleştirme adı altında, aslında planlarda olmayan çalışmalarla odun üretimini artırmaya çalışıyor" diye konuştu.

Gelecek yıllarda yapılması planlanan gençleştirme ve bakım çalışmalarının öne alınarak bugünden yapılmaya başlandığına dikkat çeken Prof. Dr. Atmış, "Bu aşırı odun üretimi artışının asıl nedenine gelince; ahşap esaslı levha sektörünün hammadde gereksiniminin daha ucuz şekilde karşılanması isteği olduğunu söyleyebilirim. Bu sektörün yanlış kapasite planlanması ve son iki yıldaki Türk Lirası aleyhindeki kur değişimleri nedeniyle ithal

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

hammaddede yaşanan aşırı fiyat artışından kaynaklanan yüksek hammadde maliyeti gibi sorunları var. İşte bu sektöre ucuz hammadde sağlamak için orman ekosistemlerimiz yapılan ormanlık bilgisi ve tekniğine uygun olmayan işlemlerle yok ediliyor” ifadelerini kullandı.

Biyokütle Talebi Artırdı

Ahşap esaslı levha sektörüne biyokütle enerji santrallerinin rakip olduğunu belirten Prof. Dr. Atmış, “Onların da gözü ormanlarımızda. Kamuoyunun ormanlarımız için tehlikeli olan bu iki sektörün farkına varması gerekiyor” dedi.

15 Yılda 4 Kat Arttı

Geçtiğimiz aylarda CHP Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer’in soru önergesini yanıtlayan Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, ormanlardan endüstriyel odun ve yakacak odun olmak üzere yaklaşık 115 milyon metreküp odunun kesildiğini açıklamıştı. Önergeye gelen cevabı değerlendiren CHP’li Gürer, 31 milyon metreküp olarak hedeflenen odun üretiminin 40 milyon metreküpe çıkarıldığını belirtmişti. 2005 yılında bu yana odun üretimi yaklaşık 4 kat artmış durumda.

Yıl Üretim (Milyon Metreküp)

2005 13,9

2018 22,7

2019 28,6

2020 40 (halen sürüyor)

KASIM AYINDA 29 KADIN ÖLDÜRÜLDÜ, 10 KADIN ŞÜPHELİ ŞEKİLDE ÖLÜ BULUNDU

Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformu Kasım Ayı Raporu’na Göre 2020 Kasım ayında 29 kadın erkekler tarafından öldürüldü, 10 kadın şüpheli şekilde ölü bulundu.

- 15 kadının neden öldürüldüğü tespit edilemedi.

- Kasım ayında öldürülen 29 kadının 10’u evli olduğu erkek, 5’i birlikte olduğu erkek, 1’i eskiden birlikte olduğu erkek, 4’ü eskiden evli olduğu erkek, 2’si akraba, 2’si babası, 1’i kardeşi, 1’i oğlu, 2’si tanıdık birisi tarafından öldürülmüştür. 1 kadının ölümüne sebep olan kişilerin yakınlık durumu tespit edilememiştir.

- Kadınların 20’si evinde, 4’ü sokak ortasında, 3’ü iş yerinde, 1’i de arazide öldürülmüştür. 1’inin öldürüldüğü yer tespit edilememiştir. Bu ay öldürülen kadınların yüzde 69’u evlerinde öldürüldü.

- 18’i ateşli silahlarla, 8’i kesici aletle, 3’ü de boğularak öldürüldü.

- Ulaşılabilen veriye göre kadınların 5’i bir işyerinde çalışıyor. 24 kadının çalışma durumu ise bilinmemektedir.

YAŞAMHAK PROJESİ

Partimiz, 5 Aralık 2020 tarihinde Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu’nun önderliğinde YaşamHak projesini hayata geçirdi. Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları tarafından tasarlanan ve yürütülen bu projeye, ülkemizin en temel beş sorunundan biri olan kadına yönelik şiddete karşı somut bir mücadele başlattık. YaşamHak ile birçok kadının hayatına dokunuyoruz. Ayrıca -iktidarda olmasak bile- Partimizin çözüm üreten, icracı kimliğini ortaya koyuyoruz.

Projenin Adı Neden Yaşamhak?

Yaşama hakkı; dokunulamaz, devredilemez ve vazgeçilemez olan en temel insan hakkıdır. Maalesef bu hak, ülkemizde kadınların elinden alınıyor. Biz de bu yüzden “Yaşam Bir Haktır” dedik, hem birlikte ve hem de ayrı ayrı okunduğunda farklı anlamları içinde bulunduran, umut dolu bir isim ürettik.

Logomuz Ne Anlama Geliyor?

Şiddetin panzehiri olan sevginin sembolü kalp ile lokasyon işaretini iç içe geçirdik. Ve dedik ki; YaşamHak “şiddetin son bulma adresi”dir. (www.yasamhak.com)

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Neden Böyle Bir Projeye İhtiyaç Duyduk?

Ne yazık ki ülkemizde bir cins kırım yaşanıyor. Kadınlar sırf kadın oldukları için öldürülüyor, şiddet görüyor. Ülkeyi yönetenler ise “kadına yönelik şiddetle mücadele” konusunda samimi değil. Biz, bu projeye tüm şiddet gören kadınlara destek olmayı hedefliyoruz. Cumhuriyet Halk Partisi’ni sığınacakları bir yuva olarak görmelerini istiyoruz.

Projede Kimler Görev Alıyor?

Proje, Cumhuriyet Halk Partisi’nin 81 ildeki tüm kadın örgütleri tarafından yürütülüyor. Biliyoruz ki kadının halinden yine en iyi kadınlar anlar; çünkü biz kadınlar görünmez iplerle birbirimize bağlıyız.

Amacımız Ne?

Amacımız sadece şiddet gören kadınların yaşam hakkını savunmak değil; aynı zamanda bu yaşama yön vermek, değiştirmek! İşte bu değişim, birlikte kuracağımız eşit ve aydınlık yarınların da habercisi olacak.

Ne Yapıyoruz?

Genel Merkezimizde 7/24 çalışan bir çağrı merkezi kurduk. Bu kanalla, korkutulmaya, sindirilmeye, dört duvar içinde şiddetin her türlüsüne maruz bırakılmaya çalışılan kadınları, onların sesi ile kucaklıyoruz. 444 82 85 numaralı hatta gelen çağrılar ve yaşamhak.com adresine atılan mesajlarla bize iletilen her bir vaka ile tek tek ilgileniyoruz. (Raporlarımız aylık olarak bilgilerinize sunulacaktır.)

Sloganımız Ne?

Cumhuriyet Halk Partisi kadın kolları olarak kadınlarla temas kurduğumuzda şunu gördük: Türkiye’de şiddete uğrayan birçok kadın; baskı, korku ve güvensizlik nedeniyle gördüğü şiddeti dile getiremiyor. Bu şiddet kendini değersiz hissetmesine, kendini anlatamadıkça yalnızlaşmasına, istemese dahi kendini toplumdan soyutlamasına sebep oluyor. Oysa böyle olmak zorunda değil. Bu nedenle şöyle bir sloganımız var: Yalnız Değilsin; Biz Varız!

Failler görecektir ki hiçbir kadın, çocuk ve kırılgan grup yalnızlığa ve çığ gibi büyüyen sessizliğin içine gömülmeyecek. Biz buna izin vermeyeceğiz.

Neler Yapıyoruz?

Şiddet gören kadınlar ya haklarını bilmedikleri için ya da kendilerini yalnız ve çaresiz hissettikleri için bu sarmaldan kurtulamıyorlar. Ülkeyi yönetenlerin kadını erkekle eşit görmeyen zihniyeti ise bu süreci daha da zorlaştırıyor. Bazı devlet görevlileri şiddet konusuna karşı duyarsız yaklaşıyor, yasaların gücü yargı kararlarına yansımıyor. Örneğin; 10 yaşındaki kızının gözü önünde boğazı kesilerek öldürülen Emine Bulut, 4 saat önce karakola şikâyetinde bulunmuştu. Eski kocası tarafından uğradığı satırlı saldırı sonucu hayatını kaybeden Ayşe Tuğba Arslan, katili hakkında Savcılığa 23 kez suç duyurusunda bulunmuştu. İşte biz, kadınlar göz göre göre öldürülmesin, şiddet görmesin diye, tek bir kız kardeşimizin dahi kirpiği yere düşmesin diye, onlara haklarını anlatıyoruz.

-Barolar ile yaptığımız iş birliği ve partili avukatlarımız sayesinde şiddet gören kadınlara hukuki destek veriyoruz.

-Cumhuriyet Halk Partisi Kadın Kolları olarak, kadına ve çocuğa yönelik şiddet davalarını takip ediyoruz.

-Türk Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik Derneği ile bir protokol imzaladık. Böylece şiddet mağdurlarına ücretsiz psikolojik destek hizmeti sağlıyoruz.

-Şiddet gören kadınların karakollarda, Savcılıklarda, adliyelerde yanında oluyoruz. Biliyoruz ki birlikten güç doğar.

-CHP’li belediyelerin olduğu illerde barınma ihtiyacı olan kadınların sığınma evine yerleşmelerini sağlıyoruz.

-CHP Kadın Kolları ailesi olarak şiddet gören tüm kadınların yaslanacakları bir sırt olmakla kalmayıp, onları kadın dernekleriyle de tanıştıyoruz. Kadın dayanışmasının ve kadın örgütlenmesinin güçlenmesini hedefliyoruz.

Bu Proje Ülkemize Ne Sağlayacak?

YaşamHak projesi ile Türkiye’nin en temel beş sorunundan birine; “kadına yönelik şiddete” çözüm üreteceğiz.

Biz kadınlar çok biliyoruz ki; ülkeyi kin ve nefretle yönetenler, mafya bozuntularına alan açanlar, şiddetle mücadele edemez. Bu nedenle hangi siyasi görüşten olursa olsun, biz tüm kadınların yanındayız.

Ayrıca bu projeye Türkiye'nin şiddet haritasını çıkaracağız. YaşamHak, bize bölgelerin özgün yapısına dair veriler sunuyor. Nerede erken yaşta zorla evlilikler daha fazla, nerede psikolojik şiddet daha yaygın; görüyoruz. Bu şiddet türlerini besleyen nedenlere odaklandık. Böylece ilk seçimlerde, dostlarımızla birlikte iktidara geldiğimizde bu sorunları kökten çözeceğiz.

YAŞLILARIMIZ YOKSULLUK, YALNIZLIK VE İHMALLERLE KARŞI KARŞIYA BIRAKILIYOR

CHP Genel Başkan Yardımcısı, İstanbul Milletvekili Prof. Dr. Fethi Açıkel başkanlığındaki CHP Bilim Platformu tarafından, Türkiye'deki yaşlı sorunları, yaşlı politikasındaki hatalar, Covid-19 sürecinde bu sorunların derinleşmesi ve Türkiye'de nüfusun hızla yaşlandığı ve buna yönelik alınması gereken önlemlere dair kapsamlı bir Politika Notu hazırlandı. Politika Notu'nda CHP'nin Ne Yapacağı da anlatıldı. Politika notu hazırlanırken; CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nun başkanlık ettiği bir toplantı da düzenlendi ve alandaki uzmanlar, akademisyenler ve diğer STK temsilcileri ile bilgi alışverişi yapılarak, sorunun bütün boyutları ele alındı.

"CHP Genel Başkan Yardımcısı Prof. Dr. Fethi Açıkel: Cumhuriyet Halk Partisi, Genel Başkanımız Sayın Kemal Kılıçdaroğlu'nun liderliğinde, toplumdaki bütün sorunları kapsamlı bir şekilde izleyen, sorunun muhataplarıyla ve uzmanlarıyla temas eden ve bu sorunlara rasyonel çözümler ortaya koyan tek siyasi partidir. CHP Bilim Platformu olarak, bugüne kadar pek çok konuda yaptığımız çalışmalar gibi, Yaşlılarımız hakkındaki politika notumuzla da Türkiye'nin derin bir sorununu kamuoyunun dikkatine sunuyoruz ve iktidarı bu konuda adım atmaya davet ediyoruz. CHP'nin iktidarı ile başlayacak Cumhuriyetimizin İkinci Yüzyılı'nda bugün üzerinde çalıştığımız bütün sorunları, hep birlikte çözüme kavuşturacağız.

Rapordan bazı tespit ve veriler şöyle:

Türkiye'de Yaşlılık ve Yaşlanma Politika Notu / Temel Veriler ve İlk Bulguların Özeti:

- Türkiye'de 2019 yılında **her 100 kişiden 9'u, 65 yaş veya üzerindedir.**
- Dünya genelinde 1950'den bu yana **yaşlı nüfus oranı** 2,5 kat artarken, Türkiye'de bu oran **5 kattan fazla** artmıştır.
- Yaşlı vatandaşların 2023 yılında ülke nüfusunun %10,2'sini, 2040 yılında %16,3'ünü, 2080 yılında ise %25'ini oluşturması beklenmektedir.
- **2019'da yaşlı bağımlılık oranı** (çalışma çağındaki 100 kişiye düzen yaşlı kişi oranı) **%13,4**tür. Bu oranın 2030'da %19,6'ya, 2080 yılında ise %43,6'ya çıkması beklenmektedir.
- Toplumun hızla yaşlanmasına rağmen Adalet ve Kalkınma Partisi'nin gerekli politikaları ve tedbirleri hayata geçirmediği, kalıcı kurumsal çözümler üretmediği görülmektedir. Oysa **bu demografik durum, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri harcamalarında büyük artışlara neden olacaktır.**
- Yaşlılar ve yaşlı bakımına dair çok ciddi stratejik planlama eksikliği, kaynak yetersizliği ve koordinasyonsuzluk mevcuttur. Örneğin, **kurumda bakım ve evde bakım hizmetleri çok parçalıdır** ve farklı kurumlar (Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, belediyeler, vakıflar ve dernekler, özel sektör, Sağlık Bakanlığı) tarafından sunulmaktadır. Fakat **ortak bir koordinasyon ve planlama mekanizması bulunmamaktadır.** Aynı zamanda **aileler üzerindeki yükü artırmaktadır.**
- Varolan politikalar **yaşlılığı bir muhtaçlık ve bağımlılık durumu olarak görmektedir.** Yaşlılara yönelik **hizmet çeşitliliği bulunmamaktadır.** Hizmetlerde vatandaşların farklı ihtiyaçlarının, tercihlerinin ve taleplerinin dikkate alınmadığı görülmektedir.
- Hizmetlerin çoğu arz değil talep odaklıdır, **kurumlara ve başvuru mekanizmalarına ulaşmakta ya da bilgi almakta zorlanan yaşlı vatandaşlarımız hizmetlerden mahrum kalmaktadır.** Kırsal alanda bu hizmetlere ve kaynaklara erişimde özellikle sıkıntı yaşanmaktadır.
- Türkiye'de yatılı kurumsal bakım hizmetleri temel olarak, bakanlığa, belediyelere ve özel kurumlara ait Huzurevleri, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon merkezlerinden oluşmaktadır. Kurumlarda kalan yaşlıların oranı ülkemizdeki tüm yaşlı vatandaşların %1'inden azdır. Buna rağmen Bakanlığa ait kurumlarda kalmak için sıra bekleyen çok sayıda kişi vardır.
- Huzurevleri, Bakım ve Rehabilitasyon Merkezlerinde **sağlık personeli ve uzman yardımcı personelin niteliği ve niceliği konusunda sıkıntılar** yaşanmaktadır. Yaşlı bakımı, eğitim ve uzmanlık gerektiren bir alan olduğu halde bu görevler, kısa dönemli eğitimler almış kişiler tarafından gerçekleştirilmektedir.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

İhtisaslaşmış kurumların ve alternatif hizmet modellerinin yokluğu da bir Türkiye’de kurumsal bakım hizmeti açısından bir sorun teşkil etmektedir.

- Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından evde bakım hizmeti için verilen yardım ise belirli bir engellilik düzeyi üzerinde olmayı ve ailenin gelirinin çok düşük olmasını gerektirmektedir. Bu yardım yaşlı vatandaşa yakın çevresinden bir kişinin bakması şartı ile, başka herhangi bir destek, eğitim ya da sosyal güvence olmaksızın verilmektedir.
- **Aile içinde yaşlı bakımı üstlenenlerin yarısından fazlasını kadınlar oluşturmaktadır.** Evde bakımı aile bireylerin üzerine yıkılması, Türkiye’de **kadınların istihdama katılımı olumsuz etkilemektedir.** Evde bakım yardımının yalnızca çok muhtaç ailelere veriliyor olması, pek çok ailede kadınların bu görevi ücretsiz olarak yerine getirdiği anlamına gelmektedir. Bu durum, bu kadınların yaşlılıklarında yoksulluk içinde yaşabilecekleri anlamına gelmektedir.
- Nitelim, **Türkiye’de en yoksul kesim yaşlı kadınlardır.** Yoksul yaşlıların yarısından çoğunu kadınlar oluşturmaktadır. Kadınların eşit eğitim ve istihdam fırsatlarına sahip olmamaları, erkeklerle aralarında ücret farklılıkları olması, kadınların emeklilik gelirlerinin daha düşük olması ve hatta sosyal güvenlik haklarından daha sık mahrum olmaları, yaşlılıklarında yoksulluk içinde yaşamalarına neden olmaktadır.
- Türkiye’de **tek başına yaşayan 1.5 milyon yaşlı vatandaş** vardır. Bunların üçte ikisini kadınlar oluşturmaktadır.
- Yaşlı vatandaşlarımız, artan katkı payları, hastanelerin boyutu, destek personeli yokluğu ve yaşlılara yönelik bütüncül bir sağlık yaklaşımının olmaması nedeniyle **sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar** çekmektedir. Geriatri klinikleri ülkemizde sınırlı sayıda bulunmaktadır.
- Türkiye’de **yaşlılar içindeki yoksulluk oranı %20’ye yaklaşmıştır.** Ücretlerin düşük olması ve güvencesiz çalışmanın yaygınlığı, emekli maaşlarının aktif çalışma döneminden düşük olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yaşlı vatandaşlar emekli olsa da çalışmaya devam edebilmektedir. **2019 yılı itibarıyla 65 yaş üstü 851 bin kişi istihdamdadır.** Fakat **kayıt dışı çalışanlar göz önünde bulundurulunca bu sayının daha çok olduğu** düşünülmektedir. İstihdamda olduğu bilinen yaşlı vatandaşlarımızın **%92’si kayıt dışı** olarak çalışmaktadır.
- 2018 ve 2019 yıllarında 65 yaş üstü 213 işçi iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. 65 yaş ve üzerindeki çalışan vatandaşlarımızın **%65,5’i tarım sektöründe, %27,3’ü hizmet sektöründe, %4,7’si sanayide ve %2,5’i inşaatlarda** çalışmaktadır. Tarım sektöründeki yoğunluk düşük ücretle ve kayıt dışı çalışmanın yaygın olduğunun bir göstergesidir.
- Tam sayı bilinmemekte Türkiye’de 700.000 civarı demans hastası olduğu ve bunların yarısının Alzheimer hastası olduğu tahmin edilmektedir. Alzheimer’dan ölen yaşlıların sayısı da her yıl artmaktadır. **2012 yılında Alzheimer’dan ölenlerin sayısı 7 bin 524 iken bu rakam 2018’e gelindiğinde 13 bin 767’ye ulaşmıştır.**

Kovid-19 Salgını Sürecinde Yaşlılar:

- Salgın sürecinde tedbirler için yapılan açıklamalarda yaşlı vatandaşların en riskli grup olduğuna ve yaşamını kaybedenlerin çoğunun yaşlı olduğuna yapılan vurgular, **bu vatandaşlarımızın toplumun geri kalanı için tehlike arz ettiği algısına ve yaşlılara karşı ayrımcı davranışların artmasına yol açmıştır.**
- Sokağa çıkma yasakları boyunca 65 yaş üstü vatandaşlarımız, **sağlık hizmetlerine, ambulans hizmetlerine, eczanelere erişimde sıkıntılar yaşamış, banka ve devlet dairesi gibi kurumlarda işlemlerini gerçekleştirilememiş** ve mağdur olmuşlardır.
- 65 yaş üstü kişiler için sokağa çıkma yasağı ilan edilirken, **yüzbinlerce yaşlı vatandaşımızın çalışmakta olduğu göz ardı edilmiştir.** Bu vatandaşlarımız işlerine gidememe ve gelirlerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Kısa çalışma ödeneği gibi ekonomik tedbirler çalışmaya devam eden emekliler kapsamamaktadır.
- **Her dört hanede yaşlı bir vatandaşımızın bulunmaktadır.** Dolayısıyla çalışan diğer aile bireyleri için benzer tedbirler alınmaması, çalışanlara gelirlerini ve işlerini koruyacak önlemler olmaması, yaşlılara yönelik yasakları da anlamsız kılmıştır.
- Yaşlı vatandaşlarımızın izolasyonu, aynı zamanda **fiziksel ve ruhsal sağlık sorunlarının artmasına** da neden olmuştur.

- Dünya genelinde özellikle yaşlı nüfus kayıplarının yüksek olması, bizi yaşlanan toplumların yüzleştiği zorluklar konusunda daha bilinçli ve tedbirli olmaya zorlamalıdır. Özellikle Türkiye gibi nüfusu hızla yaşlanan toplumların bu konuda gerekli kurumsal tedbirleri almaları, insan kaynakları yatırımlarını yapmaları ve bütçelerinde krize karşı ekonomik ihtiyat mekanizmalarını hazır tutmaları gerekmektedir. Bu durum, önümüzdeki yakın zaman dilimi içinde özellikle sosyal güvenlik ve sağlık sistemlerimiz üzerinde ciddi bir baskı oluşturacaktır. Eğer gerekli kurumsal ve mali adımlar atılmazsa, Türkiye hızla yaşlanan toplumumuzun ihtiyaçlarını karşılamakta ciddi bir darboğazla karşı karşıya kalacaktır. Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) hükümetleri, yaşlanan toplumumuzun gereksinimleri konusunda 18 yıldır gerekli politikaları ve tedbirleri hayata geçirmemiş, kalıcı bir kurumsal çözüm üretme yolunda adım atmamıştır. Yaşlılarımız ve yaşlılarımızın bakımı ile ilgili politikalarda çok ciddi bir stratejik planlama eksikliği, kaynak yetersizliği ve koordinasyonsuzluk söz konusudur. AKP rejimi, ülkemizin hızla yaşlanan nüfusunun ihtiyacı olacak altyapıyı hazırlama, insan kaynaklarını oluşturma ve maliyetlerin karşılanması konularında öngörüsüz ve hazırlıksız olduğunu tescil etmiştir. Konuya dair uzun vadeli hedefler belirleyerek kurumsal kapasiteyi geliştirmek yerine, kısa vadeli çözümlerle anlık krizleri atlattırma çalışmaktadır. Yaşlanan nüfusa dair stratejik planlama geliştirmeyen AKP rejimi, yaşlılarımızı ve ailelerini sorunlarıyla baş başa bırakmıştır.

Nüfusumuz Hızla Yaşlanıyor

- Dünya genelinde 1950'den bu yana yaşlı nüfus oranı 2,5 kat artarken, Türkiye'de bu oran 5 kattan fazla artmıştır. Bir toplumun yaşlı nüfusunun 2 katına çıkması için geçen süre, yaşlanma hızı olarak ifade edilir. Fransa'nın 115, İsveç'in 85, Avustralya'nın 73 yılda tamamladığı bu süreyi, Türkiye'nin 15 yılda tamamlaması beklenmektedir. Türkiye, yaşlı nüfusunun süratle artışıyla birlikte dünyanın en hızlı yaşlanan ülkelerinden biri hâline gelmiştir. 65 yaş üstü vatandaşlarımızın sayısı, son 5 yılda %22 artış göstermiştir.
- 2019 yılında %13,4 olan yaşlı bağımlılık oranının, 2030'da %19,6'ya, 2080 yılında ise %43,6'ya çıkması beklenmektedir. Bağımlılık oranlarının artışı, kamu gelirlerini azaltırken, sosyal güvenlik sistemlerine ciddi baskılar oluşturmaktadır. Nüfusun yaşlanması iş gücünde azalmaya neden olmakta, sağlık harcamalarının da artmasına zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle sosyal devlet modeli çerçevesinde, yaşlıların bakımı ve korunması için şimdiden tedbir alınmaz ve politikalar uygulamaya konulmaz ise, ülkemizin yaşlanan nüfus sorunu bir sosyal ve ekonomik girdabın içine girecektir.

Yaşlılara Hizmetlerde Eşitsizlik ve Koordinasyonsuzluk Hakim

- AKP'nin yaşlılığı muhtaçlık ve bağımlılık olarak gören yaşlanma anlayışı, yaşlılar arasındaki yaş, cinsiyet, aktiflik derecesi, gelir seviyesi ve deneyim çeşitliliğini görmezden gelmektedir. Varolan politikalar tek bir tür yaşlanmaya göre oluşturulmakta, yaşlılara yönelik hizmetlerde hizmet çeşitliliği bulunmamakta, yaşlıların bireysel özellikleri, tercihleri ve ihtiyaç durumları dikkate alınmamaktadır.
- Yaşlılara yönelik kurumsal ve evde bakım hizmetleri çeşitliliğe sahip olmamakla birlikte, çok parçalı ve ayrıktır. Hizmetler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, belediyeler, özel sektör, sivil toplum kuruluşları gibi farklı aktörler tarafından sunulmakta, fakat bu aktörler arasında herhangi bir koordinasyon ya da ortak izleme ve planlama mekanizması bulunmamaktadır.

Yaşlı Bakım Kurumları Nitelsiz ve Sayıca Çok Yetersiz; Yaşlılar Yalnız Bırakılıyor

- Ülkemizde yaşlılar için yatılı kurumsal bakım hizmetleri çok sınırlı kalmaktadır. Türkiye'deki temel kurumsal bakım merkezleri, Bakanlığa ve belediyelere ait Huzurevleri, Yaşlı Bakım ve Rehabilitasyon Merkezleri, çok kısıtlı sayıdaki Yaşlı Yaşam Evleri ve özel huzurevlerinden oluşmaktadır. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığına bağlı yaklaşık 15 bin kapasiteli 146 huzurevinde 14 bine yakın kişiye, Bakanlık harici yaklaşık 20 bin kapasiteli 270 yaşlı bakım kuruluşunda ise 13 bin 500 kişiye bakım verilmektedir. Fakat Türkiye'deki yaşlı nüfus göz önüne bulundurulduğunda bu rakamlar çok kısıtlı kalmaktadır. Kurumlarda kalan yaşlıların oranı ülkemizdeki tüm yaşlıların %1'inden azdır. Buna rağmen, özellikle Bakanlığa ait kurumlarda kalmak için çok sayıda yaşlı vatandaşımız sıra beklemektedir.

Yaşlıların Bakımı Aile Bireylerine ve Aile Bütçesine Yıkılıyor

- Evde yaşlı bakımı, yaşlıların kendi mekânlarından koparmadan, sosyal hayatla iç içe, daha aktif bir yaşlılık geçirmeleri için gelişmiş ülkelerde de tercih edilen bir hizmet modelidir. Evde bakım ve gündüzlü hizmetlerin güçlü olması, yataklı kurumu ve sağlık hizmeti ihtiyacını da azaltmaktadır. Fakat ülkemizde yaşlı bakım hizmeti, AKP tarafından uzman profesyonellerce sunulacak kamusal bir hizmet olarak tanımlanmamakta, aile bireylerinin gerçekleştirmesi gereken bir görev olarak görülmektedir.

Evde bakım hizmetlerinin aile bireylerinin üzerine yıkılmasının getirdiği bir olumsuz sonuç da bu kişilerin genellikle yaşlı bakımı konusunda bilgiye sahip olmamasıdır. Oysa birden çok sağlık sorunu bulunan yaşlılar, kendi evlerinde ikamet etmeye devam etse de uzmanlar ve ekipler tarafından takip edilmelidir. Yaşlı bakım görevini üstlenen aile bireyleri fiziksel ve psikolojik olarak tükenmekte, üzerlerindeki maddi ve manevi yük yaşlı bireyin bağımlılık düzeyi yükseldikçe artmaktadır. Bununla birlikte aynı zamanda yaşlısına bakan kişi genelde herhangi bir sosyal güvenceye sahip değildir.

- Türkiye’de 2023 yılında uzun süreli bakıma ihtiyaç duyacak yaşlıların sayısının 2.1 milyon, 2050’de ise 4.8 milyon olacağı öngörülmektedir. Bunların dışında kalan ve yaşlıların çoğunluğunu oluşturacak olan 65 yaş ve üzeri bireyler de yemek, ev temizliği, alışveriş gibi günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirmek için desteğe ihtiyaç duyacaklardır. Mevcut yaşlı destekleri arasında bu ihtiyaca dönük bir seçenek yoktur. Özellikle tek başına yaşayan yaşlıların sayısındaki artış göz önünde bulundurulduğunda, bu tür ihtiyaçların karşılanmasında yaşlılarımıza yardımın elzem olacağı açıktır.

Yaşlılarımız ve Emeklilerimiz Ağır Koşullarda Çalışmaya Devam Ediyor

- AKP, yaşlılarımıza rahat koşullarda huzur içinde bir emeklilik dönemi sunmak yerine, ağır koşullarda çalışmaya devam etmek zorunda bırakmaktadır. Türkiye’de ücretlerin genel olarak düşük olması ve güvencesiz çalışmanın yaygınlığı, emekli maaşının aktif çalışma dönemindeki ücretlerden düşük olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle yaşlılarımız yoksulluk içinde yaşamakta ve geçinebilmek için çalışmayı sürdürmek zorunda kalmaktadır. Yaşlılar içinde yoksulluk oranı %20’ye yaklaşmıştır. Ayrıca yaşlılık döneminde ortaya çıkan hastalıklar sağlık harcamalarını yükseltirken, yaşam kalitesini düşürmektedir. Ülkemizde emeklilerin yaşadığı zorluklar, emeklilerin durumunu ölçen uluslararası karşılaştırmalara da yansımıştır. Türkiye, 44 ülkede emekliliği sağlık, mali durum, maddi refah ve yaşam kalitesine göre ölçen Natixis Küresel Emeklilik Endeksi’nde 40. sırada bulunmaktadır. 37 ülkede emekliliği yeterlilik, sürdürülebilirlik, dürüstlük ve doğruluk kriterlerine göre sıralayan Melbourne Mercer Endeksi’nde ise sondan üçüncü sırada yer almaktadır.

Saray Zihniyeti, Kovid-19 Salgını Sürecinde Somut Tedbirler Almak Yerine Tüm Yaşlıları Eve Hapsetti

- Aralık 2019’da ilk olarak Çin’de görülmüş ve sonrasında tüm dünyayı tehdit eden bir tehlike hâline gelmiş Yeni Korona Hastalığı (Kovid-19), 2020 yılının Mart ayı itibarıyla ülkemizde de ortaya çıkmış ve tüm vatandaşlarımız için bir sağlık riski oluşturmuştur. Dünya Sağlık Örgütü’nün pandemi ilan etmesine neden olan virüs, her yaş ve cinsiyetten insanı etkilerken, özellikle kronik hastalıkları olan ve bağışıklık sistemi zayıf olan kişiler için büyük risk teşkil etmektedir. Yaşlılar, güçlü bağışıklık sistemleri olmaması ve birden fazla rahatsızlıkları bulunması nedeniyle virüse karşı en savunmasız grupların başında gelmektedir. Her ne kadar 65 yaş altı kişiler de bu riskten azade olmasa da salgın tedbirleri için yapılan ilk açıklamalarda yaşlı vatandaşların en riskli gruplar olduğuna ve yaşamını kaybedenlerin çoğunun yaşlı olduğuna yapılan vurgular, bu vatandaşlarımızın toplumun geri kalanı için tehlike arz ettiği algısına neden olmuş ve yaşlılara karşı ayrımcı davranışların artmasına yol açmıştır. 71 gün boyunca sokağa çıkmalarına izin verilmeyen yaşlı vatandaşlarımız, sağlık sorunu yaşadıklarında hastanelere başvuramamış, ilaçlarını almak üzere eczaneye gidememiş, banka veya devlet dairesi gibi kurumlarda işlemlerini gerçekleştirememiş ve mağdur olmuşlardır. Bu tür işlemler için başkalarının yardımına muhtaç olmaları, onları ekonomik suistimale de açık hale getirmiştir. Türkiye’de her 5 yaşlı vatandaştan 1’i tek başına yaşamaktadır. Yalnız yaşayan bu kişiler için yaşam daha da güçleşmiş, ihtiyaçlarını karşılayabilmek için ailelerine, komşularına ya da kurumların talep üzerine ulaşılabilen birimlerine muhtaç hâle gelmişlerdir.
- Hastanelerdeki yoğunluk nedeniyle risk grubunda olan kronik hasta ve yaşlı vatandaşlarımızın tedavilerine ara verilmek zorunda kalmıştır. Özellikle tedavilerinde tıbbi cihazlara ihtiyaç duyan hastaların sağlık hizmetlerine erişimi kısıtlanmış, hastane yatışları ve ameliyatlara ertelenmiştir. Acil servislerdeki uzun kuyruklar ve sokağa çıkma yasakları nedeniyle 65 yaş üstü vatandaşlarımız çareyi 112 Acil Servisi’ne başvurmakta bulmuştur, fakat personel ve ekipman yetersizliği nedeniyle talebe yetişemeyen bu hizmete erişimleri de kısıtlı kalmıştır.
- Yaşlı vatandaşlarımız için sokağa çıkma yasağı ilan edilirken görmezden gelinen bir diğer nokta, 65 yaş üzerine olup çalışmaya devam eden yüz binlerce vatandaşımız olduğudur. Yaşlılığı eve hapsolmayı gerektiren bir düşkünlük hâli olarak görmek, hâlen çalışan bu vatandaşlarımızın işlerine gidememelerine ve gelirlerini kaybetme tehlikesiyle karşı karşıya kalmalarına neden olmuştur. Bu durum, AKP iktidarının yaşlıların ekonomik olarak verimliliğini veya yaşlılar arasındaki farkları görmeyen, yaşlılığı yalnızca hastalık ve muhtaçlıkla tanımlayan anlayışının yansıması olmuştur.

CHP Ne Yapacak?

Yaşlanan Toplum İçin Sunulacak Tüm Hizmetler Titizlikle Planlanacak Ve Koordine Edilecek

- Cumhuriyet Halk Partisi, gençliğini ve enerjisini bu ülke için harcayan yaşlılarımıza hak ettikleri yaşam kalitesini sunmanın en önemli toplumsal sorumluluklardan biri olduğunun bilincindedir. Bu amaçla hızla yaşlanan toplumumuzda en büyük öncelik, planlama ve hazırlık olacaktır. Yaşlı nüfus ve ihtiyaçlarına dair mevcut döneme ve geleceğe yönelik tespitleri yapmak ve politikalar üretmek için bilimsel ve kurumsal çalışmalar ve projeksiyonlar yapılmasını sağlanacaktır. Ülkemizin ihtiyacı olan politikaların üretilmesi için öncelikle yaşlıların bölgesel ve sosyo-ekonomik özelliklerini, ihtiyaçlarını, hizmetlerin boyutlarını ve erişilebilirliklerini tespit edecek ihtiyaç analizleri gerçekleştirilecektir. Bunun yanı sıra yaşlı hakları konusunda eksiklikler tespit edilip, gerekli hukuki düzenlemeler yapılacaktır. Yaşlıların toplumsal hayatın her alanında yaşadığı ayrımcılıklar ve güçlükler tespit edilecek ve bunların önlenmesi için gerekli tedbirler alınacaktır.

Emeklilerimiz İnsan Onuruna Yaraşır Emekli Maaşı Alacak

- CHP, yaşlılarımızın emeklilik dönemlerini diledikleri gibi, huzur içinde geçirmelerini sağlayacaktır. Bunun için aynı koşullarda çalışmış olduğu halde farklı ücret alanların emekli maaşlarının arasındaki uçurumlar kapatılacak, emekli maaşı her yaşımızın insanlık onuruna yaraşır bir yaşam süreceği seviyeye getirelecektir. Hiçbir yaşlı vatandaşımız, kendi dilemediği sürece, ağır koşullarda ve güvencesiz olarak çalışmak zorunda kalmayacaktır. Çalışmak isteyen yaşlılarımızın kendi fiziksel koşullarına ve ihtiyaçları uygun iş bulmalarına yardımcı olunacak, dileyen yaşlılarımıza yeni teknolojik gelişmelere uygun eğitim fırsatları sunulacaktır. Yaşlı vatandaşlarımızın iş gücü piyasasında karşılaşılabilecekleri her türlü önyargı ve ayrımcılığı engelleyecek düzenlemeler yapılacaktır.

Aile Destek Sigortası Çerçevesinde Yaşlı Bakım Desteği Hayata Geçirilecek

- CHP, tüm vatandaşlarımızın refah içinde bir yaşam sürmesi ve temel tüm ihtiyaçlarını muhtaçlık duymadan karşılayabilmesi için Aile Destekleri Sigortasını hayata geçirecektir. Bunun içinde, tüm yaşlı vatandaşlarımızın yaşlılıklarında ihtiyaç duydukları bakım hizmetlerini ya da kurumsal hizmetleri alabilmelerini sağlamak için Yaşlı Bakım Sigortası da olacaktır. CHP, tüm yaşlılarımızın sağlıklı ve nitelikli bir yaşam sürmelerinin kamusal bir görev olduğunun bilincinde olarak bu hizmetlere erişebilmede belirleyici olanın gelir düzeyi değil, vatandaşlık hakkı olduğunu savunmaktadır. Sosyal güvenlik kurumlarının bütçe önceliklerinde yapılacak tahsisatlar oluşturulacak Yaşlı Bakım Sigortası, tüm yurttaşlarımızın yaşlılık döneminde layık oldukları şekilde bakılmalarını sağlayacak, onların ve yakınlarının yaşlılık endişelerini ortadan kaldıracaktır.

Evde Bakım Hizmetleri Kurumsallaşacak Ve Yaygınlaşacak

- CHP, yaşlılarımızın ihtiyacı olan kurumsal bakım ve evde bakım hizmetlerini, kentlerdeki demografik yapıyı ve ihtiyaçları göz önünde bulundurarak yeniden düzenleyecektir. Tüm illerde yeterli sayıda, nitelikli, uzman personele sahip yaşlı bakım evleri ve huzurevleri açacak, evde bakım ve destek hizmetlerinin kalitesini artıracaktır. Uzun süreli bakım hizmetleri çeşitlendirilecek ve yaygınlaştırılacaktır. Yaşlı vatandaşlar arasındaki farklı ihtiyaçlara göre butik huzurevleri oluşturulacaktır. Bakım ihtiyacı daha yüksek olan ve fiziksel desteğe ihtiyaç duyan yaşlılarımız, bilişsel sorunlar yaşayan yaşlılarımız ve bağımsız yaşayabilen yaşlılarımız, farklı bakım düzeylerine göre ihtisaslaşmış kurumlarda ağırlanacaktır. Huzurevlerinin ve bakım evlerinin altyapıları, yaşlı vatandaşlarımızın yaşamını kolaylaştıracak teknolojik altyapıyı kullanacak şekilde yenilenecektir. Evde bakım yalnızca aile bireylerine bırakılmayacak, eğitilmiş uzmanların hanelere hizmet götürdüğü bir yapıya kavuşturulacaktır.

Yaşlılarımızın Tümü Sağlık Güvencesine Kavuşturulacak; Sağlık Hizmetlerini Tek Noktadan Alabilecekleri Geriatri Klinikleri Kurulacak

- CHP, yaşlılarımızın sağlık hizmetlerinde bütüncül bir yaklaşıma ihtiyacı olduğunun farkındadır. Bu nedenle her hastane içinde önleyici sağlık hizmetleri ile erken tanı ve tedavi hizmetlerinin sunulduğu geriatri klinikleri kurulacaktır. Geriatri uzmanlığı teşvik edilecektir. Bunun yanı sıra yaşlılara sunulan temel sağlık hizmetlerinden katılım payı alınmasına son verecek, bu hizmetler yaşlılarımıza ücretsiz olarak tek bir noktada sunulacaktır...

Koruyucu sağlık hizmetleri güçlendirilecek ve bölgesel planlamaya göre ihtiyaç duyulan bakım ve sağlık personeli istihdam edilecektir. Yaşlılarımızı evlerinde ziyaret ederek muayene edecek, tedavilerini takip edecek, hareket kısıtı olan yaşlılarımıza ilaçlarının ulaştırılmasını sağlayacak, hekim, hemşire, yaşlı bakım teknisyeni gibi temel personeli içeren gezici ekipler kurulacaktır.

HEPİMİZ GÖÇMENİZ, HEPİMİZ GÖÇMEN ÇOCUĞUYUZ

Yüzde 0.6 oranındaki mülteci nüfus, AB'ye fazla gelmiş olacak ki duvarlar örüyor.

Avrupa Komisyonu 23 Eylül'de "Avrupa Birliği Göç ve İltica Paktını" açıkladı. Söz konusu teklif insanların güvenli ülkelere ulaşmasını kolaylaştırmak için herhangi olumlu bir yaklaşım sunmuyor, aksine AB ülkelerine göç akışını azaltmak üzerine odaklıyor ve sığınmacıların AB sınırlarına girmesini çok daha zorlaştırıyor.

Pakt'a göre:

1. AB dışında kalan ülke sınırlarından (Türkiye de dâhil olmak üzere) birlik ülkelerine yönelik tüm girişlere çok sıkı "ön kontrol" getiriliyor. Buna göre belgesiz, yasadışı yollardan AB dış sınırlarına gelen kişiler "ön taramaya tabi tutulacak", ardından hızlı bir prosedür uygulanacak. Bu şu anlama geliyor: Koruma statüsü alma şansının düşük olduğu düşünülen sığınmacıların taleplerinin hemen reddedilebilecek. Oysa iltica taleplerinin incelenmesi için zamana ihtiyaç vardır ve bu insanların durumlarını kanıtlamak için zamanları olmayacak. Bu insanları ülkelere geri göndermek hayatlarını tehlikeye atmakla eş anlamlıdır.

2. Göç konusundan coğrafi bakımdan uzak olan ülkelerin, mülteci ve/veya sığınmacı kabul etmek istememeleri durumunda, sığınmacıların geri dönüşlerine (sınır dışı edilmeleri) finansal olarak katkıda bulunmaları isteniyor.

3. AB üyesi ülkelerin arasında (ulusal temsilciler aracılığıyla) AB Geri Dönüş Koordinatörlüğü oluşturulması öngörülüyor.

Pakta göre Brüksel mülteci ve sığınmacılarla ilgilenme sorumluluğunu büyük ölçüde üye ülkelere bırakıyor. Yeni düzenleme ile, üye ülkelere zorunlu mülteci kotası uygulanması fikrinden vazgeçilip, üye ülkelere mültecileri-sığınmacıları kabul etmeleri ya da kabul edilmeyenlerin ülkelere geri gönderilmesi sorumluluğunun verilmesini öngörülüyor. Kalıcı bir çözümden yana olanlar, Yunanistan, İtalya, İspanya ve Malta gibi göç hareketlerinden doğrudan etkilenen ülkelerdir. Ancak Slovakya, Macaristan, Polonya ve Avusturya gibi Orta Avrupa ülkeleri (mülteci/sığınmacıları zaten istemeyen) sorumluk almayı reddediyor. Slovakya sığınmacılara karşı en düşmanca tavır sergileyen ülke olmayı sürdürüyor. Sığınmacıların ülkelere dönmeleri için ülkelerinden maddi destek yapmaları gerekeceği önerisini bile kabul etmeyeceklerini, Brüksel'in bunu 'dikte edemeyeceği' ifade ediyor. Bu ülkelere yapılan sığınma başvurularının kabul edilmesi mümkün olabilir mi? İltica taleplerini hızlı bir prosedürle reddetmeyi tercih edecekleri şimdiden açıkça anlaşılıyor.

Yeni Kamplar Gündemde

2015-2020 yılları arasında Yunanistan toprakları üzerinden Avrupa Birliği'ne ulaşmak üzere yaklaşık bir milyon göçmenin geçtiği ifade ediliyor. Bir bölümü ise yakalanarak geri gönderilmek amacıyla Yunan adalarında tutuluyor. Yeni kalıcı kampların yapılması konusu gündemde. Özellikle de üç bin kişinin kalması gereken ancak 12 binden fazla sığınmacının barındığı Midilli'deki Moria'da çıkan yangından sonra.

AB zor durumdaki insanların haklarını koruma konusundaki uluslararası sorumluluğundan ve yükümlülüklerinden vazgeçmek istiyor gibi görünüyor. AB Komisyonu yabancı düşmanı AB ülkelerinin ulusal hükümetlerinin baskısına boyun eğdiği yönünde eleştiriliyor. Avrupa Parlamentosu'nda özellikle Yeşiller ve bazı Sosyal Demokratlar komisyonun bu yeni pakt teklifine tepki verdiler.

Binlerce insan AB'ye ulaşma yolunda, tacize, aşağılanmaya, şiddete, tecavüze maruz kalıyor. Yaşamlarını kaybediyor. Göç konusu insani bir mesele olarak ele alınmalıdır, göç bir insan hakları meselesidir. Bu konunun güvenlik politikaları söylemi üzerinden değil "insan hakları" zemininde ele alınması gerekir.

Avrupa İltica Destek Ofisi'nin (EASO), AB'deki sığınmacıların durumuna ilişkin 2020 raporuna göre, AB'ye 2018'e göre yüzde 11'lik artışla 2019 yılında yaklaşık 612 bin 700 kişi uluslararası koruma başvurusu yaptı. Ocak 2019 itibarıyla, AB üyesi olmayan ülke yurttaşlarının sayısı 21,8 milyon (AB nüfusunun yüzde 4,9'u, Ocak 2019'da 27 AB ülkesinin toplam nüfusu yaklaşık 447 milyon). Sığınma başvurusunda bulunan kişilerin geldikleri ilk beş ülke sırasıyla Suriye, Afganistan ve Venezuela, Kolombiya ve Irak. 2019 yılı sonu itibarıyla dünya genelinde 26 milyon mülteci, 45.7 milyon kendi ülke içinde yerinden edilmiş kişi var (BMMYK rakamları).

Avrupa Komisyonu raporuna göre, 2019 yılında Avrupa'ya sığınma başvurusu yapanların yüzde 25'i Asya, yüzde 24'ü Afrika, yüzde 19'u Latin Amerika, yüzde 18'i Orta Doğu ülkelerinden geliyor. AB üyesi devletler toplamda 300 bin kişiye sığınmacı olarak koruma sağladı.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Dünya genelindeki tüm mültecilerin yüzde 10'u AB'de yaşıyor. 2019 sonu itibariyle AB üyesi olmayan ülkelerden olup, AB ülkelerinde yaşayan toplam nüfus 20,9 milyon. Bu sayı, AB nüfusunun yaklaşık yüzde 4,7'sine tekabül ediyor. AB, her yıl ortalama 370 bin uluslararası koruma başvurusunu reddediyor. Ancak bu kişilerin yalnızca üçte biri kendi ülkelerine geri dönmüş durumdadır.

AB ülkeleri 2019 yılı sonu itibariyle 2.6 milyon mülteciye ev sahipliği yapıyor. Bu oran, AB nüfusunda mültecilerin oranı sadece yüzde 0.6'dır.

Ucuza Çalıştırıyorlar

Avrupa'da konaklama, yemek, restoran vs. hizmetlerinde istihdam edilen göçmenlerin oranı yüzde 13.2 iken, bu sektörde istihdam edilen AB vatandaşlarının oranı yüzde 4.4. Ev temizliği gibi işlerde çalışan göçmen kökenlilerin oranı yüzde 7.5, AB vatandaşlarında bu oran yalnızca yüzde 0.8'dir.

Bu arada bu verilerin kayıtlı çalışanları kapsadığını hatırlatalım. Avrupa ülkelerinde büyük oranda kayıt dışı çalışan mülteci-sığınmacı-göçmen nüfus var. AB "göçmen istemiyoruz" diyor ancak kimi yerlerde göçmenlerin hem çok daha ucuza, hem de kayıt dışı çalıştırılmasına göz yummaya ne yazık ki devam ediyor.

Avrupa'da ırkçı ve yabancı düşmanı sağ siyasetteki ivmenin artışının etkisiyle, toplam nüfusun yalnızca yüzde 0.6'sını oluşturan mülteci ve sığınmacılar AB'ye fazla gelmiş olmalı ki, AB kocaman bir duvar örüyor.

Bir tarafta geri bıraktırmış, emperyalist çıkarların, savaş/iç savaş, etnik çatışma, şiddet ve yoksullukla boğuşan ve yolda ölümü göze alan zavallı insanlar için bir umut olan AB, bir diğer tarafta ise bir şekilde AB'ye ayak basmayı başarmış ancak gözaltı merkezlerinde/kamplarında tutulan zavallı mülteciler ve sığınmacılar.

Belçika'daki geri gönderme kamplarında kalan mülteci ve sığınmacılarla dayanışma eylemimizde hep birlikte haykırdığımız bir cümleyi tüm dünyaya hatırlatmak gerek:

Première, deuxième, troisième ou quatrième génération: Nous sommes tous des enfants d'immigrés! (Bir, iki, üç veya dördüncü kuşak: Hepimiz göçmeniz, hepimiz göçmen çocuğuyuz!)

SAVRULAN DIŞ POLİTİKAMIZ VE YALNIZLAŞAN ÜLKEMİZ!

AB ABD ile birlikte Türkiye Stratejisini belirleyecek

AB Liderler Zirvesi'nden çıkan sonuç: AB, Joe Biden yönetimi ile birlikte Türkiye'ye karşı ortak strateji belirleyecek!

AB Liderler Zirvesi'nden sonra yapılan açıklamada Doğu Akdeniz'deki gelişmeler nedeniyle bu faaliyetlerde yer alan bazı şirket ve yöneticilerin yaptırım listesine ilave edilmesi kararlaştırıldı. Ortak yaptırımlar için ABD ile birlikte hareket edileceği ifade edildi. Dolayısıyla AB'nin Mart ayındaki zirvede konuyu tekrar ele alacağı ve ABD'de Biden yönetimi ile birlikte Türkiye'ye karşı ortak strateji belirleyeceği anlaşılıyor!

10-11 Aralık'ta Brüksel'de gerçekleşen AB Liderler Zirvesi'nde Türkiye'ye yönelik yaptırım kararlarının çıkması gündemdedi. Ancak AB, 2021 Mart ayı zirvesine kadar gelişmeleri gözlemleyecek ve 20 Ocak'ta ABD'de göreve başlaması beklenen Joe Biden yönetimi ile Türkiye'ye karşı ortak yaptırım politikası belirleme yoluna gidecek.

AB Zirvesi sonuç bildirgesine göre, Doğu Akdeniz'deki sondaj çalışmaları nedeniyle yaptırım uyguladığı Türk şirket ve vatandaşlar listesi genişletilecek. AB liderleri Türkiye'ye uygulanacak yaptırımların kişi ve kurumlarla sınırlı tutulmasına, daha sert ve ileri düzeydeki yaptırım adımlarının Mart ayına bırakılmasına karar verdi.

Bu gelişmenin ardından ABD ve Türkiye arasında uzun süredir gerilim konusu olan S-400 yaptırımlarıyla ilgili sıcak bir gelişmeler yaşanmaya ve Washington'dan da yaptırım haberleri gelmeye başladı. ABD Dışişleri Bakanı Mike Pompeo'nun hazırladığı yaptırım kararını Başkan Trump'a sunduğu ve Trump'ın da görev süresinin bitmesine sayılı günler kala kritik bir karar vererek, Türkiye'ye 'ABD'nin Hasımlarıyla Yaptırımlar Yoluyla Mücadele Etme Yasası' (CAATSA) kapsamında yaptırım uygulanmasını içeren tasarımı imzaladığı kaydedildi.

Bloomberg, Reuters gibi önde gelen ajansların 'son dakika' uyarısıyla geçtikleri ve Beyaz Saray, ABD Dışişleri ile Pentagon kaynaklarına dayandırdıkları haberler Trump yönetimi tarafından yalanlanmadı.

Cumhurbaşkanı Erdoğan ise Trump ile yakın diyalogunu gündeme getirerek böyle bir tavrın anlaşılabilir olduğunu ifade etti. AB ve NATO'nun yaklaşımından da üzüntü duyduğunu dile getirdi.

AB sonuç bildirgesinin Türkiye ile ilgili bölümünde, 'Konsey'den 11 Kasım 2019'da kabul edilen kararlar çerçevesinde Türkiye'nin Doğu Akdeniz'de yetkisiz bir şekilde gerçekleştirdiği sondaj faaliyetleri nedeniyle yeni kısıtlayıcı önlemlerle ilgili ek listeler hazırlaması' istendi.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Buna göre önümüzdeki günlerde bazı kişilere yönelik yaptırımlar söz konusu olacak ve Türkiye'nin faaliyetlerini sürdürmesi halinde ek önlemlerin alınmasına da karar verilebilecek. Zirve sonrası sızan bilgilere bakılırsa, Türkiye'den altı resmi yetkilinin daha yaptırım listesine alınacağı ve önümüzdeki bir-iki hafta içerisinde de yaptırımların uygulamaya sokulacağı öne sürülüyor. [Hatırlanacağı gibi, AB Konseyi'nin Kasım 2019'da aldığı kararda, Doğu Akdeniz'deki sondaj faaliyetlerine katılan kişi ya da kuruluşlara yaptırımlar uygulanmıştı. Türkiye'den bazı isimlerin AB ülkelerine girişi yasaklanırken, bazı şirketlerle birlikte bu kişilerin AB içindeki mal varlıkları dondurulmuştu. Şubat 2020'de listeye TPAO'nun bazı yöneticileri de eklenmiş, onlara da AB'ye giriş yasağı getirilmiş ve AB ülkelerindeki malvarlıkları dondurulmuştu.]

Zirvede ayrıca Dış İlişkiler Yüksek Temsilcisi Josep Borrell'e ve AB Komisyonu'na Türkiye-AB ilişkilerinde siyasi, ekonomik ve ticari durum konusunda rapor hazırlama görevi verildi. AB liderleri bu raporda Türkiye ile ilgili nasıl adımlar atılabileceğine de yer verilmesini istedi. Raporların daha geniş yaptırımların görüşüleceği Mart 2021'e kadar hazır olması bekleniyor.

Ayrıca Liderler Zirvesi'nde AB'nin Türkiye ile diyalog kanallarını kesmediği, ilişkilerde pozitif gündem için Türkiye'nin atacağı olumlu adımların izleneceği vurgulandı. Ancak tamamıyla tek taraflı olarak dile getirilen bu beklentilere karşılık, AB'nin hangi adımları atabileceği konusunda herhangi bir güvenceye değinilmedi.

Dışişleri Bakanlığı, AB Zirvesi'nden alınan yaptırım kararına tepki gösterdi. Dışişleri Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, 1-2 Ekim AB Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nden bu yana Türkiye ile diyalog ve temas yönünde çaba gösteren, Dönem Başkanı dahil birçok AB ülkesi bulunmasına rağmen, bir iki ülkenin dar siyasi hesapları nedeniyle Türkiye-AB ilişkilerinde henüz pozitif gündemin yaratılamadığı ve AB'nin hiçbir yararı olmayan kısıtlayıcı önlem alma arayışından çıkmadığı belirtildi.

AB Zirvesi'nden; Yunanistan ve Fransa gibi ülkelerin savunduğu Türkiye'ye daha sert ekonomik yaptırımlar uygulanması konusunda bir karar çıkmaması nispi bir yumuşama tavrı olarak değerlendirilebilir. Ancak konunun Mart zirvesinde yeniden ele alınması kararının yanı sıra Türkiye'ye yaptırım konusunda 'ABD ile uyumlu çalışma' yapılması için mutabık kalındığının belirtilmesi, önümüzdeki üç ay boyunca yaptırım tehditlerinin gündemde olmaya devam edeceğini gösteriyor!

Avrupa Konseyi, insan hakları ihlallerine karşı yaptırım içeren yasayı kabul etti!

Avrupa Konseyi, insan hakları ihlallerine karşı yaptırım içeren yasayı kabul etti. Global İnsan Hakları Ambargolar Rejimi (GİHAR) adıyla kabul edilen bu yeni düzenlemeyle AB, dünyanın herhangi bir yerinde insan hakları ihlallerinden sorumlu veya ilgisi bulunan siyasi liderlere, devlet yetkililerine, özel kişilere veya kurumlara ambargo, yaptırım uygulayabilecek. GİHAR'ın ABD seçimlerinin hemen sonrasında kabul edilmesi dikkat çekici!

Yaklaşık 10 yıldan bu yana üzerinde çalışılan **Global İnsan Hakları Ambargolar Rejimi** GİHAR'ın kabulüyle bundan sonra AB, ABD gibi dünyanın herhangi bir yerinde insan hakları ihlalleri yaptığı görülen veya ciddi insan hakları ihlalleri ile ilgili olduğu tespit edilen kişileri veya kurumları hedef alabilecek. [ABD, **Magnitsky Ambargo Yasası** çerçevesinde ilan ettiği ambargo listeleriyle dünyanın dört bir yanındaki ülkelerde bazen devlet yetkililerini bazen de özel kişileri, şirketleri, kurumları hedef alabiliyor.]

ABD seçimlerini kazanan Joe Biden, kampanyası sırasında başkan seçildiği takdirde dünya çapındaki kara para trafiğini önleme, paravan şirketler üzerinden yapılan kara para transferlerini engelleyerek sorumluları açığa çıkartmayı, yasadışı varlıkları edinilmesini, rüşvet ve yolsuzluk paralarının aklanmasını önlemeyi vaat etmişti. Dolayısıyla Trump döneminde kopan ABD-AB bağlarının Biden ile yeniden kurularak güçlendirilmesi, ortak siyasi-askeri-ekonomik politikalar belirlenmesi açıklamaları dikkate alındığında Avrupa Konseyi'nin de GİHAR'ı yıllar sonra şimdi kabul ederek yasalaştırması önemli.

Bugüne kadar AB ilerleme raporlarındaki eleştiriler, Avrupa Parlamentosu'nda kabul edilen tasarılar tavsiye niteliğinde ve yaptırım gücünden yoksundu. Şimdi GİHAR ile artık AB Liderler Zirvesi beklenmeksizin olası hak ihlalleri, hukuksuzluklar, mahkemelerce uygulanmayan AYM ve AİHM kararları, yıllarca iddianame olmaksızın sürdürülen tutukluluklar için yaptırımlar devreye girebilecek. [Faili meçhul cinayetler, üstü örtülen soruşturmalar, işkence iddiaları, gözaltında kaybedilenler, cezasız kalan iş cinayetleri, ayrımcı uygulamalar, ihraçlar, cezasız kalan kadın ve çocuk cinayetleri vb. durumlarda GİHAR çerçevesinde insan hakları ihlallerinden ötürü siyasilere, kamu görevlilerine, yetkililere, kişi ve kurumlara yaptırım devreye girecek]

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Muhtemelen AK Parti iktidarı bu durumu da gözeterek yeniden yargı, hukuk reformu, ekonomide yeni dönem söylemlerine yönelme ihtiyacı duyuyor. Ancak **iktidarın sahip olduğu siyasi zihniyet ve bakış açısıyla** bu konuda gerçekten adım atabilmesi, **bu ihlalleri ortadan kaldıracak yasa değişikliklerini gerçekleştirmesi**, çok zor bir ihtimal! Hepsinden öte bir kanadı mafya artıklarını sahiplenmekte sakınca görmeyen iktidar ittifakının, kendi içinde bu adımları atma konusunda anlaşması **olanaksız görünüyor!**

Kuzey Suriye’de Rusya-Suriye Ordusu ve SDG’nin ortak gözlem noktası için mutabakata varması, önemli bir gelişmedir!

Rusya’nın Kuzey Suriye’de Türkiye sınırındaki Resulayn kentinde Suriye Ordusu ve SDG ile ortak gözlem noktası kurma konusunda yapılan müzakerelerde mutabakata varılması, oldukça önemli bir gelişmedir. Bu anlaşma devreye girmeden Resulayn’daki TSK gözetim noktasına bombalı saldırı düzenlenerek askerlerimizin şehit edilmesi, Kuzey Suriye’de yeni bazı sıcak gelişmelerin işaretidir!

Rusya’nın Suriye yönetimi ve YPG-SDG’yi bir araya getirmek suretiyle bölgede ortak gözlem noktaları kurulmasını sağlaması aynı zamanda SDG-Rusya işbirliğinin ve Suriye Ordusu ile SDG’nin bir araya gelmesinin de yolunu açacak. Rusya bir süredir YPG-SDG’yi Suriye Ordusu’na katılmaları ve birlikte hareket etmeleri konusunda ikna etme çabasında. Aynı zamanda Şam yönetimini de Suriye anayasasında Kürtlere daha ileri haklar, daha güçlü siyasi temsil imkanı ve kısmi özerklik konusunda ikna etmeye çalışan Rusya’nın Resulayn-Ayn İsa hattındaki bu askeri hamlesi bu açıdan önemli. Kurulacak ortak gözlem noktalarının ardından Haseke, Kamışlı, Ayn İsa’nın güvenliğinin sağlanması ve kentlerin yönetimi, Suriye Ordusu ve devlet kurumlarıyla, Kürtlerin kentlerdeki özerk yönetim konseyleri tarafından ortaklaşa yürütülecek. Ayn İsa’daki ilk gözlem noktasına Rusya bayrağının çekilmesi de TSK’nın olası bir yeni harekâtının önünü kesmeye dönük hamle olarak değerlendirilmeli.

Bu aşamada geçtiğimiz hafta Mısır, Suudi Arabistan, BAE, Bahreyn ve Ürdün’ün Kahire’de gerçekleştirdikleri **“Suriye’de krizin siyasi çözümü”** konulu toplantı ve yapılan açıklamalar dikkat çekici! Katar ve Türkiye’ye, Suriye’de Arapların inisiyatif alması ve Türkiye’nin manevra-etkinlik alanının daraltılmasını öngören yeni bir işbirliği ittifaki kuruluyor. Toplantı sonrası yapılan açıklamada, Arap ve Körfez ülkelerinin, Suriye Arap Cumhuriyeti’ne yönelik yeni bir Arap Birliği Stratejisi’nin hazırlandığını kaydetti. Rusya ve ABD ile müzakerelerde işbirliği kararı alındığı vurgulanırken, Türkiye’nin Suriye sürecinin dışına çıkartılması için Rusya ve ABD’nin ortak tutum sergilemeleri isteniyor. Körfez ve Arap Ülkelerinin Suriye’de doğrudan inisiyatif alma kararına varmalarında Rusya’nın desteği ve ABD’nin olurunun da etkili olduğunu söyleyebilirim.

Ortaya konulan bu yeni Arap Stratejisi’ne şayet Suudi Arabistan-BAE-Katar arasındaki müzakereler anlaşma ile sonuçlanırsa Katar’ın da onay vereceği, Suriye ve Libya’da Türkiye ile işbirliğinden çekileceği dile getiriliyor. Önümüzdeki Yakın Dönemde; **Türkiye’nin Suriye’de tamamıyla yalnız kalması ve Libya’daki gibi Siyasi Çözüm masasının dışına çıkarılmak istenmesi, gündeme gelebilir düşüncesindeyim!**

Uluslararası medyada Suriyeli silahlı-cihatçı yapılanmaların Türkiye tarafından farklı çatışma bölgelerine taşındıkları ileri sürülüyor!

Hindistan ve Yunanistan medyasında eş zamanlı olarak yer alan haberlerde Türkiye’nin Suriye’den Keşmir’e paralı cihatçı savaşçıları gönderdiği öne sürülüyor. Hindistan-Pakistan arasındaki Keşmir sorununda Pakistan’ın yanında yer alan iktidarın bu girişimine ilişkin iddialar yalanlandı. Ancak Rusya’nın da Pakistan-Afganistan üzerinden Suriyeli cihatçıların Kafkasya’ya getirildiği yönündeki açıklamalarının çakışması dikkat çekici!

İktidar, Türkiye ile Pakistan arasında uzun bir geçmişi olan iyi ilişkiler çerçevesinde son dönemde yeniden alevlenen Keşmir sorununda tavrını Pakistan’dan yana koydu. Hindistan ve Yunan medyasında son günlerde yer alan haberlerde iktidarın 2 bin dolar maaşla Suriye’den bazı cihatçı silahlı grupları Hint askerlerine karşı savaşmak üzere Keşmir’e gönderdiği iddialarına yer verilmesi yanında iktidarın İhvan desteğiyle Güney Asya’daki Müslümanlar arasındaki nüfuzunu genişletme ve Suudi Arabistan etkinliğini kırmak istediği öne sürülüyor. TSK destekli SMO’nun bünyesinde yer aldığı kaydedilen Süleyman Şah Tugayları’nın lideri Ebu Emşa’nın açıklamalarına da yer verilen haberlerde Ebu Emşa’nın kendisine bağlı Afrin’deki milislerini Keşmir’e göndermek üzere Türkiye ile anlaşacağını söylediği aktarılıyor. Ebu Emşa’nın Keşmir’e gönderilecek ve kendilerine 2’şer bin dolar ödenecek milislerin isim listesinin Türk yetkililere iletildiğini ifade ettiği dile getiriliyor.

Azerbaycan-Ermenistan arasındaki Dağlık Karabağ çatışmaları sırasında ve sonrasında da Rus resmi yetkililer tarafından Suriyeli paralı cihatçıların Kafkasya’ya getirildiği, ayrıca Pakistan-Afganistan üzerinden de bölgeye silahlı-paralı cihatçı savaşçı taşındığı dile getirilmişti. Putin, bu konuda somut tespitleri olduğunu söylerken, Minsk Grubu Eş Başkanları tarafından yapılan ortak açıklamada Dağlık Karabağ’da ateşkesin devamına destek verilirken, bölgedeki paralı yabancı savaşçıların bölgeyi terk etmeleri istenmişti.

Gerek iktidar sözcüleri gerekse Milli Savunma Bakanlığı Kafkasya ve diğer bölgelere Türkiye tarafından Suriyeli paralı cihatçıların savaşmaya götürüldüğü haberlerini yalanlıyorlar. Ancak bir yandan da uluslararası medyada bu konu sürekli şekilde gündeme getiriliyor ve Türkiye'ye suçlamalar yöneltiliyor. Benzer suçlamalar son olarak Macron-Sisi buluşmasında da dile getirilerek Türkiye'ye ithamda bulunuldu. TSK'nın Suriye'deki operasyonlarında SMO ve ÖSO'nun da yer aldığı bizzat iktidar tarafından doğrulandı. Hatta Cumhurbaşkanı ÖSO'yu 'Kuvay-ı Milliye' olarak nitelendirdi ve büyük kahramanlıklar yaptıklarını ifade etti.

TSK destekli silahlı-cihatçı yapılanmaların Türkiye tarafından dünyanın çeşitli yerlerindeki çatışma bölgelerine taşındıklarının ileri sürülerek gündeme gelmeye başlaması Türkiye'yi sıkıntıya sokabilecek gelişmelere zemin hazırlayabilir. Türkiye ve TSK'nın sorumlu tutulmaları yönünde hazırlanan raporlar, ülkemiz aleyhine uluslararası alanda yaptırım amaçlı olarak kullanılabilir. Türkiye'nin ve TSK'nın ÖSO, SMO ve diğer silahlı-cihatçı gruplarla bağlarını kesmesi, para-egitim-silah-teçhizat desteğine son vermesi acildir.

Kafkasya ve Dağlık Karabağ'dan sonra şimdi de Keşmir'de benzeri iddialarla Türkiye'nin suçlanmaya çalışılmasına zemin yaratabilecek süreçlerden uzaklaşılmalı, en üst düzeyden resmi açıklamalarla bu yapılanmalarla tüm bağlar, bağlantılar reddedilmeli ve kesilmelidir!

Mısır Devlet Başkanı Abdulfettah el Sisi, Paris'e kritik bir ziyaret gerçekleştirerek Macron ile bir araya geldi.

Mısır Devlet Başkanı Abdulfettah el Sisi, 7 Aralık'ta Paris'e kritik bir ziyaret gerçekleştirerek Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron ile bir araya geldi. Doğu Akdeniz'deki gelişmelerin ele alındığı Macron-Sisi görüşmesinden sonra Libya'da barış ve istikrar için Türkiye ve Rusya'nın bu ülkedeki paralı savaşçıları ve askeri güçlerini çekmeleri ve Libya'nın içişlerine karışılmaması çağrısı yapıldı!

Sisi ve Fransa Cumhurbaşkanı Emmaneul Macron düzenledikleri ortak basın toplantısında, Mısır'daki insan hakları ihlalleriyle ilgili tartışmalar yanında Fransa'da İslami gruplara karşı alınan kararlar ve izlenen politikaları da gündeme getirdiler. Macron, Charlie Hebdo dergisinin yeniden Hz. Muhammed karikatürlerini yayınlaması nedeniyle, Fransa aleyhine Arap ülkelerinde başlatılan boykot kampanyalarına Mısır'ın katılmamasından dolayı Sisi'ye teşekkür ederken, Fransa'nın karikatürlerin yayınlanmasına ifade özgürlüğü açısından baktığını yineledi." Macron ve Sisi, "Akdeniz'in istikrarı, Libya krizinin barışçı şekilde çözümünden geçer. Bunun için Türkiye Libya'nın içişlerine karışmaktan vazgeçmeli, Türkiye ve Rusya bu ülkedeki askerlerini ve silahlı paralı milisleri derhal çekmelidir" açıklaması yaptılar.

Sisi'nin ziyareti öncesinde Fransa'nın önde gelen 20 insan hakları örgütü Macron'dan Mısır'a silah satan Fransa'nın silah ihracatını, siyasi tutukluların bırakılması şartına bağlamasını isteyen bir deklarasyon yayınlamıştı. Macron bu yöndeki sorulara Mısır'a silah satışlarını sürdüreceklerini, herhangi bir koşul talep etmeyeceklerini belirterek yanıt verdi. Mısır'ın terör örgütleriyle savaştığını söyleyerek Mısır'a savaş uçağı, savaş gemisi, helikopter satışlarının ikili çıkarlar ve işbirliğinin gereği olduğunu öne sürdü.

Fransa ile Mısır arasındaki yakınlaşmanın temel unsurlarından birisini Türkiye karşıtlığı oluşturuyor. Lefkoşa'da Güney Kıbrıs'ı ziyaret eden ardından Atina ve Kahire'de Yunanistan Cumhurbaşkanı ile bir araya gelen Sisi'nin hemen ardından Fransa'yı ziyaret etmesi şaşırtıcı değil. Doğu Akdeniz'de ve Libya'da Türkiye'ye karşı oluşturulmaya çalışılan ittifakın yeni bir adımı. Bu arada Mısır'ın Fransa'dan silah alımlarına hız vermesi de bir başka boyut.

Sisi-Macron buluşmasını; iki ülkenin işbirliğini daha ileriye taşıma hamlesi olarak görmekteyim. Libya'da dev petrol yatırımları bulunan Fransız petrol şirketi Total, Güney Kıbrıs'ın ilan ettiği Münhasır Ekonomik Bölgelerde de (MEB) ruhsat alan şirketler arasında. Siyasi ve askeri işbirliğinin asıl ağırlıklı boyutu ekonomi ve enerji işbirliğine odaklanmış durumda!

ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey, Türkiye'nin İsrail ve Mısır ile yürüttüğü gizli görüşmeleri açığa çıkardı!

ABD'nin Suriye Özel Temsilcisi James Jeffrey, Türkiye'nin İsrail ve Mısır ile ilişkileri düzeltme arayışında olduğunu, gizli görüşmeler yürütüldüğünü ve ABD olarak bundan son derece memnuniyet duyduklarını açıkladı. James Jeffrey'in bu açıklaması, iktidarın İsrail'in yanı sıra Mısır ile de kapalı kapılar ardında normalleşme ve yalnızlıktan çıkış yolları arama çabasında olduğunu teyit ediyor!

Önceki hafta İsrail ile istihbarat yetkilileri düzeyinde görüşmeler yürüten Türkiye'nin, benzer bir süreci Mısır ile de yürütmekte olduğu iddiaları Amerikan basınında geniş yer aldı. İç kamuoyundan gizlenen arka kapı diplomasisinin ABD temsilcisi James Jeffrey tarafından açık edilmesi, bu girişimlerin ABD'nin de bilgisi dahilinde yürütüldüğünü, Joe Biden yönetimine hazırlık yapıldığını gösteriyor.

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

CHP MEDYA VE KURUMSAL İLETİŞİMDEN SORUMLU GENEL BAŞKAN BAŞDANIŞMANLIĞI

Oysa Ortadoğu ve Doğu Akdeniz’de dengelerin değişmekte olduğu bir dönemde, açık ve şeffaf diplomasi ile İhvacı dış politikadan dönüşle kısa sürede pek çok bölge ülkesi ile ilişkileri düzeltmek, normalleştirmek, sorunlu-kavgalı ülke olmaktan çıkmak, siyasi ve ekonomik anlamda işbirliği sağlamak olanaklı... Anlaşıldığı kadarıyla iktidar, kendisini İhvacılığa endeksleyip angaje ettiği için geri adım atmakta, politika değişikliğine gitmekte zorlanıyor ve bunu kamuoyundan gizliyor. Bir takım pazarlıklarla hayata geçirmeye çalışıyor.

Türkiye’nin çıkarları, ulusal dış politikasının gerekleri doğrultusunda tüm ülkelerle karşılıklı saygı ve içişlerine karışmama ilkesi üzerine kurulu bir diplomasiye hızla dönülmesi gerekiyor. Bu açıdan bakıldığında da Mısır-Türkiye ilişkilerinin Mısır-Fransa ilişkilerinden çok daha ileri düzeyde olmasının önünde bir engel olmadığı apaçık görülüyor!

ABD TARAFINDAN ÜLKEMİZE UYGULANAN YAPTIRIM KARARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA

Ülkemizin Rusya’dan S-400 füze sistemi alımına ilişkin olarak ABD’nin yaptırım uygulama (CAATSA 231) kararı almasını derin bir endişeyle karşılıyor ve bu kararı şiddetle kınıyoruz. Söz konusu yaptırımların nedeni olan S-400’lerin alımı, Türkiye’nin egemen kararıdır; o nedenle yaptırım adımını asla kabul etmemekteyiz.

NATO’nun en önemli ülkelerinden biri olan ülkemizin savunmasını güçlendirmek için attığı adımların, içinde bulunduğumuz ittifakın da güçlendirilmesi için düşünülen bir tedbir olarak değerlendirilmesi beklenirdi. Türkiye S-400 sistemini satın almak zorunda kalmış ve tercihini de bu yönde kullanmıştır. Şimdi yapılması gereken 2,5 milyar dolarlık yatırım yapılan bu sistemin en kısa zamanda kullanılabilir hale getirilmesidir.

Türkiye’nin savunma sanayiine yönelik olarak alınan kararlar ise sadece Türkiye’yi etkilemekle kalmayacak, NATO’nun stratejik savunma yeteneklerine de olumsuz etkide bulunacak niteliktedir. Dolayısıyla bu karar, Türkiye özelinde, tüm NATO ülkelerini de ilgilendirmektedir.

ABD yönetimi, Kıbrıs Barış Harekatı’nın ardından 1975 yılında Türkiye’ye 3 yıl boyunca uyguladığı silah ambargosunun ardından 40 yıldır bu yola başvurmamıştır. Böyle bir yaptırım kararı almak yerine meselenin çözümü için diyalog yoluyla bir arayış içinde olunması beklenirdi.

CHP olarak, bu krizin aşılması yönünde gösterilecek her türlü çabayı destekleyeceğimizi bildiriyoruz.